

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

نیم سال دوم دوازدهم $\frac{3}{8}$

پایه یازدهم $\frac{1}{5}$

Progress indicator: 8 boxes for the semester, 5 for the year level. 3 boxes are filled green, 1 is half-filled green, and 4 are empty.

دفترچه شماره ۱

پنجشنبه ۷ اسفندماه ۱۴۰۴

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۷۰ سؤال ۷۵ دقیقه	۳۰ دقیقه	۲۰	۱	۲۰	ریاضی	۱
	۲۵ دقیقه	۴۵	۲۱	۲۵	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۱۲ دقیقه	۶۰	۴۶	۱۵	علوم اجتماعی	۳
	۸ دقیقه	۷۰	۶۱	۱۰	روان شناسی	۴

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرای، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

بودجه بندی دروس این آزمون

روان شناسی	علوم اجتماعی	زبان و ادبیات فارسی	ریاضی
<p>انگیزه و نگرش صفحه های ۱۵۸ تا ۱۸۵</p> <p>سهم در کنکور: ۲ سؤال</p>	<p>جامعه‌شناسی ۳</p> <p>درس هفتم: نابرابری اجتماعی (جامعه‌شناسی انتقادی)</p> <p>درس هشتم: سیاست هویت صفحه های ۷۶ تا ۹۲</p> <p>جامعه‌شناسی ۲</p> <p>چالش های جهانی (جنگ‌ها و تقابل های جهانی، بحران های اقتصادی و زیست محیطی، بحران های معرفتی و معنوی) صفحه های ۸۳ تا ۱۰۳</p> <p>سهم در کنکور: ۳ سؤال</p>	<p>علوم و فنون ادبی ۳</p> <p>اغراق ایهام و ایهام تناسب و کارگاه تحلیل فصل صفحه های ۸۸ تا ۹۴</p> <p>علوم و فنون ادبی ۲</p> <p>فصل سوم (درس های ۷ تا ۹)</p> <p>+ کارگاه تحلیل فصل سوم صفحه های ۵۷ تا ۷۸</p> <p>سهم در کنکور: ۱۰ سؤال</p>	<p>ریاضی و آمار ۳</p> <p>دنباله هندسی صفحه های ۷۳ تا ۸۵</p> <p>ریاضی و آمار ۲</p> <p>آمار صفحه های ۵۵ تا ۷۰</p> <p>سهم در کنکور: ۳ سؤال</p>

استراتژی و هدف گذاری با ماز در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

نیم سال دوم: ۹ مرحله آزمون در ۱۰۰ روز تحصیلی مفید + فرصت هایی برای مرور و جبران + ۳ آزمون جامع شبیه ساز کنکور سراسری

- ۱- شروع مسیر:** فرصت برای شروع نیم سال دوم و پیشروی ۵۰ یا صد درصدی پایه دوازدهم + تکمیل مرور و یادگیری پایه یازدهم
- ۲- فرصت های طلایی برای مرور و جبران:** در دو آزمون ۶ و ۱۴ فروردین می توانید به ترتیب مباحث پایه دهم و یازدهم + مباحث نیم سال اول دوازدهم را به طور کامل مرور و جمع بندی کنید.
- ۳- تکمیل تسلط بر نیم سال دوم + آزمون های مبحثی:** سه مرحله آزمون برای تکمیل و تسلط بر ۵۰ درصد پایانی نیمسال دوم + مرور پایه با نگاه ترکیبی به مباحث ✓ با آرامش خاطر و تسلط صد درصدی به استقبال امتحانات نهایی بروید!
- ۴- آزمون های جامع شبیه ساز و پیش بینی کنکور سراسری:** در سه آزمون جامع شبیه ساز کنکور سراسری، شرایط کاملاً مشابه با کنکور سراسری را تجربه کنید!

- ۵- سبد هزینه خانواری از سه کالای حبوبات، برنج و مرغ تشکیل شده است. جدول روبه‌رو قیمت (برحسب هزار تومان) در سال پایه و میزان مصرف هر کدام از آن‌ها را نشان می‌دهد، مقدار تورم کدام است؟

	حبوبات	برنج	مرغ
میزان مصرفی (کیلوگرم)	۱۰۰	۶۰	۸۰
قیمت در سال پایه	۱۵۰	۱۰۰	۵۰
قیمت سال ۱۴۰۴	۴۰۰	۳۰۰	۱۵۰

- (۱) ۱۲٪ (۲) ۱۳۰٪ (۳) ۱۸۰٪ (۴) ۱۵۰٪

- ۶- در یک استان جمعیت فعال ۲۵۰ هزار نفر و نرخ بیکاری هم اکنون ۸ درصد است. اگر ۱۰ هزار نفر از شاغلین بیکار شوند و ۵ هزار نفر از افراد بیکار که در جستجوی شغل بودند، مشغول به کار شوند، نرخ بیکاری جدید چند درصد خواهد بود؟

- (۱) ۱۰ (۲) ۱۱ (۳) ۱۲ (۴) ۱۳

- ۷- در یک منطقه با بررسی برای افراد ۱۶ ساله و بیشتر مشخص شد که ۲۵۰۰ نفر در جستجوی شغل هستند و ۱۵۰۰ نفر قرار است از ابتدای سال آینده مشغول به کار شوند. اگر هم اکنون ۲۸۰۰۰ نفر مشغول به کار باشند، چه تعداد شغل باید ایجاد شود تا نرخ بیکاری ۷/۵ درصد کاهش یابد؟

- (۱) ۲۲۰۰ (۲) ۲۴۰۰ (۳) ۲۶۰۰ (۴) ۲۸۰۰

- ۸- یک کتاب لاتین دارای ۱۲ درصد کلمات دشوار و شاخص پایه آموزشی برابر ۸ است. تعداد کلمات هر جمله این کتاب به‌طور متوسط کدام می‌تواند باشد؟

- (۱) ۸ (۲) ۱۳ (۳) ۱۱ (۴) ۱۲

- ۹- یک نوجوان دارای نماتوپ (شاخص توده بدنی) ۳۶ است. اگر پس از گذشت یک دوره زمانی اندازه قد وی ۲۰ درصد افزایش یابد و هم‌زمان وزن او ۲۰ درصد کاهش یابد، شاخص توده بدنی وی کدام خواهد بود؟

- (۱) ۱۸ (۲) ۱۹ (۳) ۲۰ (۴) ۲۱

محل انجام محاسبات

۱۰- در بررسی شاخص دندان (DMFT) افراد در یک شهر در دو سال ۱۳۹۰ و ۱۴۰۰ نتایج زیر، به طور متوسط حاصل شده است.

دندان پوسیده	دندان از دست رفته	دندان پُر شده	نوع / سال
۱	۲	۳	سال ۱۳۹۰
۲	۳	۳	سال ۱۴۰۰

شاخص DMFT در این شهر در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۰ تقریباً چگونه تغییر کرده است؟

(۱) ۲۵ درصد افزایش

(۲) ۳۳ درصد افزایش

(۳) ۵۰ درصد افزایش

(۴) ۶۶ درصد افزایش

۱۱- در دنباله بازگشتی $a_1 = 0/25$ و $a_{n+1} = \frac{-a_n}{2}$ مقدار a_1 کدام است؟

(۱) ۴

(۲) ۸

(۳) ۱۲

(۴) ۱۶

۱۲- بین دو عدد ۸ و $\frac{81}{2}$ سه عدد طوری نوشته شده است که یک دنباله هندسی با جملات مثبت تشکیل شود، مجموع این سه واسطه کدام است؟

(۱) ۵۴

(۲) ۵۷

(۳) ۶۰

(۴) ۶۳

۱۳- مربعی به ضلع ۲۰ واحد مفروض است. در هر مرحله نیمی از ناحیه سفیدرنگ را رنگ آمیزی می کنیم. مساحت ناحیه سفید در پایان مرحله هشتم کدام است؟

و ...

(۱) $\frac{16}{9}$

(۲) $\frac{49}{25}$

(۳) $\frac{25}{9}$

(۴) $\frac{25}{16}$

۱۴- قیمت یک دستگاه پزشکی در حال حاضر ۷۵۰ میلیون تومان است که بر اثر استهلاک سالانه ۲۰ درصد از ارزش آن کاسته می شود. قیمت این دستگاه پس از ۳ سال استفاده چند میلیون تومان خواهد شد؟

(۱) ۳۶۸

(۲) ۳۸۴

(۳) ۳۹۲

(۴) ۴۰۲

۱۵- در یک دنباله هندسی جملات سوم و ششم به ترتیب ۲۸ و ۲۲۴ است. مقدار کدام جمله این دنباله برابر ۳۵۸۴ است؟

(۱) ۸

(۲) ۹

(۳) ۱۰

(۴) ۱۱

محل انجام محاسبات

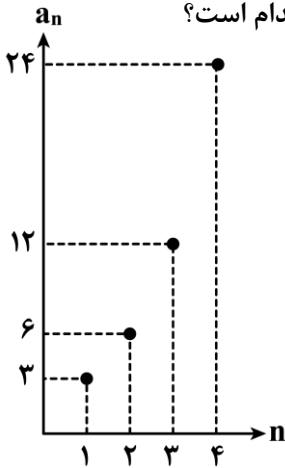
۱۶- واسطه هندسی بین ریشه‌های معادله درجه دوم $3x^2 - 14x + 6 = 0$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) $\sqrt{2}$ (۳) $2\sqrt{2}$ (۴) $\frac{\sqrt{2}}{2}$

۱۷- در یک دنباله هندسی با جملات مثبت، جمله سوم مساوی است با جمله دوم بعلاوه دو برابر جمله اول. در این دنباله جمله دهم چند برابر جمله هشتم است؟

- (۱) ۲ (۲) $\frac{3}{2}$ (۳) ۴ (۴) $\frac{5}{2}$

۱۸- نمودار زیر یک دنباله هندسی را مشخص می‌کند، حاصل S_{10} (مجموع جملات ۱ تا ۱۰) کدام است؟

- (۱) ۱۵۳۳
(۲) ۲۰۴۶
(۳) ۳۰۶۹
(۴) ۳۰۷۲

۱۹- اگر جمله‌های $a, b, c, a+4, 2-a, a-5$ به ترتیب از چپ به راست پنج جمله اول یک دنباله هندسی باشند، $a+b+c$ کدام است؟

- (۱) ۳۲ (۲) ۳۴ (۳) ۳۶ (۴) ۳۸

۲۰- در یک دنباله هندسی جمله نهم $\frac{27}{8}$ برابر جمله ششم است. اگر جمله سوم برابر ۲۴ باشد، مجموع ۶ جمله اول دنباله کدام است؟

- (۱) $\frac{655}{3}$ (۲) $\frac{655}{6}$ (۳) $\frac{665}{3}$ (۴) $\frac{665}{6}$

محل انجام محاسبات

- ۲۱- عبارات کدام گزینه از دیدگاه تاریخ ادبیات، درست است؟
- الف: حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی کار آمد و به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی بی توجه بود.
- ب: به سبب آشنایی ایرانیان با هندیان، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آن جا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می پرداختند.
- ج: شاعران برای واقع‌گویی نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی بودند و قالب غزل با توجه به نقش و سابقه کاربردش، اجازه جولان بیش‌تر در این میدان را می داد.
- د: بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی، مولانا و حافظ در دوره عراقی، جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی و ادیبان باقی نماند.

(۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

- ۲۲- «بهزاد» و «رضا عباسی»، به ترتیب از مفاخر هنر در زمان کدام پادشاهان صفوی بودند؟
- (۱) شاه اسماعیل - شاه عباس
(۲) شاه عباس - شاه اسماعیل
(۳) شاه طهماسب - شاه عباس
(۴) شاه اسماعیل - شاه طهماسب
- ۲۳- توضیحات مقابل نام کدام شاعر، نادرست است؟
- (۱) وحشی بافقی: سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است.
(۲) بابافغانی شیرازی: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
(۳) کلیم کاشانی: در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است.
(۴) بیدل دهلوی: او را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می شناسیم.

- ۲۴- از نظر تاریخ ادبیات، چند خطا در متن زیر دیده می شود؟
- «فرهنگ هند، در قرن دهم از فرهنگ ایرانی همچنان تأثیر می پذیرفت با این حال فضلالی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بها دادن به فرهنگ آن، استقبال نمی کردند. شاهان گورکانی هند نیز همگی به فارسی سخن می گفتند. زبان فارسی که در شبه‌قاره هند استحکام و استقرار لازم را به دست آورده بود، همه گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار فرانسه در هند زبان رسمی آن دیار بود.»

(۱) چهار (۲) دو (۳) یک (۴) سه

- ۲۵- چند مورد از موارد زیر درباره اوضاع ادبیات در قرن دهم نادرست است؟
- الف: جریان داشتن شعر لطیف و فصیح به شیوه حافظ و سعدی
ب: بی‌علاقگی شاهان صفوی به زبان فارسی
ج: فراوانی هنرهایی چون قالی بافی، سفال‌گری، شیشه‌سازی، نقاشی، تذهیب و خوش‌نویسی
د: آشفتگی وضع ادبیات برخلاف اوضاع اجتماعی و سیاسی
ه: دخیل بودن آشنایی با تفکرات و معارف هندوان در تغییر سبک

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۶- شاعران قرن دهم برای جلوگیری از نابودی شعر، کدام مسیر را انتخاب کردند و این مسیر، شاخصه اصلی کدام شاعر است؟

- (۱) پایبندی به سنن ادبی - بابافغانی شیرازی
(۲) پایبندی به سنن ادبی - وحشی بافقی
(۳) حقیقت‌گویی و واقع‌گویی - وحشی بافقی
(۴) حقیقت‌گویی و واقع‌گویی - بابافغانی شیرازی

۲۷- چند مورد از موارد زیر، درارتباط با سراینده بیت زیر درست است؟

«جان به لب داریم و همچون صبح خندانیم ما دست و تیغ عشق را زخم نمایانیم ما»
- وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.
- او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

- از ویژگی‌های عمده شعر او، مضمون‌های پیچیده و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

- بسیاری از تکبیت‌های غزلش به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۲۸- همه گزینه‌ها آراسته به آرایه «ایهام» هستند، به جز:

- (۱) شعر دگران را همه دارند به خاطر
(۲) بالش خوبان دگر از پر است
(۳) دور از گل رخسار تو صد خار دارم بر جگر
(۴) آهنگ تیز چنگ و نی، بی می ندارد شورشی

۲۹- هر دو آرایه نوشته شده در برابر کدام ابیات درست است؟

- الف: آن کاو به گوشه‌های ز میانه کرانه کرد
ب: هوس دارم که در پیچم میان نامه‌اش خود را
ج: صحبتش چون آینه گر روبه‌رو می‌خواستی
د: جز یاد دوست هر چه کنی عمر ضایع است
- هم گوشه دلش ستم بی‌کران کشد (استعاره مکنیه - تلمیح)
چه می‌پیچم در این سودا مرا چون او نمی‌خواند (ایهام - واج‌آرایی)
پشت بر زر روی بر پولاد می‌بایست کرد (ایهام تناسب - تضاد)
جز سر عشق هر چه بگویی بطالت است (موازنه - تکرار)
- (۱) «د» - «ب» (۲) «د» - «ج» (۳) «ج» - «ب» (۴) «الف» - «ب»

۳۰- آرایه‌های «مجاز، ایهام تناسب، استعاره مکنیه، تشبیه فشرده و تناقض» به ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟

- الف: رخساره تو را به نقاب احتیاج نیست
ب: وصل یوسف ندهد دست به صد جان عزیز
ج: خصمان در طعنه باز کردند
د: گریه کردن را دلی می‌باید از گل شادتر
ه: گر بدین شیوه کند چشم تو مردم را مست
- هر قطره عرق به نگهبان برابر است
این چه سودای محال است خریداران را؟
در هر دو، زبمان دراز کردند
شاهد این حرف رنگین، گریه مستانه است
نتوان گفت که در دور تو هشیاری هست

- (۱) «الف» - «ب» - «ج» - «ه» - «د»
(۲) «ب» - «ه» - «ج» - «الف» - «د»
(۳) «الف» - «ه» - «د» - «ج» - «ب»
(۴) «ب» - «ه» - «ج» - «د» - «الف»

۳۱- یکی از آرایه‌های کدام گزینه در بیت «به حضرت تو که یارد که قصه‌ای ز من آرد؟ / به غیر باد و بر آنم که باد نیز نیارد» به

کار نرفته است؟

- (۱) واج‌آرایی - ایهام تناسب
(۲) ایهام - استعاره
(۳) جناس ناقص - واژه‌آرایی
(۴) تشخیص - تضاد

۳۲- آرایه‌های کدام گزینه همگی در بیت «نیست مریم را به گفتار مسیحا احتیاج / روی شرم‌آلود او بی‌گفت و گو گویاتر است» به کار رفته است؟

- (۱) مجاز - ایهام تناسب - تضاد - واج‌آرایی
(۲) تناقض - مجاز - ایهام - تشخیص
(۳) تلمیح - پارادوکس - ایهام تناسب - تضاد
(۴) تضاد - تلمیح - ایهام - متناقض‌نما

۳۳- آرایه‌های «ایهام، تشبیه، اغراق، و تضاد» همگی در کدام بیت به کار رفته است؟

- (۱) عزیز مصر چمن شد جمال یوسف گل
(۲) ابرویش خم به کمان ماند و قد راست به تیر
(۳) رنجور عشق به نشود جز به بوی یار
(۴) آن عهد که گفتی نکنم مهر فراموش
صبا به شهر درآورد بوی پیرهنش
کس ندیدم که چنین تیر و کمانی دارد
ور رفتنی است جان ندهد جز به نام دوست
بشکستی و من بر سر پیمان درستم

۳۴- مرز پایه‌های آوایی بیت زیر در کدام گزینه، کاملاً درست آمده است؟

«ای گل خوشبوی اگر صد قرن باز آید بهار / مثل من دیگر نبینی بلبل خوشگوی را»

- (۱) ای گل خو / ش بوی اگر / صد قرن با / ز آید بهار / مثل من / دیگر نبینی / بلبل / خوشگوی را
(۲) ای گل خوش / بوی اگر صد / قرن باز آ / ید بهار / مثل من دی / گر نبینی / بلبل خوش / گوی را
(۳) ای گل خوش / بوی اگر / صد قرن با / ز آید بهار / مثل من / دیگر نبینی / بلبل / خوشگوی را
(۴) ای گل خو / ش بوی آ / گر صد قرن باز / آید بهار / مثل من دیگر / نبینی بل / بل خوش / گوی را

۳۵- با توجه به ترتیب هجاها و وزن بیت، کدام گروه از واژه‌ها برای کامل کردن جاهای خالی مناسب است؟

«من بـدین ... و ... ندیدم روی را / و بـن ... و ... نباشد مـوی را»

- (۱) حُسن - قشنگی - دل‌انگیزی - دل‌بندی
(۲) حُسن - زیبایی - دلبری - دلنوازی
(۳) خوبی - زیبایی - دلاویزی - دل‌بندی
(۴) خوبی - قشنگی - دلاویزی - دلبری

۳۶- کدام اختیار شاعری، در بیت زیر به کار رفته است؟

«من چه شایسته‌آنم که تو را خواهم و دانم / مگرم هم تو ببخشی که سزاوار تو باشم»

- (۱) قلب
(۲) ابدال
(۳) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
(۴) حذف همزه

۳۷- در کدام بیت، اختیار شاعری «ابدال» به کار رفته است؟

- (۱) بار یاران بکش که دامن گل
(۲) مجنونم اگر به‌های لیلی
(۳) مرغان چمن فغان برآرند
(۴) می‌بوسمت ای سپیده گلگون
آن ببرد کاحتمال خار کند
مُلک عرب و عجم ستانم
گر فرقت نوبهار گویم
ای فردا ای امید بی‌نیرنگ

۳۸- در کدام بیت، اختیار شاعری «قلب» و «ابدال» هر دو به کار رفته است؟

- (۱) اما شب‌ها که جز ستاره کسی نیست
(۲) این ره تو به زهد و علم نتوانی یافت
(۳) ندانم که اجازت نوشت و فتوی داد
(۴) تیر غم دنیا به دل ما نرسد
مزمه‌ای در میان جنگل خفته است
گنج غم عشق را نشانی دگر است
که خون خلق بریزی، مکن که کس نکند
زخم دل عاشق از کمانی دگر است

- ۳۹- اولین رکن کدام بیت مشمول «اختیار وزنی» شده است؟
 (۱) نکند میل دل من به تماشای چمن
 (۲) گر تو انکار نظر در آفرینش می کنی
 (۳) سعدی این منزل ویران چه کنی؟ جای تو نیست
 (۴) تو که در خواب بوده‌ای همه شب
- ۴۰- وزن بیت زیر، با استفاده از اختیارات شاعری در تقطیع، در کدام گزینه درست آمده است؟
 «دل گرفتۀ من همچو ابر بارانی»
 (۱) مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن
 (۲) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن
 (۳) مفاعلتن فعلاتن مفاعلتن فعلاتن
 (۴) فعلاتن مفاعلتن فعلاتن
- ۴۱- کدام بیت با «مرا بسود و فروریخت هرچه دندان بود / نبود دندان لا بل چراغ تابان بود» تناسب مفهومی دارد؟
 (۱) دی‌آم نکوتر از امروز بود و باز امسال
 (۲) این حشمت و نعمت دو حجابند یقین دان
 (۳) گاه پیری آمد از عشق تو بر رویم پدید
 (۴) دی گذشت امروز خوش زی زان که دست روزگار
- ۴۲- مفهوم کدام بیت با «همه در خورد و رای قیمت خویش / از تو خواهند و من تو را خواهم» تناسب معنایی دارد؟
 (۱) مرا که چون تو پری چهره دلبری باشد
 (۲) دریچۀ نظر و رهگذار خاطر من
 (۳) من ز جهان بگذرم وز تو نخواهم گذشت
 (۴) فراق و وصل چه باشد رضای دوست طلب
- ۴۳- کدام بیت با «حلقۀ چشم غزالان حلقۀ زنجیر ماست / دائم از راه نظر در بند و زندانیم ما» تناسب مفهومی ندارد؟
 (۱) ساده لوحی بین که می‌خواهم شکار من شود
 (۲) از راه نظر مرغ دلم گشت هواگیر
 (۳) تا گشودم دیدۀ انصاف هر داغ پلنگ
 (۴) چون عنانداری کنم دل را که چشم شوخ او
- ۴۴- کدام گزینه با «گر چراغ بزم عالم نیست صائب کلک ما / چون ز بخت تیره دائم در شبستانیم ما؟» تناسب مفهومی دارد؟
 (۱) حافظ ببر تو گوی فصاحت که مدعی
 (۲) عشق می‌ورزم و امید که این فن شریف
 (۳) اگر به زلف دراز تو دست ما نرسد
 (۴) بر من جفا ز بخت من آمد و گرنه یار
- ۴۵- همه ابیات با «چون شب‌نم اوفتاده بدم بیش آفتاب / مهرم به جان رسید و به عیوق بردم» تناسب مفهومی دارند، به جز:
 (۱) تا به حشر از چشم زخم نیستی آسوده است
 (۲) ذره تا خورشید گلبانگ انال‌الحق می‌زند
 (۳) سینه‌ای کز تیرگی هم چشم داغ لاله بود
 (۴) کوچه‌باغ زلف سازد کوچۀ زنجیر را
- که تماشای دل آن جاست که دلدار آن جاست
 من همی‌گویم که چشم از بهر این کار آمده است
 رخت بر بند که منزلگه احرار آن جاست
 چه نصیبت ز بلبل سحر است؟
- ز پار چون به یقین بنگرم بسی بترم
 کاندرد دو جهان زین دو بتر نیست بلایی
 آن‌چه پنهان بود در دل گاه برنایی مرا
 زخمه بر سندان عشرت‌خانه فردا زند
- چگونه رای و تمنای دیگری باشد
 جز از خیال تو، بر هرچه هست، مسدود است
 و تو به تیغ زنی از تو نخواهم برید
 که حیف باشد از او غیر او تمنایی
- حلقۀ چشمی که در دام آورد صیاد را
 ای دیده نگه کن که به دام که درافتاد
 در نظر چشم غزال خوش‌نگاهی شد مرا
 شهپر پرواز می‌گردد دل بی‌تاب را
- هیچش هنر نبود و خبر نیز هم نداشت
 چون هنرهای دگر موجب حرمان نشود
 گناه بخت پریشان و دست کوتاه ماست
 حاشا که رسم لطف و طریق کرم نداشت
- چهره هرکس که شد نیلوفری از سنگ عشق
 نغمۀ خارج ندارد ساز سیرآهنگ عشق
 آب گرداند به چشم داغ، از پرواز عشق
 هر که را در بار باشد نافۀ غماز عشق

۴۶- عبارات درست در ارتباط با «جنگ جهانی اول و دوم» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) این دو جنگ بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ بشریت بوده‌اند. - کشته‌های آن‌ها را تا دویست میلیون نفر برآورد کرده‌اند. - در جنگ جهانی اول برای اولین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد.
- (۲) جنگ جهانی دوم به مرزها محدود نماند و به درون شهرها کشیده شد. - گنبد گنباکو مشهور به گنبد اتمی از محدود بناهای به جا مانده از بمباران اتمی شهر هیروشیما است. - جنگ ویتنام، جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد.
- (۳) از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود. - دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد. - بعد از جنگ جهانی دوم صلحی پایدار در جهان برقرار شد.
- (۴) طرف‌های درگیر در این دو جنگ در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند. - این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشتند. - هیچ‌یک از این دو جنگ منشأ دینی نداشت.

۴۷- کدام عبارات به ترتیب درباره «نظریه هانتینگتون» و «دیدگاه کنت» نادرست است؟

- (۱) اولین مرحله درگیری در جهان معاصر به‌عنوان جنگ تمدن‌ها - به‌دست آمدن ثروت از طریق غلبه بر طبیعت با رشد علم تجربی و صنعت
- (۲) فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای فرهنگ غرب - فاتحان در گذشته تاریخ با غنائم جنگی بر ثروت خود افزودن
- (۳) توجیه عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی - رخت بر بستن جنگ از زندگی بشر قبل از انقلاب صنعتی
- (۴) دولت-ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی - جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی امری ذاتی

۴۸- هریک از موارد زیر به ترتیب با عبارات کدام گزینه در ارتباط است؟

- نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی
 - به‌کارگیری اصطلاح استعمارگر و استعمارزده
 - کشورهای در کانون بلوک شرق
 - به‌کار بردن این اصطلاح بعد از جنگ جهانی دوم
- (۱) مفهوم شمال و جنوب - محدود کردن نزاع بین کشورهای غنی و فقیر به ابعاد فرهنگی - کشورهای جهان سوم - شمال و جنوب
 - (۲) اصطلاح مرکز و پیرامون - توجه به ابعاد سیاسی در چالش بین کشورهای غنی و فقیر - کشورهای جهان دوم - جهان اول و دوم
 - (۳) مفهوم شمال و جنوب - محدود کردن چالش‌ها بین کشورهای غنی و فقیر به ابعاد اقتصادی - کشورهای جهان سوم - توسعه‌یافته و عقب‌مانده
 - (۴) اصطلاح مرکز و پیرامون - توجه به ابعاد فرهنگی در چالش بین کشورهای غنی و فقیر - کشورهای جهان دوم - شمال و جنوب

۴۹- هریک از موارد زیر، به ترتیب، با عبارات کدام گزینه در ارتباط است؟

- وجه اشتراک بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا

- وجه افتراق فرهنگ مدرن و فرهنگ اساطیری درباره طبیعت

- وجه اشتراک بحران بوپال و بحران ابیجان

- وجه افتراق چالش فقر و غنا و بحران اقتصادی

(۱) داشتن هویت سیاسی - اجازه تصرف انسان در آن - بحران معرفتی - چالش همیشگی بودن بحران اقتصادی

(۲) داشتن هویت اقتصادی - ماده خام دانستن طبیعت - بحران زیست محیطی - آسیب‌های فقر و غنا متوجه اقشار فقیر و ضعیف جامعه

(۳) داشتن هویت سیاسی - نگاه دنیوی به طبیعت - بحران معرفتی - آسیب‌های بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر گرفتن

(۴) داشتن هویت اقتصادی - از نیروهای ماورائی برخوردار بودن طبیعت - بحران زیست محیطی - اغلب دوره‌ای و مقطعی بودن چالش فقر و غنا

۵۰- به ترتیب «آلوده‌ترین نقطه جهان»، «مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم از نظر برخی متفکران»، «جنبش وال استریت» با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

(۱) اقیانوس اطلس - بحران اقتصادی - بحران زیست محیطی

(۲) جزیره پلاستیکی - بحران زیست محیطی - بحران معنوی

(۳) اقیانوس آرام - بحران اقتصادی - بحران معرفتی

(۴) جزیره هندرسون - بحران زیست محیطی - بحران اقتصادی

۵۱- کدام عبارت درباره «ابعاد بحران معرفتی - علمی» نادرست است و درباره «بحران معنویت» درست است؟

(۱) روشنگری مدرن از قرن بیستم مبتنی بر حس و تجربه بود و براساس آن شناخت غیر تجربی، علمی دانسته نمی‌شد - فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی به آرمان‌های انقلاب فرانسه رسید و با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی رسید.

(۲) پس از اینکه مشخص شد، علم تجربی به معرفت‌های غیر تجربی وابسته است، استقلال معرفت علمی، تجربی مخدوش شد و هویت روشنگران آن مورد تردید قرار گرفت - بعضی متفکران از موجی که نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است با عنوان افول سکولاریسم یاد می‌کنند.

(۳) متفکران مدرن زمانی در اصول و مبانی فرهنگ غرب تردید کردند که سیاست و اقتصاد جهان غرب، ابعاد جهانی پیدا کرده بود - طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد بلکه نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.

(۴) تردید در روشنگری به منزله تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن بود و دانشمندانی که در اصل روشنگری علم مدرن تردید کردند را پسامدرن می‌خوانند - همان‌گونه که بی‌توجهی به ابعاد دنیوی، به بحران منجر می‌شود، غفلت از ابعاد معنوی شکل دیگری از بحران‌ها را به دنبال می‌آورد.

۵۲- علت هریک از موارد زیر به ترتیب کدام است؟

- تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان
- پیوند خوردن بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا
- فعال شدن بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی
- کوشیدن انسان‌ها در حفظ صلح

(۱) پاسخ به نیازهای جسمانی انسان - عدم کنترل بحران اقتصادی - فعال شدن بحران‌های اقتصادی - در معرض جنگ قرار داشتن صلح

(۲) نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی - انتقال فشارهای ناشی از بحران اقتصادی به تولیدکنندگان خرد توسط سرمایه‌داران - فعال شدن تقابل شمال و جنوب - داشتن معنایی عمیق و وسیع

(۳) پاسخ به نیازهای معنوی و دنیوی انسان - عدم کنترل چالش فقر و غنا - فعال شدن بحران‌های اقتصادی - یکی از ارزش‌های بشری بودن

(۴) نیاز فطری آدمی به حقایق ماوراءطبیعی - انتقال فشارهای ناشی از بحران اقتصادی به اقشار ضعیف توسط سرمایه‌داران - فعال شدن تقابل شمال و جنوب - در معرض جنگ قرار داشتن صلح

۵۳- هریک از رویدادهای زیر به ترتیب مربوط به کدام دوران، قرن یا بحران است؟

- جامعه‌شناسان این قرن روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند.
- شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد.

- شناخت شهودی مورد تردید قرار گرفت و به تدریج به بحران معرفتی انجامید.

- با روشن شدن اینکه علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت.

- ناتوانی جهان غرب برای توجیه حضور جهانی خود در شرایطی که اقتصاد و سیاستش به این حضور نیاز دارد.

- در صورتی که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.

(۱) قرن نوزدهم - قرون وسطی - دوران پسامدرن - نیمه دوم قرن بیستم - بحران اقتصادی - بحران اقتصادی

(۲) قرن بیستم - دوران رنسانس - دوران مدرن - نیمه اول قرن بیستم - بحران معرفتی، علمی - بحران اقتصادی

(۳) قرن نوزدهم - قرون وسطی - دوران رنسانس - نیمه دوم قرن بیستم - بحران معرفتی، علمی - بحران اقتصادی

(۴) قرن بیستم - دوران رنسانس - دوران پسامدرن - نیمه اول قرن بیستم - بحران اقتصادی - بحران معرفتی، علمی

۵۴- چه تعداد از عبارات زیر در ارتباط با «چالش‌های جهانی» نادرست است؟

الف - چالش‌های جهانی به سرعت و یکی پس از دیگری آشکار می‌شوند.

ب - با بروز چالش‌های جدید، چالش‌های پیشین همچنان باقی می‌ماند.

ج - ابتدا چالش‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی ظاهر می‌شوند و سپس چالش‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی رخ می‌دهند.

د - چالش‌های جهانی در مواجهه با سایر فرهنگ‌ها به وجود می‌آیند.

ه - علت چالش‌ها درونی است نه بیرونی و فرهنگ غرب نمی‌تواند آن را به دیگران نسبت دهد.

و - تمامی چالش‌های جهانی از عمیق‌ترین لایه فرهنگ معاصر غرب و روح و شالوده آن برمی‌خیزند.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

- ۵۵- هریک از موارد زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟
- الف - موجب می‌شد کار داوری درباره ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد.
- ب - می‌خواهد برای عبور از وضع موجود و رسیدن به وضع مطلوب راه‌حل ارائه کند.
- ج - بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند.
- د - زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم می‌آورند.
- (۱) غلبه رویکرد تفسیری در جامعه‌شناسی - دانش تجربی - وجه تفاوت رویکرد انتقادی و تبیینی - جامعه‌شناسی انتقادی
- (۲) غلبه رویکرد تفسیری در جامعه‌شناسی - دانش تجربی - وجه تفاوت رویکرد انتقادی و تفسیری - جامعه‌شناسان تبیینی
- (۳) غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی - دانش انتقادی - وجه تشابه رویکرد تبیینی و تفسیری - جامعه‌شناسان تفسیری
- (۴) غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی - دانش انتقادی - وجه تشابه رویکرد انتقادی و تفسیری - جامعه‌شناسان انتقادی
- ۵۶- در ارتباط با «ارزیابی دستاورد جامعه‌شناسی انتقادی» کدام عبارت درست نیست؟
- (۱) هر فرد، گروه و فرهنگی اراده خاص خود را دارد و معانی و ارزش‌های ویژه خود را خلق می‌کند. هیچ کدام بهتر یا بدتر از دیگری نیستند.
- (۲) رویکرد انتقادی هیچ‌گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی‌کند تا براساس این حقایق و فضایل به نقد کنش‌ها و روابط میان انسان‌ها و جوامع بپردازد.
- (۳) جامعه‌شناسی انتقادی با پذیرش رویکرد تبیینی معتقد است که تمام معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست.
- (۴) رویکرد انتقادی برای دفاع از اراده افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها معتقد است که نباید اراده افراد یا گروهی بر فرد یا گروه دیگری تحمیل شود و یا فرهنگی از گستره جغرافیایی و تاریخی خود فراتر رود و بر فرهنگ دیگر اعمال سلطه کند.
- ۵۷- کدام گزینه به ترتیب روند درست «شکل‌گیری سیاست همانندسازی» را بیان می‌کند؟
- (۱) شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ← ظهور جهان متجدد ← پیدایش سکولاریسم ← تعریف هویت از منظر ملی‌گرایی ← تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا ← به‌کارگیری سیاست همانندسازی
- (۲) شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ← پیدایش سکولاریسم ← ظهور جهان متجدد ← تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا ← تعریف هویت از منظر وطن‌دوستی ← به‌کارگیری سیاست همانندسازی
- (۳) ظهور جهان متجدد ← شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ← پیدایش ناسیونالیسم ← تعریف هویت از منظر دولت، ملت‌ها ← تنوع قومی، نژادی، زبانی کشورها ← وضع سیاست‌گذاری هویتی ← مدل همانندسازی
- (۴) ظهور جهان متجدد ← پیدایش ناسیونالیسم ← شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ← تنوع قومی، نژادی، زبانی کشورها ← تعریف هویت از منظر دولت، ملت‌ها ← وضع سیاست‌گذاری هویتی ← مدل همانندسازی

۵۸- هریک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

- چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع
- رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری
- از بین بردن فرصت گفتگو و معارفه انسان‌ها و فرهنگ‌ها
- نگاه داشتن ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی برای علوم اجتماعی

الف	پیروی از الگوی تعارف	ب	تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها
جامعه‌شناسی انتقادی	ج	سیاست هویت	د

(۱) «ب» - «ج» - «د» - «الف»

(۲) «د» - «ج» - «ب» - «الف»

۵۹- به ترتیب هریک از موارد زیر به کدام مدل یا الگوی سیاست‌گذاری هویتی اشاره دارد؟

- اخراج و کشتار مسلمانان میانمار موسوم به روئینگیا
- جنایات رژیم صهیونیستی در غزه و نسل‌کشی فلسطینی‌ها
- اعلام برابری بوراکومین‌ها با دیگران توسط ژاپن
- کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک

(۱) همانندسازی - همانندسازی - تکثرگرا - تکثرگرا

(۲) همانندسازی - همانندسازی - همانندسازی - تکثرگرا

(۳) تکثرگرا - تکثرگرا - همانندسازی - همانندسازی

(۴) تکثرگرا - همانندسازی - تکثرگرا - همانندسازی

۶۰- در کدام عبارت‌ها بخش اول درست و بخش دوم نادرست است؟

الف - هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود ولی بعضی از فرهنگ‌ها می‌توانند نظریه‌هایی متناسب با خود را تولید کنند.

ب - سرگذشت دانش همانند سرگذشت قدرت و ثروت، تاریخ سرکوب انسان بوده است ولی بشر گاهی به سرکوبی که از طریق قدرت و ثروت صورت می‌گرفت، حساس بود.

ج - سوفیا کوتلاکی در کتابی با عنوان «نظام ادب، تعارف و مفهوم وجهه در فرهنگ ایرانی» به تعارف ایرانیان اشاره کرده است و از انجام پژوهش‌های خود نتیجه می‌گیرد که این تعارفات از احترام، تواضع و صمیمیت ایرانی ناشی می‌شود.

د - الگوی تنازع در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرا قرار می‌گیرد و الگوی تعارف در مقابل الگوی تنازع قرار دارد.

ه - در مدل تکثرگرا گاهی بعد فرهنگی هویت و تمایزات زبانی، قومی، مذهبی و... مورد تأکید قرار می‌گیرند و گاهی بر بعد سیاسی هویت که گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی نمونه‌ای از آن است تأکید می‌شود.

(۱) «الف» - «ب» - «ج» (۲) «الف» - «ب» - «ه» (۳) «ج» - «د» - «ه» (۴) «الف» - «ج» - «ه»

- ۶۱- کدام گزینه دقیق‌ترین تبیین از رابطه «باورها» و «توان اقدام» را ارائه می‌دهد؟
- (۱) باورها تنها زمانی مؤثرند که با نظام ارزش جمعی هماهنگ باشند.
 - (۲) باورها در فرض کمبود امکانات بیرونی نمی‌توانند به اقدام منجر شوند.
 - (۳) باورهای قوی در صورت سختی راه و امکانات محدود می‌توانند اقدام فرد را فعال کنند.
 - (۴) توان اقدام فردی کاملاً مستقل از ساختار باورهای شخصی است.
- ۶۲- کدام گزینه دقیق‌ترین رابطه علی میان «هدف»، «اراده» و «پایداری رفتار» را نشان می‌دهد؟
- (۱) هدف، اراده را فعال می‌کند و اراده بدون نیاز به هدف، پایداری رفتار را تضمین می‌کند.
 - (۲) اراده عامل اولیه است و هدف تنها نقش تکمیلی دارد.
 - (۳) هدف باعث معنابخشی می‌شود، معنابخشی اراده را تقویت می‌کند و اراده تلاش را پایدار می‌سازد.
 - (۴) پایداری رفتار صرفاً از تمایلات درونی ناشی می‌شود و هدف و اراده نقش اندکی دارند.
- ۶۳- کدام گزینه بهترین ترتیب کاهش ناهماهنگی در یک فرد هدفمند اما کم‌اراده است؟
- (۱) تغییر هدف ← تغییر رفتار ← از بین رفتن ناهماهنگی
 - (۲) تغییر رفتار ← تقویت اراده ← کاهش ناهماهنگی
 - (۳) توجیه شکست ← تغییر ارزش‌ها ← آرامش کوتاه‌مدت
 - (۴) تغییر شناخت ← تثبیت رفتار اشتباه ← آرامش موقت
- ۶۴- دانش‌آموزی در دوران کودکی همیشه شنیده «موفق‌ها کسانی هستند که پزشکی می‌خوانند.» وقتی وارد دبیرستان می‌شود برخلاف علاقه واقعی‌اش (رشته هنر) به سمت رشته تجربی می‌رود و می‌گوید: «من از کودکی برای پزشکی تربیت شده‌ام، هنر یعنی بیکاری.» اما در عین حال هنگام مطالعه زیست‌شناسی اضطراب دارد و تمرکز ندارد. این وضعیت بر اساس عناصر نگرش و نکات مربوط به هماهنگی شناختی کدام تحلیل را نشان می‌دهد؟
- (۱) عنصر شناختی و عنصر احساسی با هم هماهنگ‌اند اما عنصر آمادگی رفتار ناسازگار است.
 - (۲) عنصر احساسی و رفتاری همسو هستند اما عنصر شناختی دچار ناهماهنگی است.
 - (۳) شناخت آموخته‌شده دوران کودکی با احساس و رفتار کنونی ناسازگار است و برای کاهش ناهماهنگی، باورهای غلط جدید خلق شده است.
 - (۴) عنصر شناختی قوی‌تر از عنصر احساسی است و بنابراین اضطراب نادیده گرفته می‌شود و رفتار هماهنگ باقی می‌ماند.
- ۶۵- فردی هنگام کار با ابزار داغ احساس درد شدید و سوختگی می‌کند اما همچنان ادامه می‌دهد و به همکارش می‌گوید: اگر حواسم را جمع کنم می‌توانم از سوختگی جلوگیری کنم. این درد طبیعی است با این حال ۵ دقیقه بعد ناگهان ابزار از دستش رها می‌شود و فریاد می‌زند: کنترل این ابزار غیرممکن است، هر کاری کنم خطرناک است. این تغییر ناگهانی در تفسیر رویداد، از دیدگاه ادراک کنترل و کارایی چه چیزی را نشان می‌دهد؟
- (۱) افزایش ادراک کنترل و کاهش ادراک کارایی
 - (۲) کاهش ادراک کنترل و افزایش ادراک کارایی
 - (۳) فروپاشی ادراک کنترل پس از تجربه پیامد منفی و ایجاد ناهماهنگی با تجربه قبلی
 - (۴) هماهنگی کامل بین ادراک کنترل و کارایی، اما ناهماهنگی بین احساس و شناخت

۶۶- درماندگی آموخته‌شده زمانی بیشترین گستره رفتاری را پیدا می‌کند که:

- (۱) ناکامی‌ها به عوامل بیرونی نسبت داده شوند.
- (۲) ناکامی‌ها به عوامل درونی پایدار نسبت داده شوند.
- (۳) فرد احساس کند فقط در یک حوزه کنترلی ندارد.
- (۴) تقویت‌های بیرونی برای مدت طولانی حذف شوند.

۶۷- دانش‌آموزی در ۳ موقعیت زیر دیده شده:

الف - امتحان زیست‌شناسی: افتضاح شد، معلم سؤال‌ها رو عجیب سخت داده بود، هر کاری کنم این معلم نمیداره کسی ۲۰ بگیره، همیشه همین طوره.

ب - امتحان زبان: این بار عالی جواب دادم. از اول ترم تصمیم گرفته بودم هر روز زبان بخونم به برنامه‌ام پایبند موندم و نتیجه هم معلومه.

ج - مسابقه دو استقامت: این مسیر رو هر کسی نمی‌تونه بدوه! من هم از اول استعداد دو نداشتم. هرچی تلاش می‌کنم بدنم نمی‌کشه.

کدام موقعیت بیشتر فرد را در معرض یأس و کاهش انگیزه در آینده قرار می‌دهد؟

- (۱) موقعیت اول، چون شکست را به عامل بیرونی، پایدار و کنترل‌پذیر نسبت داده است.
- (۲) موقعیت دوم، چون موفقیت را به عامل درونی، پایدار و کنترل‌پذیر نسبت داده است.
- (۳) موقعیت سوم، چون شکست را به عامل درونی، پایدار و کنترل‌ناپذیر نسبت داده است.
- (۴) موقعیت سوم، چون شکست را به عامل بیرونی، پایدار و کنترل‌ناپذیر نسبت داده است.

۶۸- در یک مدرسه مدیر برای افزایش نظم، قانونی می‌گذارد که اگر دانش‌آموزان به موقع سر کلاس حاضر شوند هر هفته

۱۰ امتیاز تشویقی می‌گیرند. پس از مدتی اکثر دانش‌آموزان به موقع می‌آیند ولی به اهمیت نظم دیدگاه مثبتی ندارند و وقتی قانون حذف می‌شود رفتار آن‌ها دوباره بهم می‌ریزد.

کدام گزینه به بهترین شکل توضیح می‌دهد چرا این اتفاق رخ داده است؟

- (۱) امتیاز تشویقی موجب تغییر نگرش شده ولی انگیزش تغییری نکرده است.
- (۲) امتیاز تشویقی موجب تغییر رفتار از طریق انگیزش بیرونی شده اما نگرش نسبت به نظم تغییری نکرده است.
- (۳) دانش‌آموزان نگرش مثبت نسبت به نظم پیدا کرده‌اند اما انگیزش پایدار نداشته‌اند.
- (۴) چون قانون اجباری بوده، هم نگرش و هم انگیزش هیچ‌کدام تغییر نکرده است.

۶۹- هر یک از عبارات زیر با کدام عامل نگرش ارتباط دارند؟

- به سنگ راه چه سازد نسیم خسته شب / چراغ دل نگذارد که خیمه بر دل من زد
 - اگرچه خستگی‌ام را هزار موج شکست / همیشه سایه من رو به سوی فردا شد
 - میان راه دو آواز، دل اسیر صداست / یکی نوید رهایی یکی هوای بلاست
 - ز شور این دو جدل، گره‌گشای حقیقت / به ناگهان ز دل ابرهای مبهم رواست
 - به هرچه باد بیارد گمان مبر که قضاست / مسیر رود دلم را همان جهت که من است
 - اگرچه برگ سبک‌بار بر نسیم رود / خطای من و صوابم همان قلم که تن است
 - هزار قفل اگر بر در خیال نشانند / گمان مبر که شکستن به دست ما نشود
 - وقتی شکوه سفر را دمی به یاد داری / در آن غبار قدیمی، دری ز نو وا شود
- (۱) اراده - اسناد - ناهماهنگی شناختی - درماندگی آموخته‌شده
- (۲) ناهماهنگی شناختی - اسناد - اراده - درماندگی آموخته‌شده
- (۳) اسناد - اراده - درماندگی آموخته‌شده - ناهماهنگی شناختی
- (۴) اراده - ناهماهنگی شناختی - اسناد - درماندگی آموخته‌شده

۷۰- مریم یک مشاور کودک و نوجوان است و در حال حاضر مراجع نوجوانی دارد که حاضر به همکاری و اجرای توصیه‌های درمانی نیست و در عین حال به مشاور اعتقاد دارد و توقع دارد مشکلش در مدت‌زمان کوتاهی حل شود. مریم در نهایت پس از یک جلسه ارزیابی این نوجوان را به مدیر بخش کلینیک ارجاع می‌دهد. کدام عبارت در این باره نادرست است؟

- (۱) مریم احساس می‌کند در جلسات درمانی این نوجوان نمی‌تواند نتایج مثبتی به‌دست بیاورد و به خاطر عدم ادراک کنترل از ادامه درمان سر باز زده است.
- (۲) این نوجوان دچار ناهماهنگی شناختی است و رفتار او در خصوص عدم همکاری با باورش در مورد تخصص درمانگر همخوانی ندارد.
- (۳) این نوجوان خیلی زود دچار سرخوردگی می‌شود؛ زیرا از ابتدا هدف بزرگی انتخاب کرده که احتمال دستیابی به آن وجود ندارد.
- (۴) مریم دچار درماندگی آموخته‌شده، شده است و به‌دلیل احساس ناتوانی، انگیزه خود را برای تلاش در جایگاه درمانگر از دست داده است.

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

نیم سال دوم دوازدهم $\frac{3}{8}$

پایه یازدهم $\frac{1}{5}$

Progress indicator: 8 boxes, 3 filled (green), 5 empty (white).

دفترچه شماره ۲

پنجشنبه ۷ اسفندماه ۱۴۰۴

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۷۰ سؤال ۶۵ دقیقه	۲۰ دقیقه	۹۰	۷۱	۲۰	زبان عربی	۱
	۱۵ دقیقه	۱۰۰	۹۱	۱۰	تاریخ	۲
		۱۱۰	۱۰۱	۱۰	جغرافیا	۳
		۱۳۰	۱۱۱	۲۰	فلسفه و منطق	۴
	۱۰ دقیقه	۱۴۰	۱۳۱	۱۰	اقتصاد	۵

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرایبی، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

جغرافیا

جغرافیای ۳

درس پنجم: ویژگی‌ها و انواع مخاطرات طبیعی
صفحه‌های ۸۱ تا ۹۹

جغرافیای ۲

فصل سوم: نواحی انسانی
(درس‌های ۷ و ۸)
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۱۴

سهم در کنکور: ۲ سؤال

تاریخ

تاریخ ۳

درس نهم: نهضت ملی
شدن صنعت نفت ایران
صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۲۷

تاریخ ۲

فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۳۴

سهم در کنکور: ۳-۲ سؤال

زبان عربی

عربی، زبان قرآن ۳

نظام الطبیعة
(متن وقواعد درس ۴)
صفحه‌های ۵۳ تا ۶۳

عربی، زبان قرآن ۲

الصدق
از عموا ثلاثة
(درس‌های ۵ و ۶)
صفحه‌های ۶۵ تا ۹۰

سهم در کنکور: ۴ سؤال

اقتصاد

اقتصاد رشد و پیشرفت
(درس ۱۱)
صفحه‌های ۱۱۶ تا ۱۲۸

سهم در کنکور: ۲ سؤال

فلسفه و منطق

فلسفه ۲

درس هشتم: عقل در فلسفه - قسمت دوم
درس نهم: آغاز فلسفه در جهان اسلام
صفحه‌های ۵۹ تا ۷۷

فلسفه ۱

چپستی انسان (۱)
چپستی انسان (۲)
(درس‌های ۹ و ۱۰)
صفحه‌های ۶۹ تا ۸۲

منطق

قضیه شرطی و قیاس
استثنایی (درس ۹)
صفحه‌های ۸۳ تا ۹۶

سهم در کنکور: ۳ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

نیم سال دوم: ۹ مرحله آزمون در ۱۰۰ روز تحصیلی مفید + فرصت‌هایی برای مرور و جبران + ۳ آزمون جامع شبیه ساز کنکور سراسری

- ۱- شروع مسیر: فرصت برای شروع نیم سال دوم و پیشروی ۵۰ یا صد درصدی پایه دوازدهم + تکمیل مرور و یادگیری پایه یازدهم
- ۲- فرصت‌های طلایی برای مرور و جبران: در دو آزمون ۶ و ۱۴ فروردین می‌توانید به ترتیب مباحث پایه دهم و یازدهم + مباحث نیم سال اول دوازدهم را به طور کامل مرور و جمع بندی کنید.
- ۳- تکمیل تسلط بر نیم سال دوم + آزمون‌های مبحثی: سه مرحله آزمون برای تکمیل و تسلط بر ۵۰ درصد پایانی نیمسال دوم + مرور پایه با نگاه ترکیبی به مباحث ✓ با آرامش خاطر و تسلط صد درصدی به استقبال امتحانات نهایی بروید!
- ۴- آزمون‌های جامع شبیه‌ساز و پیش‌بینی کنکور سراسری: در سه آزمون جامع شبیه‌ساز کنکور سراسری، شرایط کاملاً مشابه با کنکور سراسری را تجربه کنید!

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۷۱ - ۷۹)

- ۷۱- ﴿أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾:
- (۱) آیا نمی دانستند که خدا روزی خود را برای هر کس بخواهد، می گستراند؟
 - (۲) آیا ندانسته بودند که خدا روزی ها را برای هر کس بخواهد، گسترش خواهد داد؟
 - (۳) آیا ندانسته اند که خدا روزی را برای هر کس بخواهد، می گستراند؟
 - (۴) آیا نمی دانستند که خدا روزی را برای هر کس بخواهد، گسترش خواهد داد؟
- ۷۲- «إِنَّ إِبْجَادَ النَّقَايَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ فِي عَالَمِنَا الْحَاضِرِ يُعَدُّ مِنَ الْعَوَامِلِ الْمُهْدِدَةِ لِبَيْتِنَا وَ يَقْدِرُ أَنْ يُهْدِمَ حَيَاةَ كَثِيرٍ مِنَ الْكَانِنَاتِ تَهْدِيمًا!»:
- (۱) بی شک ایجاد نمودن زباله های صنعت در جهان کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط زیستمان محسوب می شود و می تواند زندگی موجودات بسیاری را نابود کند!
 - (۲) همانا به وجود آوردن زباله های صنعتی در دنیای کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط زیست ما به حساب می آید و می تواند زندگی بسیاری از موجودات را حقیقتاً نابود کند!
 - (۳) ایجاد نمودن زباله های صنعتی در دنیای کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط زیست محسوب می شود و قطعاً می تواند زندگی بسیاری از موجودات بسیاری را نابود کند!
 - (۴) به وجود آمدن زباله های وابسته به صنعت در جهان کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط زیست به حساب می آید و می تواند زندگی بسیاری از موجودات را قطعاً نابود کند!
- ۷۳- «أَكْثَرَ الْمُرَارِعُونَ فِي اسْتِخْدَامِ الْأَسْمَدَةِ الْكِيمِيَاوِيَّةِ وَ سَبَبِ عَمَلُهُمْ أَنْ يَزْدَادَ تَلَوُّثَ الْمِيَاهِ حَيْثُ أَصْبَحَ تَنْظِيفُهَا أَشَدَّ صَعُوبَةً مِنَ الْمَاضِي!»:
- (۱) بیشتر کشاورزان در استفاده از کودهای شیمیایی زیاده روی کردند و باعث شدند که آلودگی آب ها افزایش یابد به طوری که سختی پاک کردن آن بیشتر از گذشته شده!
 - (۲) بیشتر کشاورزان در به کارگیری کودهای شیمیایی زیاده روی کردند و باعث شدند که آلودگی آب افزایش یابد به گونه ای که تمیز شدن آن دشوارتر از گذشته شده است!
 - (۳) این کشاورزان در استفاده از کودهای شیمیایی زیاده روی کرده اند و کارشان باعث شد که آلودگی آب افزایش یابد به طوری که سختی پاک شدن آن بیشتر از گذشته شده است!
 - (۴) کشاورزان در به کارگیری کودهای شیمیایی زیاده روی کرده اند و کارشان باعث شد که آلودگی آب ها افزایش یابد به گونه ای که تمیز نمودن آن دشوارتر از گذشته شده!
- ۷۴- «الْعَاقِلُ لَا يُجَادِلُ الْجَهَّالَ لِأَنَّهُمْ يُصَرِّوْنَ عَلَى أَفْكَارِهِمُ الْخَاطِئَةَ وَ يَرْفُضُونَ الْاسْتِمَاعَ إِلَى النَّظَرِ الْآخِرِ، فَذَلِكَ يَكُونُ الْجِدَالُ مَعَهُمْ بِلَا نَتِيجَةٍ دَائِمًا!»:
- (۱) خردمند نباید با افراد بسیار نادان بحث کند چون آن ها همیشه بر افکار اشتباه خویش پافشاری می کنند و گوش دادن به نظر دیگری را رد می کنند پس بحث کردن با آن ها همواره بی نتیجه است!
 - (۲) فرد خردمند با نادانان بحث نمی کند زیرا آنان همیشه بر اندیشه های اشتباه خویش اصرار می ورزند و گوش دادن به نظر دیگر را رد می کنند پس بحث با آن ها همواره بدون نتیجه است!
 - (۳) خردمند با افراد بسیار نادان بحث نمی کند چون آنان بر افکار اشتباه خویش پافشاری می کنند و گوش دادن به نظر دیگری را نمی پذیرند بنابراین بحث با آن ها همواره بدون نتیجه است!
 - (۴) فرد خردمند نباید با نادانان بحث کند زیرا آن ها بر اندیشه های اشتباه خویش اصرار ورزیده گوش دادن به نظر دیگر را نمی پذیرند بنابراین بحث کردن با آن ها همواره بی نتیجه است!

۷۵- «أخذ أحد الطلاب يتكلم مع زملائه: لنجالس العلماء و نتعلم من تجاربهم لنعود أنفسنا على الاستمرار في الأمور و نستفيد من كل الفرص للتقدم!»:

- ۱) یکی از دانشجویان شروع کرد به صحبت با همکلاسی‌های خود: باید با علماء هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌های ایشان بیاموزیم تا خودمان را به پیوستگی در کارها عادت دهیم و از تمام فرصت‌ها برای پیشرفت استفاده کنیم!
- ۲) یکی از دانش‌آموزان شروع به صحبت با همکلاسی‌هایش کرد: برای اینکه با دانشمندان هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌های آنان یاد بگیریم باید به ادامه دادن در کارها عادت کنیم و از هر فرصتی برای پیشرفت بهره ببریم!
- ۳) یکی از دانشجویان با همکلاسی‌های خود صحبت کرد: باید با دانشمندان هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌های ایشان بیاموزیم تا خودمان به پیوستگی در کارها عادت کنیم و از هر فرصتی برای پیشرفت استفاده کنیم!
- ۴) یکی از دانش‌آموزان تصمیم گرفت با همکلاسی‌هایش صحبت کند: برای اینکه با علماء هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌هایشان یاد بگیریم باید خود را به ادامه دادن در کارها عادت دهیم و از تمام فرصت‌ها برای پیشرفت بهره ببریم!

۷۶- عین الخطأ:

- ۱) كان صديقي يملك مزرعة صغيرة يزرع فيها أنواع الخضراوات! دوستم مزرعه کوچکی داشت که در آن انواع سبزیجات را می‌کاشت!
- ۲) كيف تقدرين على إنكار دور النساء و هناك نماذج ناجحة منهن في المجتمع! چگونه می‌توانی نقش زنان را انکار کنی در حالی که نمونه‌های موفقی از آن‌ها در جامعه وجود دارند!
- ۳) كان الواجب عليك أن تفكر في عواقب هذا العمل قبل بدائة جيداً! تو باید به فرجام این کار پیش از آغاز آن به‌خوبی فکر می‌کردی!
- ۴) يحكى أن في يوم من الأيام اجتمع تجار المدينة للشور مع الملك! حکایت شده که یکی از روزها تاجران شهر برای مشورت با پادشاه جمع شدند!

۷۷- عین الصحیح:

- ۱) كبر حُسرانا أن تُنسى أعمال الإنسان الصالحة و تُذكر أفعاله المُخرَبة! چه زیان بزرگی است که کارهای نیک انسان را فراموش کنند و کارهای تخریب‌کننده‌اش یاد شود!
- ۲) اعلم أن للكاذب ذاكرة ضعيفة فيمكن أن يظهر كذبه عند تكرار أقواله! بدان که دروغ‌گو حافظه ضعیفی دارد پس ممکن است دروغ هنگام تکرار سخنانش نمایان شده باشد!
- ۳) كادتِ المباراة الأولى تبدأ حتى انقطع تيار الكهرباء فجأة لعدة ساعات! اولین مسابقه شروع شده بود تا اینکه ناگهان جریان برق برای چند ساعت قطع شد!
- ۴) ما يُعجبني أكثر من نتيجة المباراة هو التعاون بين لاعبي هذا الفريق! آنچه بیشتر از نتیجه مسابقه خوشم می‌آید، همکاری میان بازیکنان این تیم است!

۷۸- «وزش بادهای شدید در دو روز گذشته باعث شد که خانه‌های بسیاری کنار ساحل خراب شود!»:

- ۱) عصف الرياح الشديدة في الیومین الماضیین سبب أن تُخرَب بیوتٌ كثيرةٌ جنب الشاطئ!
- ۲) عصف الرياح الشديدة في الیومین الاثنین الماضیین سبب أن تُخرَب البيوت الكثيرة جنب الساحل!
- ۳) عصفت الرياح الشديدة في الاثنین الیومین الماضیین سببت أن تُخرَب بیوتاً كثيرةً جنب الشاطئ!
- ۴) الرياح الشديدة عصفت في الاثنین الیومین الماضیین سببت أن تُخرَب البيوت الكثيرة جنب الساحل!

۷۹- عین الخطأ في المفهوم: «العالم بلا عمل كالشجر بلا ثمر»

- (۱) عشق بود گلستان پرورش از وی ستان
(۲) علم چندان که بیشتر خوانی
(۳) سعديا گرچه سخن دان و مصالح گویی
(۴) علم کز اعمال نشانش نیست
- از شجره فقر شد باغ درون پرثمر!
چون عمل در تو نیست نادانی!
به عمل کار برآید به سخندانی نیست!
کالبدی دارد و جاننش نیست!

■ ■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (۸۰ - ۸۴) بما يناسب النص:

البيئة هي أساس الحياة على كوكب الأرض و هي المكان الذي يعيش فيه الإنسان و الحيوان و النبات عيشاً من دون بيئة نظيفة و متوازنة لا يمكن للكاننات الحية أن تستمر في العيش بشكل سليم. تكمن أهمية البيئة في أنها توفر لنا الهواء النقي و الماء و الغذاء و كل ما نحتاج إليه في حياتنا اليومية ولكن في العصر الحديث تعرضت البيئة لمخاطر كثيرة بسبب تصرفات الإنسان غير المسؤولة و المخربة تعرضاً واسعاً؛ مثل التلوث و قطع الأشجار و رمي النفايات في الأنهار و البحار. هذه الأفعال تؤدي إلى تخریب الطبيعة و انتشار الأمراض و تغيير المناخ (الهواء).

لذلك أصبحت حماية البيئة واجباً مهماً على كل شخص في المجتمع. يجب علينا أن نحافظ على نظافة الأماكن العامة و نقل من استخدام المواد الضارة كما ينبغي نشر الوعي بين الناس حول أهمية إعادة التدوير و ترشيد استهلاك الماء و الطاقة. تعد زراعة الأشجار من أفضل الطرق للحفاظ على التوازن للبيئة فإذا تعاون الناس جميعاً يمكننا حماية البيئة و بناء مستقبل آمن للأجيال (الأبناء) القادمة.

۸۰- عین الصحیح حسب النص:

- (۱) إن الوعي و الاطلاع عن حفاظ البيئة من واجبات الحكومة!
(۲) أفعال الإنسان المخربة تضر النباتات أكثر فأكثر!
(۳) كلما تزيد معرفتنا عن البيئة فنعاملها أفضل معاملة!
(۴) يُعد تلوث الهواء من أمور تؤدي إلى موت كوكب الأرض مباشرة!

۸۱- «إن البيئة...!» عین الصحیح:

- (۱) تحتاج إلى أبنائنا المستقبلية لتقوي نفسها!
(۲) مملوءة بمخاطر لا حل لها إلا قيام الإنسان بها!
(۳) بحاجة إلى تدخلات الإنسان الواسعة لحياتها!
(۴) قد تسير تحولاً لها الجوئية وفقاً لأفعالنا!

۸۲- عین أنسب العنوان للنص:

- (۱) إيجاد التوازن في البيئة!
(۲) التأثير و التأثير بين الإنسان و النباتات!
(۳) الزراعة أساس استقرار ثبات البيئة!
(۴) أجيالنا المستقبلية!

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۸۳ و ۸۴)

۸۳- «عيشاً - سليم - نحتاج - تعرضت»

- (۱) عيشاً: مصدر من المصادر المجردة - مفرد - مذکر - نكرة - معرب / مفعول و منصوب
(۲) سليم: اسم - مفرد - مذکر - نكرة - من الأسماء العربية / صفة و موصوفها «شكل»
(۳) نحتاج: فعل مضارع - للمتکلم مع الغير - مبني للمعلوم - لازم / فعل مع فاعله
(۴) تعرضت: فعل ماضٍ - للمفرد المؤنث الغائب - مزيد ثلاثي (تفعّل) - معلوم / فعل و فاعله «البيئة»

٨٤- «تَعْرُضاً - نُقْلًا - المَوَادَّ - نَشْرًا»

- ١) تَعْرُضاً: مصدرٌ مزيدٌ من فعلٍ له حرفان زائدان - مفرد - مذکر - نكرة / مفعول مطلق للنوع
- ٢) نُقْلًا: مضارع - للمتکلم مع الغير - مزيد و ماضيه على وزن «تَفَعَّلَ» - معلوم / الجملة فعلية
- ٣) المَوَادَّ: جمع تكسير أو مكسّر و مفردة «مَادَّة» - معرّف بـ «ال» - معرب / مضاف اليه و مجرور
- ٤) نَشْرًا: اسم - مفرد مذکر - معرب / فاعل لفعل «ينبغي» و مرفوع

■ ■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٨٥ - ٩٠)

٨٥- عَيْنُ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْكَلِمَاتِ:

- ١) بَعْدَ مُدَّةٍ إِنْتَبَهَ الْمُزَارِعُ بِأَنَّ الْخَضِرَاوَاتِ فِي مَزَرَ عْتَهُ تُتْلَفُ،
- ٢) فَرَأَبَ الْأَمْرَ مُرَاقِبَةً شَدِيدَةً وَ فَهَمَ أَنَّ فَنِرَانَ الْحَقْلِ تَأْكُلُهَا،
- ٣) فَسَأَلَ الْمُزَارِعَ نَفْسَهُ عَنِ سَبَبِ ازْدِيَادِ عَدَدِ الْفَنِرَانِ بِشَكْلِ كَبِيرٍ،
- ٤) وَ اسْتِشَارَ خَبِيرًا فِي الزَّرَاعَةِ فَتَعَجَّبَ الْخَبِيرُ مِنْ وَجُودِ الْفَنِرَانِ!

٨٦- مُخَاطَبُنَا يُرِيدُ أَنْ يَفْهَمَ كَيْفِيَّةَ سَفَرِ الرَّجُلِ فَقَوْلُهُ: «سَافِرَ الرَّجُلِ...»

- ١) سَفَرًا سَرِيعًا وَ فِي الطَّرِيقِ شَاهِدًا أَحَدَ الْأَصْدِقَاءِ! ٢) مَسَافَرَةً وَ فِي الطَّرِيقِ شَاهِدًا أَحَدَ الْأَصْدِقَاءِ!
- ٣) سَفَرًا وَ فِي الطَّرِيقِ شَاهِدًا أَحَدَ الْأَصْدِقَاءِ! ٤) مَسَافَرَةً سَرِيعَةً وَ فِي الطَّرِيقِ شَاهِدًا أَحَدَ الْأَصْدِقَاءِ!

٨٧- عَيْنُ «الْأَمِّ» يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي:

- ١) لِأَتَعَلَّمَ طَرِيقَ مُوَاجَهَةِ الْمَشَاكِلِ فِي الْحَيَاةِ أَسْتَشِيرُ الْكِبَارَ!
- ٢) لِأَكْتُبَ مَقَالَةً عِلْمِيَّةً قَرَأْتُ كَثِيرًا مِنَ الْكُتُبِ الْأَدْبِيَّةِ!
- ٣) مَنْ لَمْ يَفْهَمْ هَذَا الدَّرْسَ فِي الصَّفِّ فَلْيُطَالِعْهُ مَرَّةً أُخْرَى فِي الْمَنْزِلِ!
- ٤) هُوَ أَحَدُ زَمَلَانِنَا وَ يَرُوحُ كُلَّ صَبَاحٍ إِلَى الْحَقْلِ لِيُزْرِعَ الْقَمْحَ!

٨٨- عَيْنُ الْمَفْعُولِ الْمَطْلُوقِ يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي:

- ١) لِمَاذَا تَنْظُرِينَ إِلَيَّ نَظْرًا مَمْلُوءًا بِالتَّعَجُّبِ وَ أَنَا مَا فَعَلْتُ عَمَلًا عَجِيبًا!
- ٢) انْفَجَرَ إِطَارُ سَيَّارَةِ الْمُسَافِرِينَ فَحَنَنْ سَاعِدِنَاهُمْ فِي أَحَدِ الشُّوَارِعِ الْمَزْدَحْمَةِ مَسَاعِدَةً!
- ٣) نَحْمَدُ اللَّهَ عَلَى نِعْمِهِ فِي الْحَيَاةِ حَمْدَ الشَّاكِرِينَ فَهُوَ أَحَقُّ بِالْعِبَادَةِ!
- ٤) قَرَأْتُ رِسَالَةً مِنْ نَهْجِ الْبَلَاغَةِ قِرَاءَةً تُؤَثِّرُ فِي عَقْلِي وَ وَجُودِي!

٨٩- عَيْنُ الْجُمْلَةِ الْوَصْفِيَّةِ يَخْتَلِفُ زَمَانَهُ عَنِ الْبَقِيَّةِ:

- ١) رُبَّ كَلَامٍ يَجْلِبُ لَكَ مَشَاكِلَ كَثِيرَةً وَ رُبَّ كَلَامٍ كَالْحُسَامِ الْقَاطِعِ!
- ٢) شَاهَدْنَا طَائِرًا جَمِيلًا فِي الْغَابَةِ يُعْنِي فَأَعْجَبْنَا هَذَا الْمَنْظَرَ!
- ٣) رَبَّنَا فِي هَذَا الْوَقْتِ أَطْلُبُ مِنْكَ لِسَانًا يَذْكُرُكَ دَائِمًا!
- ٤) هَذِهِ الْمَادَّةُ مَجْمُوعَةٌ ذَرَاتٍ تَنْشَكُلُ بِطَرِيقَةٍ مُعَيَّنَةٍ!

٩٠- عَيْنُ مَا جَاءَ لِرَفْعِ الشَّكِّ عَنِ وَقُوعِ الْفِعْلِ:

- ١) يَعْبُدُ هَذَا الصَّالِحُ إِلَهَنَا فِي مَسْجِدِ الْمَدِينَةِ إِسْتِغْفَارَ الْمُؤْمِنِينَ!
- ٢) قَدْ تَبَسَّمَتْ أُمِّي فِي وَجْهِ تَبَسُّمًا فَرِحْتُ بِذَلِكَ كَثِيرًا!
- ٣) كَانَتْ أُخْتِي حَصَلَتْ عَلَى حَقَائِقِ مُهِمَّةٍ حُصُولًا قَدْ لَا يَقْدِرُهُ أَحَدٌ!
- ٤) إِنَّ هَذَا الْوَلَدَ يَشْتُمُ رَائِحَةَ هَذِهِ الْأَزْهَارِ شْتُمًا دَقِيقًا!

- ۹۱- مورخی به پژوهش درباره «کودتای ۲۸ مرداد» پرداخته است. کدام مورد از نتایج پژوهش او درست است؟
- (۱) با نقشه و حمایت سیاسی و مالی دولت‌های انگلستان و آمریکا و عوامل داخلی آنان، در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ اراذل و اوباش به فرماندهی فضل‌الله زاهدی علیه دولت دکتر مصدق اقدام به کودتا کرد.
- (۲) پس از موفقیت کودتا، فضل‌الله زاهدی رئیس مجلس شد و اعلام حکومت نظامی کرد و بعد از آن، دکتر مصدق و تعدادی از همکاران و یاران نزدیکش دستگیر و سپس محاکمه شدند.
- (۳) با وجود جوّ سرکوب و اختناق پس از کودتا، گروهی از شخصیت‌های ملی و مذهبی و از جمله تعدادی از استادان دانشگاه، تشکلی به نام جبهه ملی را پایه‌گذاری کردند.
- (۴) طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و یک ژنرال آمریکایی، محمدرضا پهلوی را که در پذیرش کودتا تردید داشت، متقاعد کردند که با کودتا موافقت کند.
- ۹۲- کدام گزینه درباره تقدم و تأخر رویدادهای زیر درست است؟
- الف - آغاز دوران نخست‌وزیری دکتر مصدق
- ب - برداشتن مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت
- ج - تصویب طرح ملی شدن صنعت نفت در مجلس سنا
- د - مخالفت نمایندگان مجلس شورای ملی با اعطای امتیاز نفت شمال به شوروی
- هـ - منع دولت از مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تصویب مجلس
- (۱) موارد «ج» و «ب» در ماه اسفند و قبل از موارد «د» و «الف» رخ داده‌اند.
- (۲) مورد «الف» بعد از موارد «د» و «ب» و قبل از موارد «ج» و «ه» رخ داده است.
- (۳) مورد «ب» بعد از موارد «ه» و «د» و قبل از موارد «ج» و «الف» رخ داده است.
- (۴) موارد «ه» و «د» در یک سال و بعد از موارد «ب» و «ج» رخ داده‌اند.
- ۹۳- کدام‌یک از عبارتهای زیر درباره «تاریخچه کشف و استخراج نفت ایران» نادرست است؟
- الف - در زمان ناصرالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داریسی واگذار شد.
- ب - شرکت نفت پارس و انگلیس به بازوی پر قدرت اقتصادی و نظامی دولت انگلیس تبدیل شد و زمینه اعمال نفوذ و مداخله بیشتر انگلیسی‌ها را در ایران فراهم آورد.
- ج - فعالیتهای انگلیسی‌ها برای یافتن منابع نفت در مناطق مختلف ایران، با فوران نخستین حلقه چاه نفت در منطقه مسجد سلیمان به نتیجه رسید.
- د - دولت انگلستان پس از آنکه از ارزش منابع عظیم نفت ایران و اهمیت آن برای نیروی هوایی خود آگاه شد، ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خریداری کرد.
- هـ - ویلیام ناکس داریسی در عوض امتیاز کشف نفت و گاز، تعهد کرد که ۲۰ هزار لیتر نقد، ۲۰ هزار لیتر به شکل سهام و تنها ۱۶ درصد سود خالص سالانه به دولت ایران پرداخت کند.
- (۱) «الف» و «ب» و «د» (۲) «ب» و «ج» و «د» (۳) «الف» و «د» و «ه» (۴) «ب» و «ج» و «ه»
- ۹۴- کدام رویداد تأثیر بسزایی بر خیزش ملت ایران برای طلب کردن و گرفتن حقوق ملی خود داشته است؟
- (۱) تصویب قانون ملی شدن صنعت نفت
- (۲) پیروزی جنبش‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان
- (۳) خارج کردن مراکز و تأسیسات نفتی از حوزه اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس
- (۴) حضور دکتر مصدق در مجامع بین‌المللی و دفاع از حقانیت ملت ایران

۹۵- در کدام مقطع از تاریخ معاصر ایران، نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار هیئت دولت و مجلس شورای ملی بود؟

- (۱) از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰ هجری شمسی
 (۲) از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ هجری شمسی
 (۳) از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۲ هجری شمسی
 (۴) از سال ۱۲۸۰ تا ۱۳۰۰ هجری شمسی

۹۶- با توجه به سلسله‌های غزنویان (۱)، سلجوقیان (۲) و خوارزمشاهیان (۳)، چند مورد از عبارتهای زیر درست است؟
 الف - نظام اداری دوره (۳)، تداوم نظام اداری (۲) بود؛ با این تفاوت که اختیارات دیوان‌ها نسبت به دوره (۲) کم شد و اسم برخی از آنان نیز تغییر نام یافت.

ب - در عصر (۱) شعر فارسی به اوج خود رسید و در عصر (۲) نیز این روند رشد سریع‌تری به خود گرفت و شعر فارسی به ویژه در انتهای آن، به رونق و شکوفایی فراوانی دست یافت.

ج - در عصر حکومت (۳) همانند (۱) و (۲)، کشاورزی و تجارت مهم‌ترین و اصلی‌ترین فعالیت اقتصادی مردم ایران به شمار می‌رفت.

د - در دوره (۲) ابوریحان بیرونی در نجوم و جغرافیا و در دوره (۱) ابوالعباس لوکری و خیام نیشابوری در ریاضیات و نجوم از جمله معروف‌ترین دانشمندان بودند.

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۹۷- به ترتیب هر یک از توصیفات زیر پیرامون پایتخت‌های گوناگون، مربوط به کدام سلسله است؟

الف - در زمانی که سمرقند پایتخت بود، تلاش‌های بسیاری برای آبادانی و زیباسازی آن صورت گرفت.
 ب - سلطانیه، پایتخت آخرین فرمانروایان این سلسله بود.

ج - همگام با ضعف سامانیان، در شهری در کوهستان‌های نواحی شرق افغانستان حکومتی مستقل تأسیس شد.
 د - در سال ۴۲۹ ق به‌عنوان مرکز حکومت شناخته شد.

- (۱) سلجوقیان - ایلخانان - سلجوقیان - غزنویان
 (۲) تیموریان - ایلخانان - غزنویان - سلجوقیان
 (۳) تیموریان - تیموریان - غزنویان - سلجوقیان
 (۴) سلجوقیان - تیموریان - سلجوقیان - ایلخانان

۹۸- کدام‌یک از عبارتهای زیر از حیث تاریخی درست است؟

الف - چنگیز خان مغول به بهانه کشتار بازرگانان اعزامی خود در شهر مرزی اترار، فرمان هجوم به ایران را صادر کرد.
 ب - هولاکوخان پس از فتح بغداد و از بین بردن خلافت عباسی به شام یورش برد و سپاه حکومت مملوکان مصر را شکست داد.

ج - در دوره تیمور شهر و شهرسازی شکوفا شد و شهرهای هرات، شیراز، مشهد و یزد رشد و رونق چشمگیری یافتند.

د - حکومت نوادگان تیمور بر ایران، در اوایل قرن دهم هجری با به قدرت رسیدن صفویان در ایران و تسلط ازبکان بر ماوراءالنهر به پایان رسید.

- (۱) «الف» و «د» (۲) «الف» و «ب» (۳) «ج» و «د» (۴) «ب» و «ج»

- ۹۹- با توجه به عبارتهای زیر، کدام گزینه تحلیل درستی پیرامون مغولان بیان می‌کند؟
- الف - مغولان در آغاز، پیرو آیین خدا ناباورانه‌ای بودند که زیر نظر روحانیانی با عنوان شمینی اداره می‌شد.
- ب - در دوره فرمانروایی ایلخانان، زبان عربی در قلمرو نظم، رو به رشد گذاشت و به احیا و تقویت هویت ایرانی کمک کرد.
- ج - مغولها پس از تسخیر چین و ایران و تسلط بر شهرهای بزرگ و آباد، همچنان از شهر و شهرنشینی روی گردان بودند.
- د - پس از مسلمان شدن آنها، نظام مالیاتی اصلاح شد و اخذ مالیات از بازرگانان و تجار مورد توجه بیشتری قرار گرفت.
- هـ - مغولها پیش از آنکه مسلمان شوند، دعاوی حقوقی خود را در دادگاهی موسوم به یرغو و زیر نظر یرغوچی حل و فصل می‌کردند.

(۱) موارد «الف» و «ب» همانند «د» و برخلاف «ج» با مشخصات مغولان مطابقت دارند.

(۲) مورد «ه» همانند «ب» و برخلاف موارد «ج» و «الف» با مشخصات مغولان مغایرت دارد.

(۳) موارد «د» و «ه» برخلاف مورد «ب» و همانند مورد «ج» با مشخصات مغولان مطابقت دارند.

(۴) مورد «د» همانند موارد «الف» و «ب» و برخلاف «ه» با مشخصات مغولان مغایرت دارد.

- ۱۰۰- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در عصر ایلخانان و تا حدودی دوره تیموریان تأثیر بسزایی بر رشد و شکوفایی تاریخ‌نگاری نهاد و از آثار تاریخی مهم این روزگار می‌توان را نام برد.»

(۱) تشویق و پشتیبانی وزیران و شاهان ایلخانی و تیموری از مورخان و راهنمایی و تشویق فرهیختگان ایرانی به علم آموزی و تاریخ‌نگاری - تاریخ گزیده تألیف حمدالله مستوفی

(۲) علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی - جامع التواریخ اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی

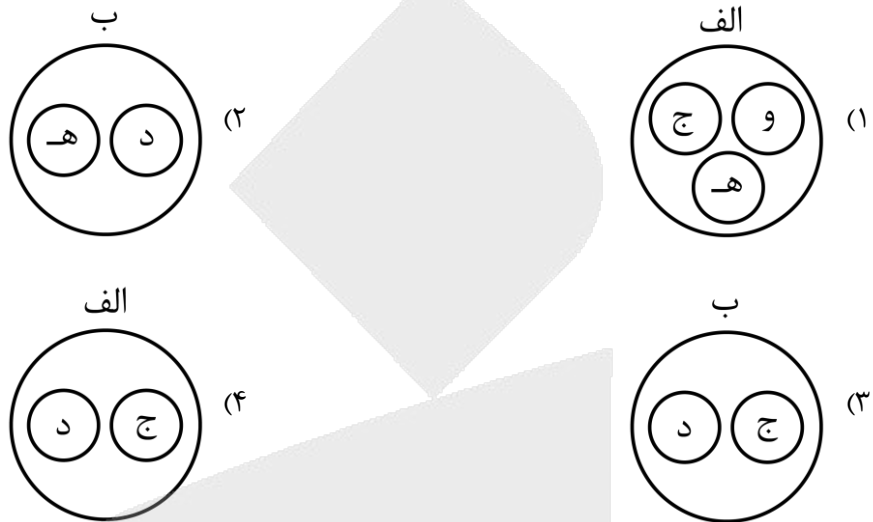
(۳) تشویق و پشتیبانی وزیران و شاهان ایلخانی و تیموری از مورخان و راهنمایی و تشویق فرهیختگان ایرانی به علم آموزی و تاریخ‌نگاری - جامع التواریخ اثر حمدالله مستوفی

(۴) علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی - تاریخ جهانگشا نوشته ابن حسام خوسفی

۱۰۱- با توجه به انواع کشاورزی تجاری و موارد زیر، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟

- الف - آناناس و کاکائو
 ج - افزایش فرسایش و ضعیف شدن خاک
 ه - بخش عمده غذای مردم در آسیا و آفریقا
 ب - برنج و گندم
 د - بخش مرکزی در کشورهای پیشرفته صنعتی
 و - اداره مزارع به صورت یک اتحادیه بزرگ

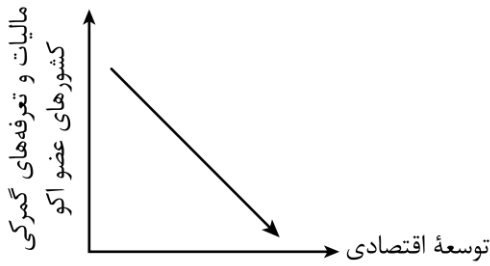
۱۰۲- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه مطالب درستی را مطرح نموده است؟

- الف - پیشرفت آن‌ها بر مبنای نوآوری و رقابت است.
 ج - پارک علم و فناوری پردیس در تهران
 د - تجارت، یکی از فعالیت‌های مهم این بخش است.
 (۱) «الف» و «ب» در جهت ایجاد «ج» هستند و «د» مربوط به فعالیت‌های نوع دوم است.
 (۲) «ج» در جهت گسترش «الف» است و «ب» و «د» مربوط به فعالیت‌های نوع سوم است.
 (۳) «ج» از قطب‌های صنعتی جنوب شرقی آسیاست و «الف» و «ب» مربوط به صنایع‌های تک می‌شوند.
 (۴) «الف» و «د» در جهت گسترش «ج» هستند و «ب» مربوط به فعالیت‌های نوع چهارم می‌شوند.

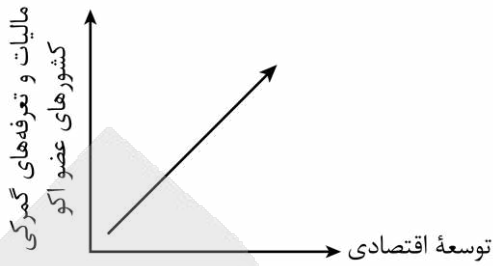
۱۰۳- کدام مورد در خصوص دو کشور «کره جنوبی و سنگاپور» به درستی بیان شده است؟

- (۱) از قطب‌های صنعتی مشرق هستند و از کشورهای پیرامون قوی‌ترند.
 (۲) همانند چین و هند جزء کشورهای پیرامون و از قطب‌های صنعتی جنوب شرقی آسیا هستند.
 (۳) از نظر اقتصادی از استرالیا قوی‌ترند اما هنوز به قدرت اقتصادی ژاپن نرسیدند.
 (۴) بین کشورهای مرکز و نیمه پیرامون و در قطب صنعتی جنوب آسیا قرار گرفته‌اند.

۱۰۴- با توجه به تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای، کدام عبارت به مفاهیم درستی اشاره دارد؟

«ب»

«الف»

- ۱) نمودار «الف» درست است و این اتحادیه‌ها برای کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی بر اقتصاد خود شکل گرفته‌اند.
- ۲) نمودار «ب» درست است و این اتحادیه‌ها برای کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی بر اقتصاد خود شکل گرفته‌اند.
- ۳) نمودار «الف» درست است؛ زیرا با افزایش مالیات و تعرفه‌های گمرکی در کشورهای عضو آکو، توسعه اقتصادی نیز افزایش می‌یابد.
- ۴) نمودار «ب» درست است؛ زیرا با افزایش مالیات و تعرفه‌های گمرکی در کشورهای عضو آکو، توسعه اقتصادی افزایش می‌یابد.

۱۰۵- با توجه به اینکه حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی از طریق حمل‌ونقل دریایی و توسط کشتی‌ها صورت می‌گیرد، کدام گزینه مطابق با تصویر زیر، به مطلب درستی اشاره دارد؟

- ۱) الف: کشتی‌های فله بر - ب: تخلیه کالا در بنادر فرعی - ج: شناورهای تانکری - د: توزیع کالا در بنادر اصلی
 - ۲) الف: کشتی‌های کوچک - ب: توزیع کالا در بنادر اصلی - ج: کشتی‌های بزرگ - د: تخلیه کالا در بنادر فرعی
 - ۳) الف: کشتی‌های کانتینری - ب: تخلیه کالا در بنادر اصلی - ج: شناورهای کوچک - د: توزیع کالا در بنادر فرعی
 - ۴) الف: شناورهای کوچک - ب: توزیع کالا در بنادر اصلی - ج: شناورهای تانکری - د: تخلیه و توزیع کالا در بنادر اصلی
- ۱۰۶- کدام مورد دلیل مناسبی برای متن زیر ارائه می‌دهد؟

«در مکان‌یابی ساخت و سازها، به‌ویژه مراکز سکونتگاهی، فاصله از گسل‌های فعال تا حد امکان رعایت شود.»

- ۱) انرژی انباشته‌شده باعث تشکیل گسل جدید یا آزاد شدن انرژی در محل گسل‌های قدیمی و تکرار زمین‌لرزه می‌شود.
- ۲) در بعضی مناطق گسل‌های پنهان وجود دارند که در سطح زمین دیده نمی‌شوند و بهتر است از این مکان‌ها فاصله بگیریم.
- ۳) همه زمین‌لرزه‌ها خطرناک نیستند و بعضی از آن‌ها اصلاً احساس نمی‌شوند بلکه فقط دستگاه‌های حساس آن‌ها را ثبت می‌کنند.
- ۴) شدیدترین تنش زمین‌لرزه در نقطه کانونی آن روی می‌دهد و هرچه از این نقطه فاصله بگیریم، از شدت تکان‌ها کاسته می‌شود.

۱۰۷- با توجه به تصاویر زیر، کدام مورد به مطالب درستی اشاره دارد؟

- ۱) شکل «الف» درست است، زیرا امواج مجبورند مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح طی کنند.
- ۲) شکل «ب» درست است، زیرا امواج مجبورند مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح طی کنند.
- ۳) شکل «الف» درست است، زیرا امواج مجبورند مسیر کوتاه‌تری برای رسیدن به سطح طی کنند.
- ۴) شکل «ب» درست است، زیرا امواج مجبورند مسیر کوتاه‌تری برای رسیدن به سطح طی کنند.

۱۰۸- کدام گزینه به درستی عبارت زیر را کامل می‌کند؟

«بارشی به میزان ۲۰ میلی‌متر طی دو ساعت ممکن است منجر به ایجاد سیل اما همین مقدار بارش طی

۲۴ ساعت منجر به سیل؛ زیرا

- ۱) نشود - می‌شود - رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به تدریج تخلیه می‌کند.
- ۲) شود - نمی‌شود - رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به طور ناگهانی تخلیه می‌کند.
- ۳) شود - نمی‌شود - رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به تدریج تخلیه می‌کند.
- ۴) نشود - می‌شود - رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به طور ناگهانی تخلیه می‌کند.

۱۰۹- پژوهشگری با مطالعه بر روی انواع مخاطرات طبیعی، نتایج «الف» و «ب» را به دست آورده است. بر این اساس کدام

گزینه به درستی تنظیم شده است؟

- الف - معمول‌ترین نوع خشکسالی است و مناطقی که دچار آن می‌شوند، تغییر می‌کنند.
ب - این نوع از لغزش از فراوان‌ترین نوع لغزش‌های دامنه‌ای به حساب می‌آید.

- ۱) در «الف» میزان بارش در یک منطقه از حد میانگین بارندگی سالانه آن منطقه کمتر است و «ب» توسط رودها ایجاد می‌شود.
- ۲) در «الف» میزان نیاز آبی گیاهان متفاوت است و «ب» توسط ساخت‌وساز انسان بر روی دامنه‌ها ایجاد می‌شود.
- ۳) در «الف» میزان ریزش‌های جوی کمتر از میانگین بارش منطقه نیست و «ب» توسط لرزش‌های ناشی از وقوع زمین‌لرزه رخ می‌دهد.
- ۴) با توجه به «الف» ایران در بین کشورهای جهان رتبه بالایی دارد و «ب» در اثر خروج خاکسترهای آتشفشانی رخ می‌دهد.

۱۱۰- دلیل اینکه احتمال وقوع لغزش در دامنه‌های مناطق مرطوب بیشتر است، کدام است؟

- ۱) نفوذ باران وزن دامنه را کاهش می‌دهد و باعث افزایش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا می‌شود.
- ۲) نفوذ باران وزن دامنه را کاهش می‌دهد و باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی در زیربنا می‌شود.
- ۳) نفوذ باران وزن دامنه را افزایش می‌دهد و باعث افزایش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا می‌شود.
- ۴) نفوذ باران وزن دامنه را افزایش می‌دهد و باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا می‌شود.

۱۱۱- کدام گزینه درباره همه قضایای شرطی درست است؟

- (۱) قضیه شرطی، دارای موضوع، محمول و نسبت است و حکم در اینگونه قضایا، «مشروط» بیان شده است.
- (۲) قضیه شرطی متصل، قضیه‌ای است که در آن، حکم به اتصال و پیوستگی میان دو نسبت داده می‌شود.
- (۳) در قضیه شرطی، آنچه در میانه قضیه می‌آید، فقط حاکی از همراهی و ملازمه است؛ نه انفصال و جدایی.
- (۴) قضیه شرطی (اعم از شرطی متصل و شرطی منفصل) برخلاف قضیه حملی، تصدیق محسوب نمی‌شود.

۱۱۲- کدام عبارت درست است؟

- (۱) عبارت «نانوا یا برای خودش نان می‌پزد یا برای دیگران»، قضیه شرطی منفصل مانعة‌الجمع بوده و محال است که هر دو طرف آن صادق باشد.
- (۲) در استدلال «اگر قرارداد را امضا کنید، ملزم به اجرای آن هستید؛ قرارداد را امضا نکردید؛ پس ملزم به اجرای آن نیستید»، قاعده رفع تالی رعایت شده است.
- (۳) در عبارت «فقط از طریق وارد کردن سریال شناسنامه یا وارد کردن شماره ملی، کارنامه قابل مشاهده است»، دو بخش می‌توانند همزمان صادق باشند؛ اما نمی‌توانند هر دو کاذب باشند.
- (۴) در استدلال «اگر فلز حرارت ببیند، منبسط می‌شود؛ فلز منبسط شده است؛ پس فلز حرارت دیده است»، از قاعده وضع مقدم استفاده شده و نتیجه معتبر است.

۱۱۳- نوع کدام قضیه شرطی منفصل متفاوت است؟

- (۱) یا این متهم غیربی‌گناه است یا شواهد علیه او جعلی است.
- (۲) یا هوا غیر برفی است یا ابر در آسمان وجود دارد.
- (۳) یا این عدد طبیعی غیرزوج است یا غیرفرد است.
- (۴) انسان یا به اندازه کافی تلاش نمی‌کند یا موفق می‌شود.

۱۱۴- اگر قضیه منفصله «الف یا ب» مانعة‌الجمع و قضیه منفصله «ج یا د» مانعة‌الرفع باشد، به ترتیب کدام قضایای حملی لزوماً از آن‌ها قابل استنتاج است؟

- (۱) هیچ الف ب نیست - بعضی ج د است
- (۲) بعضی الف ب است - هیچ ج د نیست
- (۳) هیچ الف ب نیست - هر ج د است
- (۴) بعضی الف ب نیست - هر ج د است

۱۱۵- با توجه به نوع قضیه منفصله «کلمه یا اسم است یا حرف»، چند مورد از قضایای حملی زیر کاذب هستند؟

- الف - هیچ اسمی، حرف نیست.
- ب - بعضی اسم‌ها، حرف هستند.
- ج - هر غیر اسمی، حرف است.
- د - بعضی غیر حرف‌ها، اسم هستند.

- (۱) یک قضیه
- (۲) دو قضیه
- (۳) سه قضیه
- (۴) چهار قضیه

۱۱۶- هرگاه از قضیه «اگر عددی بر ۱۰ بخش پذیر باشد، آنگاه آن عدد زوج است» نتیجه بگیریم که «عدد ۱۵ زوج نیست»، دچار چه مغالطه‌ای شده‌ایم؟

- (۱) رفع مقدم
- (۲) وضع تالی
- (۳) مغالطه در ماده
- (۴) دچار مغالطه نشده‌ایم

- ۱۱۷- در قیاس استثنایی اتصالی، اگر بخواهیم از «عدم تحقق جواب شرط» به «عدم تحقق شرط» برسیم، کدام مسیر استثناجی را طی کرده‌ایم و چرا این مسیر معتبر است؟
- (۱) وضع مقدم؛ زیرا با اثبات علت به معلول رسیده‌ایم. (۲) رفع تالی؛ زیرا انتفای معلول مستلزم انتفای علت تامه است.
- (۳) رفع مقدم؛ زیرا با نفی شرط به نفی نتیجه رسیده‌ایم. (۴) وضع تالی؛ زیرا از وجود نتیجه به وجود شرط پی برده‌ایم.
- ۱۱۸- بر اساس فلسفه ارسطو، عبارت «گویا در هنگام استدلال، با خود نطق می‌کند» ناظر به کدام ویژگی نفس انسان است؟
- (۱) مادی بودن نفس که مانع از مشاهده فرآیند تفکر می‌شود. (۲) بالقوه بودن نفس که در فرآیند استدلال نیز فعلیت نمی‌رسد.
- (۳) وحدت و یگانگی میان قوه تفکر و قوه نطق در نفس انسان. (۴) تمایز نفس از بدن که استدلال را امری کاملاً مادی می‌سازد.
- ۱۱۹- گزاره زیر با دیدگاه‌های کدام فیلسوف یا دستگاه فلسفی در تعارض است؟
- «انسان موجودی است که قوانین طبیعت بر تمام ابعاد وجودش حاکم است و هیچ بخشی از او از این قوانین مستثنا نیست.»
- (۱) هابز، زیرا او ذهن را ماشینی می‌داند که مانند موتور اتومبیل کار می‌کند.
- (۲) مارکس، زیرا او نیازهای اخلاقی را محصول نیازهای مادی می‌داند.
- (۳) داروینیست‌ها، زیرا آنها انسان را حیوانی پیچیده‌تر می‌دانند.
- (۴) دکارت، زیرا او تفسیر دیگری از ماهیت انسان ارائه می‌دهد.
- ۱۲۰- کدام تحلیل از نسبت میان «زمان تعلق روح» و «غایت روح» در فلسفه ابن‌سینا درست است؟
- (۱) تعلق روح به بدن تکمیل شده نشان می‌دهد که روح برای رسیدن به کمال، ذاتاً نیازمند بدن است و بدون آن به غایت خود نمی‌رسد.
- (۲) تقدّم تکمیل بدن بر تعلق روح، حاکی از آن است که بدن، علت ایجاد روح است و روح تنها پس از تکامل بدن به آن ملحق می‌شود.
- (۳) روح با وجود تعلق به بدن مادی، اصل و غایتش فراتر از عالم ماده است و تعلق به بدن، نزولی موقت برای طی مسیر کمال است.
- (۴) بی‌قراری روح غیرمادی برای بازگشت به جایگاه اصلی‌اش، به معنای ناقص بودن ذاتی روح در هنگام تعلق به بدن مادی است.
- ۱۲۱- کدام عبارت در انسان‌شناسی فلسفی سهروردی پذیرفتنی است؟
- (۱) ظلمانیت بدن مانعی ذاتی و غیرقابل رفع است که نفس را موقتاً از رسیدن به مشرق جهان بازمی‌دارد.
- (۲) نفس و بدن دو حقیقت کاملاً منفصل‌اند که هیچ تأثیر و تأثری میان نورانیت یکی و ظلمانیت دیگری وجود ندارد.
- (۳) ظلمانیت بدن، حجابی است که با افزایش نورانیت نفس کمتر می‌شود و رؤیت حقایق و طی مسیر کمال را ممکن می‌سازد.
- (۴) نورانیت موجود در نفس و ظلمانیت موجود در بدن در یک سطح از هستی قرار دارند و تفاوت آنها صرفاً اعتباری است؛ نه حقیقی.
- ۱۲۲- کدام گزینه تفاوت بنیادین دیدگاه ملاصدرا را با ابن‌سینا و سهروردی به درستی نشان می‌دهد؟
- (۱) ابن‌سینا و سهروردی هر دو نفس و بدن را دو حقیقت مستقل می‌دانند، اما ملاصدرا آنها را یک حقیقت واحد با دو مرتبه از وجود می‌شمارد.
- (۲) ابن‌سینا نفس را مجرد و سهروردی آن را مادی می‌داند، اما ملاصدرا معتقد است نفس از ابتدا مجرد است و تنها در ظاهر با بدن ارتباط دارد.
- (۳) سهروردی و ابن‌سینا هر دو به تکامل بدن معتقدند، اما ملاصدرا این نظریه را رد کرده و نفس غیرمادی را غیر متغیر و بدن مادی را متغیر می‌داند.
- (۴) ابن‌سینا نفس را پیش از بدن موجود می‌داند و سهروردی نفس را پس از بدن، اما ملاصدرا معتقد است نفس و بدن مستقل از هم خلق شده‌اند.

۱۲۳- کدام گزینه درباره وضعیت عقل‌گرایی در ایران پیش از باستان درست است؟

- (۱) نام «مزدا» بیانگر آن است که خداوند، خرد و اندیشه را به عنوان نخستین مخلوق خود آفریده است؛ اما این نگاه توحیدی در اواخر عصر ساسانی، جای خود را به عقاید غیرتوحیدی داد.
- (۲) گزارش‌هایی نظیر حکمت‌الاشراق سهروردی تأیید می‌کنند که حکمای باستان برای «عقل» شأنیت الهی قائل بودند؛ با این حال، این عقل‌گرایی بنیادین در اواخر دوره ساسانی دچار افول شد.
- (۳) فردوسی در شاهنامه نشان می‌دهد که خدا جهان را «بر اساس خرد» آفریده است و رهبری می‌کند؛ اما این دوره طلایی از عقل‌گرایی در اواخر عصر ساسانیان، کاملاً از بین می‌رود.
- (۴) عقل‌گرایی ایران باستان که پیش از تمدن اسلامی به عنوان یک کانون اولیه شکل گرفته بود، در طول دوره ساسانی در حاشیه قرار داشت و صرفاً در میان حکیمان باقی ماند.

۱۲۴- کدام گزینه به درستی نسبت عقل فعال با عقل استدلالی را توضیح می‌دهد؟

- (۱) خود عقل انسان پس از تکامل، از حالت مادی خارج شده و تبدیل به عقل فعال (عقل دهم) می‌شود.
- (۲) عقل فعال، موجودی مستقل از انسان است که بدون آن، عقل انسانی توان ادراک مفاهیم کلی را ندارد.
- (۳) عقل فعال، نقش تسهیل‌کننده دارد و ادراک مفاهیم کلی و جزئی بدون مدرسانی او صورت می‌گیرد.
- (۴) عقل فعال، به صورت مستقیم، محتوای شناخت را به عقل انسان منتقل می‌کند تا آدمی به معرفت برسد.

۱۲۵- کدام گزینه دقیق‌ترین تفاوت میان «عقل بالفعل» و «عقل بالمستفاد» را بیان می‌کند؟

- (۱) در عقل بالمستفاد، همه معقولات پیشین نزد عقل حاضرند و حضور آنان نتیجه تسلط عقل بر علم خود است، نه در اثر تجربه تازه.
- (۲) در عقل بالفعل، معقولات حاضرند و تفاوت با عقل بالمستفاد در این است که در دومی دیگر از عقل فعال مدد گرفته نمی‌شود.
- (۳) تفاوت عقل بالفعل و عقل بالمستفاد در این است که اولی مربوط به درک محسوسات است و دومی مربوط به درک معقولات.
- (۴) عقل بالمستفاد یعنی عقل به‌طور کامل از عقل فعال جدا می‌شود و خودش منشأ ادراک معقولات در جهان هستی می‌گردد.

۱۲۶- با توجه به مبنای مشترک فیلسوفان مسلمان در خصوص رابطه میان دین و فلسفه کدام گزینه درست است؟

- (۱) اگر عقل در مرحله بررسی اولیه یک باور دچار تردید شود، نمی‌توان آن باور را پذیرفت؛ زیرا تردید عقلی، اعتبار وحی را نیز مخدوش می‌کند.
- (۲) تنوع راه‌های دستیابی به شناخت، اقتضا می‌کند هر راه نسبت به دیگری مستقل باشد و هیچ‌کدام نتوانند نقص یا محدودیت دیگری را جبران کنند.
- (۳) وقتی در تفسیر یک آموزه وحیانی به نتیجه‌ای می‌رسیم که با داور عقلی سازگار نیست، باید حکم به کنار گذاشتن وحی داد؛ زیرا استدلال عقلی، تفسیرگر وحی است.
- (۴) اگر یک استدلال عقلی، یقینی باشد، هر نتیجه دیگر، ناشی از ضعف در روش فهم آن است؛ زیرا نهایتاً شناختی ثابت از موضوعات واحد وجود دارد.

۱۲۷- کدام گزینه درباره وقایع سده‌های ابتدایی در جهان اسلام درست است؟

- (۱) به‌واسطه ارزش داشتن تفکر در قرآن، حیات فلسفی از همان ابتدای ظهور اسلام پایه‌گذاری شده بود.
- (۲) ابویوسف یعقوب بن اسحاق کندی، اولین فیلسوفی بود که چارچوب فلسفه اسلامی را پایه‌گذاری کرد.
- (۳) بحث و گفت‌وگو در مباحث اعتقادی که از زمان پیامبر رایج شده بود، با روش عقلانی صورت می‌گرفت.
- (۴) در نهضت ترجمه، کتاب‌های فراوانی از زبان عربی به زبان‌های یونانی، پهلوی، هندی و سریانی ترجمه شد.

۱۲۸- با توجه به ماهیت حکمت مشاء، کدام گزینه بیانگر تفاوت میان «جهان عقلی» که فیلسوف در نفس خود می‌سازد و «جهان واقعی» است؟

- ۱) جهان عقلی صرفاً بازتابی ذهنی از جهان واقعی است و هیچ استقلال وجودی ندارد؛ لذا کمال نفس در گرو انطباق کامل با عالم خارج است.
- ۲) جهان عقلی از نوع علم ذهنی است، در حالی که جهان واقعی از نوع وجود عینی است؛ اما فیلسوف به «مشابهت» میان آن دو دست می‌یابد.
- ۳) جهان عقلی فیلسوف، برتر از جهان واقعی است؛ زیرا عقل می‌تواند کلیات جهان را درک کند، در حالی که جهان واقعی تنها شامل جزئیات است.
- ۴) جهان عقلی و جهان واقعی از نظر ابن‌سینا یکی هستند و تفاوتی میان آنها وجود ندارد؛ چرا که هدف حکمت، وحدت عالم و معلوم نزد فیلسوف است.

۱۲۹- کدام گزینه درست است؟

- ۱) چون انسان ذاتاً اجتماعی است، نیازمند رهبری است که خود نیز محصول همین اجتماع باشد؛ لذا رئیس مدینه فاضله باید از میان مردم عادی برخیزد.
- ۲) مدنی بالطبع بودن انسان صرفاً توصیف وضع موجود است، نه مبنای خاصی برای اجتماع؛ لذا شرایط رئیس مدینه فاضله مستقلاً از وحی اخذ شده است.
- ۳) چون غایت گرایش انسان به اجتماع، سعادت است و سعادت حقیقی جز با هدایت الهی حاصل نمی‌شود، رئیس مدینه باید واسطه میان عالم بالا و مردم باشد.
- ۴) مدنی بالطبع بودن انسان به معنای خودکفایی جامعه در تأمین سعادت است؛ لذا رئیس مدینه نقش تسهیل‌گر دارد و جانشین پیامبر نیز می‌تواند باشد.

۱۳۰- اگر جامعه‌ای تمام ظواهر مدینه فاضله را داشته باشد اما همچنان «جاهله» محسوب شود، علت آن می‌تواند کدام باشد؟

- ۱) فقدان رئیس در رأس حکومت
- ۲) انحراف در فهم غایت و هدف
- ۳) عدم التزام عملی به احکام شریعت
- ۴) نبود سلسله‌مراتب در اداره امور

۱۳۱- کدام یک از موارد زیر در محاسبه تولید ناخالص داخلی (GDP) کشور ایران لحاظ می‌شود؟

- (۱) فعالیت یک پزشک ایرانی که به صورت داوطلبانه و بدون دریافت دستمزد در یک روستا خدمت می‌کند.
- (۲) فروش یک خودروی دست‌دوم در بازار داخلی.
- (۳) تولیدات یک کارخانه خارجی که در داخل ایران فعالیت می‌کند.
- (۴) فعالیت‌های اقتصاد زیرزمینی که اطلاعات دقیقی از آن‌ها وجود ندارد.

۱۳۲- کدام گزینه پاسخ درست و مناسبی به پرسش‌های زیر است؟

الف - کدام مورد مربوط به شاخص‌های پایداری محیطی نیست؟

ب - چرا اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند؟

- (۱) نقصان منابع طبیعی و تغییرات نواحی جنگلی - چون وضعیت نابرابری قابل تحلیل نیست.
- (۲) نابرابری جنسیتی و نرخ باروری - گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست.
- (۳) نقصان منابع طبیعی و تغییرات نواحی جنگلی - گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست.
- (۴) نابرابری جنسیتی و نرخ باروری - چون وضعیت نابرابری قابل تحلیل نیست.

۱۳۳- درستی یا نادرستی جملات زیر درباره ویژگی کشورهای پیشرفته، به ترتیب در کدام گزینه به طور صحیح آمده است؟

الف - تعداد بیکاران در این کشورها برابر با صفر است.

ب - در برابر شوک‌های اقتصادی قدرت مقاومت دارند.

ج - از ثبات کامل قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند.

د - از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند.

ه - کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آنها حساب باز می‌کنند.

و - همواره می‌توانند تمامی نیازهای خود را در داخل تأمین و حتی مازاد آن را صادر کنند.

(۱) ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص

(۲) غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص

(۳) ص - ص - غ - غ - غ - غ - ص - ص - غ - غ - ص - ص - غ - غ - ص - ص - غ - غ - ص - ص - غ - ص

۱۳۴- در کدام گزینه مهمترین مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی آمده است؟

(۱) شاخص توزیع عادلانه درآمد - شاخص درآمد ناخالص داخلی - شاخص رشد اقتصادی

(۲) شاخص توسعه اقتصادی - شاخص رشد اقتصادی - شاخص درآمد سرانه

(۳) شاخص رشد اقتصادی - شاخص‌های توسعه انسانی - شاخص توزیع عادلانه درآمد

(۴) شاخص‌های توسعه انسانی - شاخص درآمد سرانه - شاخص نرخ رشد تولید

محل انجام محاسبات

۱۳۵- کدام گزینه می تواند به عنوان شاخص مناسبی، در جهت بررسی و تحلیل عدالت اقتصادی مطرح شود؟

- (۱) شاخص توسعه انسانی
 (۲) شاخص تولید ناخالص داخلی
 (۳) شاخص دهک ها
 (۴) شاخص درآمد سرانه

۱۳۶- جدول زیر بیانگر چگونگی توزیع درآمد در کشور (A) طی سال ۱۴۰۲ می باشد، با توجه به جدول؛

وضعیت توزیع درآمد در کشور «A» طی سال ۱۴۰۲	
سهم دهک اول	۳ درصد
سهم دهک دوم	۳ درصد
سهم دهک سوم	؟
سهم دهک چهارم	؟
سهم دهک پنجم	۹ درصد
سهم دهک ششم	۱۱ درصد
سهم دهک هفتم	؟
سهم دهک هشتم	۱۴ درصد
سهم دهک نهم	؟
سهم دهک دهم	۲۱ درصد
۱۰۰ درصد جمعیت کشور	۱۰۰ درصد درآمد ملی

الف - وضعیت توزیع درآمد کشور با محاسبه نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین جامعه، چند است؟

ب - اگر مجموع سهم دهک های اول و چهارم برابر ۱۰ و اختلاف سهم دهک های هفتم و چهارم برابر ۵ و همچنین سهم

دهک نهم ۳ برابر سهم دهک سوم باشد، به ترتیب سهم دهک های سوم، چهارم، هفتم و نهم چند درصد است؟

- (۱) الف (۶ ب) ۵، ۷، ۱۲، ۱۵
 (۲) الف (۷ ب) ۶، ۷، ۱۲، ۱۸
 (۳) الف (۶ ب) ۶، ۷، ۱۲، ۱۸
 (۴) الف (۷ ب) ۵ و ۷ و ۱۲ و ۱۵

محل انجام محاسبات

۱۳۷- با توجه به مفهوم شاخص توسعه انسانی:

الف - این شاخص را با چه نمادی نشان می دهند؟

ب - رتبه ایران در گزارش منتشر شده کدام است؟

- (۱) HDI - ۵۶ (۲) HID - ۶۵ (۳) HDI - ۶۵ (۴) HID - ۵۶

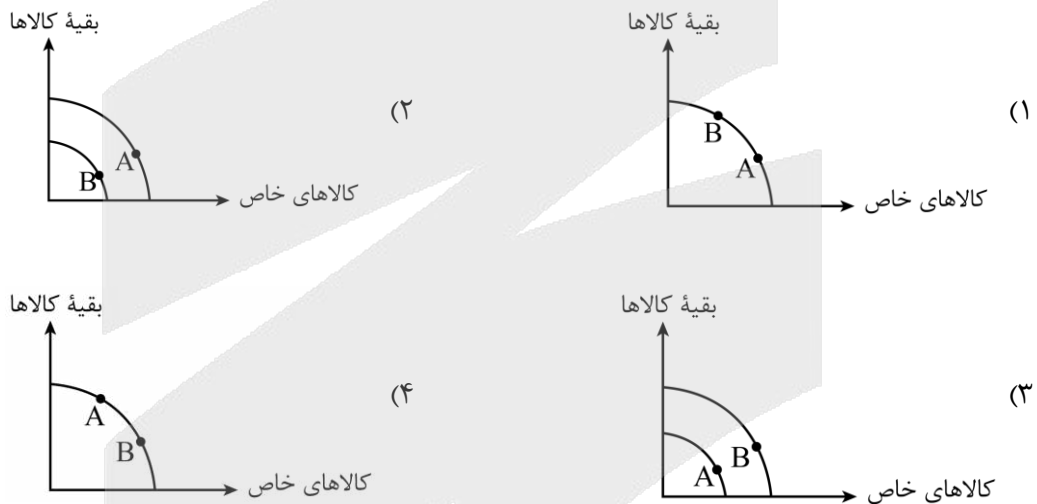
۱۳۸- کشوری را فرض کنید که در آن دو کالای «الف» و «ب» تولید می شود. با توجه به جدول، و اینکه سال ۱۳۹۹ سال

پایه است، به ترتیب رشد واقعی و اسمی تولید این کشور در سال ۱۴۰۰ چند درصد است؟

سال	کالای الف		کالای ب	
	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت
۱۳۹۹	۲۵۰۰	۳۰۰۰ دلار	۱۵۰۰	۶۰۰۰ دلار
۱۴۰۰	۳۵۰۰	۴۰۰۰ دلار	۲۵۰۰	۷۰۰۰ دلار
۱۴۰۱	۴۵۰۰	۵۰۰۰ دلار	۳۵۰۰	۸۰۰۰ دلار

- (۱) ۹۰/۹۰ - ۵۴/۵۴ (۲) ۹۰/۹۰ - ۵۴/۵۴ (۳) ۴۵/۴۵ - ۹۰/۹۰ (۴) ۴۵/۴۵ - ۹۰/۹۰

۱۳۹- با توجه به نمودارهای زیر، در کدام گزینه نقطه «A» دستیابی به رشد اقتصادی را نشان می دهد؟

محل انجام محاسبات

۱۴۰- اگر ساختار تولیدی یک کشور به صورت جدول زیر باشد،

ردیف	بخش	ارزش
۱	تولید کالاها و خدمات بخش کشاورزی	۴۸۰۰ میلیون دلار
۲	تولید کالاها و خدمات بخش صنعت	۲۷۰۰ میلیون دلار
۳	تولید کالاها و خدمات بخش معدن	۳۰ درصد کمتر از ردیف ۱
۴	تولید کالاها و خدمات بخش بازرگانی	۱۲۰۰ میلیون دلار
۵	هزینه استهلاک	۵۰۰ میلیون بیشتر از بخش بازرگانی
۶	ارزش تولید خارجیان مقیم کشور	۴۵۰۰ میلیون دلار
۷	ارزش تولید مردم مقیم خارج کشور	۷۰۰۰ میلیون دلار

الف - تولید ناخالص داخلی چند میلیارد دلار است؟

ب - نسبت تولید ناخالص ملی به تولید ناخالص داخلی تقریباً چند درصد است؟

(۱) ۱۶۵۶۰ - ۱۱۵/۰۹ درصد

(۲) ۱۶/۵۶ - ۱۱۵/۰۹ درصد

(۳) ۱۶۵۶۰ - ۸۶/۸۸ درصد

(۴) ۱۶/۵۶ - ۸۶/۸۸ درصد

محل انجام محاسبات

تاریخ برگزاری: ۲۱ اسفند ماه

جامعه‌شناسی		علوم و فنون ادبی		ریاضی و آمار	
جامعه‌شناسی (۲)	جامعه‌شناسی (۳)	علوم و فنون ادبی (۲)	علوم و فنون ادبی (۳)	ریاضی و آمار پایه	ریاضی و آمار (۳)
بیداری اسلامی و جهان جدید (سرآغاز بیداری اسلامی، انقلاب اسلامی ایران، افق بیداری اسلامی) صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۳۶	مرور ۵۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم درس ششم، هفتم و هشتم صفحه‌های ۵۴ تا ۹۲ پیشروی ۱۰۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم درس نهم: پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام / درس دهم: افق علوم اجتماعی در جهان اسلام صفحه‌های ۹۳ تا ۱۱۵	فصل چهارم (درس‌های ۱۰ تا ۱۲) + کارگاه تحلیل فصل چهارم صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۸	مرور ۵۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم فصل سوم صفحه‌های ۶۶ تا ۹۴ پیشروی ۱۰۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم فصل چهارم صفحه‌های ۹۵ تا ۱۲۲	ریاضی و آمار (۲)	مرور ۵۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم دنباله‌های حسابی دنباله هندسی صفحه‌های ۶۱ تا ۸۵ پیشروی ۱۰۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم ریشه n ام و توان گویا تابع نمایی صفحه‌های ۸۶ تا ۱۰۴
تاریخ		عربی		روان‌شناسی	
تاریخ (۲)	تاریخ (۳)	عربی، زبان قرآن (۲)	عربی، زبان قرآن (۳)	روان‌شناسی سلامت	
فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه فصل چهارم: اروپا در قرون وسطا و عصر جدید (درس‌های ۱۳ تا ۱۶) صفحه‌های ۱۳۵ تا ۱۸۶	مرور ۵۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم درس هفتم، هشتم و نهم صفحه‌های ۹۲ تا ۱۲۷ پیشروی ۱۰۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم درس دهم، یازدهم و دوازدهم صفحه‌های ۱۲۸ تا ۱۶۳	ارحموا ثلاثه لا تقنطوا (درس‌های ۶ و ۷) صفحه‌های ۷۷ تا ۱۰۵	مرور ۵۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم ثلاث قصص قصيرة، نظام الطبيعة (کل درس ۳ متن و قواعد درس ۴) صفحه‌های ۳۷ تا ۶۳ پیشروی ۱۰۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم نظام الطبيعة، يا الهی (تمارین درس ۴ + درس ۵) صفحه‌های ۶۴ تا ۸۳	روان‌شناسی سلامت صفحه‌های ۱۸۶ تا ۲۰۶	
اقتصاد		فلسفه و منطق		جغرافیا	
اقتصاد	فلسفه یازدهم	منطق	فلسفه دوازدهم	جغرافیا (۲)	جغرافیا (۳)
اقتصاد در خانواده (درس‌های ۱۲ تا ۱۴) صفحه‌های ۱۲۹ تا ۱۶۰	چیستی انسان (۲) انسان، موجود اخلاق‌گرا (درس‌های ۱۰ و ۱۱) صفحه‌های ۷۶ تا ۹۳	قضیه شرطی و قیاس استثنایی سنجشگری در تفکر (درس‌های ۹ و ۱۰) صفحه‌های ۸۳ تا ۱۲۳	مرور ۵۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم درس هفتم، هشتم و نهم صفحه‌های ۵۲ تا ۷۷ پیشروی ۱۰۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم درس دهم، یازدهم و دوازدهم صفحه‌های ۷۸ تا ۱۱۱	فصل چهارم: نواحی سیاسی (درس‌های ۹ تا ۱۱) صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۵۹	مرور ۵۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم درس چهارم و پنجم صفحه‌های ۵۹ تا ۹۹ پیشروی ۱۰۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم درس ششم فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۳) صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۱۵

در آزمون ۲۱ اسفند ماه، می‌توانید به صورت دلخواه و انتخابی برای هر درس، بین پیشروی ۱۰۰ درصدی نیم‌سال دوم دوازدهم یا مرور و جمع بندی نیمه ابتدای نیم‌سال دوم، یک حالت را به دلخواه انتخاب و به سوالات آن درس پاسخ دهید. در هر دو حالت، به تعداد سوالات یکسانی پاسخ می‌دهید.

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

نیم سال دوم دوازدهم $\frac{3}{8}$

پایه یازدهم $\frac{1}{5}$

دفترچه پاسخ

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

پنجشنبه ۷ اسفندماه ۱۴۰۴

- ✓ پاسخنامه سریع؛ برای بررسی فوری بعد از آزمون
- ✓ تحلیل تمام گزینه‌های هر سؤال؛ برای بررسی سؤالاتی که پاسخ نادرست داده‌اید
- ✓ نکات و درسنامه‌های آموزشی؛ برای یادگیری کامل مباحث هر سؤال
- ✓ مشاوره تستی؛ برای یادگیری انواع روش‌های حل تست
- ✓ استراتژی آزمون؛ برای یادگیری مدیریت زمان و مدیریت جلسه آزمون

ویراستاران	طراحان	مسئول درسی	درس
ریحانه تک - نرجس تیمناک داوود بوالحسنی - امیر حسین اذانی	محمد نوربخش - محمد یگانه مهران جعفری	محمد نوربخش	ریاضی
فاطمه عباسی - اسماعیل رضوی محمد مشهدبان امیر حسین اذانی	حسن وسکری - افشین محی الدین - کاظم کاظمی ابوالفضل غلامی - مهدی ضیایی - مجتبی بلاغتی اسماعیل رضوی - مهرداد مشایخی محمد حسین زنوزی - علیرضا بدیع - عماد فیض آبادی	حسن وسکری	زبان و ادبیات فارسی
امیرنوری پور - سپیده فتح الهی امیر حسین اذانی	الهام میرزایی - فروغ تیموریان	الهام میرزایی	علوم اجتماعی
امیر حسین اذانی - احسان کلاته امیرنوری پور	الهه همایون زاده - عرفانه دهلوی	الهه همایون زاده	روان شناسی
مریم آقاییاری - سمیه جغتایی امیر حسین اذانی	روح الله گلشن - کیارش پورمهدی	هاله کریمی	زبان عربی
کیان کیانی دوست سارا خداوردیان - زهرا فروعی امیر حسین اذانی	علیرضا کاهیدوند - محمد مهدی یعقوبی	علیرضا کاهیدوند	تاریخ
زهرا فروعی - امیرمهدی جیریایی امیر حسین اذانی	آزاده میرزایی - علیرضا کاهیدوند	آزاده میرزایی	جغرافیا
حسن صدری - مهدی مرادی فاطمه نیک محتشم امیر حسین اذانی	امیر محمد نصیری	امیر محمد نصیری	فلسفه و منطق
مرتضی عزیزی - آفرین ساجدی امیر حسین اذانی	آرش بدری - علی صیدی	آرش بدری	اقتصاد

تیم اجرایی و تولید آزمون

زهرة صفری

یگانه پورابراهیم

مرضیه بنیانی

سرپرست آزمون: فائزه زارع

یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستند تا آزمون‌های ماز با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنن و مسیر موفقیت رو براتون ساده تر کنن. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوب تون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستین. راستی! حتماً در نظرسنجی آزمون شرکت کنین و نظرات و پیشنهادات تون رو برامون بنویسین.

دکتر رسول خنجری

حذف گزینه

در مقاله قبلی گفتیم؛ کنکور با امتحان مدرسه زمین تا آسمون فرق داره و طبیعتاً سبک خوندنش هم متفاوت؛ چون تو کنکور زمان محدوده، نمره منفی داریم و همه درس‌ها باهم سنجیده می‌شن. برای همین بغچه‌خونی و حفظی خوندن جواب نمیده و باید مطالب رو طبقه‌بندی شده و ترکیبی بخونی تا تو یکی دو دقیقه بتونی فراخوانی کنی. از طرف دیگه مدیریت جلسه و تحمل چند ساعت آزمون خیلی مهمه و فقط با آزمون‌های آزمایشی جا می‌افته. آخرش هم درباره‌ی به تاکتیک مهم حرف زدیم:

شجاعت در زدن گزینه‌های مشک‌دار، به شرطی که حذف گزینه‌ات آگاهانه باشه و این مهارت رو بارها تمرین کرده باشی.

توی این مقاله قراره بیشتر درباره‌ی حذف گزینه حرف بزنیم تا بتونیم توی سوالاتی تستی، نتیجه‌ی بهتری بگیریم. **حذف گزینه یکی از مهم‌ترین مهارت‌های تست‌زنی، مخصوصاً توی موقعیت‌هایی که جواب دقیق سؤال یادت نیست ولی مطمئنی بعضی گزینه‌ها قطعاً غلط‌اند.**

خیلی وقت‌ها دانش‌آموز فکر می‌کنه تا جواب کامل تو ذهنش نیاد، نباید دست به گزینه‌ها بزنه، **در حالی که تو کنکور «بلد بودن» غلط‌ها، به اندازه بلد بودن جواب درست، ارزش داره.**

وقتی با دلیل مشخص روی گزینه‌های نادرست خط می‌کشی، عملاً احتمال خطا رو کم می‌کنی و ذهنت رو از شلوغی نجات می‌دی.

این کار باعث می‌شه سؤال از به معمای پیچیده، تبدیل بشه به به تصمیم منطقی بین گزینه‌های محدود.

نکته مهم اینه که **حذف گزینه باید آگاهانه باشه، نه احساسی.** یعنی دقیق بدونی چرا داری به گزینه رو کنار می‌ذاری؛ چون با متن کتاب نمی‌خونه، چون با صورت سؤال تناقض داره، چون واحدش غلطه، یا چون به شرط مهم رو رعایت نکرده. وقتی این دلایل رو داری، خط کشیدن روی گزینه‌ها فقط به حرکت نمایشی نیست، بلکه به ابزار کنترل‌له. خیلی از اشتباهات سر جلسه آزمون به خاطر اینه که دانش‌آموز بعد از حذف گزینه، دوباره برمی‌گرده و به همون گزینه فکر می‌کنه و تو دام طراح سؤال می‌افته.

حذف گزینه یعنی «تصمیم گرفتم و برنمی‌گردم».

حذف گزینه مخصوصاً توی سؤال‌هایی که اطلاعات ناقص داری، خیلی نجات‌دهنده‌ست. لازم نیست همه اجزای سؤال رو بلد باشی؛ کافیه به بخشش رو خوب بدونی.

اینجاست که تست از حالت چهار جوابی تبدیل می‌شه به دو گزینه‌ای یا حتی تک‌گزینه‌ای.

قسمتی از امتیازهای کنکور دقیقاً از همین سؤال‌ها میان، نه از سؤال‌هایی که صد درصد بلد بودی. **یعنی تو با مدیریت ندانستن، می‌تونی امتیاز بگیری.**

توی سؤال‌های دو قسمتی، حذف گزینه عملاً بهترین سلاحه. مثلاً سؤال می‌پرسه «جیوه در ۱۰۰ درجه سانتی‌گراد چه حالتی دارد و عدد اتمی آن چیست؟» تو مطمئنی که جیوه تو این دما مایعه، ولی عدد اتمیش یادت نیست. همین دانستن نصف سؤال کافیه تا هر گزینه‌ای که «مایع» رو نیاورده حذف بشه.

حالا سؤال برای تو تبدیل می‌شه به دو گزینه. این جا ب **تعیین سبب سببی بین دو گزینه**، شانس درست زدن کاملاً واقعی و منطقیه، نه شانسی و بی حساب. خیلی‌ها چون عدد اتمی رو بلد نیستن، کل سؤال رو ول می‌کنن، **در حالی که تومی تومی از همون دانسته نصفه نیمه امتیاز بگیرن**.

نکته طلایی اینه که وقتی بین دو گزینه موندی، یا باید واقعاً با منطق یکی رو انتخاب کنی، یا اگه هیچ ترجیحی نداری، کاملاً تصادفی بزنی و دیگه فکرش رو ادامه ندی.

تجربه نشون داده توی همین مرحله آخر، هرچی بیشتر فکر می‌کنی، احتمال اینکه ذهنت بره سمت گزینه غلط بیشتر می‌شه. **کنکور جای وسواس نیست؛ جای تصمیم‌های سریع و تمرین شده‌ست.**

روش فراوانی پاسخ

یه تکنیک دیگه که دقیقاً توی سؤال‌های چندقسمتی به کارت میاد، روش «فراوانی پاسخ»ه. این روش تقریباً عکس حذف گزینه است. یعنی این بار به جای اینکه دنبال گزینه‌های غلط بگردی، نگاه می‌کنی ببینی کدوم جواب‌ها توی گزینه‌ها بیشتر تکرار شدن. توی سؤال‌های چندقسمتی معمولاً هر گزینه از چند تیکه جواب تشکیل شده و طراح برای گمراه کردن، جواب‌های درست رو بین گزینه‌ها پخش می‌کنه.

حالا کاری که تومی کنی اینه که هر بخشی از جواب که به نظرت مصطلح‌تر یا آشناتر رو توی گزینه‌ها علامت می‌زنی.

کم کم می‌بینی بعضی جواب‌ها مدام دارن تکرار می‌شن و بعضی‌ها خیلی کم یا اصلاً دیده نمی‌شن. این جا برعکس حذف گزینه، به جای خط زدن گزینه‌های غلط، دور جواب‌هایی که بیشتر تکرار شدن خط می‌کشی. آخرش معمولاً به یه گزینه می‌رسی که تقریباً دور همه بخش‌هاش خط کشیده شده؛ یعنی بیشترین اشتراک رو با بقیه گزینه‌ها داره و همون گزینه، با احتمال بالا جواب درست سؤاله.

این روش مخصوصاً وقتی جواب قطعی هیچ بخشی رو نمی‌دونی، ولی حس می‌کنی بعضی جواب‌ها منطقی‌تر یا آشناترند، خیلی کمک‌کننده‌ست.

اما یه هشدار خیلی مهم: این تکنیک‌ها قرار نیست معجزه کنن.

فراوانی پاسخ، مثل حذف گزینه، فقط وقتی جواب می‌ده که قبلش بارها تمرینش کرده باشی. اگه بدون تمرین، سر جلسه کنکور یهو بخوای ازش استفاده کنی، احتمال اینکه قاطی کنی یا وقتت تلف بشه زیاده. حتماً این روش‌ها رو توی شبیه‌سازها و آزمون‌های آزمایشی تمرین کن، نتیجه‌شون رو ببین و بعد تصمیم بگیر کی و کجا ازشون استفاده کنی. کنکور جای آزمون و خطا نیست؛ جای اجرای چیزیه که قبلاً بارها تمرینش کردی. در نهایت یادت باشه حذف گزینه یه مهارت اکتسابیه، نه یه استعداد ذاتی.

هرچی بیشتر تو آزمون‌های آزمایشی تمرینش کنی، ذهنت سریع‌تر غلط‌ها رو تشخیص می‌ده و اعتماد به نفست تو جلسه کنکور بالاتر می‌ره.

خیلی وقت‌ها قرار نیست همه‌چی رو بلد باشی؛ کافیه بلد باشی چی جواب نیست و از همون مسیر، باهوش‌تر از بقیه به جواب درست برسی.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

ریاضی و آمار ۲: آمار / صفحه‌های ۵۵ تا ۷۰

ریاضی و آمار ۳: دنباله هندسی / صفحه‌های ۷۳ تا ۸۵

بودجه‌بندی

این آزمون

مباحث پایه یازدهم و دوازدهم هر کدام با ۱ تست، در مجموع ۲ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

سهم در
کنکور

۱- چه تعداد از عبارات زیر نادرست است؟

(الف) خط فقر کمینه درآمدی است که برای زندگی یک فرد در یک سال مورد نیاز است.

(ب) اگر درآمد همه افراد یک جامعه آماری را ۶ برابر کنیم، خط فقر ۳ برابر می‌شود.

(ج) شاخص بهاء کالا و خدمات به واحد اندازه‌گیری بستگی ندارد.

(د) تغییر متوسط قیمت کالاها و خدمات در طول زمان را تورم می‌نامیم.

(ه) اگر میانگین درآمد خانوارهای کشور ۳۵ میلیون تومان باشد، حداقل حقوق دریافتی کارکنان یک شرکت باید ۱۷/۵ میلیون تومان باشد تا هیچ کارمندی زیر خط فقر نباشد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۵۶ و ۵۷ - (۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

موارد «الف» و «ب» نادرست هستند.

(الف) خط فقر کمینه درآمدی است که برای زندگی یک فرد در یک ماه مورد نیاز است.

(پ) اگر درآمد همه افراد جامعه را ۶ برابر کنیم، میانگین نیز ۶ برابر می‌شود و در نتیجه خط فقر نیز ۶ برابر می‌شود.

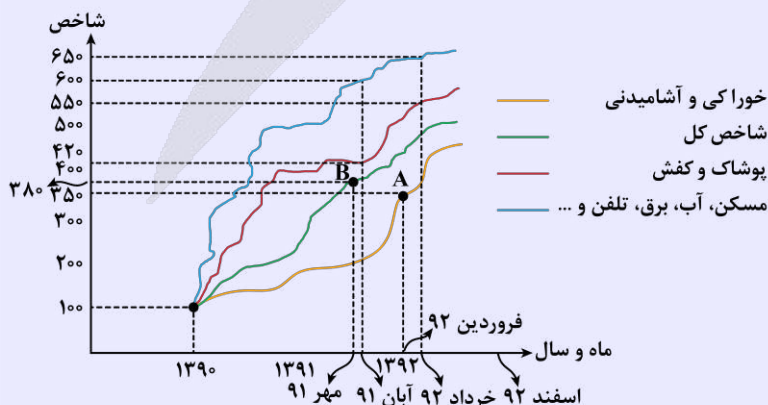
$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانگین}}{۲} = \frac{۳۵}{۲} = ۱۷/۵$$

شاخص، یک معیار آماری است که تغییرات نسبی در جامعه آماری را نشان می‌دهد. شاخص‌ها معمولاً بر اساس چند آماره محاسبه می‌شوند که هدف، تحلیل و تفسیر آن‌هاست.

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی

میانگین مبلغ پرداخت شده از سوی مصرف‌کنندگان برای تعداد زیادی از کالاها و خدمات در طول یک سال را شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی می‌نامیم. این شاخص، تحولات قیمت را بر مبنای یک سال پایه نشان می‌دهد. اگر این شاخص زیاد شود، تورم رخ داده است؛ یعنی اگر شاخص زیاد شود، قدرت خرید مردم کم می‌شود و برعکس.

به نمودار زیر دقت کنید. در این نمودار، سال پایه، سال ۱۳۹۰ فرض شده که شاخص مربوط به این سال ۱۰۰ فرض شده است. اگر هزینه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌های یک خانواده در سال ۱۳۹۰ برابر ۶ میلیون تومان بوده باشد، می‌توانیم همین هزینه را در فروردین سال ۱۳۹۲ به دست آوریم.

شخص	هزینه	$\Rightarrow x = \frac{350 \times 6}{100} = 21$
سال پایه → ۱۰۰	۶	
فروردین ۹۲ → ۳۵۰	x	

شاخص در سال پایه را ۱۰۰ فرض کنیم.

فرمول کلی برای محاسبه شاخص بهای یک کالا به شکل زیر است:

$$\text{شاخص خط فقر} = \frac{\text{هزینه پرداختی برای شاخص کالا در کالا در سال پایه} \times \text{زمان مورد نظر}}{\text{بهای یک کالا در سال مورد نظر}}$$

شاخص خط فقر

خط فقر یک متغیر کمی نسبتی است و بیانگر حداقل درآمدی است که برای زندگی در یک ماه به ازای هر نفر مورد نیاز است. خط فقر بین‌المللی توسط بانک جهانی تعیین می‌شود که برای سال جاری، مبلغ آن حدود ۱۰۰۰۰۰ تومان (۱/۲۵ دلار) برای هر نفر در روز تعیین شده است. البته این عدد دقیق نیست؛ چون شرایط زندگی در کشورهای مختلف، با هم فرق دارد. اگر ماه را ۳۰ روز فرض کنیم، خط فقر بین‌المللی برابر می‌شود با:

$$\text{تومان } 100000 \times 30 = 3000000$$

ولی اگر ماه را ۳۱ روزه در نظر بگیریم:

$$\text{تومان } 100000 \times 31 = 3100000$$

میانگین این عدد برابر است با:

$$\frac{3000000 + 3100000}{2} = 3050000$$

پس خط فقر بین‌المللی، حدود ۱۲۲۰۰۰ تومان در ماه برای ۱ نفر است. چه این فرد در ایران باشد، چه در هر نقطه‌ای از جهان! خط فقر در هر کشوری می‌تواند متفاوت با خط فقر جهانی باشد و معمولاً دولت‌ها به افرادی که درآمد آن‌ها کمتر از خط فقر باشد، یارانه اختصاص می‌دهند تا درآمد آن‌ها را به خط فقر برسانند.

۲- جدول زیر مربوط به یک جامعه آماری است که درآمد ماهیانه خانواده‌ها را نشان می‌دهد. خط فقر به روش میانه در این جامعه کدام است؟

تعداد اعضای خانوار	۴	۵	۳	۱	۲	۳
درآمد خانوار (میلیون تومان)	۶۰	۸۰	۵۱	۳۰	۴۰	۴۲

۹/۵ (۴)

۹ (۳)

۸/۵ (۲)

۸ (۱)

(متوسط - محاسباتی - زمانبر) - صفحه ۵۶ و ۵۷ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۱

از آنجا که خط فقر برای هر نفر تعریف می‌شود؛ پس درآمد هر فرد را با توجه به تعداد اعضای خانوار مشخص می‌کنیم:

$$60 \div 4 = 15, \quad 80 \div 5 = 16, \quad 51 \div 3 = 17$$

$$30 \div 1 = 30, \quad 40 \div 2 = 20, \quad 42 \div 3 = 14$$

حال داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$14, 14, 14, 15, 15, 15, 15, 16, 16, 16, 16, 16, 17, 17, 17, 20, 20, 30$$

هجده داده داریم؛ پس میانه برابر با نصف مجموع دو داده وسط است:

$$\text{میانه} = \frac{\text{داده دهم} + \text{داده نهم}}{2} = \frac{16 + 16}{2} = 16$$

$$\text{خط فقر به روش میانه} = \frac{\text{میانه}}{2} = \frac{16}{2} = 8$$

روش‌های محاسبه خط فقر

۲ روش برای محاسبه خط فقر وجود دارد:

نصف میانگین: در این روش نصف میانگین درآمد ماهانه افراد برابر خط فقر می‌شود. زمانی از این روش استفاده می‌کنیم که در بین داده‌ها، داده پرت نداشته باشیم.

نصف میانه: در این روش خط فقر برابر نصف میانه درآمد ماهانه افراد است و زمانی که داده پرت داریم، فقط از این روش می‌توانیم خط فقر را محاسبه کنیم.

۳- درآمد افراد یک جامعه آماری مورد بررسی، به صورت زیر است. به روش میانگین چند نفر زیر خط فقر هستند؟ (اعداد بر حسب میلیون تومان هستند).

۱۴, ۱۳, ۲۵, ۴۰, ۱۵, ۴۵, ۲۵, ۵۴, ۱۲

(۴) سه

(۳) دو

(۲) یک

(۱) صفر

(آسان - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۵۷ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد}} = \frac{۲۴۳}{۹} = ۲۷ \Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{\bar{x}}{۲} = \frac{۲۷}{۲} = ۱۳/۵$$

دو نفر زیر خط فقر هستند.

میانگین را محاسبه می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{۱۲ + ۱۳ + ۱۴ + ۱۵ + ۲۵ + ۲۵ + ۴۰ + ۴۵ + ۵۴}{۹} = \frac{۲۴۳}{۹} = ۲۷$$

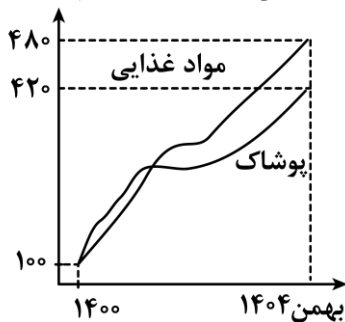
حال خط فقر به روش میانگین را می‌یابیم:

$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانگین}}{۲} = \frac{۲۷}{۲} = ۱۳/۵$$

خط فقر ماهانه ۱۳/۵ میلیون تومان است؛ پس ۲ نفر با حقوق‌های ۱۲ و ۱۳ میلیون تومان زیر خط فقر هستند.

۴- خانواده آقای کاظمی در سال ۱۴۰۰ (سال پایه) برای مواد غذایی و پوشاک به ترتیب ۱۵ و ۵ میلیون تومان هزینه کردند. مجموع هزینه‌های مواد غذایی و پوشاک برای این خانواده با توجه به نمودار شاخص بهاء کالا و خدمات زیر در بهمن سال ۱۴۰۴ کدام است؟

۹۱ (۱)

۹۲ (۲)

۹۳ (۳)

۹۴ (۴)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۵۸ و ۵۹ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۳

$$\text{هزینه مواد غذایی در بهمن ۱۴۰۴} = \frac{۴۸۰}{۱۰۰} \times ۱۵ = ۷۲$$

$$\text{هزینه پوشاک در بهمن ۱۴۰۴} = \frac{۴۲۰}{۱۰۰} \times ۵ = ۲۱$$

$$\text{مجموع هزینه‌ها} = ۷۲ + ۲۱ = ۹۳$$

۵- سبد هزینه خانواری از سه کالای حبوبات، برنج و مرغ تشکیل شده است. جدول روبه‌رو قیمت (برحسب هزار تومان) در سال پایه و میزان مصرف هر کدام از آن‌ها را نشان می‌دهد، مقدار تورم کدام است؟

	حبوبات	برنج	مرغ
میزان مصرفی (کیلوگرم)	۱۰۰	۶۰	۸۰
قیمت در سال پایه	۱۵۰	۱۰۰	۵۰
قیمت سال ۱۴۰۴	۴۰۰	۳۰۰	۱۵۰

۱۵۰٪ (۴)

۱۸۰٪ (۳)

۱۳۰٪ (۲)

۱۲۰٪ (۱)

(متوسط - محاسباتی - زمانبر) - صفحه ۵۹ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

$$\text{شاخص کل} = \frac{(100 \times 400) + (60 \times 300) + (80 \times 150)}{(100 \times 150) + (60 \times 100) + (80 \times 50)} \times 100 = 280$$

$$\text{تورم} = \frac{280 - 100}{100} \times 100 = 180\%$$

نکته

اگر قیمت یک کالا در سال پایه برابر x و در سال موردنظر برابر y باشد و قیمت کالای دیگری در سال پایه برابر z و در سال موردنظر برابر t باشد و همچنین مقدار مصرف این کالاها در سال پایه به‌ترتیب m و n کیلوگرم باشند، شاخص بهای این دو کالا برابر است با:

$$\text{شاخص بهای این کالاها} = \frac{\text{کل هزینه‌های جدید}}{\text{کل هزینه‌های قدیم}} \times 100 = \frac{(y \times m) + (t \times n)}{(x \times m) + (z \times n)} \times 100$$

ابتدا باید شاخص کل را پیدا کنیم:

$$\text{شاخص کل} = \frac{\left(\begin{array}{l} \text{قیمت کالای} \\ \text{مقدار مصرف} \\ \text{C در سال} \\ \text{C کالای} \\ \text{مورد نظر} \end{array} \right) + \left(\begin{array}{l} \text{قیمت کالای} \\ \text{مقدار مصرف} \\ \text{B در سال} \\ \text{B کالای} \\ \text{مورد نظر} \end{array} \right) + \left(\begin{array}{l} \text{قیمت کالای} \\ \text{مقدار مصرف} \\ \text{A در سال} \\ \text{A کالای} \\ \text{مورد نظر} \end{array} \right)}{\left(\begin{array}{l} \text{قیمت کالای} \\ \text{مقدار مصرف} \\ \text{C در سال پایه} \\ \text{C کالای} \\ \text{پایه} \end{array} \right) + \left(\begin{array}{l} \text{قیمت کالای} \\ \text{مقدار مصرف} \\ \text{B در سال پایه} \\ \text{B کالای} \\ \text{پایه} \end{array} \right) + \left(\begin{array}{l} \text{قیمت کالای} \\ \text{مقدار مصرف} \\ \text{A در سال پایه} \\ \text{A کالای} \\ \text{پایه} \end{array} \right)} \times 100$$

$$\text{شاخص کل} = \frac{(100 \times 400) + (60 \times 300) + (80 \times 150)}{(100 \times 150) + (60 \times 100) + (80 \times 50)} \times 100 = \frac{40000 + 18000 + 12000}{15000 + 6000 + 4000} \times 100 = \frac{70000}{25000} \times 100 = 280$$

$$\text{تورم} = \frac{\text{شاخص در سال پایه} - \text{شاخص در سال ۱۴۰۴}}{\text{شاخص در سال پایه}} \times 100 = \frac{280 - 100}{100} \times 100 = 180\%$$

••• biomaze •••

۶- در یک استان جمعیت فعال ۲۵۰ هزار نفر و نرخ بیکاری هم اکنون ۸ درصد است. اگر ۱۰ هزار نفر از شاغلین بیکار شوند و ۵ هزار نفر از افراد بیکار که در جستجوی شغل بودند، مشغول به کار شوند، نرخ بیکاری جدید چند درصد خواهد بود؟

۱۳ (۴)

۱۲ (۳)

۱۱ (۲)

۱۰ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۶۰ و ۶۱ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۱

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 \Rightarrow \frac{a}{100} = \frac{8}{250,000}$$

$$\Rightarrow a = \frac{8 \times 250,000}{100} = 20,000 \text{ جمعیت بیکار اولیه}$$

با تغییرات ایجاد شده، تعداد بیکاران جدید برابر است با:

$$20,000 + 10,000 - 5,000 = 25,000$$

$$\text{نرخ بیکاری جدید} = \frac{25,000}{250,000} \times 100 = 10\%$$

جمعیت فعال

به افراد بالای ۱۶ سال می‌گویند.

جمعیت بیکار

به افراد بالای ۱۶ سال که بیکار هستند یا جویای کار هستند یا منتظر شروع کار در تاریخ مشخصی هستند، گفته می‌شود.
برای محاسبه نرخ بیکاری داریم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

۷- در یک منطقه با بررسی برای افراد ۱۶ ساله و بیشتر مشخص شد که ۲۵۰۰ نفر در جستجوی شغل هستند و ۱۵۰۰ نفر قرار است از ابتدای سال آینده مشغول به کار شوند. اگر هم اکنون ۲۸۰۰۰ نفر مشغول به کار باشند، چه تعداد شغل باید ایجاد شود تا نرخ بیکاری ۷/۵ درصد کاهش یابد؟

۲۸۰۰ (۴)

۲۶۰۰ (۳)

۲۴۰۰ (۲)

۲۲۰۰ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۶۰ و ۶۱ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

$$\text{نرخ بیکاری حال} = \frac{4000}{32000} \times 100 = 12.5\%$$

$$\text{نرخ بیکاری آینده} = \frac{5}{100} = \frac{4000 - X}{32000} \Rightarrow X = 2400$$

ابتدا نرخ بیکاری در حال حاضر را می‌یابیم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{2500 + 1500}{25000 + 15000 + 28000} \times 100 = \frac{4000}{32000} \times 100 = \frac{1}{8} \times 100 = 12.5\%$$

می‌خواهیم نرخ بیکاری ۷/۵ درصد کاهش یابد، یعنی به $12.5 - 7.5 = 5$ درصد برسد. در این حالت تعداد بیکاران $4000 - X$ خواهد شد:

$$\frac{5}{100} = \frac{4000 - X}{32000} \Rightarrow 400000 - 100X = 5 \times 32000$$

$$\Rightarrow 400,000 - 160,000 = 100X \Rightarrow 240,000 = 100X$$

$$\Rightarrow X = \frac{240,000}{100} = 2400$$

۸- یک کتاب لاتین دارای ۱۲ درصد کلمات دشوار و شاخص پایه آموزشی برابر ۸ است. تعداد کلمات هر جمله این کتاب به طور متوسط کدام می‌تواند باشد؟

۱۲ (۴)

۱۱ (۳)

۱۳ (۲)

۸ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۶۲ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

$$8 = \frac{4}{100} (12 + X) \Rightarrow 80 = 48 + 4X \Rightarrow X = 8$$

(متوسط تعداد کلمات هر سطر + درصد کلمات دشوار) $\frac{4}{10}$ = شاخص پایه آموزشی

$$\frac{80}{4} = 12 + x \Rightarrow x = 8$$

شاخص پایه آموزش

یکی از شاخص‌هایی است که مشخص می‌کند یک کتاب به زبان لاتین، مخصوص چه پایه‌ای می‌باشد و از فرمول زیر به دست می‌آید:
 $(\frac{4}{10}) \times (\text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله} + \text{درصد کلمات دشوار}) = \text{شاخص پایه آموزش}$
 در واقع شاخص پایه آموزش از دو آماره تشکیل شده است. ضمناً این شاخص، همیشه عددی طبیعی بین ۱ و ۱۲ می‌باشد و نشان‌دهنده پایه تحصیلی است.

۹- یک نوجوان دارای نماتوپ (شاخص توده بدنی) ۳۶ است. اگر پس از گذشت یک دوره زمانی اندازه قد وی ۲۰ درصد افزایش یابد و هم‌زمان وزن او ۲۰ درصد کاهش یابد، شاخص توده بدنی وی کدام خواهد بود؟

۲۱ (۴)

۲۰ (۳)

۱۹ (۲)

۱۸ (۱)

(دشوار - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۶۱ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

$$(BMI)' = \frac{0.8m}{(1.2h)^2} = \frac{0.8}{1.44} \times \frac{m}{h^2} = \frac{0.8}{1.44} BMI = \frac{0.8}{1.44} \times 36 = 20$$

اگر وزن را با m و اندازه قد (برحسب متر) را با h نشان دهیم، داریم:

$$\text{وزن (کیلوگرم)} = \text{نماتوپ} \times \text{مجدور قد (متر)}^2 \Rightarrow 36 = \frac{m}{h^2}$$

در حالت جدید، وزن این فرد ۲۰ درصد کاهش یافته است، پس وزن جدید (m') برابر است با:

$$m' = \frac{0.8}{100} m \quad \text{یا} \quad m' = 0.8m$$

قد وی نیز ۲۰ درصد افزایش یافته است؛ پس قد جدید (h') برابر است با:

$$h' = 1.2h$$

و نماتوپ جدید برابر است با:

$$(BMI)' = \frac{0.8m}{(1.2h)^2} = \frac{0.8m}{1.44h^2} = \frac{0.8}{1.44} \times BMI$$

$$\frac{0.8}{1.44} \times 36 = \frac{0.8}{1.44} \times 36 = 20$$

شاخص توده بدنی (نماتوپ):

این شاخص، میزان اضافه وزن یا کمبود وزن را نشان می‌دهد. به همین دلیل به شاخص سلامت معروف است و از فرمول زیر محاسبه می‌شود.

$$BMI = \frac{\text{وزن (کیلوگرم)}}{\text{مربع قد (متر)}} \quad \text{شاخص سلامت}$$

پس از به دست آوردن BMI باید آن را با جدول زیر مقایسه کنیم:

گروه سنی	نماتوپ ایده‌آل
۲۴-۱۹	۲۲
۳۴-۲۵	۲۳
۴۴-۳۵	۲۴
۵۴-۴۵	۲۵
۶۴-۵۵	۲۶
۶۵ به بالا	۲۷

۱۰- در بررسی شاخص دندان (DMFT) افراد در یک شهر در دو سال ۱۳۹۰ و ۱۴۰۰ نتایج زیر، به طور متوسط حاصل شده است.

سال	نوع	دندان پوسیده	دندان از دست رفته	دندان پُر شده
سال ۱۳۹۰		۱	۲	۳
سال ۱۴۰۰		۲	۳	۳

شاخص DMFT در این شهر در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۰ تقریباً چگونه تغییر کرده است؟

(۱) ۲۵ درصد افزایش

(۲) ۳۳ درصد افزایش

(۳) ۵۰ درصد افزایش

(۴) ۶۶ درصد افزایش

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۶۲ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

$$\frac{8-6}{6} \times 100 \approx 33\%$$

شاخص DMFT نشان می‌دهد که به طور متوسط هر فرد چند دندان پوسیده، چند دندان از دست رفته و چند دندان پُر شده دارد. در اینجا:

DMFT در سال ۱۳۹۰ برابر $1+2+3=6$ و DMFT در سال ۱۴۰۰ برابر $2+3+3=8$ است.

در نتیجه:

$$\frac{\text{شاخص سال ۱۳۹۰} - \text{شاخص سال ۱۴۰۰}}{\text{شاخص سال ۱۳۹۰}} \times 100 = \frac{8-6}{6} \times 100$$

$$\frac{2}{6} \times 100 = \frac{1}{3} \times 100 \approx 33\%$$

••• bio •••

۱۱- در دنباله بازگشتی $a_7 = 0/25$ و $a_{n+1} = \frac{-a_n}{2}$ مقدار a_1 کدام است؟

(۱) ۴

(۲) ۸

(۳) ۱۲

(۴) ۱۶

(آسان - محاسباتی - سریع) - صفحه ۷۴ تا ۷۸ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۴

از آنجا که رابطه بازگشتی به صورت $a_{n+1} = -\frac{1}{2}a_n$ داده شده است، یعنی هر جمله $-\frac{1}{2}$ برابر جمله قبل خود است؛ پس یک دنباله هندسی

داریم که در آن $a_7 = 0/25 = \frac{1}{4}$ است. حال جمله اول را می‌یابیم:

$$a_7 = a_1 \times r^6 \Rightarrow \frac{1}{4} = a_1 \times \left(-\frac{1}{2}\right)^6 \Rightarrow \frac{1}{4} = a_1 \times \frac{1}{64}$$

$$a_1 = \frac{\frac{1}{4}}{\frac{1}{64}} = \frac{1 \times 64}{1 \times 4} = 16$$

در دنباله بازگشتی، هر جمله (مانند a_{n+1}) بر اساس یک یا چند جمله قبلی خودش (مانند a_n) تعریف و محاسبه می‌شود. به بیان دیگر، نوشتن ضابطه جمله n ام یک دنباله بر اساس جملات پیشین آن، رابطه بازگشتی نامیده می‌شود. برای اینکه یک دنباله بازگشتی به طور کامل مشخص شود، داشتن رابطه به تنهایی کافی نیست و حتماً باید مقدار جمله اول (یا در برخی موارد چند جمله ابتدایی) داده شده باشد.

برای پیدا کردن جملات این دنباله، باید مقادیر طبیعی $n = 1, 2, 3, \dots$ را به ترتیب در رابطه قرار دهیم تا جملات بعدی به صورت گام به گام به دست آیند. از معروفترین نمونه‌های این مبحث، دنباله فیبوناچی است که در آن هر جمله از مجموع دو جمله قبلی خود ساخته می‌شود. همچنین دنباله‌های حسابی با رابطه $a_{n+1} = a_n + d$ و دنباله‌های هندسی با رابطه $a_{n+1} = a_n \times r$ نیز نوعی دنباله بازگشتی محسوب می‌شوند.

۱۲- بین دو عدد ۸ و $\frac{۸۱}{۲}$ سه عدد طوری نوشته شده است که یک دنباله هندسی با جملات مثبت تشکیل شود، مجموع این سه واسطه کدام است؟

۶۳ (۴)

۶۰ (۳)

۵۷ (۲)

۵۴ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۷۴ تا ۷۸ - ۱۴۰۳

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

$$r^{m+1} = \frac{b}{a} \Rightarrow r^{3+1} = \frac{81}{2} \Rightarrow r = \frac{3}{2}$$

$$a_2 = 12, a_3 = 18, a_4 = 27 \Rightarrow 12 + 18 + 27 = 57$$

روش اول

اگر m عدد بین دو عدد a و b طوری بنویسیم که یک دنباله هندسی تشکیل شود، آن گاه نسبت مشترک (r) از رابطه زیر به دست می آید:

$$r^{m+1} = \frac{b}{a} \Rightarrow r^{3+1} = \frac{81}{2} \Rightarrow r^4 = \frac{81}{2} \xrightarrow[r > 0]{\text{طبق فرض مسئله}} r^4 = \left(\frac{3}{2}\right)^4 \Rightarrow r = \frac{3}{2}$$

$$a_2 = 8 \times \frac{3}{2} = 12$$

$$a_3 = 12 \times \frac{3}{2} = 18 \quad \left. \begin{array}{l} a_2 = 8 \times \frac{3}{2} = 12 \\ a_3 = 12 \times \frac{3}{2} = 18 \\ a_4 = 18 \times \frac{3}{2} = 27 \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{مجموع واسطه‌ها}} 12 + 18 + 27 = 57$$

$$a_4 = 18 \times \frac{3}{2} = 27$$

روش دوم

$$a_1 = 8 \quad \text{و} \quad a_5 = \frac{81}{2}$$

$$a_n = r^{n-1} a_1 \Rightarrow a_5 = r^4 \times 8 = \frac{81}{2} \Rightarrow r^4 = \frac{81}{16} = \left(\frac{3}{2}\right)^4 \Rightarrow r = \frac{3}{2}$$

$$a_2 = 8 \times \frac{3}{2} = 12$$

$$a_3 = 12 \times \frac{3}{2} = 18 \quad \left. \begin{array}{l} a_2 = 8 \times \frac{3}{2} = 12 \\ a_3 = 12 \times \frac{3}{2} = 18 \\ a_4 = 18 \times \frac{3}{2} = 27 \end{array} \right\} \Rightarrow a_2 + a_3 + a_4 = 12 + 18 + 27 = 57$$

$$a_4 = 18 \times \frac{3}{2} = 27$$

اگر سه عدد a ، b و c جملات متوالی یک دنباله هندسی باشند، عدد وسطی (b) را واسطه هندسی بین دو عدد a و c می نامند. رابطه اصلی در واسطه هندسی

به این صورت است که مجذور جمله میانی برابر با حاصل ضرب دو جمله کناری است ($b^2 = ac$)

برای محاسبه مقدار واسطه هندسی بین دو عدد، می توان از فرمول $b = \pm\sqrt{ac}$ استفاده کرد

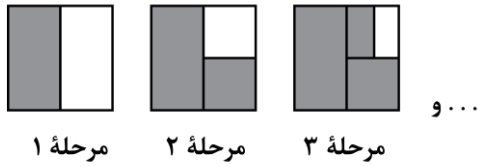
همچنین اگر بخواهیم بین دو عدد a و b ، تعدادی واسطه هندسی درج کنیم (به طوری که کل اعداد تشکیل یک دنباله هندسی دهند)، نسبت مشترک (r) این دنباله از رابطه زیر به دست می آید:

$$r^{m+1} = \frac{b}{a}$$

در این حالت، عدد a به عنوان جمله اول و عدد b به عنوان جمله $(k+2)$ ام در نظر گرفته می شود

۱۳- مربعی به ضلع ۲۰ واحد مفروض است. در هر مرحله نیمی از ناحیه سفیدرنگ را رنگ آمیزی می‌کنیم. مساحت ناحیه سفید در پایان

مرحله هشتم کدام است؟

$$\begin{aligned} & \frac{49}{25} \quad (2) \\ & \frac{25}{16} \quad (4) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \frac{16}{9} \quad (1) \\ & \frac{25}{9} \quad (3) \end{aligned}$$

(متوسط - کاربردی - استاندارد) - صفحه ۸۵ تا ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

$$\text{مساحت مربع اولیه} = 20 \times 20 = 400$$

$$a_1 = 400 \div 2 = 200, \quad r = \frac{1}{2}$$

$$a_8 = a_1 \times r^7 = 200 \times \frac{1}{128} = \frac{25}{16}$$

مساحت مربع اولیه برابر $400 = (20)^2$ و از آنجا که هر بار نصف مربع رنگ می‌شود، پس مساحت ناحیه رنگی و سفید در مرحله اول نصف 400 واحد یعنی 200 واحد است و به همین ترتیب داریم:

دنباله مساحت‌های سفید: $200, 100, 50, \dots$

که یک دنباله هندسی با جمله اول $a_1 = 200$ و $r = \frac{100}{200} = \frac{1}{2}$ است.

در پایان مرحله هشتم مساحت ناحیه سفید برابر است با:

$$a_8 = a_1 \times r^7 = 200 \times \left(\frac{1}{2}\right)^7 = 200 \times \frac{1}{128} = \frac{25}{16}$$

دنباله هندسی

دنباله‌ای است که در آن هر جمله (به جز جمله اول) از ضرب جمله قبل از خودش در عددی ثابت به دست می‌آید. به عبارت دیگر، نسبت تقسیم هر دو جمله متوالی آن برابر عددی ثابت است. این عدد ثابت (غیرصفر) را نسبت مشترک دنباله می‌نامیم و آن را با r نشان می‌دهیم.

$$\text{نسبت مشترک: } r = \frac{a_n}{a_{n-1}} \quad \text{جمله عمومی دنباله هندسی: } a_n = a_1 r^{n-1}$$

مجموع جملات دنباله هندسی: در یک دنباله هندسی با جمله اول a_1 و نسبت مشترک r ، مجموع n جمله اول آن برابر است با:

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \quad \text{یا} \quad S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r}$$

۱۴- قیمت یک دستگاه پزشکی در حال حاضر ۷۵۰ میلیون تومان است که بر اثر استهلاک سالانه ۲۰ درصد از ارزش آن کاسته می‌شود.

قیمت این دستگاه پس از ۳ سال استفاده چند میلیون تومان خواهد شد؟

۴۰۲ (۴)

۳۹۲ (۳)

۳۸۴ (۲)

۳۶۸ (۱)

(متوسط - کاربردی - استاندارد) - صفحه ۷۸ تا ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

$$a_1 = 750, \quad r = 80\% = \frac{4}{5}$$

$$a_4 = a_1 \times r^3 = 750 \times \left(\frac{4}{5}\right)^3 = 384$$

روند کاهش قیمت دستگاه تشکیل یک دنباله هندسی می‌دهد. از آنجا که هر سال ۲۰ درصد قیمت آن کاسته می‌شود؛ پس قیمت این دستگاه هر سال $1 - \frac{20}{100} = \frac{80}{100}$ قیمت سال گذشته است؛ در نتیجه $r = \frac{80}{100} = \frac{4}{5}$ است، قیمت این دستگاه پس از ۳ سال استفاده مورد سؤال است و داریم:

$$a_4 = a_1 \times r^3 = 750 \times \left(\frac{4}{5}\right)^3 = 750 \times \frac{64}{125} = 6 \times 64 = 384$$

۱۵- در یک دنباله هندسی جملات سوم و ششم به ترتیب ۲۸ و ۲۲۴ است. مقدار کدام جمله این دنباله برابر ۳۵۸۴ است؟

۱۱ (۴)

۱۰ (۳)

۹ (۲)

۸ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۷۴ تا ۸۵ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۳

$$r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n} \Rightarrow r^{6-3} = \frac{224}{28} \Rightarrow r^3 = 8 \Rightarrow r = 2$$

$$a_3 = a_1 r^2 \Rightarrow 28 = a_1 \times (2)^2 \Rightarrow 28 = 4a_1 \Rightarrow a_1 = \frac{28}{4} = 7$$

$$a_n = a_1 \times r^{n-1} \Rightarrow 3584 = 7(2)^{n-1} \xrightarrow[\text{بر ۷}]{\text{طرفین تقسیم}} 512 = 2^{n-1} \Rightarrow 2^9 = 2^{n-1} \Rightarrow n-1 = 9 \Rightarrow n = 9+1 \Rightarrow n = 10$$

نکته

هرگاه دو جمله غیرمتوالی از یک دنباله هندسی را داشتیم؛ مقدار قدر نسبت را از رابطه زیر به دست می‌آوریم.

$$r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n}$$

۱۶- واسطه هندسی بین ریشه‌های معادله درجه دوم $3x^2 - 14x + 6 = 0$ کدام است؟

 $\frac{\sqrt{2}}{2}$ (۴)

 $2\sqrt{2}$ (۳)

 $\sqrt{2}$ (۲)

۲ (۱)

(متوسط - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۷۴ تا ۸۵ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۲

می‌دانیم اگر a, b, c سه جمله متوالی دنباله هندسی باشند آنگاه همواره $b^2 = ac$ است. در معادله درجه دوم $3x^2 - 14x + 6 = 0$ اگر α و β ریشه‌های معادله باشند، آنگاه K واسطه هندسی بین آن‌ها است و داریم:

$$K^2 = \alpha\beta$$

از آنجا که $\alpha\beta$ همان ضرب ریشه‌ها است و در اینجا این مقدار برابر است با:

$$\alpha\beta = \frac{c}{a} = \frac{6}{3} = 2$$

پس:

$$K^2 = 2 \Rightarrow K = \pm\sqrt{2}$$

۱۷- در یک دنباله هندسی با جملات مثبت، جمله سوم مساوی است با جمله دوم بعلاوه دو برابر جمله اول. در این دنباله جمله دهم چند برابر جمله هشتم است؟

- (۱) ۲ (۲) $\frac{3}{2}$ (۳) ۴ (۴) $\frac{5}{2}$

(دشوار - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۷۴ تا ۸۵ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

$$a_3 = a_2 + 2a_1 \Rightarrow a_1 r^2 = a_1 r + 2a_1 \Rightarrow r^2 - r - 2 = 0 \Rightarrow \begin{cases} r = -1 \text{ x} \\ r = 2 \text{ ✓} \end{cases}$$

$$\frac{a_{10}}{a_8} = \frac{a_1 r^9}{a_1 r^7} = r^2 = (2)^2 = 4$$

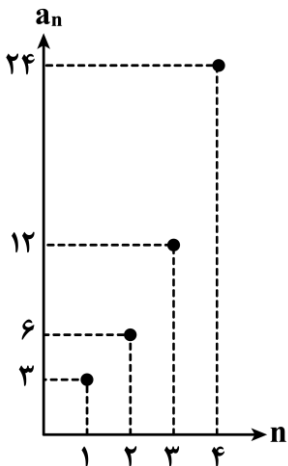
$$a_3 = a_2 + 2a_1 \Rightarrow a_1 r^2 = a_1 r + 2a_1 \Rightarrow a_1 r^2 - a_1 r - 2a_1 = 0 \xrightarrow{\text{فاکتور از } a_1} a_1 (r^2 - r - 2) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a_1 = 0 \text{ غق ق} \Rightarrow \text{غق ق اول نمی تواند صفر باشد} \\ \text{یا} \\ r^2 - r - 2 = 0 \Rightarrow (r+1)(r-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} r+1=0 \Rightarrow r=-1 \text{ غق ق} \\ r-2=0 \Rightarrow r=2 \text{ ق ق} \end{cases} \end{cases}$$

$$\frac{a_{10}}{a_8} = \frac{a_1 r^9}{a_1 r^7} = r^2 = (2)^2 = 4$$

۱۸- نمودار زیر یک دنباله هندسی را مشخص می کند، حاصل S_1 (مجموع جملات ۱ تا ۱۰) کدام است؟

- (۱) ۱۵۳۳
(۲) ۲۰۴۶
(۳) ۳۰۶۹
(۴) ۳۰۷۲

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۸۰ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \Rightarrow S_{10} = \frac{3(2^{10} - 1)}{2 - 1} = 3069$$

جملات دنباله را از روی نمودار می نویسیم:

۳, ۶, ۱۲, ۲۴, ...

یک دنباله هندسی داریم که $r = \frac{6}{3} = 2$ و $a_1 = 3$ است. برای یافتن مجموع ۱۰ جمله اول این دنباله از رابطه S_n استفاده می کنیم:

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \Rightarrow S_{10} = \frac{3(2^{10} - 1)}{2 - 1} = 3(1024 - 1) = 3 \times 1023 = 3069$$

۱۹- اگر جمله‌های $a-5, 2-a, a+4, b, c$ به ترتیب از چپ به راست پنج جمله اول یک دنباله هندسی باشند، $a+b+c$ کدام است؟

۳۸ (۴)

۳۶ (۳)

۳۴ (۲)

۳۲ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۷۴ تا ۸۵ - ۱۴۰۳

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

$$(2-a)^2 = (a-5)(a+4) \Rightarrow a^2 - 4a + 4 = a^2 - a - 20 \Rightarrow 3a = 24 \Rightarrow a = 8$$

$$\Rightarrow r = -2 \Rightarrow b = 12 \times (-2) = -24, c = -24 \times (-2) = 48$$

$$a + b + c = 8 - 24 + 48 = 32$$

طبق قانون دنباله هندسی اگر m, k, n سه جمله متوالی از یک دنباله هندسی باشند، همواره $k^2 = m \times n$ است.

طبق فرض مسئله سه جمله $a-5, 2-a, a+4$ جمله هندسی متوالی دنباله هندسی اند؛ پس:

$$(2-a)^2 = (a-5)(a+4) \Rightarrow 4 - 4a + a^2 = a^2 - a - 20$$

$$a^2 - a^2 - 4a + a = -20 - 4 \Rightarrow -3a = -24 \Rightarrow a = \frac{-24}{-3} = 8$$

در نتیجه جملات دنباله به صورت زیر هستند:

$$8 - 5, 2 - 8, 8 + 4, b, c \Rightarrow 3, -6, 12, b, c$$

یعنی یک دنباله هندسی با $a_1 = 3$ و $r = \frac{-6}{3} = -2$ داریم؛ در نتیجه:

$$b = 12 \times (-2) = -24 \quad c = b \times (-2) = -24 \times (-2) = 48$$

و در نهایت:

$$a + b + c = 8 - 24 + 48 = 32$$

۲۰- در یک دنباله هندسی جمله نهم $\frac{27}{8}$ برابر جمله ششم است. اگر جمله سوم برابر ۲۴ باشد، مجموع ۶ جمله اول دنباله کدام است؟

 $\frac{665}{6}$ (۴)

 $\frac{665}{3}$ (۳)

 $\frac{655}{6}$ (۲)

 $\frac{655}{3}$ (۱)

(متوسط - محاسباتی - زمانبر) - صفحه ۷۴ تا ۸۵ - ۱۴۰۳

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

$$a_9 = \frac{27}{8} a_6 \Rightarrow r^8 = \frac{27}{8} r^5 \Rightarrow r^3 = \frac{27}{8} \Rightarrow r = \frac{3}{2}$$

$$a_3 = 24 \Rightarrow a_1 \times r^2 = 24 \Rightarrow a_1 = \frac{32}{3}$$

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} = \frac{32}{3} \times \frac{\left(\frac{3}{2}\right)^6 - 1}{\frac{3}{2} - 1} = \frac{665}{3}$$

$$a_9 = \frac{27}{8} a_6 \Rightarrow a_1 \times r^8 = \frac{27}{8} a_1 \times r^5$$

$$\frac{a_1 r^8}{a_1 r^5} \xrightarrow{\text{تقسیم طرفین بر } a_1 r^5} \frac{a_1 \times r^8}{a_1 \times r^5} = \frac{27}{8} \times \frac{a_1 \times r^5}{a_1 \times r^5} \Rightarrow r^3 = \frac{27}{8} \Rightarrow r^3 = \left(\frac{3}{2}\right)^3 \Rightarrow r = \frac{3}{2}$$

$$a_3 = a_1 \times r^2 \Rightarrow 24 = a_1 \times \left(\frac{3}{2}\right)^2 \Rightarrow 24 = a_1 \times \frac{9}{4}$$

$$\times 4 \rightarrow 4 \times 24 = 9a_1 \Rightarrow a_1 = \frac{24 \times 4}{9} = \frac{32}{3}$$

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \Rightarrow S_6 = \frac{32}{3} \times \frac{\left(\frac{3}{2}\right)^6 - 1}{\frac{3}{2} - 1} = \frac{32}{3} \times \frac{\frac{729}{64} - 1}{\frac{1}{2}}$$

$$\frac{32}{3} \times \frac{\frac{665}{64}}{\frac{1}{2}} = \frac{32}{3} \times \frac{2 \times 665}{64} = \frac{32}{3} \times \frac{665}{32} = \frac{665}{3}$$

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

علوم و فنون ادبی (۳): اغراق، ایهام و ایهام تناسب + کارگاه تحلیل فصل / صفحه‌های ۸۸ تا ۹۴
علوم و فنون ادبی (۲): فصل سوم + کارگاه تحلیل فصل سوم / صفحه‌های ۵۷ تا ۷۸

بودجه‌بندی
این آزمون

این مبحث حدوداً ۱۰ تست از ۳۰ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۲۱- عبارات کدام گزینه از دیدگاه تاریخ ادبیات، درست است؟

الف: حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی کار آمد و به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی بی توجه بود.

ب: به سبب آشنایی ایرانیان با هندیان، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آن‌جا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می‌پرداختند.

ج: شاعران برای واقع‌گویی نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی بودند و قالب غزل با توجه به نقش و سابقه کاربردش، اجازه جولان بیش‌تر در این میدان را می‌داد.

د: بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی، مولانا و حافظ در دوره عراقی، جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی و ادیبان باقی نماند.

(۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

(متوسط - خط‌به‌خط - سریع) - صفحه ۶۱ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد نادرست:

پ) به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها نیز دایر شد و شاعران در آن‌جا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می‌پرداختند.

ج) شاعران برای واقع‌گویی نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی بودند و قالب غزل با توجه به نقش و سابقه کاربردش، اجازه جولان بیش‌تر در این میدان را نمی‌داد.

تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های ۱۰ و ۱۱

قرن دهم

- بعد از ظهور شاعران بزرگی چون ← سعدی، مولانا، حافظ در دوره عراقی به دلیل تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان ← جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی باقی نماند.

- شاعران این دوره تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده است ← جنبه ذهنی و تخیلی یافته است و با ادامه پابندی به سنن ادبی نابود می‌شود. پس باید به سوی ← حقیقت‌گویی و واقع‌گویی بازگشت.

شاعران برای این کار نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی بودند.

قالب غزل با توجه به نقش و سابقه کاربردش ← اجازه جولان بیشتر در این میدان را نمی‌داد.

قرن یازدهم

- حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی کار آمد ← مذهب شیعه را ترویج کرد.

- حکومت صفوی به شعر ستایشی، درباری و عاشقانه‌های زمینی بی‌توجه بود.

پند و اندرز

توصیف و بیان امور طبیعی

تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه به زبان جدید

شاعران سروده‌های خود را با مضامین

به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا ← مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد. شاعران در آنجا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می‌پرداختند.

۲۲- «بهزاد» و «رضا عباسی»، به ترتیب از مفاخر هنر در زمان کدام پادشاهان صفوی بودند؟

- (۱) شاه اسماعیل - شاه عباس
 (۲) شاه عباس - شاه اسماعیل
 (۳) شاه طهماسب - شاه عباس
 (۴) شاه اسماعیل - شاه طهماسب

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - خطبه خط - سریع ۶ - صفحه ۶۰ - ۱۱۰۷)

بهزاد در دوره شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوره شاه عباس از مفاخر هنرند.

۲۳- توضیحات مقابل نام کدام شاعر، نادرست است؟

- (۱) وحشی بافقی: سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است.
 (۲) بابافغانی شیرازی: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
 (۳) کلیم کاشانی: در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب بند عاشورایی او زبانزد است.
 (۴) بیدل دهلوی: او را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - خطبه خط - سریع ۶ - صفحه ۶۱ - ۱۱۰۷)

محتشم کاشانی در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب بند عاشورایی او زبانزد است، نه کلیم کاشانی!

شاعران قرن دهم و یازدهم

نام شاعر	توضیحات	
قرن دهم	بابافغانی شیرازی	از شعرای تأثیرگذار قرن دهم است. شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است. نماینده شعر لطیف و فصیح قرن دهم است.
	وحشی بافقی	شعرش حد واسط دوره عراقی و سبک هندی است. واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست.
	محتشم کاشانی	در سرودن شعر مذهبی معروف است. ترکیب بند عاشورایی او زبانزد است.
قرن یازدهم	کلیم کاشانی	در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است. ضرب‌المثل و الفاظ محاوره، سخن او را برجسته ساخته است. به دلیل به‌کاربردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.
	صائب تبریزی	معروف‌ترین شاعر سبک هندی و پرکارترین شاعر فارسی‌زبان است. در غزل‌سرایی مشهور است. برخی از تکبیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند. بسیاری از تکبیت‌های او به‌صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند. صائب را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.
	بیدل دهلوی	او را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به‌کاربردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم. از ویژگی‌های عمده شعر بیدل: ۱. مضمون‌های پیچیده ۲. استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام ۳. تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه

۲۴- از نظر تاریخ ادبیات، چند خطا در متن زیر دیده می‌شود؟

«فرهنگ هند، در قرن دهم از فرهنگ ایرانی همچنان تأثیر می‌پذیرفت با این حال فضلالی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بها دادن به فرهنگ آن، استقبال نمی‌کردند. شاهان گورکانی هند نیز همگی به فارسی سخن می‌گفتند. زبان فارسی که در شبه‌قاره هند استحکام و استقرار لازم را به‌دست آورده بود، همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار فرانسه در هند زبان رسمی آن دیار بود.»

- (۱) چهار (۲) دو (۳) یک (۴) سه

دو خطا در متن وجود دارد:

- ۱) فضایی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بها دادن به فرهنگ آن، استقبال می‌کردند.
- ۲) زبان فارسی تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند زبان رسمی آن دیار بود.

تاریخ ادبیات در قرن ۱۰

فرهنگ هند در قرن دهم ← از فرهنگ ایرانی تأثیر می‌پذیرفت و فضایی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بها دادن به فرهنگ آن، استقبال می‌کردند.

شاهان گورکانی هند ← همگی به فارسی سخن می‌گفتند.

زبان فارسی در شبه‌قاره هند ← استحکام و استقرار لازم را به دست آورده بود و همه‌گیر و رسمی شد.

تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند ← زبان رسمی آن دیار بود.

۲۵- چند مورد از موارد زیر دربارهٔ اوضاع ادبیات در قرن دهم نادرست است؟

الف: جریان داشتن شعر لطیف و فصیح به شیوهٔ حافظ و سعدی

ب: بی‌علاقگی شاهان صفوی به زبان فارسی

ج: فراوانی هنرهایی چون قالی بافی، سفال‌گری، شیشه‌سازی، نقاشی، تذهیب و خوش‌نویسی

د: آشفتگی وضع ادبیات برخلاف اوضاع اجتماعی و سیاسی

ه: دخیل بودن آشنایی با تفکرات و معارف هندوان در تغییر سبک

۱) یک

۲) دو

۳) سه

۴) چهار

بررسی موارد نادرست:

هر چند شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند؛ اما کم و بیش به زبان فارسی نیز کتاب نوشته یا شعر گفته‌اند و به نوعی علاقه نشان داده‌اند.

اوضاع اجتماعی و سیاسی ایران در این دوره به طور کلی و وضع ادبیات نیز، به تبع آن آشفتگی شده بود.

تاریخ ادبیات در قرن دهم

حکومت جانشینان تیمور ← آشفتگی اوضاع سیاسی و اجتماعی ← آشفتگی وضع ادبیات

توضیحات	جریان‌های شعری قرن دهم
به طور طبیعی به شیوهٔ کسانی چون حافظ و سعدی در جریان بود. بابا فغانی شیرازی از نمایندگان این مکتب بود.	جریان شعری لطیف و فصیح
نتیجهٔ چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود. این مکتب بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که راه به جایی نبرد.	مکتب وقوع

سیطرهٔ درازمدت مغولان و تیموریان ← نابودی سرزمین ایران در همهٔ ابعاد ← تحت‌الشعاع قرار دادن ← دانش، فرهنگ و ادبیات

بعد از ظهور شاعران بزرگی چون حافظ، سعدی و مولانا در دورهٔ عراقی ← به دلیل تسلط مغولان و تیموریان جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی باقی نماند.

شاعران این دوره تشخیص دادند ← سبک عراقی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبهٔ ذهنی و تخیلی یافته و با ادامهٔ پابندی به سنن ادبی کاملاً نابود می‌شود.

شاعران برای جلوگیری از نابودی سبک عراقی ← به مسائل سیاسی و انتقادهای اجتماعی پرداختند.

قالب غزل باتوجه به نقش و سابقهٔ کاربردش ← اجازهٔ جولان بیشتر در این میدان را نمی‌داد.

شاهان صفوی و شاعران:

کم‌توجهی و بی‌مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران

روی آوردن شاعران به دربار هند

شاعرانوزاری و ادب‌گرایی سلاطین هند

شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند ← اما کم و بیش به زبان فارسی کتاب نوشته یا شعر گفته‌اند و به نوعی علاقه نشان داده‌اند.
در این دوره ← شعر و شاعری و انواع هنر مورد توجه قرار گرفت.

هنرهایی چون ← قالی بافی، سفالگری، شیشه‌سازی، نقاشی، تذهیب و خوش‌نویسی رشد فراوان یافت.

۲۶- شاعران قرن دهم برای جلوگیری از نابودی شعر، کدام مسیر را انتخاب کردند و این مسیر، شاخصه اصلی کدام شاعر است؟

- (۱) پایبندی به سنن ادبی - بابافغانی شیرازی
(۲) پایبندی به سنن ادبی - وحشی بافقی
(۳) حقیقت‌گویی و واقع‌گویی - وحشی بافقی
(۴) حقیقت‌گویی و واقع‌گویی - بابافغانی شیرازی

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - خطبه‌خط - سریع ۶ - صفحه ۶۰ - ۱۱۰۷)

شاعران این دوره تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبه ذهنی و تخیلی یافته است و با ادامه پایبندی به سنن ادبی نابود می‌شود. پس باید به سوی حقیقت‌گویی و واقع‌گویی بازگشت. واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر وحشی بافقی است.

۲۷- چند مورد از موارد زیر، درارتباط با سراینده بیت زیر درست است؟

- «جان به لب داریم و همچون صبح خندانیم ما
دست و تیغ عشق را زخم نمایانیم ما»
- وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.
- او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.
- از ویژگی‌های عمده شعر او، مضمون‌های پیچیده و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.
- بسیاری از تکبیت‌های غزلش به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - خطبه‌خط - سریع ۶ - صفحه ۷۷ - ۱۱۰۷)

شعر صورت سؤال متعلق به صائب تبریزی است که در کارگاه تحلیل فصل به آن اشاره شده. موارد «۲» و «۴» از ویژگی‌های صائب است. صائب تبریزی: معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است. او در غزل‌سرایی مشهور است و برخی از تکبیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند. صائب را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

۲۸- همه گزینه‌ها آراسته به آرایه «ایهام» هستند، به جز:

- (۱) شعر دگران را همه دارند به خاطر
(۲) بالش خوبان دگر از پر است
(۳) دور از گل رخسار تو صد خار دارم بر جگر
(۴) آهنگ تیز چنگ و نی، بی می ندارد شورشی
- شعری که «غنی» گفت کسی یاد ندارد
شوخ مرا فتنه به زیر سر است
وز شعله دیدار تو آتش به جان دارم چو خس
شیرین حدیثی می‌کند مطرب، شراب تلخ کو؟

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - خط به خط - استاندارد ۶ - صفحه ۹۰ - ۱۲۰۹)

واژه‌های «چنگ» و «شیرین» از واژه‌های ایهام‌ساز هستند، اما در این بیت فقط با یک معنی به کار رفته‌اند؛ بنابراین ایهام نساخته‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «کسی یاد ندارد» با دو معنی قابل قبول است: ۱- کسی حفظ نکرده است. ۲- کسی مانند آن را نشنیده است!
۲ «فتنه به زیر سر است» در این بیت دارای دو معنی است: ۱- با توجه به مصراع اول، گویی یار، فتنه را مانند بالشی به زیر سر خود دارد. ۲- معنی کنایی فتنه زیر سر داشتن.
۳ «دور از گل رخسار تو» دارای دو معنی است: ۱- در دوری و هجران گل رخسار تو ۲- دور از گل رخسار تو باد! (حالت دعایی: دور از رخ تو! من صد خار در جگر دارم.)

حواست باشه!

ترکیب «دور از تو» یا «دور از روی تو» یا موارد مشابه، در اغلب موارد ایهام دارد و ایهام نساختن با این ترکیب خیلی سخت‌تر از ایهام ساختن است!

راهنمای مسیرت

یکی از دشوارترین و کاربردی‌ترین آرایه‌های پایه دوازدهم که معمولاً در همه سؤالات آرایه کنکور ردپایی می‌توان از آن یافت، آرایه ایهام است. برای اینکه بتوانید به آرایه ایهام مسلط شوید اولین شرط حفظ کردن لغات چندمعنایی است. در مرحله بعد بررسی مثال‌های فراوان و نمونه‌های تستی است که بتوانید کاربرد این لغات را در ابیات پیدا کنید.

ایهام

ایهام در لغت به معنای «به وهم و گمان افکندن» است و در اصطلاح ادبی آوردن واژه یا ترکیبی با حداقل دو معنی در سخن که هر دو معنی آن می‌تواند مدنظر شاعر باشد و بیت را بتوان با هر دو معنا به درستی معنی کرد.

مثال: خانه زندان است و تنهایی ضلال هرکه چون سعدی گلستانیش نیست

گلستان ایهام دارد: می‌تواند هم در معنای «کتاب گلستان» که سعدی آن را نوشته به کار برود و هم می‌تواند در معنای باغ و گلزار به کار برود؛ پس هر دو معنا را دارد و هر دو معنا قابل پذیرش است.

مثال: بس که در عهدهت بسی بیداد رفت از تو بیداد سپهر از یاد رفت

عهد دو معنا دارد: ۱- زمانه، روزگار ۲- پیمان و هر دو معنا قابل جای‌گذاری است.

مثال: صوفی که بی تو توبه ز می کرده بود دوش بشکست عهد چون در میخانه دید باز

باز دو معنا دارد: ۱- دوباره ۲- گشوده، صوفی در میخانه را گشوده دید و به سراغ میخانه رفت یا صوفی در میخانه را دید و دوباره عهد خود را شکست و به سراغ شراب رفت.

همة واژگان ایهام باید در معنای اصلی خود به کار بروند نه در معنای مجازی و استعاری!

مثال: غم گیتی گر از پیم در آرد به جز ساغر که باشد دستگیرم؟

واژه ساغر در معنای مجازی به کار رفته و مراد شراب است و نمی‌تواند نام معشوق شاعر را ایفا کند و دو معنا تشکیل بدهد. (نمی‌تواند هم اسم دختر باشد و هم اسم شراب چون این کلمه در معنای مجازی خودش به کار رفته، نه در معنای واقعی)

انواع ایهام

انواع ایهام	
ایهام در کلمات	<p>یک واژه با دو معنای قابل جای‌گذاری است.</p> <p>مثال: بگفتا عشق شیرین بر تو چون است؟ بگفت از جان شیرینم فزون است شیرین در مصراع اول ایهام دارد: هم در معنای «عشق خوشایند» و هم در معنای «نام شیرین» قابل جای‌گذاری است.</p> <p>مثال: چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم اوفتاده ایهام دارد: هم در معنای «متواضع» و هم در معنای «قرارگرفته» قابل جای‌گذاری است.</p> <p>مثال: عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست باقی ایهام دارد: هم در معنای «بقیه و مابقی» و هم در معنای «پایدار و ماندگار» قابل جای‌گذاری است.</p>
ایهام ناشی از کنایه	<p>کنایه‌ها را می‌توان هم در معنای نزدیک و هم در معنای دور استعمال کرد.</p> <p>مثال: چشم تو کاو جز دل سیاه ندارد دل برد از مردم و نگاه ندارد سیاه دل بودن هم می‌تواند در معنای کنایی یعنی «دل‌سخت بودن» و هم در معنای غیر کنایی یعنی کسی که پوست دلش سیاه هست به کار برود.</p>
ایهام در تخلص شاعران	<p>گاهی اوقات بعضی از تخلص‌ها می‌توانند ایهام ایجاد کنند:</p> <p>خاموش، خُمش: تخلص شعری مولانا بهای: تخلص شیخ بهایی رهی: تخلص رهی معیری مخفی: تخلص زیب‌النساء حجت: تخلص شعری ناصر خسرو فرصت: تخلص شعری فرصت شیرازی</p> <p>مثال: ای کار مرا تمامی از تو نیروی دل نظامی از تو نظامی هم به معنای «نام شاعر» و هم به معنای «پیشه نظامی‌گری» ایهام دارد.</p> <p>مثال: برو طواف دلی کن که کعبه مخفی است که آن خلیل بنا کرد و این خدا خود ساخت مخفی ایهام دارد: هم می‌تواند در معنای «پنهان» و هم در معنای تخلص «زیب‌النساء» به کار برود.</p> <p>مثال: گفتا که خمش کاین خنگ فلک لنگانه رود در محضر من گفت: خاموش باش! این فلک که مانند اسب موی سفید است لنگانه به محضر من می‌رسد. گفت که: ای خُمش (مولوی) این فلک که مانند اسب موی سفید است لنگانه به محضر من می‌رسد. خُمش (مولوی) گفت: این فلک که مانند اسب موی سفید است لنگانه به محضر من می‌رسد.</p>

۲۹- هر دو آرایه نوشته شده در برابر کدام ابیات درست است؟

- الف: آن کاو به گوشه‌ای ز میانه کرانه کرد
 ب: هوس دارم که در پیچم میان نامه‌اش خود را
 ج: صحبتش چون آینه گر روبه‌رو می‌خواستی
 د: جز یاد دوست هر چه کنی عمر ضایع است
- ۱) «د» - «ب»
 ۲) «د» - «ج»

- هم گوشه دلش ستم بی‌کران کشد (استعاره مکنیه - تلمیح)
 چه می‌پیچم در این سودا مرا چون او نمی‌خواند (ایهام - واج‌آرایی)
 پشت بر زر روی بر پولاد می‌بایست کرد (ایهام تناسب - تضاد)
 جز سر عشق هر چه بگویی بطلالت است (موازنه - تکرار)
- ۳) «ج» - «ب»
 ۴) «الف» - «ب»

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۸۷ - ۱۲۰۹

بررسی موارد:

- الف) استعاره مکنیه: گوشه (خانه) دلش / ستم کردن گوشه دل. تلمیح: ندارد.
- ب) ایهام: «نمی‌خواند» در انتهای مصراع دوم با دو معنی قابل جای‌گذاری است: ۱- مطالعه نمی‌کند ۲- فرانمی‌خواند. واج‌آرایی: تکرار صامت «ج» و «ز»
- ج) ایهام تناسب: «روی» در معنی «چهره» به کار رفته، اما در معنی فلز روی با زر و پولاد ایهام تناسب می‌سازد. تضاد: «پشت» و «رو»
- د) موازنه: ندارد («کنی عمر» با «بگویی بطلالت» ناهماهنگ است). تکرار: «جز»، «هر چه».

ایهام تناسب

آوردن واژه‌ای با حداقل دو معنی در سخن که یک معنی آن موردنظر و پذیرفتنی است و معنی دیگر آن که پذیرفتنی نیست با بعضی از واژه‌های دیگر در بیت یا عبارت تناسب دارد. ایهام تناسب در حقیقت نوعی بازی با ذهن خواننده است تا نخست به معنی دل‌بند که مدنظر نیست و سپس به معنی درست پی‌برد، بدین ترتیب ذهن به تلاش و تکاپو می‌افتد تا معنی درست و مدنظر را در بیت دریابد.

ترکیب: تفاوت ایهام و ایهام تناسب

در ایهام هر دو معنی مورد پذیرش و قبول است و شاعر می‌تواند هر دو معنا را استعمال نماید؛ ولی در ایهام تناسب فقط یکی از معانی مورد پذیرش است و معنی دوم که مدنظر نیست با واژه‌های دیگر تناسب برقرار می‌کند.

نکته

گاهی اوقات یک واژه به گونه‌ای در بیت و عبارت به کار می‌رود که دارای ایهام است؛ اما وجود برخی از واژگان باعث می‌شود که به غلط تصور کنیم واژه مدنظر ایهام ندارد؛ بلکه ایهام تناسب دارد.

چند نمونه

- گر هزار است بلبل این باغ
هزار دو معنا دارد: ۱. معنای بلبل می‌دهد
در این بیت عدد هزار معنی پذیرفته شده است و معنای غیر قابل قبول ما بلبل است که با «بلبل، باغ و ترانه» تناسب دارد.
- دوش پیری ز خرابات برون آمد مست
دوش دو معنی دارد: ۱. کتف
دوش در دست جوانان و صراحی در دست
در این بیت فقط معنای دیشب قابل قبول است؛ اما معنای دیگر یعنی کتف با دست تناسب دارد و بدین شکل ایهام تناسب به وجود می‌آید.
- مدام چون ز می عشق مست و مدهوشی
مدام دو معنا دارد: ۱. شراب
بریز باده و دردسر خمار مکش
معنای پذیرفته شده و اصلی «همیشه» است؛ اما معنای دیگر این کلمه یعنی شراب با «می و مستی» تناسب دارد.
- پرستش به مستی است در کیش مهر
مهر در معنای محبت به کار می‌رود، یعنی آیین مهرورزی ۲. مهر در معنای خورشید به کار برود یعنی آیین خورشید پرستی (میتراپرست) که با پرستش تناسب دارد.
- می‌دهد جان و ستانم عشوه این داد و ستد
سودا دو معنا دارد: ۱. معامله و تجارت
جز که در بازار سودای تو، در بازار کیست؟
عشق

واژه سودا فقط با معنای عشق در این بیت قابل پذیرفتن است و معنای دیگر آن یعنی معامله با داد و ستد تناسب دارد.

- روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد / ز آن زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما
- آیت دو معنا دارد: ۱. نشانه ۲. آیه قرآن که معنای اول آن مورد پذیرش شاعر است و معنای دوم آن یعنی آیه قرآن با واژگان کشف و تفسیر تناسب دارد.

ابو

۳۰- آرایه‌های «مجاز، ایهام تناسب، استعاره مکنیه، تشبیه فشرده و تناقض» به ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟

الف: رخساره تو را به نقاب احتیاج نیست	هر قطره عرق به نگهبان برابر است
ب: وصل یوسف ندهد دست به صد جان عزیز	این چه سودای محال است خریداران را؟
ج: خصمان در طعنه باز کردند	در هر دو، زبـان دراز کردند
د: گریه کردن را دلی می‌باید از گل شادتر	شاهد این حرف رنگین، گریه مستانه است
ه: گر بدین شیوه کند چشم تو مردم را مست	نتوان گفت که در دور تو هشیاری هست
(۱) «الف» - «ب» - «ج» - «ه» - «د»	(۲) «ب» - «ه» - «ج» - «الف» - «د»
(۳) «الف» - «ه» - «د» - «ج» - «ب»	(۴) «ب» - «ه» - «ج» - «د» - «الف»

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۹۰ - ۱۲۰۹

بررسی سریع:

در «ه» تشبیه فشرده نیست؛ بنابراین گزینه (۱) رد می‌شود. گزینه (۳) را نیز می‌توان با تشبیه فشرده رد کرد؛ زیرا بیت پیشنهادی این گزینه یعنی «ج» فاقد تشبیه فشرده است. گزینه (۴) را نیز با «تناقض» رد می‌کنیم؛ زیرا بیت «الف» فاقد تناقض است.

بررسی موارد:

- پ مجاز: «صد» در معنی مجازی تعداد زیاد به کار رفته است.
- ه ایهام تناسب: «مردم» در معنی انسان است اما در معنی مردمک چشم با چشم ایهام تناسب می‌سازد.
- ج استعاره مکنیه: «در طعنه» اضافه استعاره و بنابراین استعاره مکنیه است. (در خانه طعنه یا طعنه مانند خانه‌ای است که در دارد.)
- الف تشبیه فشرده: هر قطره عرق، نگهبان توست. (شاعر قطرات عرق ناشی از خشم و عصبانیت معشوق را مانند نگهبانی می‌داند که کسی با دیدن آن‌ها جرأت نزدیک شدن به معشوق را ندارد!)
- د تناقض: شادی لازمه گریستن است.

ابو

۳۱- یکی از آرایه‌های کدام گزینه در بیت «به حضرت تو که یارد که قصه‌ای ز من آرد؟ / به غیر باد و بر آنم که باد نیز نیارد» به کار نرفته است؟

(۱) واج‌آرایی - ایهام تناسب	(۲) ایهام - استعاره
(۳) جناس ناقص - واژه‌آرایی	(۴) تشخیص - تضاد

پاسخ: گزینه ۱

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۸۹ - ۱۲۰۹

در این بیت واج‌آرایی «ب» و «ر» قابل تشخیص است، اما بیت فاقد ایهام تناسب است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ ایهام: «نیارد» در انتهای مصراع دوم با دو معنی قابل جای‌گذاری است: ۱- نمی‌آورد ۲- جرأت و توان آوردن ندارد.
- ۲ استعاره: قصه آوردن باد تشخیص دارد و می‌دانیم که تشخیص نوعی استعاره مکنیه است.
- ۳ جناس ناقص: یارد و آرد
- واژه‌آرایی: تکرار «باد» واژه‌آرایی پدید آورده است.
- ۴ تشخیص: قصه آوردن باد / تضاد: آرد و نیارد

لیستی از مهم‌ترین کلمات دارای ایهام

کلمه	معانی مختلف	کلمه	معانی مختلف	کلمه	معانی مختلف
آدم	انسان	به	حضرت آدم	میوهٔ به	بهتر
آهو	نام حیوان	بی‌نوا	عیب	بی‌صدا	بی‌بضاعت
آهنگ	نوا و آهنگ	پاک	قصد	بی‌گناه	تمیز
آیت	نشانه	هزار	آیهٔ قرآن	بلبل	عدد ۱۰۰۰
افتاده	سقوط کرده	پروانه	متواضع	مجوز	حشره
از چشم افتادن	سقوط	پست	بی‌ارزش شدن	ذلیل و فرومایه	کم‌ارتفاع
ارکان	اندام	پیل	چهارعنصر طبیعی	مهرهٔ شطرنج	فیل (حیوان)
باد	فعل داعی	پیمودن	نسیم و هوا	نوشیدن	طی کردن
هوا	آرزو	تاب	نسیم و هوا	روشنی و گرمی	قرار و آرام
بازی کردن	سرگرمی پرداختن	تار	مانند باز رفتار کردن	تاریکی	ابزار موسیقی
بادیه‌پیما	صحرانورد	تالی	شراب‌نوش	تلاوت کننده	پیروی کننده
برآید	طلوع کند	ولایت	امکان‌پذیر باشد	سرزمین	سرپرستی
بنده	شخص من	تیر	اسب و در بند	سیارهٔ عطارد	ابزار جنگی
بوستان	کتاب سعدی	تیغ	باغ	شمشیر	قلهٔ کوه
چپ	سمت چپ	راه	کج	اصطلاحی در موسیقی	مسیر
سایه	نبود نور کافی	راه زدن	تخلص ابتهاج	نواختن موسیقی	دزدی
سرگرم	مشغول	رخ	سرخوش از شراب	مهرهٔ شطرنج	چهره
چین	کشور چین	حلقه	پیچ و خم	زنجیر	کوبهٔ در
چنگ	پنجه و دست	رنگ	ابزار موسیقی	معنای ظاهری رنگ	بز کوهی
حبیب	دوست	روان	نام مردانه	روح	جاری
حد	اندازه	حلاج	مجازات شرعی	حسین ابن منصور حلاج	پنبه‌زن
دارا	ثروتمند	روزی	داریوش هخامنشی	رزق و روزی	یک روز
درا	زنگ و جرس	زاد	در آمدن و رسیدن	متولد شدن (فعل)	توشه
دستان زن	جادوگر	زدی	نغمه‌سرا	نور افشاندی	ضربه زدی
دستور	فرمان و اجازه	خراب	وزیر	ویران و نابود	مست
دور	روزگار	سفینه	به گردش در آوردن جام	دیوان شعر	کشتی
دور از تو	از تو دور باشد	سو	در فراق تو	روشنایی	سمت و جهت
دورباش	فعل امر	سهل	نام نوعی نیزه	زمین نرم	آسان
دوران‌اندیش	عاقبت‌اندیش	سهو	به دوری و غربت اندیشنده	سجدهٔ سهو	خطا و لغزش
خویش	خود	شانه	خویشاوندان، فامیل	وسيلهٔ آرایش	دوش
راست	درست	شاه	مقابل سمت چپ	مهرهٔ شطرنج	پادشاه
شاهد	گواه	بی‌وزن	زیبارو	بدون آهنگ	بی‌ارزش
شفا	مداوا	قرار	نام کتاب ابن سینا	وعدهٔ دیدار	آرامش
شکر	مادهٔ شیرین	بهشت	معشوقهٔ خسرو پرویز	رها کردن	جنت
شکسته	خرد شده	قربان	نغمه‌ای در دستگاه موسیقی ماهور	کمان‌دار، تیردان	فدایی، قربانی
شور	هیجان	گران	مزه / یکی از دستگاه‌های موسیقی	گران‌قیمت	سنگین
شمس	خورشید	قصور	شمس تبریزی	قصرها	کوتاهی
شهربار	شاه	زخم	تخلص شهربار	جراحت	ضربه
صبر	بردباری	قلم	نام گیاهی تلخ	شکسته (قلم شده)	ابزار نوشتن
ضحاک	خندان	کام	نام پادشاه ظالم	مراد و آرزو	دهان
طاق	تک و یگانه	کنار	سقف محرابی شکل	ساحل	پهلوی و آغوش
عزیز	گرامی و ارجمند	گلستان	لقب پادشاه مصر	باغ و بوستان	کتاب سعدی
عشاق	عاشقان	گور	پردهٔ موسیقی	قبر	گورخر
عهد	پیمان	لاله	روزگار	نوعی چراغ	گل لاله
عود	چوبی خوشبو	لب	ساز	کناره و ساحل	دور دهان
غبار	گرد و غبار	مات	نوعی خط در خوشنویسی	مبهوت	اصطلاح شطرنج
غریب	دور از وطن	مالک دینار	عجیب	زاهدی مشهور	ثروتمند
فسرده	منجمد	مایل	غمگین	مشتاق	کج و خمیده

کلمه	معانی مختلف	کلمه	معانی مختلف	کلمه	معانی مختلف
محکم	مقاوم	داغ	اصطلاح قرآنی	ماتم	نشان
مخفی	پنهان	داد	تخلص زیب النساء	فریاد	فعل (دادن)
مشتری	خریدار	رهی	نام یک سیاره	تخلص رهی معیری	غلام آزاد شده
مردم	انسان‌ها	دیوان	مردمک چشم	دیوها	وزارتخانه
منصور	یاری شده	روی	حسین منصور حلاج	فلز روی	صورت
مهر	مهر و محبت	بار	خورشید	دفعه و نوبت	اجازه ورود
مهر و وفا	محبت و وفاداری	باز	افسانه‌ای عاشقانه	دوباره	پرنده شکاری
نابردار	برادر ناتنی	بو	انسان نامرد	باشد که...	امید و آرزو
نای	نی	پرده	نام زندان مسعود سعد سلمان	پرده موسیقی	نوا و بانگ
نطع	سفره چرمی	پری	صفحه شطرنج	یک پر	فعل «پیری»
نقد روان	رواج	تندی	نقداً	تند مزگی	خشم
نهاد	سرشت	جور	فعل (قراردادن)	یکی از هفت خط جام	خط لب جام
وزن	ارزش و اعتبار	رود	آهنگ و موسیقی	نوعی ساز	فرزند
سیه‌روی	رسوا	قلب	دارای چهره سیاه	مرکز سپاه	سکه تقلبی
خاموش	ساکت / بی‌نور	سودا	تخلص مولوی	عشق، رنگ سیاه	مزاج چهارگانه
خداوند	صاحب / پادشاه	سهم	خدا و پروردگار	نصیب	تیر
شیرین	مزه / گوارا / جذاب	عین	نام معشوقه فرهاد	مانند	ذات هر چیز
ماه	قمر	کمر	سی روز	کمر انسان	کمر بند
دستان	نام پدر رستم	کیش	قضه	پری که بر تیر زنند	تیردان
خطر	ریسک	گشت	ارزش	گردش کرد	جستجو کرد
آب	آبرو	نگیرد	مایع آشامیدنی	روشن نمی‌کند	اخذ نمی‌کند
منال	مال و منال	نوا	ناله مکن	دستگاه موسیقی	سر و سامان
میان	کمر	دستان	وسط چیزی	سرود و آواز	دستها
نگران	دلواپس	وجه	بیننده	حالت	صورت
مدام	شراب	قانون	پیوسته	مقررات	نام کتاب ابن سینا
پیوسته	متصل		مداوم		

۳۲- آرایه‌های کدام گزینه همگی در بیت «نیست مریم را به گفتار مسیحا احتیاج / روی شرم آلود او بی‌گفت و گو گویاتر است» به کار رفته است؟

- (۱) مجاز - ایهام تناسب - تضاد - واج‌آرایی
 (۲) تناقض - مجاز - ایهام - تشخیص
 (۳) تلمیح - پارادوکس - ایهام تناسب - تضاد
 (۴) تضاد - تلمیح - ایهام - متناقض‌نما

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۸۸ - ۱۲۰۹

بررسی سریع:
 گزینه (۱) با مجاز و ایهام تناسب، گزینه (۲) با مجاز و گزینه (۳) با ایهام تناسب رد می‌شود.

بررسی موارد:

تضاد: است و نیست
 تلمیح: بیت به ماجرای حضرت مسیح و روزه سکوت حضرت مریم اشاره دارد.
 ایهام: «بی‌گفتگو» با دو معنی قابل جای‌گذاری است: ۱- بدون حرف زدن ۲- به یقین، بدون هیچ بحثی
 متناقض‌نما: بی‌گفت‌وگو گویا بودن.

۳۳- آرایه‌های «ایهام، تشبیه، اغراق، و تضاد» همگی در کدام بیت به کار رفته است؟

- (۱) عزیز مصر چمن شد جمال یوسف گل
 (۲) ابرویش خم به کمان ماند و قد راست به تیر
 (۳) رنجور عشق به نشود جز به بوی یار
 (۴) آن عهد که گفتمی نکنم مهر فراموش
- صبا به شهر درآورد بوی پیرهنش
 کس ندیدم که چنین تیر و کمانی دارد
 ور رفتنی است جان ندهد جز به نام دوست
 بشکستی و من بر سر پیمان درستم

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۹۰ - ۱۲۰۹

ایهام: «راست» در دو معنا قابل قبول است: ۱- حقیقتاً و به راستی که قد تو مثل تیر است. ۲- قد تو در راستی و کشیدگی به تیر می‌ماند. تشبیه: ابرو به کمان و قد به تیر مانند شده است. اغراق: این که ابروی یار مثل کمان و قدش در راستی مثل تیر است تشبیه اغراق آمیز دارد. تضاد: «خم»، «راست»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ایهام دارد: عزیز در دو معنا قابل قبول است: ۱- مقامی در مصر ۲- عزیز و دوست داشتنی بودن. تشبیه: مصر چمن و یوسف گل اضافه تشبیهی (تشبیه) / جمال یوسف گل به عزیز مصر مانند شده است. استعاره مصرحه و تضاد ندارد.
- ۳) ایهام: واژه «بو» در دو معنا قابل پذیرش است: ۱- آرزو ۲- عطر و رایحه. تضاد: رنجور بودن و به شدن تشبیه و استعاره مصرحه ندارد.
- ۴) ایهام: «عهد» در دو معنا قابل قبول است: ۱- دوره و زمانه ۲- عهد و پیمان. تضاد: عهد شکستن و بر سر عهد و پیمان بودن. تشبیه و استعاره مصرحه ندارد.

۳۴- مرز پایه‌های آوایی بیت زیر در کدام گزینه، کاملاً درست آمده است؟

- «ای گل خوشبوی اگر صد قرن باز آید بهار
 مثل من دیگر نبینی بلبل خوشگوی را»
- (۱) ای گل خو / ش بوی اگر / صد قرن با / زآید بهار / مثل من / دیگر نبینی / بلبل / خوشگوی را
 (۲) ای گل خوش / بوی اگر صد / قرن باز آ / ید بهار / مثل من دی / گر نبینی / بلبل خوش / گوی را
 (۳) ای گل خوش / بوی اگر / صد قرن با / زآید بهار / مثل من / دیگر نبینی / بلبل / خوشگوی را
 (۴) ای گل خو / ش بوی آ / گر صد قرن باز / آید بهار / مثل من دیگر / نبینی بل / بل خوش / گوی را

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۷۰ - ۱۱۰۸

تقطیع هجایی و پایه‌های آوایی و وزن بیت:

ای	گ	ل	خُش	بو	ی	گر	صد	قَر	ن	با	زا	یَد	بَ	هار
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مِث	ل	مَن	دی	گر	ن	بی	نی	بُل	بُ	ل	خُش	گو	ی	را
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن	

۳۵- با توجه به ترتیب هجاها و وزن بیت، کدام گروه از واژه‌ها برای کامل کردن جاهای خالی مناسب است؟

- «من بـدین ... و ... ندیدم روی را»
 (۱) حُسن - قشنگی - دل‌انگیزی - دل‌بندی
 (۲) وین ... و ... نباشد موی را»
 (۳) خوبی - زیبایی - دلاویزی - دل‌بندی
 (۴) حُسن - زیبایی - دلبری - دل‌نوازی
 (۴) خوبی - قشنگی - دلاویزی - دلبری

تقطیع هجایی و وزن بیت:

مَن	بِ	دین	خو	بِی	یُ	زی	با	یِی	نَ	دی	دَم	رو	ی	را
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
وین	دِ	لا	وی	زی	یُ	دِل	بَن	دی	نَ	با	شَد	مو	ی	را
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن	

۳۶- کدام اختیار شاعری، در بیت زیر به کار رفته است؟

«من چه شایسته آنم که تو را خواهم و دانم»

(۱) قلب

(۳) آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

(۲) ابدال

(۴) حذف همزه

مگر هم تو ببخشی که سزاوار تو باشم»

تقطیع هجایی و وزن بیت و بررسی اختیار شاعری:

مَن	چ	شا	پس	تِ	یِ	آ	نَم	کِ	تُ	را	خا	هَ	مُ	دا	نَم
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مَ	گَ	رَم	هَم	تُ	بِ	بَخ	شی	کِ	سِ	زا	وا	رِ	تُ	با	شَم
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن

اختیار زبانی: -

اختیار وزنی: آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در رکن اول مصراع اول صورت گرفته است.

اختیارت وزنی

آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

این اختیار اجازه می‌دهد در رکن اول مصراع، به جای رکن «فاعلاتن» از رکن «فاعلاتن» استفاده کنیم.

۱- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن ← فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن

تبدیل فاعلاتن به فاعلاتن

۲- فاعلاتن مفاعلهن فعلن ← فاعلاتن مفاعلهن فعلن

چند نکته مهم:

۱. شاعر فقط اجازه دارد در رکن اول به جای «فاعلاتن» از «فاعلاتن» استفاده کند. در رکن اول این اختیار رخ می‌دهد.

۲. نمی‌توان برعکس فرایند بالا را انجام داد؛ یعنی نمی‌توان به جای «فاعلاتن» از «فاعلاتن» استفاده نمود.

مثال: یاد باد آنکه ز ما وقت سفر یاد نکرد به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد

یا	د	با	دان	کِ	زِ	ما	وَق	تِ	سَ	فَر	یا	د	نَ	گرد
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
بِ	و	دا	عی	دِ	لِ	غَم	دی	دِ	یِ	ما	شا	د	نَ	گرد
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

از بررسی دو مصراع می‌توان نتیجه گرفت که در رکن اول مصراع اول به جای «فاعلاتن» از «فاعلاتن» استفاده شده است.

ابدال

ابدال در لغت به معنای «تبدیل کردن» است. هرگاه دو هجای کوتاه کنار هم به یک هجای بلند تبدیل شود با این اختیار سر و کار داریم؛ یعنی (UU) (-) در نتیجه هر گاه دو هجای کوتاه کنار هم تبدیل به یک هجای بلند شوند، ابدال داریم.

مثال: چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست

سخن شناس نه ای جان من خطا اینجاست

چُ	بِش	نَ	وِی	سُ	خَ	*نَ	اَهِ	لَ	دِل	مَ	گُو	کَ	خَ	طاست
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
سُ	خَنَ	شَ	نَا	سَ	نَ	اِی	جَا	نَ	مَنَ	خَ	طَا	اِیْن	جاست	-
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-	-

با توجه به مقایسه دو مصراع می‌توان نتیجه گرفت که رکن آخر مصراع دوم بر اساس مقایسه (UU-) بوده است که دو هجای کوتاه اول به یک هجای بلند تبدیل شده است و رکن «فع لن» به وجود آمده است.

ارکان ابدال خیز

رکن عروضی	الگوی هجایی	الگوی هجایی بعد از ابدال	رکن عروضی جدید بعد از ابدال
فَعْلَن	-UU	--	فَعْلَن
مفاعِلُ	UU-U	--U	مفاعِل (فَعولن)
فُعلاتن	--UU	---	فَع لا تن (مفعولن)
فَعلات	U-UU	U--	مفعول
مُفتَعِلن	-UU-	---	مُف تَع لن (مفعولن)
مستفَعِلُ	UU--	---	مُس تَف عِل (مفعولن)

در اوزان «مفعول مفاعِلن فعولن - مفعول مفاعِلن مفاعِلن فعولن - مفعول فاعلات مفاعِلن - مفعول فاعلات مفاعِلن فاعلن» حتماً باید برش دوم آوایی که با «مستفعل» شروع می‌شود را مورد بررسی قرار دهید تا ببینید که آیا ابدال دارد یا خیر؟

قلب

«قلب» به معنای وارونه کردن و معکوس کردن است.

هرگاه «مفتعلن: -UU-» تبدیل به «مفاعِلن: U-U-» شود و بالعکس اختیار قلب خواهیم داشت.

اختیار قلب در وزن رباعی هم رخ می‌دهد. جایی که در وزن مستفعل مستفعل مستفعل فع، رکن دوم یعنی مستفعل تبدیل به فاعلات می‌شود. این اختیار تنها در رکن دوم رباعی رخ می‌دهد.

چند نکته

- اختیار قلب بیشتر در تبدیل «مفتعلن» به «مفاعِلن» رخ می‌دهد و بالعکس کمتر است.
- قلب می‌تواند در وزن‌های «مفتعلن فاعِلن مفتعلن فاعِلن»، «مفتعلن مفاعِلن مفتعلن مفاعِلن»، «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن»، «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن فاعِلن» و «مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن» هم رخ می‌دهد.

۳۷- در کدام بیت، اختیار شاعری «ابدال» به کار رفته است؟

آن بـرد کاحتمـال خار کند
 مُلک عـرب و عجم ستانم
 گـر فُرقت نوبهار گـویم
 ای فـردا ای امید بی‌نیرنگ

- بار یاران بکش که دامن گل
- مجنونم اگر بهای لیلی
- مرغان چمن فغان برآرند
- می‌بوسمت ای سپیده گلگون

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۸۷ - ۱۲۰۸

پاسخ: گزینه ۴

تقطیع هجایی و وزن بیت و بررسی اختیارات شاعری:

می	بو	سَ	مَ	تِی	سِ	پِی	دِ	یِ	گُل	گون
-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
ای	فَر	دَا	اِی	اِی	اِی	مِی	دِ	بِی	نِی	رَنگ
-	-	-	-	-	U	-	U	-	-	-
	مستفعلُ		فاعلاتُ		مستفعل					

یا: «-U / -U -U / U -U -U -U: مفعولُ مفاعِلن مفاعِلن»

اختیار زبانی:

۱- حذف همزه در هجای پنجم مصراع اول

۲- تغییر کمیت مصوت کوتاه کسره اضافه در هجای نهم مصراع اول صورت گرفته است.

اختیار وزنی:

۱- بلند بودن هجای پایان مصراع در آخر مصراع دوم

۲- ابدال، به کار گرفتن رکن «مفعولن» (- - -) به جای «مستفعل» (- UU) در اول مصراع دوم صورت گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

با	ر	یا	ران	ب	کِش	ک	دا	م	ن	گُل
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
آن	بَ	رَد	کِج	ت	ما	ل	خا	ر	ک	نَد
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
فعلاتن (فاعلاتن)			مفاعلن			فعلن				

اختیار وزنی ابدال: -

مَج	ن	ن	م	گَر	ب	ها	ی	لی	لی	لی
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	-
مُل	ک	ع	رَ	بُ	ع	جَم	س	تا	نم	-
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	-
مستفعل			فاعلات			مُستف				

یا: «- - U / - U - U / U - -»: مفعول مفاعلن فاعولن»

اختیار وزنی ابدال: -

مُر	غا	ن	چَ	مَن	فَ	غان	بَ	را	رند
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-
گَر	فُر	ق	ت	نُو	بَ	ها	ر	گو	یم
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-
مستفعل			فاعلات			مُستف			

یا: «- - U / - U - U / U - -»: مفعول مفاعلن فاعولن»

اختیار وزنی ابدال: -

۳۸- در کدام بیت، اختیار شاعری «قلب» و «ابدال» هر دو به کار رفته است؟

زمزمه‌ای در میان جنگل خفته است
گنج غم عشق را نشانی دگر است
که خون خلق بریزی، مکن که کس نکند
زخم دل عاشق از کمانی دگر است

۱) اما شب‌ها که جز ستاره کسی نیست
۲) این ره تو به زهد و علم نتوانی یافت
۳) ندانم که اجازت نوشت و فتوی داد
۴) تیر غم دنیا به دل ما نرسد

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۸۷ - ۱۲۰۸

پاسخ: گزینه ۲

تقطیع هجایی و وزن بیت و بررسی اختیارات وزنی:

این	رَه	تُ	ب	زَه	دُ	عِل	م	نَت	وا	نی	یافت
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	-	-
گَن	ج	عَ	م	عِش	ق	را	ن	شا	نی	دِگ	رست
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	UU	-
مستفعل			فاعلات			مستفعل				فع	

یا: «- U / U - - U / - U - U / U - -» : مفعولُ مفاعِلن مفاعیلُ فَعَلُ»

اختیارات وزنی:

- ۱- قلب، به کار بردن رکن «فاعلاتُ» (U - U -) به جای «مستفعلُ» (- - UU) در رکن دوم هر دو مصراع
 ۲- ابدال، به کار بردن رکن «مفعولن» (- - -) به جای «مستفعلُ» (- - UU) در رکن سوم مصراع اول صورت گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

①	اُم	مَما	شَب	ها	کِ	جُز	سِ	تا	رِ	کَ	سِ	نیست
-	-	-	-	-	-	-	U	-	U	U	-	-
زَم	زِ	مِ	ای	دَر	مِ	یا	نِ	جَن	گَ	لِ	خُف	تست
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
	مفتعلن			فاعلاتُ				مفتعلن				فَع

اختیارات وزنی:

- ۱- قلب: -
 ۲- ابدال، به کار بردن رکن «مفعولن» (- - -) به جای «مفتعلن» (- UU) در رکن اول مصراع اول صورت گرفته است.

③	نَ	دا	نَ	مَت	کِ	اِ	جا	زَت	نِ	وِش	تُ	فَت	وا	داد
-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
کِ	خو	نِ	خَل	ق	بِ	ری	زِی	مَ	گُن	کِ	کَس	نَ	کُ	نَد
-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U
	مفاعِلن			فَعَلاتِن				مفاعِلن						فَعَلن

اختیارات وزنی:

- ۱- قلب: -
 ۲- ابدال، به کار بردن رکن «فعلن» (- -) به جای «فعلن» (- UU) در آخر مصراع اول صورت گرفته است.

④	تِی	رِ	غِ	مِ	دُن	یا	بِ	دِ	لِ	ما	نَ	رَ	سَد
-	U	U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	-
زَخ	مِ	دِ	لِ	عَا	شِ	قَز	کَ	ما	نِی	دِ	گَ	رَسَت	
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	-	
	مستفعلُ			فاعلاتُ				مستفعلُ				فَع	

یا: «- U / U - - U / - U - U / U - -» : مفعولُ مفاعِلن مفاعیلُ فَعَلُ»

اختیارات وزنی:

- ۱- قلب: به کار بردن رکن «فاعلاتُ» (U - U -) به جای «مستفعلُ» (- - UU) در رکن دوم مصراع دوم صورت گرفته است.
 ۲- ابدال: -

۳۹- اولین رکن کدام بیت مشمول «اختیار وزنی» شده است؟

که تماشای دل آن جاست که دلدار آن جاست
 من همی گویم که چشم از بهر این کار آمده است
 رخت بر بند که منزلگه احرار آن جاست
 چه نصیبت ز بلبل سحر است؟

- ۱) نکنند میل دل من به تماشای چمن
- ۲) گر تو انکار نظر در آفرینش می کنی
- ۳) سعدی این منزل ویران چه کنی؟ جای تو نیست
- ۴) تو که در خواب بوده‌ای همه شب

تقطیع هجایی و وزن بیت و بررسی اختیارات شاعری:

سَعِ دِی یَن مَن	زِ لِ وِی رَانَ	چِ کُ نِی جَا	یِ تِ نِیَسْت
- U -	- U U -	- U U -	- U U -
رَخِ تِ بَرِ بَن	دِ کِ مَن زَلِ	گَ هِ اَحِ رَا	رَانَ جَاسْت
- U -	- U U -	- U U -	- - -
فعلاتن (فاعلاتن)	فعلاتن	فعلاتن	فعلن

اختیارات زبانی:

- حذف همزه در هجای سوم مصراع اول و سیزدهم مصراع دوم
- تغییر کمیت مصوت بلند در هجای دوم مصراع اول صورت گرفته است.

اختیارات وزنی:

- آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن در رکن اول هر دو مصراع
- ابدال، به کار بردن رکن «فعلن» (-) به جای «فعلن» (UU) در آخر مصراع دوم
- بلند بودن هجای پایانی در آخر هر دو مصراع صورت گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

نَ کُ نَدِ مِی	لِ دِ لِ مَن	بِ تَ مَا شَا	یِ چِ مَن
- U U -	- U U -	- U U -	- U U -
کِ تَ مَا شَا	یِ دِ لَانَ جَا	سِتِ کِ دِلِ دَا	رَانَ جَاسْت
- U U -	- U U -	- U U -	- - -

اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: -

گَر تَ اِنِ کَا	رِ نَ ظَرِ دَرِ	آ فَ رِی نِشِ	مِی کُ نِی
- U -	- U -	- U -	- U -
مَن هَ مِی گو	یَمِ کِ چِشِ مَزِ	بِه رِ اِنِ کَا	رَا مَ دَسْت
- U -	- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن

اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: -

تَ کِ دَرِ خَا	بِ بُو دِ اِی	هَ مِ شَبِ
- U U -	- U - U -	- U U -
چِ نَ صِی بَتِ	زِ بُلِ بُلِ لِ	سَ حَ رَسْتِ
- U U -	- U - U -	- U U -
فعلاتن	مفاعِلن	فعلن

اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: -

- ۴۰ - وزن بیت زیر، با استفاده از اختیارات شاعری در تقطیع، در کدام گزینه درست آمده است؟
- «دل گرفتۀ من همچو ابر بارانی»
- (۱) مفاعِلن فعلاتن مفاعِلن فعلن
 (۲) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
 (۳) مفاعِلن فعلاتن مفاعِلن فعلاتن
 (۴) فعلاتن مفاعِلن فعلن

تقطیع هجایی و وزن بیت و بررسی اختیارات شاعری:

د	ل	گ	رِف	ت	ی	مَنْ	هَمْ	چ	أَب	ر	بَا	رَا	نِی
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
گ	شَا	ی	شِی	مَ	گَ	رَز	گِر	ی	ی	شَ	بَا	نِ	گِ رِفَت
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
	مفاعِلن		مفاعِلن		فعلاتِن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن		فعلِن

اختیارات زبانی:

- ۱- حذف همزه در هجای هفتم مصراع دوم
- ۲- تغییر کمیت مصوت کوتاه کسره اضافه در هجای دوم مصراع اول و هجای دهم مصراع دوم صورت گرفته است.

اختیارات وزنی:

- ۱- بلند بودن هجای پایانی در رکن آخر مصراع دوم
- ۲- ابدال، به کار بردن رکن «فعلن» (-) به جای «فعلن» (UU) در آخر مصراع اول صورت گرفته است.

- ۴۱- کدام بیت با «مرا بسود و فروریخت هرچه دندان بود / نبود دندان لا بل چراغ تابان بود» تناسب مفهومی دارد؟
- ۱) دی‌آم نکوتر از امروز بود و باز امسال
 - ۲) این حشمت و نعمت دو جانبند یقین دان
 - ۳) گاه پیری آمد از عشق تو بر رویم پدید
 - ۴) دی گذشت امروز خوش زی زان که دست روزگار
- ز پار چون به یقین بنگرم بسی بترم
 کاندردو جهان زین دو بتر نیست بلایی
 آن‌چه پنهان بود در دل گاه برنایی مرا
 زخمه بر سندانِ عشرت‌خانه فردا زند

مفهوم صورت سؤال آمدن پیری یا به طور کلی بدتر شدن اوضاع و سیر نزولی ایام است.
 در گزینه (۱) نیز به سیر نزولی ایام پرداخته شده: دیروز برای من بهتر از امروز بود و وقتی نگاه می‌کنم می‌بینم امسال اوضاعم بدتر از پارسال شده.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) نکوهش قدرت و ثروت: قدرت و ثروت دو حجاب راه عرفان هستند که در دو دنیا از این دو تا بدتر وجود ندارد.
- ۳) آنچه در ایام جوانی از عشق تو در دلم پنهان بود، به هنگام پیری در من آشکار شد.
- ۴) غنیمت شمردن فرصت: دیروز گذشت، امروز را خوش بگذران، زیرا روزگار خوشی و عشرت فردا را از بین خواهد برد.

- ۴۲- مفهوم کدام بیت با «همه در خورد و رای قیمت خویش / از تو خواهند و من تو را خواهم» تناسب معنایی دارد؟
- ۱) مرا که چون تو پری‌چهره دلبری باشد
 - ۲) دریچه نظر و رهگذار خاطر من
 - ۳) من ز جهان بگذرم وز تو نخواهم گذشت
 - ۴) فراق و وصل چه باشد رضای دوست طلب
- چگونه رای و تمنای دیگری باشد
 جز از خیال تو، بر هرچه هست، مسدود است
 و تو به تیغ زنی از تو نخواهم برید
 که حیف باشد از او غیر او تمنای

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه (۴) این است که از دوست جز دوست نباید خواست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) وفاداری عاشق: وقتی معشوقی زیبارویی مانند تو دارم، نمی‌توانم دلباخته کس دیگری شوم.
- ۲) وفاداری عاشق: چشم و خیال من بر هر چیزی جز خیال تو، بسته است.

۳

ترجیح یار بر دنیا: من حاضرم از جهان بگذرم اما از تو نمی‌گذرم، حتی اگر تو مرا با شمشیر بزنی، از تو نمی‌گذرم.

•• i/o ••

- ۴۳- کدام بیت با «حلقه چشم غزالان حلقه زنجیر ماست / دائم از راه نظر در بند و زندانیم ما» تناسب مفهومی ندارد؟
- ۱) ساده‌لوحی بین که می‌خواهم شکار من شود
 - ۲) از راه نظر مرغ دلم گشت هواگیر
 - ۳) تا گشودم دیده انصاف هر داغ پلنگ
 - ۴) چون عنان‌داری کنم دل را که چشم شوخ او

؟ پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - مفهومی - استاندارد ۳ - صفحه ۹۲ - ۱۱۰۹)

در این بیت شاعر بر تغییر دید و دیدگاه تأکید دارد و می‌گوید اگر منصفانه نگاه کنیم و چشمان را بشوییم و طور دیگری ببینیم، هر نقطه روی بدن پلنگ به زیبایی چشم آهو است.

اما مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها زیبایی چشم یار و در دام افتادن عاشق به واسطه چشم و نگاه زیبای یار است. در صورت سؤال صائب می‌فرماید: چشم زیبارویان، دام و زنجیر ما عاشقان است، ما دائماً از طریق نگاه و نظر در دام می‌افتیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) من چقدر ساده‌لوحم که قصد دارم چشمی را که صیاد را هم می‌تواند شکار کند (یعنی چشم معشوق)، شکار کنم!
- ۲) از طریق نگاه کردن و نظر انداختن مرغ دلم اسیر شد. (این بیت بیش‌تر با مصراع دوم تناسب دارد و به هر حال وضعیتش از بیت گزینه ۳) خیلی بهتر است!
- ۴) من نمی‌توانم جلوی عاشق شدن دلم را بگیرم، زیرا چشم یار، باعث عاشق شدن و پرواز دل می‌شود.

•• i/o ••

- ۴۴- کدام گزینه با «گر چراغ بزم عالم نیست صائب کَلک ما / چون ز بخت تیره دائم در شبستانیم ما؟» تناسب مفهومی دارد؟
- ۱) حافظ ببر تو گوی فصاحت که مدعی
 - ۲) عشق می‌ورزم و امید که این فنّ شریف
 - ۳) اگر به زلف دراز تو دست ما نرسد
 - ۴) بر من جفا ز بخت من آمد و گرنه یار

؟ پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - مفهومی - استاندارد ۲ - صفحه ۹۲ - ۱۱۰۹)

در بیت صورت سؤال، صائب می‌فرماید: اگر قلم و شعر من روشنی‌بخش جهان نیست، پس چرا من دائماً از بخت بد خویش در شبستان تیره و تاریک دنیا به سر می‌برم. مفهوم نهایی این بیت این است که من به علت هنر والای شاعری‌ام در تیره‌بختی به سر می‌برم و این نکته همان مفهوم رایج شعر فارسی است که بخت و اقبال با اهل هنر سر سازگاری ندارد.

در بیت (۲) نیز حافظ همین مفهوم را بدین شکل تکرار کرده است:

من عشق می‌ورزم و امیدوارم که عشق‌ورزی مانند سایر هنرها باعث محرومیت و بدبختی من نشود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ای حافظ تو در میدان فصاحت و شاعری، از دیگران سبقت بگیر زیرا رقیب هیچ هنری در این زمینه ندارد و کاملاً بی‌خبر است.
- ۳) اگر ما به وصال تو نمی‌رسیم مشکل از بخت سیاه ما و ناتوانی ماست. (اشاره‌ای به علت بدبختی نشده)
- ۴) هرچه مصیبت دارم از بخت بد و اقبال ناراست من است و گرنه یار به همه لطف و عنایت دارد.

•• i/o ••

- ۴۵- همه ابیات با «چون شب‌نم افتاده بدم پیش آفتاب / مهرم به جان رسید و به عیوق برشدم» تناسب مفهومی دارند، به جز:
چهره هرکس که شد نیلوفری از سنگ عشق	۱) تا به حشر از چشم‌زخم نیستی آسوده است
نغمه خارج ندارد ساز سیرآهنگ عشق	۲) ذره تا خورشید گلبانگ انال‌حق می‌زند
آب گرداند به چشم داغ، از پرواز عشق	۳) سینه‌ای کز تیرگی هم‌چشم داغ لاله بود
هرکه را در بار باشد نافه غماز عشق	۴) کوچه‌باغ زلف سازد کوچه زنجیر را

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۹۲ - ۱۲۰۹

مفهوم این گزینه تجلی خداوند در همه هستی است:

همه موجودات هستی از ذره تا خورشید، نوای انال‌حق سر داده‌اند (خداوند در تمام ذرات عالم جلوه‌گر است)، ساز عشق، نغمه خارج و ناکوک ندارد.

در بیت صورت سؤال سعدی می‌فرماید که من مانند شب‌نم حقیر و کوچک بودم، مهر و عشق بر من تابید و به آسمان‌ها رفتم. پس مفهوم نهایی این بیت کمال‌بخش بودن عشق است. در سایر گزینه‌ها نیز همین مفهوم با بیان‌های مختلف ارائه شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) هر کس چهره‌اش از عشق نشان دارد، تا قیامت زنده جاوید می‌ماند و نابود نمی‌شود و غم نیستی ندارد.
- ۲) دلم از شدت تیرگی مانند سیاهی و داغ وسط شقایق‌های وحشی بود، حالا به علت عشق، داغ و سیاهی دلم به گریه افتاده است! (یعنی سیاهی دلم از بین رفته است).
- ۳) در بار هرکس بوی خوش عشق باشد، زنجیر را تبدیل به کوچه‌باغ معطری می‌سازد.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

جامعه‌شناسی ۳: درس هفتم: نابرابری اجتماعی «جامعه‌شناسی انتقادی»، درس هشتم: سیاست هویت / صفحه‌های ۷۶ تا ۹۲
جامعه‌شناسی ۲: چالش‌های جهانی «جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی، بحران‌های اقتصادی و زیست محیطی، بحران‌های معرفتی و معنوی» / صفحه‌های ۸۳ تا ۱۰۳

بودجه‌بندی
این آزمون

درس‌های هفتم و هشتم دوازدهم با ۲ تست و درس‌های دهم تا دوازدهم پایه یازدهم با ۱ تست، در مجموع ۳ تست از ۱۵ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

سهم در
کنکور

۴۶- عبارات درست در ارتباط با «جنگ جهانی اول و دوم» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) این دو جنگ بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ بشریت بوده‌اند. - کشته‌های آن‌ها را تا دویست میلیون نفر برآورد کرده‌اند. - در جنگ جهانی اول برای اولین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد.
- ۲) جنگ جهانی دوم به مرزها محدود نماند و به درون شهرها کشیده شد. - گنبد گنباکو مشهور به گنبد اتمی از معدود بناهای به جا مانده از بمباران اتمی شهر هیروشیما است. - جنگ ویتنام، جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد.
- ۳) از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود. - دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد. - بعد از جنگ جهانی دوم صلحی پایدار در جهان برقرار شد.
- ۴) طرف‌های درگیر در این دو جنگ در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند. - این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشتند. - هیچ‌یک از این دو جنگ منشأ دینی نداشت.

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۸۵ - ۱۱۱۰

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

فقط در گزینه «۴» همه عبارات درست هستند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) درست - نادرست (تا صد میلیون برآورد کرده‌اند). - درست
- ۲) درست - درست - نادرست (بحران موشکی کوبا، جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد).
- ۳) درست - درست - نادرست (صلحی پایدار برقرار نشد).
- ۴) درست - درست - درست

نکته

در جنگ جهانی اول برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی و در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتمی استفاده شد. جنگ ویتنام جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم نام گرفت. این جنگ زمانی آغاز شد که آتش جنگ کره به تازگی خاموش شده بود. در این دو جنگ نیروهای آمریکایی و شوروی در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند. بحران موشکی کوبا جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد. در این جنگ نیروهای آمریکا و شوروی هم‌زمان در آب‌های کوبا حضور داشتند.

۴۷- کدام عبارات به ترتیب درباره «نظریه هانتینگتون» و «دیدگاه کنت» نادرست است؟

- ۱) اولین مرحله درگیری در جهان معاصر به‌عنوان جنگ تمدن‌ها - به‌دست آمدن ثروت از طریق غلبه بر طبیعت با رشد علم تجربی و صنعت
- ۲) فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای فرهنگ غرب - فاتحان در گذشته تاریخ با غنائم جنگی بر ثروت خود افزودن
- ۳) توجیه عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی - رخت بر بستن جنگ از زندگی بشر قبل از انقلاب صنعتی
- ۴) دولت-ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی - جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی امری ذاتی

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۸۶ - ۱۱۱۰

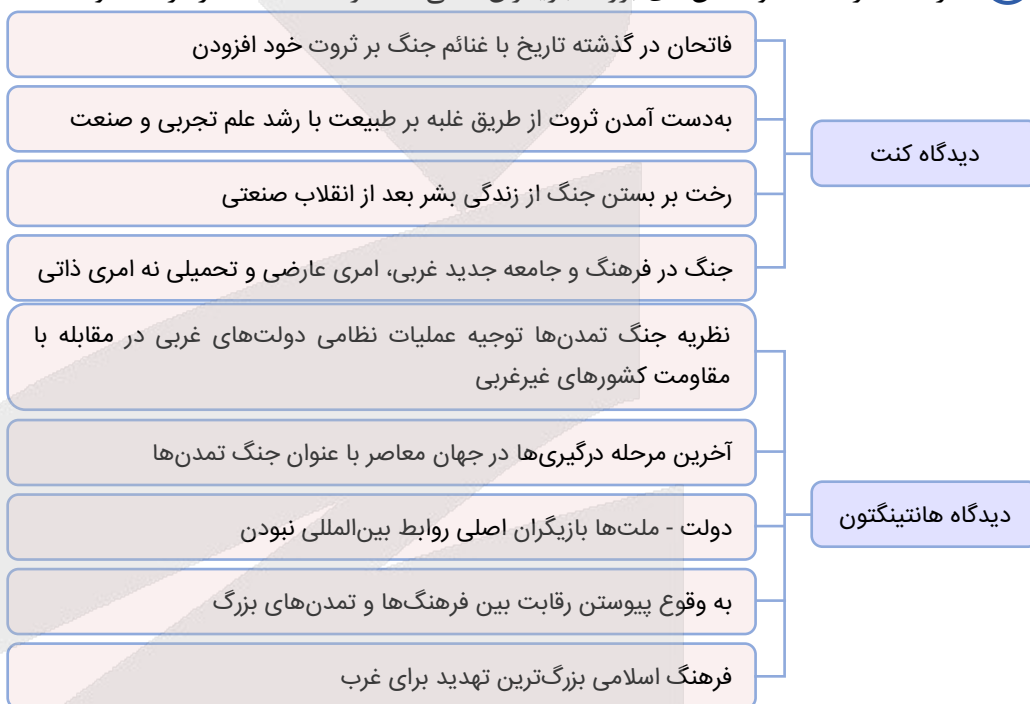
پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

فقط در گزینه «۴» هر دو عبارت نادرست هستند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ نادرست (آخرین مرحله درگیری‌ها به‌عنوان جنگ تمدن‌ها) - درست
- ۲ درست - درست
- ۳ درست - نادرست (رخت بر بستن جنگ از زندگی بشر بعد از انقلاب صنعتی)
- ۴ نادرست (فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ بازیگران اصلی) - نادرست (جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی امری تحمیلی و عارضی)

۴۸- هریک از موارد زیر به ترتیب با عبارات کدام گزینه در ارتباط است؟

- نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی
- به‌کارگیری اصطلاح استعمارگر و استعمارزده
- کشورهای در کانون بلوک شرق
- به‌کار بردن این اصطلاح بعد از جنگ جهانی دوم
- ۱) مفهوم شمال و جنوب - محدود کردن نزاع بین کشورهای غنی و فقیر به ابعاد فرهنگی - کشورهای جهان سوم - شمال و جنوب
- ۲) اصطلاح مرکز و پیرامون - توجه به ابعاد سیاسی در چالش بین کشورهای غنی و فقیر - کشورهای جهان دوم - جهان اول و دوم
- ۳) مفهوم شمال و جنوب - محدود کردن چالش‌ها بین کشورهای غنی و فقیر به ابعاد اقتصادی - کشورهای جهان سوم - توسعه‌یافته و عقب‌مانده
- ۴) اصطلاح مرکز و پیرامون - توجه به ابعاد فرهنگی در چالش بین کشورهای غنی و فقیر - کشورهای جهان دوم - شمال و جنوب

(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۹ - ۱۱۱۰

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «اصطلاح مرکز و پیرامون»، مورد دوم «توجه به ابعاد فرهنگی در چالش بین کشورهای غنی و فقیر»، مورد سوم «کشورهای جهان دوم» و مورد چهارم «شمال و جنوب» است.

بررسی موارد:

- اصطلاح مرکز و پیرامون به نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی اشاره دارد.
- اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند.
- مراد از کشورهای جهان دوم، کشورهای در کانون بلوک شرق است.
- مفاهیم شمال و جنوب عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد.

کشورهای جهان اول، دوم و سوم

مراد از کشورهای جهان اول ← کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب است.
مراد از کشورهای جهان دوم ← کشورهایی است که در کانون بلوک شرق قرار داشتند.
مراد از کشورهای جهان سوم ← کشورهایی هستند که خارج از دو بلوک شرق و غرب هستند و تحت نفوذ آن‌ها قرار دارند.

۴۹- هریک از موارد زیر، به ترتیب، با عبارات کدام گزینه در ارتباط است؟

- وجه اشتراک بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا
 - وجه افتراق فرهنگ مدرن و فرهنگ اساطیری درباره طبیعت
 - وجه اشتراک بحران بوپال و بحران ایبجان
 - وجه افتراق چالش فقر و غنا و بحران اقتصادی
- (۱) داشتن هویت سیاسی - اجازه تصرف انسان در آن - بحران معرفتی - چالش همیشگی بودن بحران اقتصادی
(۲) داشتن هویت اقتصادی - ماده خام دانستن طبیعت - بحران زیست محیطی - آسیب‌های فقر و غنا متوجه اقشار فقیر و ضعیف جامعه
(۳) داشتن هویت سیاسی - نگاه دنیوی به طبیعت - بحران معرفتی - آسیب‌های بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر گرفتن
(۴) داشتن هویت اقتصادی - از نیروهای ماورائی برخوردار بودن طبیعت - بحران زیست محیطی - اغلب دوره‌ای و مقطعی بودن چالش فقر و غنا

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۹۶ - ۱۱۱۱

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «داشتن هویت اقتصادی»، مورد دوم «ماده خام دانستن طبیعت»، مورد سوم «بحران زیست محیطی» و مورد چهارم «آسیب‌های فقر و غنا متوجه اقشار ضعیف و فقیر جامعه» است.

بررسی موارد:

- بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا هر دو هویت اقتصادی دارند.
- فرهنگ مدرن طبیعت را ماده خام و بی‌جانی می‌داند که انسان اجازه هرگونه تصرفی را در آن دارد و در فرهنگ اساطیری، طبیعت ماده خام نیست بلکه از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است.
- بحران ایبجان در ساحل عاج و بحران بوپال در هند نمونه‌هایی از بحران‌های زیست محیطی در این دو قرن است.
- چالش فقر و غنا چالشی همیشگی است ولی بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است، همچنین آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

نکته

در قرن بیستم، کشورهای غربی زباله‌های سمی خود را به کشورهای جهان سوم ارسال می‌کردند تا در آنجا دفن یا انبار شوند. برخی جنبش‌های حامی محیط زیست این اقدام را استعمار سمی و نژادپرستی زیست محیطی نامیده‌اند. در این استعمار جوامع سلطه‌گر که حتی سوزاندن زباله و دفن پلاستیک را در خاک خود ممنوع اعلام کرده‌اند، مردم و سرزمین دیگر را «زباله‌دان و زباله‌بان» خود می‌دانند و زباله‌های اتمی و سمی خود را در خاک آن‌ها دفن می‌کنند.

۵۰- به ترتیب «آلوده‌ترین نقطه جهان»، «مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم از نظر برخی متفکران»، «جنبش وال استریت» با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- (۱) اقیانوس اطلس - بحران اقتصادی - بحران زیست محیطی
- (۲) جزیره پلاستیکی - بحران زیست محیطی - بحران معنوی
- (۳) اقیانوس آرام - بحران اقتصادی - بحران معرفتی
- (۴) جزیره هندرسون - بحران زیست محیطی - بحران اقتصادی

(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۹۴ - ۱۱۱۱

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «جزیره هندرسون»، مورد دوم «بحران زیست محیطی» و مورد سوم «بحران اقتصادی» است.

بررسی موارد:

- جزیره هندرسون مشهور به جزیره پلاستیکی، مقصد پلاستیک‌های شناور در اقیانوس آرام و آلوده‌ترین نقطه جهان است.
- برخی از متفکران بحران زیست محیطی را مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم دانسته‌اند.
- جنبش وال استریت از جمله بحران‌های اقتصادی است.

در دوپست سال اخیر، تغییراتی شگرف در محیط زیست رخ داده است. اگر تاریخ کره زمین را در یک فیلم یک‌ساله فشرده کنیم، به طوری که هر ثانیه، ۱۴۶ سال را در خود جای دهد، دوپست سال اخیر حدود یک ثانیه از عمر زمین را تشکیل می‌دهد ولی تغییراتی که بشر در این مدت در طبیعت و محیط زیست ایجاد کرده بیشتر از تغییرات زمین در طول عمر آن است.

۵۱- کدام عبارت درباره «ابعاد بحران معرفتی - علمی» نادرست است و درباره «بحران معنویت» درست است؟

- ۱) روشنگری مدرن از قرن بیستم مبتنی بر حس و تجربه بود و براساس آن شناخت غیرتجربی، علمی دانسته نمی‌شد - فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی به آرمان‌های انقلاب فرانسه رسید و با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی رسید.
- ۲) پس از اینکه مشخص شد، علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی وابسته است، استقلال معرفت علمی، تجربی مخدوش شد و هویت روشنگرانه آن مورد تردید قرار گرفت - بعضی متفکران از موجی که نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است با عنوان افول سکولاریسم یاد می‌کنند.
- ۳) متفکران مدرن زمانی در اصول و مبانی فرهنگ غرب تردید کردند که سیاست و اقتصاد جهان غرب، ابعاد جهانی پیدا کرده بود - طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد بلکه نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.
- ۴) تردید در روشنگری به منزله تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن بود و دانشمندانی که در اصل روشنگری علم مدرن تردید کردند را پسامدرن می‌خوانند - همان‌گونه که بی‌توجهی به ابعاد دنیوی، به بحران منجر می‌شود، غفلت از ابعاد معنوی شکل دیگری از بحران‌ها را به دنبال می‌آورد.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۰۰ - ۱۱۱۲

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

فقط در گزینه «۳»، عبارت اول نادرست و عبارت دوم درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) نادرست (روشنگری از قرن نوزدهم) - نادرست (به آرمان‌های انقلاب فرانسه نرسید).
- ۲) درست - درست
- ۳) نادرست (متفکران پسامدرن) - درست
- ۴) درست - درست

ابعاد بحران معرفتی - علمی

۱) افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن

۲) ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی آن

ابعاد بحران معرفتی - علمی

۵۲- علت هریک از موارد زیر به ترتیب کدام است؟

- تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان
- پیوند خوردن بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا
- فعال شدن بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی
- کوشیدن انسان‌ها در حفظ صلح

- (۱) پاسخ به نیازهای جسمانی انسان - عدم کنترل بحران اقتصادی - فعال شدن بحران‌های اقتصادی - در معرض جنگ قرار داشتن صلح
- (۲) نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی - انتقال فشارهای ناشی از بحران اقتصادی به تولیدکنندگان خرد توسط سرمایه‌داران - فعال شدن تقابل شمال و جنوب - داشتن معنایی عمیق و وسیع
- (۳) پاسخ به نیازهای معنوی و دنیوی انسان - عدم کنترل چالش فقر و غنا - فعال شدن بحران‌های اقتصادی - یکی از ارزش‌های بشری بودن
- (۴) نیاز فطری آدمی به حقایق ماوراءطبیعی - انتقال فشارهای ناشی از بحران اقتصادی به اقشار ضعیف توسط سرمایه‌داران - فعال شدن تقابل شمال و جنوب - در معرض جنگ قرار داشتن صلح

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۱۰۶ - ۱۱۱۲

بررسی سریع:

علت مورد اول «نیازهای فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراءطبیعی»، مورد دوم «انتقال فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد توسط سرمایه‌داران»، مورد سوم «فعال شدن تقابل شمال و جنوب» و مورد چهارم «در معرض جنگ قرار داشتن صلح» است.

بررسی موارد:

- مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان، نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراءطبیعی است.
- سرمایه‌داران با استفاده از ابزارها، فشارهای ناشی از بحران اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد منتقل می‌کنند؛ به همین دلیل بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد.
- تقابل شمال و جنوب تقابلی جهانی است و در صورتی که فعال شود، بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی فعال می‌شود.
- صلح یکی از ارزش‌های بشری است که همواره در معرض جنگ قرار دارد و به همین دلیل ما انسان‌ها باید در حفظ آن بکوشیم.

نکته

بحران‌های اقتصادی در ابتدا به کشورهای غربی محدود می‌شدند و از عوامل داخلی آن‌ها اثر می‌پذیرفتند ولی با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، این بحران‌ها که منطقه‌ای بودند به سرعت آثار و پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار کردند.

۵۳- هریک از رویدادهای زیر به ترتیب مربوط به کدام دوران، قرن یا بحران است؟

- جامعه‌شناسان این قرن روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند.
- شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد.
- شناخت شهودی مورد تردید قرار گرفت و به تدریج به بحران معرفتی انجامید.
- با روشن شدن اینکه علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت.
- ناتوانی جهان غرب برای توجیه حضور جهانی خود در شرایطی که اقتصاد و سیاستش به این حضور نیاز دارد.
- در صورتی که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.

- (۱) قرن نوزدهم - قرون وسطی - دوران پسامدرن - نیمه دوم قرن بیستم - بحران اقتصادی - بحران اقتصادی
- (۲) قرن بیستم - دوران رنسانس - دوران مدرن - نیمه اول قرن بیستم - بحران معرفتی، علمی - بحران اقتصادی
- (۳) قرن نوزدهم - قرون وسطی - دوران رنسانس - نیمه دوم قرن بیستم - بحران معرفتی، علمی - بحران اقتصادی
- (۴) قرن بیستم - دوران رنسانس - دوران پسامدرن - نیمه اول قرن بیستم - بحران اقتصادی - بحران معرفتی، علمی

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۹۹ - ۱۱۱۲

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

پاسخ موارد به ترتیب «قرن نوزدهم»، «قرون وسطی»، «دوران رنسانس»، «نیمه دوم قرن بیستم»، «بحران معرفتی، علمی» و «بحران اقتصادی» است.

بررسی موارد:

- در قرن نوزدهم جامعه‌شناسان روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند.
- در قرون وسطی شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد.
- در دوران رنسانس، شناخت شهودی مورد تردید قرار گرفته و به تدریج به بحران معرفتی انجامید.
- در نیمه دوم قرن بیستم با روشن شدن اینکه علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت.
- ناتوانی جهان غرب برای توجیه حضور جهانی خود در شرایطی که اقتصاد و سیاستش به این حضور نیاز دارد، یکی از ابعاد بحران معرفتی - علمی است.
- بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.

۵۴- چه تعداد از عبارات زیر در ارتباط با «چالش‌های جهانی» نادرست است؟

- الف - چالش‌های جهانی به سرعت و یکی پس از دیگری آشکار می‌شوند.
 - ب - با بروز چالش‌های جدید، چالش‌های پیشین همچنان باقی می‌ماند.
 - ج - ابتدا چالش‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی ظاهر می‌شوند و سپس چالش‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی رخ می‌دهند.
 - د - چالش‌های جهانی در مواجهه با سایر فرهنگ‌ها به وجود می‌آیند.
 - هـ - علت چالش‌ها درونی است نه بیرونی و فرهنگ غرب نمی‌تواند آن را به دیگران نسبت دهد.
 - و - تمامی چالش‌های جهانی از عمیق‌ترین لایه فرهنگ معاصر غرب و روح و شالوده آن برمی‌خیزند.
- ۴ (۱)
۳ (۲)
۲ (۳)
۱ (۴)

(دشوار - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۹۸ - ۱۱۱۲

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

عبارات «الف»، «ج»، «د» نادرست هستند؛ پس سه عبارت نادرست داریم.

بررسی موارد نادرست:

- الف)** چالش‌های جهانی به تدریج و یکی پس از دیگری آشکار می‌شوند.
- ج)** ابتدا چالش‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی رخ می‌دهند و سپس چالش‌های معرفتی، معنوی و اخلاقی و... ظاهر می‌شوند.
- د)** چالش‌های جهانی در مواجهه با سایر فرهنگ‌ها به وجود نمی‌آیند و همگی از درون فرهنگ غرب برمی‌خیزند.

نکته

برخی چالش‌های جهانی مربوط به لایه‌های سطحی‌تر و برخی مربوط به لایه‌های عمیق‌تر فرهنگ‌اند. سکولاریسم، اومانیسم و روشنگری در مجموع، عمیق‌ترین لایه فرهنگ معاصر غرب و روح و شالوده آن را تشکیل می‌دهند. تمامی چالش‌های جهانی از این لایه هویتی برمی‌خیزند ولی بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه تعلق دارند.

۵۵- هر یک از موارد زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- الف - موجب می‌شد کار داوری درباره ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد.
 ب - می‌خواهد برای عبور از وضع موجود و رسیدن به وضع مطلوب راه‌حل ارائه کند.
 ج - بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کند.
 د - زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم می‌آورند.

- ۱) غلبه رویکرد تفسیری در جامعه‌شناسی - دانش تجربی - وجه تفاوت رویکرد انتقادی و تبیینی - جامعه‌شناسی انتقادی
 ۲) غلبه رویکرد تفسیری در جامعه‌شناسی - دانش تجربی - وجه تفاوت رویکرد انتقادی و تفسیری - جامعه‌شناسان تبیینی
 ۳) غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی - دانش انتقادی - وجه تشابه رویکرد تبیینی و تفسیری - جامعه‌شناسان تفسیری
 ۴) غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی - دانش انتقادی - وجه تشابه رویکرد انتقادی و تفسیری - جامعه‌شناسان انتقادی

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۷۹ - ۱۲۰۷

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی»، مورد دوم «دانش انتقادی»، مورد سوم «وجه تشابه رویکرد انتقادی و تفسیری» و مورد چهارم «جامعه‌شناسان انتقادی» است.

بررسی موارد:

- الف) غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی موجب شد که کار داوری درباره ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد.
 ب) دانش انتقادی می‌خواهد برای عبور از وضع موجود و رسیدن به وضع مطلوب راه‌حل ارائه کند.
 ج) جامعه‌شناسان انتقادی همانند جامعه‌شناسان تفسیری بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند.
 د) جامعه‌شناسان انتقادی زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم می‌کنند.

نکته

جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم کنند. جامعه‌شناسی انتقادی به نقد سلطه در روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها می‌پردازد.

۵۶- در ارتباط با «ارزیابی دستاورد جامعه‌شناسی انتقادی» کدام عبارت درست نیست؟

- ۱) هر فرد، گروه و فرهنگی اراده خاص خود را دارد و معانی و ارزش‌های ویژه خود را خلق می‌کند. هیچ کدام بهتر یا بدتر از دیگری نیستند.
 ۲) رویکرد انتقادی هیچ‌گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی‌کند تا براساس این حقایق و فضایل به نقد کنش‌ها و روابط میان انسان‌ها و جوامع بپردازد.
 ۳) جامعه‌شناسی انتقادی با پذیرش رویکرد تبیینی معتقد است که تمام معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست.
 ۴) رویکرد انتقادی برای دفاع از اراده افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها معتقد است که نباید اراده افراد یا گروهی بر فرد یا گروه دیگری تحمیل شود و یا فرهنگی از گستره جغرافیایی و تاریخی خود فراتر رود و بر فرهنگ دیگر اعمال سلطه کند.

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۸۰ - ۱۲۰۷

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

فقط عبارت گزینه «۳» به درستی بیان نشده است.

جامعه‌شناسی انتقادی با پذیرش رویکرد تفسیری معتقد است که تمام معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست.

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

۵۷- کدام گزینه به ترتیب روند درست «شکل‌گیری سیاست همانندسازی» را بیان می‌کند؟

- ۱) شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ← ظهور جهان متجدد ← پیدایش سکولاریسم ← تعریف هویت از منظر ملی‌گرایی ← تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا ← به‌کارگیری سیاست همانندسازی
- ۲) شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ← پیدایش سکولاریسم ← ظهور جهان متجدد ← تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا ← تعریف هویت از منظر وطن‌دوستی ← به‌کارگیری سیاست همانندسازی
- ۳) ظهور جهان متجدد ← شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ← پیدایش ناسیونالیسم ← تعریف هویت از منظر دولت، ملت‌ها ← تنوع قومی، نژادی، زبانی کشورها ← وضع سیاست‌گذاری هویتی ← مدل همانندسازی
- ۴) ظهور جهان متجدد ← پیدایش ناسیونالیسم ← شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ← تنوع قومی، نژادی، زبانی کشورها ← تعریف هویت از منظر دولت، ملت‌ها ← وضع سیاست‌گذاری هویتی ← مدل همانندسازی

پاسخ: گزینه ۳

دشوار - خط به خط - استاندارد (صفحه ۸۳ - ۱۲۰۸)

بررسی سریع:

در گزینه «۳» روند درست شکل‌گیری سیاست همانندسازی بیان شده است.

با ظهور جهان متجدد، دولت، ملت‌ها شکل گرفتند. با شکل‌گیری دولت، ملت‌ها ناسیونالیسم پیدا شد و هویت از منظر دولت، ملت‌ها و توسط آن‌ها تعریف شد اما بیشتر کشورها دارای تنوع قومی، نژادی، زبانی، مذهبی و... بودند. در این کشورها گروه‌های مختلف می‌بایست با هم زندگی می‌کردند. دولت‌ها در این کشورها برای تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا و فرصت‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی میان اقوام و گروه‌های مختلف و پاسخگویی به درخواست‌ها و رفع نیازهای آن‌ها ناگزیر از سیاست‌گذاری هویتی بودند. مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره مدرن، همانندسازی بود.

نکته

همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه بود؛ به‌گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند. به‌عبارت دیگر، همانندسازی سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.

۵۸- هریک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

- چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع
- رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری
- از بین بردن فرصت گفتگو و معارفه انسان‌ها و فرهنگ‌ها
- نگرداشتن ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی برای علوم اجتماعی

الف	پیروی از الگوی تعارف	ب	تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها
جامعه‌شناسی انتقادی	ج	سیاست هویت	د

۱) «ب» - «ج» - «د» - «الف»

۲) «د» - «ج» - «ب» - «الف»

۳) «ب» - «د» - «الف» - «ج»

پاسخ: گزینه ۱

متوسط - مفهومی - استاندارد (صفحه ۹۰ - ۱۲۰۸)

بررسی سریع:

موارد داده شده به ترتیب در قسمت‌های «ب»، «ج»، «د»، «الف» در جدول قرار می‌گیرند.

بررسی موارد:

- سیاست هویت می‌تواند سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع شود.
- رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری به دلیل پیروی از الگوی تعارف بود.
- گاهی تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها و اصالت بخشیدن به آن به معنای انکار اشتراک و وحدت انسان‌هاست و فرصت گفتگو و معارفه انسان‌ها و فرهنگ‌ها را از بین می‌برد.

- جامعه‌شناسی انتقادی ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی را برای علوم اجتماعی نگه می‌دارد.

چهره‌های متفاوت سیاست هویت

یا به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید می‌کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود.

یا گروه‌های به حاشیه رانده شده را به رسمیت می‌شناسد و از آنان حمایت می‌کند.

دو چهره متفاوت سیاست هویت

۵۹- به ترتیب هریک از موارد زیر به کدام مدل یا الگوی سیاست‌گذاری هویتی اشاره دارد؟

- اخراج و کشتار مسلمانان میانمار موسوم به روهینگیا

- جنایات رژیم صهیونیستی در غزه و نسل‌کشی فلسطینی‌ها

- اعلام برابری بوراکومین‌ها با دیگران توسط ژاپن

- کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک

(۱) همانندسازی - همانندسازی - تکثرگرا - تکثرگرا

(۲) همانندسازی - همانندسازی - همانندسازی - تکثرگرا

(۳) تکثرگرا - تکثرگرا - همانندسازی - همانندسازی

(۴) تکثرگرا - همانندسازی - تکثرگرا - همانندسازی

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۶ - ۱۲۰۸

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

موارد اول، دوم و سوم به سیاست همانندسازی و مورد چهارم به الگوی تکثرگرا اشاره دارد.

بررسی موارد:

- اخراج و کشتار مسلمانان میانمار موسوم به روهینگیا ← همانندسازی

- جنایات رژیم صهیونیستی در غزه و نسل‌کشی فلسطینی‌ها ← همانندسازی

- برابر اعلام شدن بوراکومین‌ها با دیگران توسط دولت ژاپن ← همانندسازی

- کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک ← تکثرگرا

نکته

بوراکومین‌ها ژاپنی‌هایی هستند که در دوره فتودالی مورد غضب قرار گرفتند. آن‌ها هیچ فرقی با سایرین ندارند ولی همواره مورد تبعیض قرار گرفته‌اند. با نوسازی ژاپن دولت آن‌ها را رسماً برابر با دیگران اعلام کرد ولی هنوز هم تبعیض نسبت به آن‌ها وجود دارد.

۶۰- در کدام عبارت‌ها بخش اول درست و بخش دوم نادرست است؟

الف - هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود ولی بعضی از فرهنگ‌ها می‌توانند نظریه‌هایی متناسب با خود را تولید کنند.

ب - سرگذشت دانش همانند سرگذشت قدرت و ثروت، تاریخ سرکوب انسان بوده است ولی بشر گاهی به سرکوبی که از طریق قدرت و ثروت صورت می‌گرفت، حساس بود.

ج - سوفیا کوتلاکی در کتابی با عنوان «نظام ادب، تعارف و مفهوم وجهه در فرهنگ ایرانی» به تعارف ایرانیان اشاره کرده است و از انجام پژوهش‌های خود نتیجه می‌گیرد که این تعارفات از احترام، تواضع و صمیمیت ایرانی ناشی می‌شود.

د - الگوی تنازع در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرا قرار می‌گیرد و الگوی تعارف در مقابل الگوی تنازع قرار دارد. ه - در مدل تکثرگرا گاهی بعد فرهنگی هویت و تمایزات زبانی، قومی، مذهبی و... مورد تأکید قرار می‌گیرند و گاهی بر بعد سیاسی هویت که گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی نمونه‌ای از آن است تأکید می‌شود.

(۱) «الف» - «ب» - «ج» (۲) «الف» - «ب» - «ه» (۳) «ج» - «د» - «ه» (۴) «الف» - «ج» - «ه»

(متوسط - خط به خط - زمانبر ۲ - صفحه ۹۰ - ۱۲۰۸)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

در موارد «الف»، «ب»، «ه» بخش اول درست و بخش دوم نادرست است.

بررسی موارد:

الف) درست - نادرست (هر فرهنگی می‌تواند نظریه‌هایی متناسب با خود تولید کند).

ب) درست - نادرست (بشر همواره به سرکوبی که از طریق قدرت و ثروت صورت می‌گرفت، حساس بود).

ج) درست - درست

د) نادرست (الگوی تعارف در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرا قرار می‌گیرد). - درست

ه) درست - نادرست (گاهی بر بعد سیاسی توجه می‌شود و بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف و فرصت سهیم شدن آن‌ها در قدرت سیاسی تأکید می‌شود).

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

انگیزه و نگرش

صفحه‌های ۱۵۸ تا ۱۸۵

بودجه‌بندی

این آزمون

درس هفتم در مجموع ۲ تست از ۱۵ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۶۱- کدام گزینه دقیق‌ترین تبیین از رابطه «باورها» و «توان اقدام» را ارائه می‌دهد؟

- ۱) باورها تنها زمانی مؤثرند که با نظام ارزش جمعی هماهنگ باشند.
- ۲) باورها در فرض کمبود امکانات بیرونی نمی‌توانند به اقدام منجر شوند.
- ۳) باورهای قوی در صورت سختی راه و امکانات محدود می‌توانند اقدام فرد را فعال کنند.
- ۴) توان اقدام فردی کاملاً مستقل از ساختار باورهای شخصی است.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۶۶ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۳

باورها بخشی از نظام ارزشی فرد هستند؛ یعنی باورها نیروی درونی‌اند و همین نیروی درونی است که فرد را برای عمل تجهیز می‌کند، نه شرایط بیرونی؛ مثلاً فالکون‌ها که با وجود امکانات کم باور داشتند به مقصد می‌رسند.
اگر نظام باورها قوی باشد افراد برای رسیدن به هدف تلاش می‌کنند حتی اگر راه سخت و منابع کم باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) طبق این گزینه باورها فقط زمانی مؤثرند که با ارزش‌های جمعی هماهنگ باشند اما باورهای فردی هم می‌تواند نیروی محرک باشد.
- ۲) در این گزینه بدون امکانات باور بی‌اثر است در حالی که متن کتاب عمده‌ای از مثال‌هایی زده که در نبود امکانات باور موتور حرکت بوده است.
- ۴) در این گزینه توان اقدام مستقل از باور است. در صورتی که کتاب درسی رابطه مستقیم و قوی میان باور و رفتار را توضیح می‌دهد.

باورها و نظام ارزشی

اعتقاد قوی به چیزی که نسبت به آن شناخت داریم، نظام باورهای ما را شکل می‌دهد. اگر این اعتقاد را داشته باشیم که برای موفق شدن تلاش و سخت‌کوشی شرط ضروری است، در واقع باور داریم که با پشتکار موفقیت حاصل می‌شود. اگر باورهای غلط شکل بگیرد، حتی اگر توانایی انجام کاری را داشته باشیم باز نمی‌توانیم با موفقیت آن کار را انجام دهیم.

۶۲- کدام گزینه دقیق‌ترین رابطه علی میان «هدف»، «اراده» و «پایداری رفتار» را نشان می‌دهد؟

- ۱) هدف، اراده را فعال می‌کند و اراده بدون نیاز به هدف، پایداری رفتار را تضمین می‌کند.
- ۲) اراده عامل اولیه است و هدف تنها نقش تکمیلی دارد.
- ۳) هدف باعث معنابخشی می‌شود، معنابخشی اراده را تقویت می‌کند و اراده تلاش را پایدار می‌سازد.
- ۴) پایداری رفتار صرفاً از تمایلات درونی ناشی می‌شود و هدف و اراده نقش اندکی دارند.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۶۹ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۳

هدف ← استواری باورها ← استمرار تلاش

هدف ← معنابخشی ← اراده ← پایداری رفتار

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اینکه اراده بدون هدف هم رفتار را پایدار می‌کند نادرست است؛ زیرا هدف ساختاردهنده رفتار است.
- ۲) اینکه اراده عامل اولیه رفتار است نادرست است؛ زیرا اراده پس از معنا و هدف تقویت شده است.
- ۴) اینکه هدف و اراده نقش اندکی دارند نادرست است؛ زیرا تمام فصل انگیزه و نگرش بر این موضوع تأکید دارند که نقش اراده و هدف بسیار است.

هدفمندی

هدف به رفتار جهت می‌دهد و باعث می‌شود باورهای فرد محکم و پایدار شوند و فرد برای رسیدن به هدف تلاش مستمر می‌کند، همچنین اراده زمانی فعال می‌شود که فرد معنای جدیدی برای وضعیت خود پیدا کند و اراده نیروی درونی است که ایستادگی را ممکن می‌سازد؛ پس: معنا ← اراده ← مقاومت در برابر سختی‌ها هدف معنا می‌سازد، معنا اراده می‌سازد، اراده رفتار را پایدار می‌سازد.

۶۳- کدام گزینه بهترین ترتیب کاهش ناهماهنگی در یک فرد هدفمند اما کم‌اراده است؟

- ۱) تغییر هدف ← تغییر رفتار ← از بین رفتن ناهماهنگی
- ۲) تغییر رفتار ← تقویت اراده ← کاهش ناهماهنگی
- ۳) توجیه شکست ← تغییر ارزش‌ها ← آرامش کوتاه‌مدت
- ۴) تغییر شناخت ← تثبیت رفتار اشتباه ← آرامش موقت

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۷۱ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۴

در سؤال گفته شده فرد هدفمند ولی اراده‌اش کم است؛ پس نمی‌تواند رفتار را مطابق هدف انجام دهد و دچار ناهماهنگی شناختی می‌شود و در چنین شرایطی: ۱) توجیه شناختی می‌سازد ۲) رفتار اشتباه تثبیت شود ۳) آرامش موقت اما کاذب دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) فرد کم‌اراده معمولاً رفتارش را تغییر نمی‌دهد؛ پس بعد از تغییر هدف هم باز رفتار ثابت می‌ماند.
- ۲) فردی که اراده کمی دارد رفتار را تغییر نمی‌دهد و معمولاً شناخت را تغییر می‌دهد؛ پس تغییر رفتار و تغییر اراده نادرست است.
- ۳) توجیه شکست نتیجه ناهماهنگی است، نه مکانیزم کاهش ناهماهنگی.

نکته

فرد کم‌اراده رفتارش را تغییر نمی‌دهد و برای کاهش ناهماهنگی، شناختش را دستکاری می‌کند. چون شناخت تغییر کرده، رفتار اشتباه تثبیت می‌شود و در نهایت تنش ناشی از ناهماهنگی موقتاً کم می‌شود.

۶۴- دانش‌آموزی در دوران کودکی همیشه شنیده «موفق‌ها کسانی هستند که پزشکی می‌خوانند.» وقتی وارد دبیرستان می‌شود برخلاف علاقه واقعی‌اش (رشته هنر) به سمت رشته تجربی می‌رود و می‌گوید: «من از کودکی برای پزشکی تربیت شده‌ام، هنر یعنی بیکاری.» اما در عین حال هنگام مطالعه زیست‌شناسی اضطراب دارد و تمرکز ندارد. این وضعیت بر اساس عناصر نگرش و نکات مربوط به هماهنگی شناختی کدام تحلیل را نشان می‌دهد؟

- ۱) عنصر شناختی و عنصر احساسی با هم هماهنگ‌اند اما عنصر آمادگی رفتار ناسازگار است.
- ۲) عنصر احساسی و رفتاری همسو هستند اما عنصر شناختی دچار ناهماهنگی است.
- ۳) شناخت آموخته‌شده دوران کودکی با احساس و رفتار کنونی ناسازگار است و برای کاهش ناهماهنگی، باورهای غلط جدید خلق شده است.
- ۴) عنصر شناختی قوی‌تر از عنصر احساسی است و بنابراین اضطراب نادیده گرفته می‌شود و رفتار هماهنگ باقی می‌ماند.

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۱۷۲ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۳

ناهماهنگی بین ۳ عنصر (شناخت: موفقیت یعنی پزشکی، احساس: اضطراب و بی‌علاقگی، رفتار: خواندن رشته تجربی) وجود دارد و فرد برای کاهش ناهماهنگی و توجیه رفتار باور جدیدی ساخته است. (هنر یعنی بیکاری)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) گفته شده عنصر شناختی و عنصر احساسی هماهنگ‌اند اما رفتار ناسازگار است در حالی که در سؤال شناخت و احساس کاملاً ناسازگارند.
- ۲) گفته شده عنصر احساسی و رفتاری همسو هستند اما شناخت ناسازگار است در صورتی که احساس و رفتار همسو نیستند.
- ۴) گفته شده شناخت قوی باعث می‌شود رفتار هماهنگ بماند اما رفتار در صورت سؤال هماهنگ نیست (اضطراب شدید، ناتوانی در مطالعه)

نگرش

هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، احساسی و آمادگی برای عمل است. نگرش‌های دوران کودکی هماهنگ با نگرش‌های خانواده است. این نگرش‌ها در مدرسه نیز از هماهنگی برخوردار است. نگرش‌ها پس از شکل‌گیری از ثبات بیشتری برخوردار شده و تابع اصل هماهنگی شناختی هستند؛ یعنی در برابر تغییر مقاومت می‌کنند.

۶۵- فردی هنگام کار با ابزار داغ احساس درد شدید و سوختگی می‌کند اما همچنان ادامه می‌دهد و به همکاری می‌گوید: اگر حواسم را جمع کنم می‌توانم از سوختگی جلوگیری کنم. این درد طبیعی است با این حال ۵ دقیقه بعد ناگهان ابزار از دستش رها می‌شود و فریاد می‌زند: کنترل این ابزار غیرممکن است، هر کاری کنم خطرناک است.

این تغییر ناگهانی در تفسیر رویداد، از دیدگاه ادراک کنترل و کارایی چه چیزی را نشان می‌دهد؟

(۱) افزایش ادراک کنترل و کاهش ادراک کارایی

(۲) کاهش ادراک کنترل و افزایش ادراک کارایی

(۳) فروپاشی ادراک کنترل پس از تجربه پیامد منفی و ایجاد ناهماهنگی با تجربه قبلی

(۴) هماهنگی کامل بین ادراک کنترل و کارایی، اما ناهماهنگی بین احساس و شناخت

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۷۳ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۳

فرد ابتدا ادراک کنترل بالایی دارد (یعنی فکر می‌کند می‌تواند رفتار را کنترل کند) پس ادراک کنترل و کارایی در ابتدا هر دو بالا هستند اما بعد از تجربه درد و افتادن ابزار، ادراک کنترل کاهش می‌یابد و این تجربه واقعی با باور قبلی ناسازگار می‌شود و ناهماهنگی جدی شکل می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ادراک کنترل زیاد نمی‌شود بلکه کاملاً از بین می‌رود.

(۲) کاهش ادراک کنترل درست است اما ادراک کارایی هم سقوط می‌کند و افزایش نمی‌یابد.

(۴) در سؤال کنترل و کارایی هماهنگ نیستند. هر دو در ابتدا بالا و سپس هر دو شدیداً افت می‌کنند؛ پس هماهنگی معنا ندارد.

ادراک کنترل و کارایی

ادراک کارایی: زمانی که می‌دانیم کارایی لازم را داریم و می‌توانیم از پس کاری بر بیاییم یعنی دانش و مهارت لازم در انجام دادن کار را در خود بیابیم. ادراک کنترل: ما همواره دوست داریم همه چیز مطابق نظر ما و تحت اختیار ما باشد و با انجام رفتارهای گوناگون سعی می‌کنیم محیط را در کنترل خود بگیریم و پیامدهای ناگوار را از خود دور کنیم.

۶۶- درماندگی آموخته‌شده زمانی بیشترین رفتاری را پیدا می‌کند که:

(۱) ناکامی‌ها به عوامل بیرونی نسبت داده شوند.

(۲) ناکامی‌ها به عوامل درونی پایدار نسبت داده شوند.

(۳) فرد احساس کند فقط در یک حوزه کنترلی ندارد.

(۴) تقویت‌های بیرونی برای مدت طولانی حذف شوند.

(آسان - مفهومی - سریع) - صفحه ۱۷۸ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

برای اینکه درماندگی آموخته‌شده شدید و گسترده شود ۲ شرط اسنادی لازم است:

(۱) اسناد درونی ← فرد ناکامی را به خود نسبت دهد.

(۲) اسناد پایدار ← یعنی فرد فکر کند مشکل همیشه وجود داشته و خواهد داشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اسناد در این گزینه بیرونی و ناپایدار است.

(۳) در این گزینه گفته شده فرد فقط در یک حوزه کنترل ندارد و تعمیم سراسری اتفاق نیفتاده است.

(۴) با حذف تقویت خارجی ممکن است انگیزه کم شود اما باور به بی‌تأثیر بودن تلاش شکل نمی‌گیرد.

بسیاری از ناتوانی‌های ما به دلیل یادگیری است نه اینکه واقعاً نمی‌توانیم؛ یعنی باور به اینکه ناتوانیم و کنترلی بر محیط خود نداریم و برای تغییر دادن شرایط نمی‌توانیم کاری انجام دهیم. در نتیجه انگیزه عمل در ما به وجود نمی‌آید و تلاش نمی‌کنیم. اگر فرد در اسناد: موارد در کنترل خودش باشد - به عوامل ناپایدار مربوط کند تا بتواند تغییری در آن ایجاد کند؛ پیروزی یا شکست را به عوامل درونی مثل تلاش نسبت دهد؛ نه بیرونی می‌تواند رشد کند.

۶۷- دانش آموزی در ۳ موقعیت زیر دیده شده:

الف - امتحان زیست‌شناسی: افتضاح شد، معلم سؤال‌ها رو عجیب سخت داده بود، هر کاری کنم این معلم نمیداره کسی ۲۰ بگیره، همیشه همین طوره.

ب - امتحان زبان: این بار عالی جواب دادم. از اول ترم تصمیم گرفته بودم هر روز زبان بخونم به برنامه‌ام پایبند موندم و نتیجه هم معلومه.

ج - مسابقه دو استقامت: این مسیر رو هر کسی نمی‌تونه بدوه! من هم از اول استعداد دو نداشتم. هر چی تلاش می‌کنم بدنم نمی‌کشه.

کدام موقعیت بیشتر فرد را در معرض یأس و کاهش انگیزه در آینده قرار می‌دهد؟

- ۱) موقعیت اول، چون شکست را به عامل بیرونی، پایدار و کنترل‌پذیر نسبت داده است.
- ۲) موقعیت دوم، چون موفقیت را به عامل درونی، پایدار و کنترل‌پذیر نسبت داده است.
- ۳) موقعیت سوم، چون شکست را به عامل درونی، پایدار و کنترل‌ناپذیر نسبت داده است.
- ۴) موقعیت سوم، چون شکست را به عامل بیرونی، پایدار و کنترل‌ناپذیر نسبت داده است.

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۱۷۶ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) معلم سؤال را سخت داده (بیرونی)، همیشه همین طوره (پایدار)، هر کاری کنم ۲۰ نمی‌گیرم. (کنترل‌ناپذیر)
- ۲) نتیجه تلاش خودم بود (درونی)، از اول ترم برنامه داشتم (کمی پایدار)، می‌توانم ادامه دهم. (کنترل‌پذیر)
- ۴) علت بیان شده استعداد بدنی و توانایی جسمی است؛ (درونی) پس کلاً همخوانی ندارد.

نکته

وقتی یأس و ناامیدی پیش می‌آید و فرد می‌گوید عیب از خودم است، همیشه هم هست و هیچ کاری از دستم بر نمی‌آید که فرد شکست را به عوامل درونی، پایدار و کنترل‌ناپذیر نسبت دهد.

۶۸- در یک مدرسه مدیر برای افزایش نظم، قانونی می‌گذارد که اگر دانش‌آموزان به موقع سر کلاس حاضر شوند هر هفته ۱۰ امتیاز تشویقی می‌گیرند. پس از مدتی اکثر دانش‌آموزان به موقع می‌آیند ولی به اهمیت نظم دیدگاه مثبتی ندارند و وقتی قانون حذف می‌شود رفتار آن‌ها دوباره بهم می‌ریزد.

کدام گزینه به بهترین شکل توضیح می‌دهد چرا این اتفاق رخ داده است؟

- ۱) امتیاز تشویقی موجب تغییر نگرش شده ولی انگیزش تغییری نکرده است.
- ۲) امتیاز تشویقی موجب تغییر رفتار از طریق انگیزش بیرونی شده اما نگرش نسبت به نظم تغییری نکرده است.
- ۳) دانش‌آموزان نگرش مثبت نسبت به نظم پیدا کرده‌اند اما انگیزش پایدار نداشته‌اند.
- ۴) چون قانون اجباری بوده، هم نگرش و هم انگیزش هیچ‌کدام تغییر نکرده است.

(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۶۵ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

امتیاز تشویقی انگیزش بیرونی است و باعث می‌شود دانش‌آموز صرفاً برای پاداش رفتار منظم انجام دهد ولی نگرش یعنی باور به نظم تغییر نکرده است و وقتی پاداش حذف می‌شود رفتار به حالت قبل برمی‌گردد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ صحیح نیست؛ چون پاداش نگرش را تغییر نمی‌دهد و فقط انگیزش را تغییر می‌دهد.
- ۳ اگر نگرش مثبت داشتند رفتار حتی بدون پاداش هم ادامه پیدا می‌کرد.
- ۴ نادرست است؛ زیرا رفتار تغییر کرده؛ پس قطعاً انگیزش بیرونی ایجاد شده بوده ولی نگرش تغییر نکرده است.

نکته

عوامل شکل‌دهنده به رفتار انسان علاوه بر عوامل انگیزشی (زیستی) تابع عوامل مختلف مثل نگرش افراد هم است. عوامل شکل‌دهنده نگرش متنوع است و تحت تأثیر نظام شناختی فرد، باورها و ارزش‌های او قرار دارد. انگیزه عاملی است که شدت و جهت حرکت ما را به سوی رفتاری معین مشخص می‌کند.

۶۹- هر یک از عبارات زیر با کدام عامل نگرش ارتباط دارند؟

- به سنگ راه چه سازد نسیم خسته شب / چراغ دل نگذارد که خیمه بر دل من زد
- اگر چه خستگی‌ام را هزار موج شکست / همیشه سایه من رو به سوی فردا شد
- میان راه دو آواز، دل اسیر صداست / یکی نوید رهایی یکی هوای بلاست
- ز شور این دو جدل، گره‌گشای حقیقت / به ناگهان ز دل ابرهای مبهم رواست
- به هر چه باد بیارد گمان مبر که قضاست / مسیر رود دلم را همان جهت که من است
- اگر چه برگ سبک‌بار بر نسیم رود / خطای من و صوابم همان قلم که تن است
- هزار قفل اگر بر در خیال نشانند / گمان مبر که شکستن به دست ما نشود
- وقتی شکوه سفر را دمی به یاد داری / در آن غبار قدیمی، دری ز نو وا شود

- ۱) اراده - اسناد - ناهماهنگی شناختی - درماندگی آموخته‌شده
- ۲) ناهماهنگی شناختی - اسناد - اراده - درماندگی آموخته‌شده
- ۳) اسناد - اراده - درماندگی آموخته‌شده - ناهماهنگی شناختی
- ۴) اراده - ناهماهنگی شناختی - اسناد - درماندگی آموخته‌شده

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۱۷۹ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۴

مورد اول ← سنگ راه، نسیم خسته شب و موج نماد دشواری، خستگی و موانع و چراغ دل، سایه من رو به سوی فردا نشان‌دهنده اراده است.

مورد دوم ← دو صدایی که دل را گرفتار کرده ← نشان‌دهنده کشمکش بین دو باور یا میل گوناگون

مورد سوم ← به هر چه باد بیارد گمان مبر که قضاست ← منبع نیروی بیرونی (اسناد بیرونی)

مورد چهارم ← هزار قفل نماد موانع تکراری و طولانی‌مدت که فرد به مرور به آن‌ها عادت کرده ← درماندگی آموخته‌شده

در دو بیت اول جسم نمادین اراده دیده می‌شود که از ترکیبات چراغ دل نگذارد و رو به سوی فردا شد برداشت می‌شود.

در دو بیت دوم بین باورها و رفتارها شکاف وجود دارد ← دو صدایی که دل را گرفتار کرده یعنی یکی وعده آزادی و یکی هشدار از بلا.

در دو بیت سوم ترکیب به هر چه باد بیارد گمان مبر که قضاست یعنی نسبت دادن اتفاقات به نیروهای بیرونی همیشه درست نیست و این دقیقاً همان سبک اسنادی است.

در دو بیت چهارم فضای بسته، قفل‌ها، توهم گرفتاری را نشان می‌دهند و حالت گرفتار شدن در احساس ناتوانی را تصویر می‌کند اما با یک دگرگونی لحظه‌ای نشان می‌دهد این ناتوانی بیشتر یاد گرفته شده است تا واقعی.

اراده

اراده یعنی توانایی آگاهانه انسان برای انتخاب، تصمیم‌گیری و ادامه دادن یک کار وقتی سخت است یا موانع وجود دارد. یکی دیگر از عوامل بروز رفتار در افراد این است که رفتار و باورمان هماهنگ نباشد و فرد دچار ناهماهنگی ذهنی شود که به آن ناهماهنگی شناختی می‌گویند.

افراد اغلب علل شکست خود را نمی‌دانند و آن را به علل درونی یا بیرونی نسبت می‌دهند به این وضعیت اسناد می‌گویند.

بسیاری از ناتوانی‌های ما به دلیل یادگیری است نه اینکه واقعاً نمی‌توانیم یعنی باور می‌کنیم ناتوانیم و کنترلی بر محیط خود نداریم و برای تغییر شرایط نمی‌توانیم کاری انجام دهیم.

۷۰- مریم یک مشاور کودک و نوجوان است و در حال حاضر مراجع نوجوانی دارد که حاضر به همکاری و اجرای توصیه‌های درمانی نیست و در عین حال به مشاور اعتقاد دارد و توقع دارد مشکلش در مدت زمان کوتاهی حل شود. مریم در نهایت پس از یک جلسه ارزیابی این نوجوان را به مدیر بخش کلینیک ارجاع می‌دهد. کدام عبارت در این باره نادرست است؟

(۱) مریم احساس می‌کند در جلسات درمانی این نوجوان نمی‌تواند نتایج مثبتی به دست بیاورد و به خاطر عدم ادراک کنترل از ادامه درمان سر باز زده است.

(۲) این نوجوان دچار ناهماهنگی شناختی است و رفتار او در خصوص عدم همکاری با باورش در مورد تخصص درمانگر همخوانی ندارد.

(۳) این نوجوان خیلی زود دچار سرخوردگی می‌شود؛ زیرا از ابتدا هدف بزرگی انتخاب کرده که احتمال دستیابی به آن وجود ندارد.

(۴) مریم دچار درماندگی آموخته شده، شده است و به دلیل احساس ناتوانی، انگیزه خود را برای تلاش در جایگاه درمانگر از دست داده است.

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۱۷۳ - ۱۱۰۷

هرچند مریم دچار عدم ادراک کنترل است اما این حالت به معنای احساس ناتوانی و ناکارآمدی در جایگاه درمانگر نیست و نمی‌توانیم بگوییم انگیزه خود را در درمان سایر مراجعین هم از دست داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ما زمانی دست به انجام یک رفتار می‌زنیم که احساس کنیم دانش و مهارت لازم برای آن داریم اگر فردی با وجود ادراک کارایی احساس کند هیچ کنترلی بر اوضاع ندارد و نمی‌تواند اوضاع را مطابق میل خود پیش ببرد ادراک کنترل او کاهش می‌یابد و از موقعیت دوری می‌کند مریم نیز در مواجهه با این نوجوان ادراک کنترل خود را در خطر دیده است.
- ۲) این نوجوان به تخصص مریم اعتقاد دارد اما همکاری ندارد؛ بنابراین در یک زمان دچار ناهماهنگی شناختی شده است.
- ۳) اگر اهداف بسیار بالا و دست‌نیافتنی انتخاب کنیم هرگز نمی‌توانیم به آن‌ها دست یابیم و از تلاش باز می‌مانیم.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

بودجه بندی
این آزمون

عربی (۳): نظام الطبيعة / صفحه‌های ۵۳ تا ۶۳
عربی (۲): الصدق، ارحموا ثلاثة / صفحه‌های ۶۵ تا ۹۰

سهم در
کنکور

این مبحث حدوداً ۴ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده است.

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۷۱ - ۷۹)

۷۱- ﴿أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾:

- ۱) آیا نمی دانستند که خدا روزی خود را برای هرکس بخواهد، می گستراند؟
- ۲) آیا ندانسته بودند که خدا روزی‌ها را برای هرکس بخواهد، گسترش خواهد داد؟
- ۳) آیا ندانسته‌اند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، می گستراند؟
- ۴) آیا نمی دانستند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، گسترش خواهد داد؟

(آسان - خط به خط - سریع - صفحه ۸۵ - ۱۱۰۶)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

آیا ندانسته‌اند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، می گستراند؟

بررسی سایر گزینه‌ها:

«لَمْ يَعْلَمُوا: ندانسته‌اند» ← رد سایر گزینه‌ها

نکته

فعل «مضارع» در ساختار «لَمْ + مضارع» به شکل «ماضی ساده منفی» یا «ماضی نقلی منفی» ترجمه می‌شود.
مثال: لَمْ تَكْتُبْ: ننوشتی = ننوشته‌ای.

«يَبْسُطُ: می گستراند، گسترش می دهد» مضارع است، نه آینده. ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

«الرِّزْق: روزی» مفرد است، نه جمع. ← رد گزینه ۲

ضمناً بدون ضمیر است. ← رد گزینه ۱

۷۲- «إِنَّ إِيجَادَ النَّفَايَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ فِي عَالَمِنَا الْحَاضِرِ يُعَدُّ مِنَ الْعَوَامِلِ الْمُهْدِدَةِ لَبَيْتِنَا وَيَقْدِرُ أَنْ يُهْدِمَ حَيَاةَ كَثِيرٍ مِنَ الْكَائِنَاتِ تَهْدِيماً!»:

- ۱) بی شک ایجاد نمودن زباله‌های صنعت در جهان کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط‌زیستمان محسوب می‌شود و می‌تواند زندگی موجودات بسیاری را نابود کند!
- ۲) همانا به وجود آوردن زباله‌های صنعتی در دنیای کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط‌زیست ما به حساب می‌آید و می‌تواند زندگی بسیاری از موجودات را حقیقتاً نابود کند!
- ۳) ایجاد نمودن زباله‌های صنعتی در دنیای کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط‌زیست محسوب می‌شود و قطعاً می‌تواند زندگی بسیاری از موجودات بسیاری را نابود کند!
- ۴) به وجود آمدن زباله‌های وابسته به صنعت در جهان کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط‌زیست به حساب می‌آید و می‌تواند زندگی بسیاری از موجودات را قطعاً نابود کند!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد - صفحه ۵۴ - ۱۲۰۴)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

همانا به وجود آوردن زباله‌های صنعتی در دنیای کنونی ما از عوامل تهدیدکننده محیط‌زیست ما به حساب می‌آید و می‌تواند زندگی بسیاری از موجودات را حقیقتاً نابود کند!

بررسی سایر گزینه‌ها:

«ایجاد» مصدر ثلاثی مزید از باب «إفعال» است و به صورت «متعدی» (ایجاد کردن (نمودن)، به وجود آوردن) ترجمه می‌شود نه «لازم» (به وجود آمدن) ← رد گزینه ۴

«النِّفایات الصَّنَاعیَّة: زباله‌های صنعتی» ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

نکته

ساختارهای [اسم (مذکر) + «ی»] و [اسم (مؤنث) + «یَّة»] که «ی» نسبت می‌گیرند، به شکل «اسم + ی» ترجمه می‌شوند.

مثال: السُّوق الِزَّیْفیَّة: بازارِ روستایی ✓ بازارِ روستا ✗
المناطق السِّیَّاحیَّة: مناطق گردشگری ✓ مناطق گردشگر پذیر ✗

ضمیر «نا» در «بیئتنا: محیط‌زیستمان (ما)» ترجمه نشده است. ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«کثیر من: بسیاری از» ← رد گزینه ۱

آنچه گذشت: به تشابه سه ساختار زیر و تفاوتشان در ترجمه دقت کنید:

شماره	ساختار	ترجمه	مثال
۱	کثیر (کثیراً) من	بسیاری از ...	کثیر (کثیراً) من المُجَاهِدین: بسیاری از رزمندگان
۲	اسم + کثیر (کثیرة)	بسیاری	أبحاث کثیرة: پژوهش‌های بسیاری
۳	أكثر + اسم	بیشتر، بیشترین	أكثر الأطعمة: بیشتر غذاها - أكثر التَّأثیر: بیشترین تأثیر

«تهدیماً» مصدر منصوب فعل خود (يُهدِّم) است؛ بنابراین به عنوان مفعول مطلق «تأکید» باید به صورت قیده‌های «تأکیدی» (قطعاً، حتماً و ...) «قبل از» فعل خود ترجمه شود که این موضوع (جای درست ترجمه قید تأکیدی) در گزینه (۳) رعایت نشده. ضمناً در گزینه (۱) ترجمه نشده که اشتباه است.

نکته: به نکات ترجمه انواع مفعول مطلق و حالت‌های مختلف آن دقت کنید:

نوع مفعول مطلق	ساختار در جمله	نحوه ترجمه	مثال
تأکیدی	«فعل + ... مصدر همان فعل»	با قیده‌های «تأکیدی» (حتماً، قطعاً و ...) و قبل از فعل	تُصَاد هذه الأسماك صيداً: این ماهی‌ها قطعاً صید (شکار) می‌شوند.
نوعی با (مضاف‌الیه)	«فعل + ... مصدر همان فعل + مضاف‌الیه»	استفاده از «مثل، مانند و ...»	توكلنا على الله توكل المؤمنین: مانند مؤمنان بر خدا توکل کردیم.
نوعی با (صفت)	«فعل + ... مصدر همان فعل + صفت»	استفاده از «صفت» در ترجمه	مُشَاهدَةٌ هذه الظَّاهرة تؤثر على النَّاس تأثیراً عمیقاً: دیدن این پدیده بر مردم تأثیر عمیقی می‌گذارد.
نوعی با (جمله وصفیه)	«فعل + ... مصدر همان فعل + جمله وصفیه»	«به‌گونه‌ای (طوری) که ...»	دَرَّسَنَا الأستاذُ تدریساً لِن نساء أبدأ: استاد به ما به‌گونه‌ای درس داد که هرگز فراموشش نخواهیم کرد.

- ۷۲- «أكثر المزارعون في استخدام الأسمدة الكيماوية و سبب عملهم أن يزداد تلوث المياه حيث أصبح تنظيفها أشد صعوبة من الماضي!»:
- بیشتر کشاورزان در استفاده از کودهای شیمیایی زیاده‌روی کردند و باعث شدند که آلودگی آب‌ها افزایش یابد به طوری که سختی پاک کردن آن بیشتر از گذشته شده!
 - بیشتر کشاورزان در به‌کارگیری کودهای شیمیایی زیاده‌روی کردند و باعث شدند که آلودگی آب افزایش یابد به گونه‌ای که تمیز شدن آن دشوارتر از گذشته شده است!
 - این کشاورزان در استفاده از کودهای شیمیایی زیاده‌روی کرده‌اند و کارشان باعث شد که آلودگی آب افزایش یابد به طوری که سختی پاک شدن آن بیشتر از گذشته شده است!
 - کشاورزان در به‌کارگیری کودهای شیمیایی زیاده‌روی کرده‌اند و کارشان باعث شد که آلودگی آب‌ها افزایش یابد به گونه‌ای که تمیز نمودن آن دشوارتر از گذشته شده!

بررسی سریع:

کشاورزان در به‌کارگیری کودهای شیمیایی زیاده‌روی کرده‌اند و کارشان باعث شد که آلودگی آب‌ها افزایش یابد به‌گونه‌ای که تمیز نمودن آن دشوارتر از گذشته شده!

بررسی سایر گزینه‌ها:

انتهای «اکثر»: زیاده‌روی کردند (کرده‌اند) حرکت «فتحه» (ع) گرفته؛ پس فعل ماضی است، نه اسم تفضیل. ← رد گزینه‌های ۱ و ۲

زیر ذره‌بین

از مرفوع بودن انتهای «المزارعون» هم می‌شه به این موضوع پی‌برد. به این دو مورد بسیار دقت کنید:

- ۱) أكثر المزارعون ← «المزارعون» با «ون» مرفوع شده، یعنی فاعله؛ پس «أكثر» فعله، نه اسم تفضیل. ← ترجمه: کشاورزان زیاده‌روی کردند.
 - ۲) أكثر المزارعين ← «المزارعين» با «ین» مجرور شده، یعنی مضاف‌الیه هست؛ پس «أكثر» اسم تفضیل، نه فعل. ← ترجمه: بیشتر کشاورزان.
- (این) در گزینه (۳) اضافی است.

«سبب عملهم: کارشان باعث شد» ← رد گزینه‌های ۱ و ۲

«المياه: آب‌ها» جمع است، نه مفرد. ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

«تنظيف» مصدر ثلاثی مزید از باب «تفعیل» است و به صورت «متعدی» (تمیز پاک کردن) ترجمه می‌شود، نه «لازم» (تمیز پاک شدن). ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

«أشد صعوبة: سخت‌تر (دشووارتر)» ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

نکته

در ساختار [أقل، أكثر، أشد] + مصدر منصوب و نکره، «مصدر» همانند «اسم تفضیل» و با «تر» ترجمه می‌شود.
مثال: تعلم الدروس من هذا الطريق أكثر تأثيراً: یادگیری درس‌ها از این طریق مؤثرتر (تأثیرگذارتر) است.

۷۴- «العاقل لا يُجادل الجُهال لأنهم يُصرون على أفكارهم الخاطئة و يرفضون الاستماع إلى النظر الآخر، فلذلك يكون الجِدال معهم بلا نتيجة دائماً!»:

- ۱) خردمند نباید با افراد بسیار نادان بحث کند چون آن‌ها همیشه بر افکار اشتباه خویش پافشاری می‌کنند و گوش دادن به نظر دیگری را رد می‌کنند پس بحث کردن با آن‌ها همواره بی‌نتیجه است!
- ۲) فرد خردمند با نادانان بحث نمی‌کند زیرا آنان همیشه بر اندیشه‌های اشتباه خویش اصرار می‌ورزند و گوش دادن به نظر دیگر را رد می‌کنند پس بحث با آن‌ها همواره بدون نتیجه است!
- ۳) خردمند با افراد بسیار نادان بحث نمی‌کند چون آنان بر افکار اشتباه خویش پافشاری می‌کنند و گوش دادن به نظر دیگری را نمی‌پذیرند بنابراین بحث با آن‌ها همواره بدون نتیجه است!
- ۴) فرد خردمند نباید با نادانان بحث کند زیرا آن‌ها بر اندیشه‌های اشتباه خویش اصرار ورزیده گوش دادن به نظر دیگر را نمی‌پذیرند بنابراین بحث کردن با آن‌ها همواره بی‌نتیجه است!

بررسی سریع:

فرد خردمند نباید با نادانان بحث کند زیرا آن‌ها بر اندیشه‌های اشتباه خویش اصرار ورزیده گوش دادن به نظر دیگر را نمی‌پذیرند بنابراین بحث کردن با آن‌ها همواره بی‌نتیجه است!

بررسی سایر گزینه‌ها:

«لا يُجادل: نباید بحث کند» فعل «نهی» صیغه «غایب» است؛ بنابراین طبق ساختار [نبايد + مضارع التزامی] ترجمه می‌شود. ← رد گزینه‌های

۳ و ۲

اگر در انتهای فعل «مضارع» در ساختار [«لا مضارع»] حرکت «کسره» (ـِ) بیاید؛ «لا» از نوع «نهی» است و در ترجمه دو حالت دارد:

حالت اول: «لا» + مضارع (صیغۀ «غایب» یا «متکلم») ← «نباید» + مضارع التزامی
مثال: لا يتحرك القطار: قطار نباید حرکت کند. ← لا تُجالس الكاذب: نباید با فرد دروغ‌گو هم‌نشینی کنیم.

حالت دوم: «لا» + مضارع (صیغۀ «مخاطب») ← دستوری و منفی (بدون «نباید»)
مثال: لا تُصادق الجاهل: با نادان دوستی نکن.

رفع ابهام: به این کسره «ـِ» در این حالت، کسره عارضی گفته می‌شود که در اصل بیانگر ساکن «ـِ» بودن انتهای فعل مضارع است.

«جهال» با توجه به ضمائر جمع «هم» و فعل‌های جمع «يُضْرَوْنَ» و «يُرفَضُونَ» در اصل «جُهال» (جمع «جاهل») به معنای «افراد نادان، نادانان» است؛ پس اسم مبالغه نیست که به لفظ «بسیار» در ترجمه نیاز داشته باشد. ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

! حواست باشه!

وزن «فَعَال» اگر کامل حرکت‌گذاری نشود، اصولاً دو حالت دارد:

(۱) «فَعَال» ← مفرد و اسم مبالغه

(۲) «فَعَال» ← جمع مکسر و اسم فاعل

روش تشخیص: دقت به وجود نشانه‌های «مفرد» یا «جمع» مرتبط به یکی از این دو وزن

مثال: شاهدتُ الزَّوَارَ الَّذِي خَرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ ← با توجه به «الَّذِي» که به عنوان اسم موصول «مفرد» به «الزَّوَار» مرتبط است؛ بنابراین این کلمه در اصل «الزَّوَار: زائر» و اسم مبالغه است نه «الزَّوَار: زائران»

«همیشه» در گزینه‌های (۱) و (۲) اضافی است.

«النَّظَرُ الْآخِرُ: نظر دیگر» ترکیب معرفه است، نه نکره. ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

! توجه

فعل «**اصرار ورزیده**» در عبارت «بر اندیشه‌های اشتباه خویش اصرار ورزیده گوش دادن به نظر دیگر را نمی‌پذیرند...» در گزینه (۴) معادل «اصرار نمی‌ورزند» و «مضارع» است؛ پس آن را با فعل «ماضی» اشتباه نگیرید. (حواست باشه این موضوع توی تست‌های ترمیمه کنکور و اتفاقاً در گزینه «درست» مطرح شده؛ پس فوبه که برونی)

۷۵- «أخذ أحدُ الطلابِ يتكلمُ مع زملائه: لنجالس العلماء وتعلّم من تجاربهم لنعوّد أنفسنا على الاستمرار في الأمور ونستفيد من كل الفرص للتقدّم!»:

- (۱) یکی از دانشجویان شروع کرد به صحبت با همکلاسی‌های خود: باید با علماء هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌های ایشان بیاموزیم تا خودمان را به پیوستگی در کارها عادت دهیم و از تمام فرصت‌ها برای پیشرفت استفاده کنیم!
- (۲) یکی از دانش‌آموزان شروع به صحبت با همکلاسی‌هایش کرد: برای اینکه با دانشمندان هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌های آنان یاد بگیریم باید به ادامه دادن در کارها عادت کنیم و از هر فرصتی برای پیشرفت بهره ببریم!
- (۳) یکی از دانشجویان با همکلاسی‌های خود صحبت کرد: باید با دانشمندان هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌های ایشان بیاموزیم تا خودمان را به پیوستگی در کارها عادت کنیم و از هر فرصتی برای پیشرفت استفاده کنیم!
- (۴) یکی از دانش‌آموزان تصمیم گرفت با همکلاسی‌هایش صحبت کند: برای اینکه با علماء هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌هایشان یاد بگیریم باید خود را به ادامه دادن در کارها عادت دهیم و از تمام فرصت‌ها برای پیشرفت بهره ببریم!

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۸۳ - ۱۱۰۶

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

یکی از دانشجویان شروع کرد به صحبت با همکلاسی‌های خود: باید با علماء هم‌نشینی کنیم و از تجربه‌های ایشان بیاموزیم تا خودمان را به پیوستگی در کارها عادت دهیم و از تمام فرصت‌ها برای پیشرفت استفاده کنیم!

بررسی سایر گزینه‌ها:

«أخذُ يتكلمُ: شروع کرد به صحبت، شروع به صحبت کرد» ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

آنچه گذشت: ساختار [«أَخَذَ، بَدَأَ» + «مضارع»] به شکل‌های زیر ترجمه می‌شود:

(۱) «شروع کرد به + مصدر» (۲) «شروع به + مصدر + کرد» (۳) «شروع کرد + مضارع التزامی»
 مثال: أَخَذَ الأبُّ يَأْكُلُ الطَّعَامَ: پدر شروع کرد به خوردن غذا، پدر شروع به خوردن غذا کرد، پدر شروع کرد غذا بخورد.

«ل» در «لنجالس»: باید هم‌نشینی کنیم» از نوع «جازمه» (امر) است و معنای «باید» دارد. ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

اگر در انتهای فعل «مضارع» در ساختار [«لـمضارع»] حرکت «کسره» (—) بیاید؛ حرف «ل» از نوع «جازمه» (امر) است، نه «ناصبه».

در چنین حالتی «ل» به معنای «باید» است، نه «تا، برای اینکه».

مثال: لنساعد المساكين: باید به نیازمندان کمک کنیم. ✓ برای اینکه به نیازمندان کمک کنیم. ✗

ضمناً در چنین شرایطی، «ل» در «لنعوذ» قطعاً از نوع «ناصبه» و در نتیجه به معنای «تا، برای اینکه» است. ← رد گزینه‌های ۲ و ۴
 «نعوذ: عادت دهیم» متعدی است؛ دقت کنید «أنفس» منصوب شده و مفعولش است. ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

توجه: به تشابه فعل‌های زیر و تفاوتشان در ترجمه دقت کنید:

شماره	ماضی	مضارع
۱	عَوَّدَ: عادت داد	يُعَوِّدُ: عادت می‌دهد
۲	تَعَوَّدَ: عادت کرد	يَتَعَوَّدُ: عادت می‌کند

«الفرص: فرصت‌ها» جمع و معرفه است، نه مفرد و نکره. ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

۷۶- عَيْنُ الْخَطَا:

- ۱) كان صديقي يملك مزرعة صغيرة يزرعُ فيها أنواع الخضراوات! دوستم مزرعه کوچکی داشت که در آن انواع سبزیجات را می‌کاشت!
- ۲) كيف تقدرين على إنكار دور النساء و هناك نماذج ناجحة منهن في المجتمع؟! چگونه می‌توانی نقش زنان را انکار کنی در حالی که نمونه‌های موفق از آن‌ها در جامعه وجود دارند؟!
- ۳) كان الواجب عليك أن تُفكّر في عواقب هذا العمل قبل بدايته جيّداً! تو باید به فرجام این کار پیش از آغاز آن به خوبی فکر می‌کردی!
- ۴) يُحكي أنّ في يومٍ من الأيام اجتمع تجّار المدينة للشور مع الملك! حکایت شده که یکی از روزها تاجران شهر برای مشورت با پادشاه جمع شدند!

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۵ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۴

«يُحكي: حکایت می‌شود» مضارع است، نه ماضی.
 «يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ: روزی از روزها»

۷۷- عَيْنُ الصَّحِيح:

- ۱) كَبُرَ ظُلماً أن تُنسى أعمال الإنسان الصّالحة و تُذكر أفعاله المُخرَبة! چه ظلم بزرگی است که کارهای نیک انسان را فراموش کنند و کارهای تخریب‌کننده‌اش یاد شود!
- ۲) اعلم أنّ للكاذب ذاكرة ضعيفة فيمكن أن يظهر كذبه عند تكرر أقواله! بدان که دروغ‌گو حافظه ضعیفی دارد پس ممکن است دروغ هنگام تکرار سخنانش نمایان شده باشد!
- ۳) كادتِ المباراة الأولى تبدأ حتى انقطع تيار الكهرباء فجأة لعدة ساعات! اولین مسابقه شروع شده بود تا اینکه ناگهان جریان برق برای چند ساعت قطع شد!
- ۴) ما يُعجبني أكثر من نتيجة المباراة هو التعاون بين لاعبي هذا الفريق! آنچه بیشتر از نتیجه مسابقه خوشم می‌آید، همکاری میان بازیکنان این تیم است!

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۶۷ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

«كَبُرَ ظُلماً: ستم بزرگی است»

رد پای کتاب درسی

کتاب درسی اومده «کَبِرَ» و ساختارِ [کَبِرَت + اسم منصوب (تَ)] رو این مدلی ترجمه کرده:

کَبِرَ: بزرگ شد (مضارع: یَكْبُرُ)
«کَبِرَتُ خِيَانَةً»: خیانت بزرگی
است! «کَبِرَ ≠ صَغُرَ»

(بخش واژگان درس ۵ عربی یازدهم)

پس با توجه به ترجمه کتاب درسی، لفظ «چه» در ترجمه این ساختار اشتباهه!

حالا کتاب درسی از شکل «مؤنث» این فعل (کَبِرَت) استفاده کرده ولی توی این تست از شکل «مذکر» (کَبِرَ) استفاده شده که هیچ فرقی ندارن! اتفاقاً در کنکور (خارج ۱۴۰۲) هم در تست ترجمه، از همین شکل مذکر استفاده کرده!
«تُنسی: فراموش شود» مجهول است، نه معلوم.

قَلِقش رو یاد بگیر!

اگر انتهای فعل مضارعی که با «ت» شروع می‌شود

«ی» (بدون دو نقطه زیرش) باشد. فعل مضارع، «مجهول» است. مثال: یُعْطِي: داده می‌شود.

«ی» (با دو نقطه زیرش) باشد. فعل مضارع، «معلوم» است. مثال: یُعْطِي: می‌دهد.

ضمیر «ه» در «کذبه: دروغش» ترجمه نشده است، ضمناً «أَنْ يَطْهَرُ: که نمایان شود» به شکل «مضارع التزامی» ترجمه می‌شود، نه «ماضی التزامی»

نکته

فعل «مضارع» در ساختار [حتی، آن، ل، لکی، کی + مضارع] به شکل «مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.

(حروف ناصبه)

مثال: حتی يَنْظُرُ: تا نگاه کند / أن يَخْرُجَ: که خارج شود / لَکي يَنْصُرُ: تا یاری کند

«کادت ... تبدأ: نزدیک بود شروع شود، داشت شروع می‌شد»

آنچه گذشت...

ساختار [کادَ + مضارع] به شکل‌های زیر ترجمه می‌شود:

(۱) «نزدیک بود (چیزی نمانده بود) + مضارع التزامی»
مثال: کادَ صديقي يغرق في البحر: دوستم نزدیک بود (چیزی نمانده بود) در دریا غرق شود، دوستم داشت در دریا غرق می‌شد.

(۲) «داشت + ماضی استمراری»

از

۷۸- «وزش بادهای شدید در دو روز گذشته باعث شد که خانه‌های بسیاری کنار ساحل خراب شود!»:

- (۱) عَصْفُ الرِّيحِ الشَّدِيدَةِ فِي اليَوْمِينِ المَاضِيَيْنِ سَبَبَ أَنْ تُخْرَبَ بيوتٌ كَثِيرَةٌ جَنبَ السَّاطِئِ!
- (۲) عَصْفُ الرِّيحِ الشَّدِيدَةِ فِي اليَوْمِينِ الاثْنَيْنِ المَاضِيَيْنِ سَبَبَ أَنْ تُخْرَبَ البيوتُ الكَثِيرَةُ جَنبَ السَّاحِلِ!
- (۳) عَصَفَتِ الرِّيحُ الشَّدِيدَةُ فِي الاثْنَيْنِ اليَوْمِينِ المَاضِيَيْنِ سَبَبَتْ أَنْ تُخْرَبَ بيوتاً كَثِيرَةً جَنبَ السَّاطِئِ!
- (۴) الرِّيحُ الشَّدِيدَةُ عَصَفَتْ فِي الاثْنَيْنِ اليَوْمِينِ المَاضِيَيْنِ سَبَبَتْ أَنْ تُخْرَبَ البيوتُ الكَثِيرَةُ جَنبَ السَّاحِلِ!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۷۵ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۱

بررسی دقیق‌تر:

عَصْفُ الرِّيحِ الشَّدِيدَةِ فِي اليَوْمِينِ المَاضِيَيْنِ سَبَبَ أَنْ تُخْرَبَ بيوتٌ كَثِيرَةٌ جَنبَ السَّاطِئِ!

بررسی سایر گزینه‌ها:

«وزش: عصف» مصدر است، نه فعل. ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«دو روز گذشته: اليومين الماضيين، اليومين الاثنین الماضيين» ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«خانه‌های بسیاری: بیوت کثیره» ترکیب «نکره» است، نه «معرفه». ← رد گزینه‌های ۲ و ۴
 «خراب شود: تُخَرَّب» مجهول است، نه معلوم. ← رد گزینه ۳

••• **ابو** •••

۷۹- **عَيْنُ الْخَطَأِ فِي الْمَفْهُومِ: «العالم بلا عمل كالشجر بلا ثمر»**

از شجره فقر شد باغ درون پرثمر!	(۱) عشق بود گلستان پرورش از وی ستان
چون عمل در تو نیست نادانی!	(۲) علم چندان که بیشتر خوانی
به عمل کار برآید به سخندانی نیست!	(۳) سعديا گرچه سخن دان و مصالح گویی
کالبدی دارد و جانش نیست!	(۴) علم کز اعمال نشانش نیست

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۸ - ۱۱۰۶

پاسخ: گزینه ۱

عبارت این گزینه با توجه به ترجمه‌اش (دانشمند بدون عمل، مانند درخت بدون میوه است). به این موضوع اشاره دارد که «علم و دانش، زمانی ارزشمند است که همراه با عمل کردن به آن باشد.» اما مفهوم بیت گزینه (۱) با آن بی‌ارتباط است.

••• **ابو** •••

■ ■ ■ **اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (۸۰ - ۸۴) بما يناسب النص:**

البيئة هي أساس الحياة على كوكب الأرض و هي المكان الذي يعيش فيه الإنسان و الحيوان و النبات عيشاً من دون بيئة نظيفة و متوازنة لا يمكن للكائنات الحية أن تستمر في العيش بشكل سليم. تكمن أهمية البيئة في أنها توفر لنا الهواء النقي و الماء و الغذاء و كل ما نحتاج إليه في حياتنا اليومية ولكن في العصر الحديث تعرضت البيئة لمخاطر كثيرة بسبب تصرفات الإنسان غير المسؤولة و المخربة تعرضاً واسعاً؛ مثل التلوث و قطع الأشجار و رمي النفايات في الأنهار و البحار. هذه الأفعال تؤدي إلى تخریب الطبيعة و انتشار الأمراض و تغيير المناخ (الهواء). لذلك أصبحت حماية البيئة واجباً مهماً على كل شخص في المجتمع. يجب علينا أن نحافظ على نظافة الأماكن العامة و نقل من استخدام المواد الصارة كما ينبغي نشر الوعي (هوشیاری) بين الناس حول أهمية إعادة التدوير و ترشيد استهلاك الماء و الطاقة. تعد زراعة الأشجار من أفضل الطرق للحفاظ على التوازن للبيئة فإذا تعاون الناس جميعاً يمكننا حماية البيئة و بناء مستقبل آمن للأجيال (الأبناء) القادمة.

ترجمه متن

محیطزیست اساس زندگی در کره زمین است و مکانی است که انسان، حیوان و گیاه در آن زندگی می‌کنند بدون محیطزیستی پاک و متعادل موجودات زنده نمی‌توانند به شکل سالم به زندگی ادامه دهند. اهمیت محیطزیست در این است که هوای پاک، آب و غذا و هر آنچه در زندگی روزمره‌مان نیاز داریم را برای ما فراهم می‌کند اما در دوران جدید محیطزیست به دلیل رفتارهای نادرست انسان با خطرات زیادی روبه‌رو شده است مانند آلودگی قطع درختان و ریختن زباله در رودخانه‌ها و دریاها این کارها باعث نابودی طبیعت گسترش بیماری‌ها و تغییرات اقلیمی می‌شود. به همین دلیل حفاظت از محیطزیست به وظیفه‌ای مهم برای هر فرد در جامعه تبدیل شده است. ما باید پاکیزگی مکان‌های عمومی را حفظ کنیم و استفاده از مواد زیان‌آور را کاهش دهیم همچنین شایسته است آگاهی مردم را درباره اهمیت بازیافت و صرفه‌جویی در مصرف آب و انرژی افزایش دهیم. کاشت درختان یکی از بهترین راه‌ها برای حفظ تعادل محیطزیست است. اگر همه مردم با یکدیگر همکاری کنند می‌توانیم از محیطزیست محافظت کرده و آینده‌ای امن برای نسل‌های آینده بسازیم.

••• **ابو** •••

۸۰- **عَيْنُ الصَّحِيحِ حَسَبَ النَّصِّ:**

- (۱) إنَّ الوعي و الاطلاع عن حفاظ البيئة من واجبات الحكومة! (۲) أفعال الإنسان المخربة تضر النباتات أكثر فأكثر!
 (۳) كلما تزيد معرفتنا عن البيئة فنعاملها أفضل معاملة!
 (۴) يُعدُّ تلوثُ الهواء من أمورٍ تؤدي إلى موت كوكب الأرض مباشرة!

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۵۴ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۳

هرچقدر شناخت ما از محیطزیست بیشتر شود با آن قطعاً بهتر رفتار می‌کنیم. (کاملاً درست است).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) قطعاً هوشیاری و آگاهی از نگهداری محیطزیست از وظایف حکومت است. (نادرست، در متن آمده که بر همه ما واجب است).
 (۲) کارهای ویرانگر انسان بیشتر و بیشتر به گیاهان آسیب می‌زند. (نادرست، به‌طور کلی به محیطزیست آسیب می‌زند نه بیشتر به گیاهان)
 (۳) آلودگی هوا از اموری به شمار می‌رود که مستقیماً منجر به مرگ سیاره زمین می‌شود. (نادرست، چنین چیزی در متن نیامده).

۸۱- «إِنَّ الْبَيْئَةَ...!» عَيْنُ الصَّحِيح:

- (۱) نَحْتَاجُ إِلَى أبنَاءنا الْمستقبلة لِثَقْوَي نَفسها!
 (۲) مملوءة بِمخاطر لا حَلَّ لها إِلا قِيام الْإِنسان بِها!
 (۳) بِحاجةٍ إِلَى تَدخُّلات الْإِنسان الواسعة لِحياتها!
 (۴) قد تَسير تَحولاً تُها الجَوِيَّةُ وَفَقاً لِأفعالنا!

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۵۴ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۴

ترجمه صورت سؤال: قطعاً محیط‌زیست ...

گاهی دگرگونی‌های جوی آن بر اساس کارهای ما هست. (درست؛ قطعاً رفتار ما با محیط‌زیست روی آن اثر می‌گذارد.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) به فرزندان آینده ما برای اینکه خودش را تقویت کند، نیاز دارد. (نادرست، برعکس است. نسل‌های آینده به محیط‌زیست نیاز دارند.)
 ۲) پر از خطرهایی هست که هیچ راه‌حلی ندارند به‌جز اقدام کردن انسان به آن‌ها. (نادرست، اگرچه انسان به محیط‌زیست می‌تواند آسیب بزند ولی تمام راه‌حل‌ها به دست او نیست.)
 ۳) نیازمند دخالت‌های گسترده انسان برای زندگی‌اش است. (نادرست، اتفاقاً انسان نباید در آن دخالت کند.)

۸۲- عَيْنُ اَنْسَبِ الْعَنْوَانِ لِلنَّصِّ:

- (۱) اِيجاد التَّوْازن فِي الْبَيْئَةِ!
 (۲) التَّأثير وَ التَّأثرُ بَيْن الْإِنسان وَ النَباتات!
 (۳) الرِّزاعةُ اَساسُ اسْتقرار ثبات الْبَيْئَةِ!
 (۴) اَجبالنا الْمستقبلة!

(آسان - مفهومی - سریع) - صفحه ۵۴ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۱

ترجمه صورت سؤال: مناسب‌ترین عنوان را برای متن انتخاب کن.

ایجاد تعادل در محیط‌زیست (کاملاً درست است.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) تأثیرگذاری و تأثیرپذیری میان انسان و گیاهان
 ۳) کشاورزی پایه استقرار ثبات محیط‌زیست است.
 ۴) نسل‌های آینده ما

■ عَيْنُ الْخَطَا فِي الْإِعْرابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۸۳ و ۸۴)

۸۳- «عَيْشاً - سَلِيم - نَحْتَاج - تَعَرَّضت»

- (۱) عَيْشاً: مُصدِّرٌ مِنَ الْمَصادرِ الْمَجْرَدَةِ - مفرد - مذکر - نكرة - معرب / مفعول و منصوب
 (۲) سَلِيم: اسم - مفرد - مذکر - نكرة - مِنَ الْأَسْماءِ الْمَعْرَبَةِ / صفة و موصوفها «شکل»
 (۳) نَحْتَاج: فعل مضارع - للمتكلم مع الْغَيْر - مبني للمعلوم - لازم / فعل مع فاعله
 (۴) تَعَرَّضت: فعل ماضٍ - للمفرد المؤنث الْغائِب - مزيد ثلاثي (تفعل) - معلوم / فعل و فاعله «البيئة»

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۴ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد نادرست:

مفعول به و منصوب: مفعول مطلق و منصوب («عیشاً» مصدر فعل «عیش») است که چون پس از آن چیزی نیامده، از نوع تأکیدی به شمار می‌آید.

مفعول مطلق: مصدری است منصوب و از ریشه فعل جمله.

کاربرد مفعول مطلق: گاهی مفعول مطلق برای «تأکید فعل جمله و برطرف کردن شک از آن» به کار می‌رود که آن را «مفعول مطلق تأکیدی» می‌نامیم و گاهی مفعول مطلق می‌آید تا «نوع و چگونگی انجام فعل» را بیان کند که آن را «مفعول مطلق نوعی/بیانی» نام می‌دهیم. تفاوت این دو نوع مفعول مطلق در این است که:

پس از مفعول مطلق نوعی (بیانی)، صفت، مضاف الیه یا جمله وصفیه می‌آید در حالی که پس از مفعول مطلق تأکیدی، هیچ‌کدام از موارد گفته شده نمی‌آید.

دسته‌بندی انواع مفعول مطلق

الف: فعل + ... + مصدر همان فعل دارای مفعول مطلق تأکیدی

مثال: **إِسْتَفْرَتْ** اللهُ **إِسْتَفْرَاراً** : از خدا بی‌گمان آمرزش خواستم.
مطلق تأکیدی

ب:

۱- فعل + ... + مصدر همان فعل دارای مفعول مطلق نوعی / بیانی + صفت

مثال: **إِسْتَفْرَتْ** اللهُ **إِسْتَفْرَاراً** صادقاً : از خدا صادقانه آمرزش خواستم.
مطلق نوعی صفت

۲- فعل + ... + مصدر همان فعل دارای مضاف الیه مفعول مطلق نوعی / بیانی + مضاف الیه

مثال: **إِسْتَفْرَتْ** اللهُ **إِسْتَفْرَارَ الصَّالِحِينَ** : از خدا مانند درستکاران آمرزش خواستم.
مطلق نوعی مضاف الیه

۳- فعل + ... + مصدر همان فعل دارای جمله وصفیه مفعول مطلق نوعی / بیانی

مثال: **أَفْرَأُ** دُرُوسِي **قِرَاءَةً** لايتصوّرها أحد : درس‌هایم را به گونه‌ای می‌خوانم که کسی تصوّرش را نمی‌کند.
مطلق نوعی جمله وصفیه

۸۴- «تَعْرُضاً - نُقْلًا - المَوَادَّ - نشر»:

- ۱) تَعْرُضاً: مصدرٌ مزيدٌ من فعل له حرفان زائدان - مفرد - مذکر - نكرة / مفعول مطلق للنوع
- ۲) نُقْلًا: مضارع - للمتكلم مع الغير - مزيد و ماضيه على وزن «تَفَعَّلَ» - معلوم / الجملة فعلية
- ۳) المَوَادَّ: جمع تكسير أو مكسّر ومفردة «مَادَّة» - معرّف ب «ال» - معرب / مضاف اليه و مجرور
- ۴) نشر: اسم - مفرد مذکر - معرب / فاعل لفعل «ينبغي» و مرفوع

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) (صفحه ۵۴ - ۱۲۰۴)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد نادرست:

مزيد و ماضيه على وزن «تَفَعَّلَ»: مزيد و ماضيه على وزن «فَعَّلَ» (نُقِلَ فعل مضارع از باب تفعيل است نه تفعل).

■ ■ عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۸۵ - ۹۰)

۸۵- عَيِّنِ الْخَطَأَ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْكَلِمَاتِ:

- ۱) بَعْدَ مُدَّةٍ اِنتَبَهَ الْمُزَارِعُ بِأَنَّ الْخَضِرَاوَاتِ فِي مَزْرَعَتِهِ تُتَلَفُ، ۲) فَرَاقَبَ الْأَمْرَ مُرَاقِبَةً شَدِيدَةً وَفَهُمْ أَنْ فِئْرَانَ الْحَقْلِ تَأْكُلُهَا، ۳) فَسَأَلَ الْمُزَارِعَ نَفْسَهُ عَنِ سَبَبِ ازديادِ عَدَدِ الْفِئْرَانِ بِشَكْلِ كَبِيرٍ، ۴) وَاسْتِشَارَ خَبِيرًا فِي الزَّرْعَةِ فَتُعَجَّبُ الْخَبِيرُ مِنْ وَجُودِ الْفِئْرَانِ!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) (صفحه ۵۴ - ۱۲۰۴)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد نادرست:

در این گزینه دو خطای حرکت‌گذاری وجود دارد:

- ۱) استیشار: استیشار (این فعل بر وزن استفعّل در ماضی باب استفعال است؛ بنابراین باید حرف «ت» فتحه بگیرد).
- ۲) تُعَجَّبُ: تُعَجَّبُ (این فعل بر وزن تَفَعَّلَ درست است یعنی ماضی باب تَفَعَّلَ).

۸۶- مُخَاطَبُنَا يُرِيدُ أَنْ يَفْهَمَ كَيْفِيَّةَ سَفَرِ الرَّجُلِ فَنَقُولُ لَهُ: «سَافِرَ الرَّجُلِ...»

- ۱) سَفَرًا سَرِيعًا وَفِي الطَّرِيقِ شَاهِدَ أَحَدَ الْأَصْدِقَاءِ!
- ۲) مَسَافَرَةً وَفِي الطَّرِيقِ شَاهِدَ أَحَدَ الْأَصْدِقَاءِ!
- ۳) سَفَرًا وَفِي الطَّرِيقِ شَاهِدَ أَحَدَ الْأَصْدِقَاءِ!
- ۴) مَسَافَرَةً سَرِيعَةً وَفِي الطَّرِيقِ شَاهِدَ أَحَدَ الْأَصْدِقَاءِ!

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - مفهومی - سریع ۶ - صفحه ۵۹ - ۱۲۰۴)

ترجمه صورت سؤال

مخاطب ما می‌خواهد چگونگی سفر مرد را بفهمد؛ پس به او می‌گوییم: مرد به سرعت سفر کرد و در راه یکی از دوستان را دید.

تعبیر: صورت سؤال از ما مفعول مطلق نوعی را می‌خواهد؛ زیرا هر وقت صحبت از کیفیت انجام کار باشد، این مبحث ملاک ماست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) و ۳) فعل جمله «سافر» است که باید مصدر همان فعل به صورت منصوب بیاید. در گزینه‌های ۱ و ۳، «سفر» مصدر فعل «سافر» نیست، زیرا این فعل مزید است و مصدر آن مسافرة در باب «مُفَاعَلَة» می‌شود.

۲) از طرفی ما به دنبال مفعول مطلق نوعی هستیم که کیفیت و نوعیت انجام فعل را بیان کند که باید پس از مصدر منصوب یا همان مفعول مطلق، صفت یا مضاف الیه یا جمله وصفیه بیاید که در گزینه ۲ چیزی نیامده، پس مفعول مطلق، تأکیدی به حساب می‌آید.

۸۷- عَيْن «اللام» يَخْتَلِفُ عن الباقي:

۱) لِتَعْلَمَ طَرِيقَ مُوَاجَهَةِ الْمَشَاكِلِ فِي الْحَيَاةِ أُسْتَشِيرُ الْكِبَارَ!

۲) لِأَكْتُبَ مَقَالَةً عِلْمِيَّةً قَرَأْتُ كَثِيرًا مِنَ الْكُتُبِ الْأَدْبِيَّةِ!

۳) مَنْ لَمْ يَفْهَمْ هَذَا الدَّرْسَ فِي الصَّفِّ فَلْيُطَالِعْهُ مَرَّةً أُخْرَى فِي الْمَنْزِلِ!

۴) هُوَ أَحَدُ زَمَلَانِنَا وَ يُرُوحُ كُلَّ صَبَاحٍ إِلَى الْحَقْلِ لِيُزْرِعَ الْقَمْحَ!

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - ترکیبی - استاندارد ۶ - صفحه ۸۳ - ۱۱۰۶)

ترجمه صورت سؤال: صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که حرف لام با بقیه متفاوت است.

در این گزینه نوع لام جازمه است؛ زیرا بر سر آن حرف ف آمده: «هرکس این درس را در کلاس نفهمد باید بار دیگر آن را در خانه مطالعه کند.»

نکته

در فرمول «ف + ل + مضارع» حتماً با لام جازمه مواجه هستیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) لِتَعْلَمَ: ناصبه است؛ زیرا از نظر معنایی «برای اینکه» ترجمه می‌شود:

برای اینکه رویارویی با مشکلات را بیاموزم از بزرگان مشورت می‌گیرم.

۲) لِأَكْتُبَ: ناصبه است؛ زیرا از نظر معنایی «برای اینکه» ترجمه می‌شود:

برای اینکه مقاله‌ای علمی بنویسم بسیاری از کتاب‌های ادبی را خواندم.

۴) لِيُزْرِعَ: ناصبه است؛ زیرا از نظر معنایی «برای اینکه» ترجمه می‌شود:

او یکی از همکاران ماست و هر روز صبح به مزرعه می‌رود برای اینکه گندم بکارد.

هرگاه در یک سؤال از تفاوت انواع لام پرسیده شد، سه مورد مدنظرشان است.

۱) لام جازه: این نوع لام را سال دهم خواندید و تشخیصش راحت است زیرا همواره پس از آن اسم می‌آید: أَخَذْتُ لِوَالِدِي الصَّحِيفَةَ: برای پدرم روزنامه گرفتم

۲) لام ناصبه

۳) لام جازمه: هر دوی آن‌ها بر سر فعل مضارع می‌آیند که گاهی با هم اشتباه می‌شوند، پس به مقایسه زیر دقت کنید:

بررسی لام جازمه و ناصبه:

بیانگر علت و سبب جمله پیش از خود می‌باشد!

ناصبه

کاربرد

بیانگر طلب و درخواست به انجام‌شدن فعل می‌باشد!

جازه (امر)

ـ ُ

بر سر تمام صیغه‌های فعل مضارع می‌آید.

ناصبه

تفاوت‌ها

ـ ُ

فقط بر سر صیغه‌های «غایب / متکلم» مضارع می‌آید.

جازه (امر)

وجه اشتراک — هر دو نوع لام، «ن» آخر مضارع را حذف می‌کنند! (البته به جز «ن» جمع‌های مؤنث)

مثال:

▲ لَتَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ: باید بر خدا توکل کنیم.

▲ ذَهَبْتُ إِلَى الْمَتْجَرِ لِأَشْتَرِيَ بَطَارِيَّةً لِحَوَالِي: به مغازه رفتم تا برای تلفن همراهم یک باتری بخرم.

۸۸- عَيْنُ الْمَفْعُولِ الْمَطْلُوقِ يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي:

- ۱) لِمَاذَا تَنْظُرِينَ إِلَيَّ نَظْرًا مَمْلُوءًا بِالتَّعَجُّبِ وَأَنَا مَا فَعَلْتُ عَمَلًا عَجِيبًا!
- ۲) انفجر إطار سيارَة المسافرين فنحن ساعدناهم في أحد الشوارع المزدحمة مساعدة!
- ۳) نَحْمَدُ اللَّهَ عَلَى نِعْمِهِ فِي الْحَيَاةِ حَمْدَ الشَّاكِرِينَ فَهُوَ أَحَقُّ بِالْعِبَادَةِ!
- ۴) قرأت رسائل من نهج البلاغة قراءة تُؤثِّرُ في عقلي و وجودي!

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۵۹ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۲

صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که مفعول مطلق با بقیه متفاوت است.

در این گزینه «مساعده» مصدر منصوب فعل جمله، یعنی «ساعدنا» است و چون پس از آن چیزی نیامده تأکیدی به حساب می‌آید؛ لاستیک ماشین مسافران ترکید پس ما به آن‌ها در یکی از خیابان‌های شلوغ بی‌شک یاری رساندیم. در سایر گزینه‌ها مفعول مطلق نوعی آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) «نظراً» مفعول مطلق نوعی است، زیرا صفت «مملوء» آمده: چرا به من پر از تعجب نگاه می‌کنی در حالی که من کار عجیبی انجام ندادم.
- ۳) «حمد» مفعول مطلق نوعی است، زیرا مضاف الیه «الشاکرین» آمده: خدا را در زندگی بر نعمت‌هایش مانند شکرگزاران، سپاس می‌گوییم و او به پرستش سزاوارتر است.
- ۴) «قراءة» مفعول مطلق نوعی است، زیرا جمله وصفیه «تؤثر» آمده: نامه‌هایی را از نهج البلاغه خواندم به گونه‌ای که بر عقل و وجودم تأثیر می‌گذاشت.

۸۹- عَيْنُ الْجُمْلَةِ الْوَصْفِيَّةِ يَخْتَلِفُ زَمَانَهُ عَنِ الْبَقِيَّةِ:

- ۱) رَبِّ كَلَامٍ يَجْلِبُ لَكَ مَشَاكِلَ كَثِيرَةً وَرَبِّ كَلَامٍ كَالْحُسَامِ الْقَاطِعِ!
- ۲) شاهدنا طائراً جميلاً في الغابة يُعَنِّي فَأَعَجَبْنَا هَذَا الْمَنْظَرَ!
- ۳) رَبَّنَا فِي هَذَا الْوَقْتِ أَطْلُبُ مِنْكَ لِسَانًا يَذْكُرُكَ دَائِمًا!
- ۴) هذه المادّة مجموعة ذرّاتٍ تَتَشَكَّلُ بِطَرِيقَةٍ مُعَيَّنَةٍ!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۶۹ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۲

ترجمه صورت سؤال:

صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که زمان ترجمه جمله وصفیه با بقیه متفاوت است.

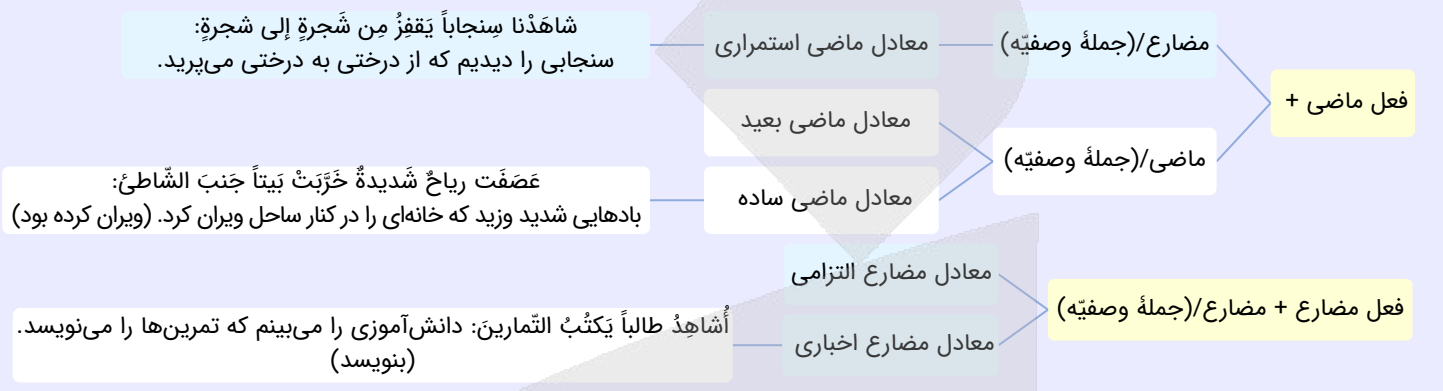
در این گزینه «شاهدنا» ماضی + «یُعَنِّي» مضارع شده که باید به صورت ماضی استمراری ترجمه شود:

پرنده‌ای زیبا را در جنگل دیدیم که می‌خواند پس از این منظره به شگفت آمدیم. در سایر گزینه‌ها جمله وصفیه به صورت مضارع ترجمه می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) چه بسا سخنی که برایت مشکلات بسیاری را بیاورد و چه بسا سخنی که مانند شمشیر برنده باشد.
- ۲) پروردگارا در این هنگام از تو زبانی را می‌خواهم که تو را همیشه یاد کند.
- ۳) این ماده مجموعه‌ای از ذراتی است که به شکلی مشخص تشکیل می‌شوند.

زمان فعل در ترجمه جملات وصفیه، این‌گونه می‌شود:

۹۰- عین ما جاء لرفع الشك عن وقوع الفعل:

- ۱) یعبُدُ هذا الصالح إلهنا في مسجد المدينة إستغفارَ المؤمنین!
- ۲) قد تبسَّمتُ أُمی فی وجهی تبسُّماً ففرحتُ بذلك كثيراً!
- ۳) كانت أختی حصلت علی حقائق مهمّةٍ حُصولاً قد لا یقدره أحد!
- ۴) إن هذا الولد یشمُّ رائحةً هذه الأزهار شَمًّا دقیقاً!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۹ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۲

ترجمه صورت سؤال: صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن «رفع شک از انجام گرفتن فعل» آمده باشد.

تعبیر: باید به دنبال مفعول مطلق تأکیدی بگردیم.

در این گزینه «تبسُّماً» مصدر فعل جمله (تبسَّمتُ) و مفعول مطلق تأکیدی است؛ زیرا پس از آن صفت یا مضاف‌الیه یا جمله وصفیه نیامده؛ مادرم به چهره من قطعاً لبخند زد، پس به خاطر آن بسیار خوشحال شدم.

حواس! باشه!

ففرحت نمی‌تواند جمله وصفیه باشد؛ زیرا حرف «ف» ارتباط مفعول مطلق را با فعل بعدش قطع کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) «إستغفار» مفعول مطلق و «المؤمنین» مضاف‌الیه آن است؛ پس نوعی است: این انسان درستکار معبودمان را در مسجد شهر، مانند مؤمنان می‌پرستد.
- ۲) «حصولاً» مفعول مطلق و «لا یقدر» جمله وصفیه آن است؛ پس نوعی است: دخترم به حقیقت‌های مهمی دست‌یافته بود به‌گونه‌ای که گاهی کسی آن را نمی‌تواند.
- ۳) «شَمًّا» مفعول مطلق و «دقیقاً» صفت آن است؛ پس نوعی است: این پسر بوی این گل‌ها را با دقت استشمام می‌کند.

بودجه‌بندی
این آزمون

تاریخ ۳: درس نهم: نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران / صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۲۷
تاریخ ۲: فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه (درس‌های ۱۰ تا ۱۲) / صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۳۴

 سهم در
کنکور

 درس نهم دوازدهم با ۱ تست و درس‌های ده تا دوازدهم یازدهم با ۱ الی ۲ تست در مجموع **۲ الی ۳ تست** از **۱۳ تست** کنکور را پوشش داده‌اند.

۹۱- مورخی به پژوهش درباره «کودتای ۲۸ مرداد» پرداخته است. کدام مورد از نتایج پژوهش او درست است؟

- ۱) با نقشه و حمایت سیاسی و مالی دولت‌های انگلستان و آمریکا و عوامل داخلی آنان، در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ اراذل و اوباش به فرماندهی فضل‌الله زاهدی علیه دولت دکتر مصدق اقدام به کودتا کرد.
- ۲) پس از موفقیت کودتا، فضل‌الله زاهدی رئیس مجلس شد و اعلام حکومت نظامی کرد و بعد از آن، دکتر مصدق و تعدادی از همکاران و یاران نزدیکش دستگیر و سپس محاکمه شدند.
- ۳) با وجود جوّ سرکوب و اختناق پس از کودتا، گروهی از شخصیت‌های ملی و مذهبی و از جمله تعدادی از استادان دانشگاه، تشکلی به نام جبهه ملی را پایه‌گذاری کردند.
- ۴) طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و یک ژنرال آمریکایی، محمدرضا پهلوی را که در پذیرش کودتا تردید داشت، متقاعد کردند که با کودتا موافقت کند.

پاسخ: گزینه ۴
آسان - خط به خط - زمانبر (۱۲۶ - ۱۲۰۹)
بررسی سریع:

طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و یک ژنرال آمریکایی، محمدرضا پهلوی را که در پذیرش کودتا تردید داشت، متقاعد کرد که با کودتا موافقت کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) با نقشه و حمایت سیاسی و مالی دولت‌های انگلستان و آمریکا و عوامل داخلی آنان، در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ واحدهایی از ارتش به فرماندهی فضل‌الله زاهدی علیه دولت دکتر مصدق اقدام به کودتا کردند.
- ۲) پس از موفقیت کودتا، زاهدی نخست‌وزیر شد و اعلام حکومت نظامی کرد. دکتر مصدق و تعدادی از همکاران و یاران نزدیکش دستگیر و سپس محاکمه شدند.
- ۳) با وجود جوّ سرکوب و اختناق پس از کودتا، گروهی از شخصیت‌های ملی و مذهبی و از جمله تعدادی از استادان دانشگاه تشکلی به نام نهضت مقاومت ملی را پایه‌گذاری کردند.

کودتای ۲۸ مرداد

– دشمنان خارجی و عوامل داخلی آنان با بهره‌گیری از تداوم و گسترش اختلاف و نزاع میان دکتر مصدق و آیت‌الله کاشانی و یاران و نزدیکان این دو شخصیت ملی و مذهبی، بر تلاش‌هایشان برای نابودی نهضت و سرنگونی دولت دکتر مصدق افزودند.

– طراحی این کودتا حاصل توافق آمریکا و انگلیس بود.

– پس از ملاقات‌ها و مذاکرات نمایندگان و مأموران انگلیسی و آمریکایی، آن دو کشور در اواخر سال ۱۳۳۱ درباره سرنگونی دولت مصدق و انتصاب سرلشکر فضل‌الله زاهدی به نخست‌وزیری به توافق رسیدند.

– براساس طرح مشترک انگلیس و آمریکا، ایجاد آشوب‌های خیابانی در ایران و به راه انداختن جنگ روانی علیه مصدق در مطبوعات در دستور کار شبکه جاسوسی دو کشور قرار گرفت.

– طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و یک ژنرال آمریکایی، محمدرضا پهلوی را که در پذیرش کودتا تردید داشت، متقاعد کردند که با کودتا موافقت کند.

– با ورود مأمور ویژه سیا به ایران در اواسط تیر ۱۳۳۲ و ملاقات او با فضل‌الله زاهدی، مقدمات اجرای کودتا فراهم شد.

– سرانجام، با نقشه و حمایت سیاسی و مالی دولت‌های انگلستان و آمریکا و عوامل داخلی آنان، در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ واحدهایی از ارتش به فرماندهی فضل‌الله زاهدی علیه دولت دکتر مصدق اقدام به کودتا کردند.

– کودتاچیان که از پشتیبانی سازماندهی شده گروه‌هایی از طرفداران شاه و دربار برخوردار بودند، مراکز مهم دولتی را در پایتخت تسخیر و دولت دکتر مصدق را سرنگون کردند.

۹۲- کدام گزینه دربارهٔ تقدم و تأخر رویدادهای زیر درست است؟

- الف - آغاز دوران نخست‌وزیری دکتر مصدق
 ب - برداشتن مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت
 ج - تصویب طرح ملی شدن صنعت نفت در مجلس سنا
 د - مخالفت نمایندگان مجلس شورای ملی با اعطای امتیاز نفت شمال به شوروی
 هـ - منع دولت از مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تصویب مجلس
- (۱) موارد «ج» و «ب» در ماه اسفند و قبل از موارد «د» و «الف» رخ داده‌اند.
 (۲) مورد «الف» بعد از موارد «د» و «ب» و قبل از موارد «ج» و «ه» رخ داده است.
 (۳) مورد «ب» بعد از موارد «ه» و «د» و قبل از موارد «ج» و «الف» رخ داده است.
 (۴) موارد «ه» و «د» در یک سال و بعد از موارد «ب» و «ج» رخ داده‌اند.

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۱۲۳ - ۱۲۰۹

بررسی سریع:

به ترتیب موارد «ه»، «د»، «ب»، «ج» و «الف» رخ داده است.

بررسی موارد:

- هـ) نمایندگان مجلس شورای ملی (دورهٔ چهاردهم) به پیشنهاد دکتر محمد مصدق طرحی را به تصویب رساندند که دولت را از مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تأیید و تصویب مجلس منع می‌کرد. (سال ۱۳۲۳)
- د) نمایندگان مجلس شورای ملی در مخالفت با اعطای امتیاز نفت شمال به شوروی، دولت را مکلف ساختند که برای گرفتن تمامی حقوق ملی در موضوع نفت جنوب، مذاکره کند و اقدامات لازم را انجام دهد. (مهر ۱۳۲۶)
- پ) پس از اعدام انقلابی رزم آرا به دست خلیل طهماسبی یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام (۱۶ اسفند ۱۳۲۹)، مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت برداشته شد.
- ج) مجلس سنا در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ طرح ملی شدن صنعت نفت را تصویب کرد.
- الف) در اردیبهشت ۱۳۳۰، دکتر مصدق با حمایت گسترده افکار عمومی، اتحاد و همکاری تنگاتنگ نیروهای ملی و مذهبی و پشتیبانی قاطع آیت‌الله کاشانی، نخست‌وزیر شد.

نکته

سؤال از زمان رویدادها، چند سالی است که مورد توجه طراحان کنکور قرار گرفته است؛ بنابراین در هنگام مطالعه، تاریخ‌ها را در یک برگه به صورت خلاصه نویسی، یادداشت کنید. احتمال طرح این تیپ سؤال در قالب آزمون تشریحی امتحان نهایی بالاست.

••• **bi** •••

۹۳- کدام یک از عبارتهای زیر دربارهٔ «تاریخچهٔ کشف و استخراج نفت ایران» نادرست است؟

- الف - در زمان ناصرالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داریسی واگذار شد.
 ب - شرکت نفت پارس و انگلیس به بازاری پر قدرت اقتصادی و نظامی دولت انگلیس تبدیل شد و زمینه اعمال نفوذ و مداخله بیشتر انگلیسی‌ها را در ایران فراهم آورد.
 ج - فعالیت‌های انگلیسی‌ها برای یافتن منابع نفت در مناطق مختلف ایران، با فوران نخستین حلقه چاه نفت در منطقه مسجد سلیمان به نتیجه رسید.
 د - دولت انگلستان پس از آنکه از ارزش منابع عظیم نفت ایران و اهمیت آن برای نیروی هوایی خود آگاه شد، ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خریداری کرد.
 هـ - ویلیام ناکس داریسی در عوض امتیاز کشف نفت و گاز، تعهد کرد که ۲۰ هزار لیتر نقد، ۲۰ هزار لیتر به شکل سهام و تنها ۱۶ درصد سود خالص سالانه به دولت ایران پرداخت کند.

(۱) «الف» و «ب» و «د» (۲) «ب» و «ج» و «د» (۳) «الف» و «د» و «ه» (۴) «ب» و «ج» و «ه»

بررسی سریع:

فقط موارد «ج» و «ه» صحیح هستند.

بررسی موارد نادرست:

- الف) در زمان مظفردالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داریسی واگذار شد.
- پ) شرکت نفت پارس و انگلیس به بازوی پر قدرت اقتصادی و سیاسی دولت انگلیس تبدیل شد و زمینه اعمال نفوذ و مداخله بیشتر انگلیسی‌ها را در ایران فراهم آورد.
- د) دولت انگلستان پس از آنکه از ارزش منابع عظیم نفت ایران و اهمیت آن برای نیروی دریایی خود آگاه شد، ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خریداری کرد و حق نظارت کامل بر آن شرکت را به دست آورد.

تاریخچه کشف و استخراج نفت ایران

در زمان مظفردالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داریسی واگذار شد. (۱۲۸۰ هجری شمسی / ۱۹۰۱ میلادی)

در مقابل اعطای امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران، داریسی تعهد کرد که ۲۰ هزار لیتر نقد، ۲۰ هزار لیتر به شکل سهام و تنها ۱۶ درصد سود خالص سالانه به دولت ایران پرداخت کند.

فعالیت‌های انگلیسی‌ها برای یافتن منابع نفت در مناطق مختلف ایران، با فوران نخستین حلقه چاه نفت در منطقه مسجد سلیمان به نتیجه رسید. (۱۲۸۷ هجری شمسی / ۱۹۰۸ میلادی)

راهنمای مسیرت...

باید حسابی صورت سوال رو با دقت بخونین تا گرفتار گزینه‌های غلط نشین!

۹۴ - کدام رویداد تأثیر بسزایی بر خیزش ملت ایران برای طلب کردن و گرفتن حقوق ملی خود داشته است؟

- ۱) تصویب قانون ملی شدن صنعت نفت
- ۲) پیروزی جنبش‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان
- ۳) خارج کردن مراکز و تأسیسات نفتی از حوزه اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس
- ۴) حضور دکتر مصدق در مجامع بین‌المللی و دفاع از حقانیت ملت ایران

بررسی سریع:

پیروزی جنبش‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان تأثیرگذار بوده است.

بی‌تردید، پیروزی جنبش‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان به عنوان استعمار پیر و نیز موفقیت حرکت‌های استقلال طلبانه در برخی از کشورهای آسیایی و آفریقایی، تأثیر بسزایی بر خیزش ملت ایران برای طلب کردن و گرفتن حقوق ملی خود داشته است.

تصویب قانون ملی شدن صنعت نفت؛ پس از اعلام انقلابی رزم‌آرا

پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام (۱۶ اسفند ۱۳۲۹)، مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت برداشته شد. چند روز بعد از آن، نخست مجلس شورای ملی (۲۴ اسفند ۱۳۲۹) و سپس مجلس سنا در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ طرح ملی شدن صنعت نفت را تصویب کردند و جنبش ضد استعماری ملت ایران در گام نخست به پیروزی رسید.

بی‌تردید، پیروزی جنبش‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان به عنوان استعمار پیر و نیز موفقیت حرکت‌های استقلال طلبانه در برخی از کشورهای آسیایی و آفریقایی، تأثیر بسزایی بر خیزش ملت ایران برای طلب کردن و گرفتن حقوق ملی خود داشته است.

۹۵- در کدام مقطع از تاریخ معاصر ایران، نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار هیئت دولت و مجلس شورای ملی بود؟

(۲) از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ هجری شمسی

(۱) از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰ هجری شمسی

(۴) از سال ۱۲۸۰ تا ۱۳۰۰ هجری شمسی

(۳) از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۲ هجری شمسی

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۱۹ - ۱۲۰۹

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

این اتفاق از ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ اتفاق می‌افتد.

در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲، شاه فقط بر ارتش مسلط بود و نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار هیئت دولت و مجلس شورای ملی بود.

حواست باشه!

در این دوره، مطبوعات و احزاب نیز به صورت گسترده و با شور و شوق فراوان فعالیت می‌کردند و نقش مؤثری در تحولات سیاسی و اجتماعی داشتند.

۹۶- با توجه به سلسله‌های غزنویان (۱)، سلجوقیان (۲) و خوارزمشاهیان (۳)، چند مورد از عبارات‌های زیر درست است؟

الف - نظام اداری دوره (۳)، تداوم نظام اداری (۲) بود؛ با این تفاوت که اختیارات دیوان‌ها نسبت به دوره (۲) کم شد و اسم برخی از آنان نیز تغییر نام یافت.

ب - در عصر (۱) شعر فارسی به اوج خود رسید و در عصر (۲) نیز این روند رشد سریع‌تری به خود گرفت و شعر فارسی به ویژه در انتهای آن، به رونق و شکوفایی فراوانی دست یافت.

ج - در عصر حکومت (۳) همانند (۱) و (۲)، کشاورزی و تجارت مهم‌ترین و اصلی‌ترین فعالیت اقتصادی مردم ایران به شمار می‌رفت.

د - در دوره (۲) ابوریحان بیرونی در نجوم و جغرافیا و در دوره (۱) ابوالعباس لوکری و خیام نیشابوری در ریاضیات و نجوم از جمله معروف‌ترین دانشمندان بودند.

(۴) چهار

(۳) سه

(۲) دو

(۱) یک

(دشواری - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۱۱۰ - ۱۱۱

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

فقط مورد «ب» درست است.

بررسی موارد نادرست:

الف) نظام اداری دوره خوارزمشاهی، تداوم نظام اداری سلجوقی بود؛ با این تفاوت که اختیارات برخی دیوان‌ها نسبت به دوره سلجوقی کم شد. برخی دیگر تغییر نام یافت و برخی دیوان‌های جدید نیز تشکیل شد. (وقتی قید «برخی» ذکر نشود، مفهوم جمله این‌گونه می‌شود که اختیارات همه دیوان‌ها نسبت به دوره سلجوقی کم شد.)

ج) در عصر حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی نیز مانند دیگر دوره‌های تاریخی، کشاورزی مهم‌ترین و اصلی‌ترین فعالیت اقتصادی مردم ایران به شمار می‌رفت. (تجارت ذکر نشده است.)

د) در دوره غزنوی ابوریحان بیرونی در نجوم و جغرافیا و در دوره سلجوقی ابوالعباس لوکری و خیام نیشابوری در ریاضیات و نجوم از جمله معروف‌ترین دانشمندان بودند. (در صورت سؤال، برعکس ذکر شده است.)

راهنمای مسیرت...

توی این سوال باید حواستون به کلیدواژه‌های هر عبارت داده شده باشه تا مبادا تو دام اونا بیفتین.

زبان و ادبیات فارسی

- ۱) قرن‌های چهارم تا هفتم، دوران توسعه زبان و ادبیات فارسی و ظهور بزرگ‌ترین نویسندگان و شاعران زبان فارسی است.
- ۲) عوامل رونق و توسعه زبان و ادبیات فارسی در قرن چهارم تا هفتم:
- تلاش‌های دیوان‌سالاران ایرانی در تبدیل زبان دستگاه اداری غزنویان از عربی به فارسی که در دوره سلجوقی عملاً رسمیت یافت.
 - تمایل دانشمندان این دوره به نوشتن آثار خود به زبان فارسی
 - ۳) وضعیت زبان و ادبیات فارسی در عصر غزنوی:
 - در این دوره شعر فارسی به اوج خود رسید.
 - در این دوره حکیم فردوسی شاهنامه را که نماد هویت ایرانی و زبان فارسی است، سرود و ابوالفضل بیهقی یکی از برجسته‌ترین آثار زبان فارسی، یعنی تاریخ بیهقی را نوشت.
 - در همین دوره آثار فراوانی در تاریخ، طب، ریاضیات، نجوم و فلسفه به زبان فارسی نگاشته شد.
 - ۴) وضعیت زبان و ادبیات فارسی در عصر سلجوقیان:
 - روند رونق و توسعه ادبیات فارسی، رشد سریع‌تری به خود گرفت.
 - با رشد شهرها، تأسیس و توسعه مراکز آموزشی و نفوذ روزافزون دیوان‌سالاران ایرانی در دستگاه اداری حکومت سلجوقی و جذب شعرا و نویسندگان به دربارهای مختلف، فرصت مناسب برای توسعه هر چه بیشتر زبان و ادبیات فارسی فراهم آمد.
 - شعر فارسی، به ویژه در انتهای دوره سلجوقی، به رونق و شکوفایی فراوانی دست یافت.
 - سنایی، انوری، خاقانی و عطار از مشهورترین شاعران و نویسندگان عصر سلجوقی و خوارزمشاهی بودند.

۹۷- به ترتیب هر یک از توصیفات زیر پیرامون پایتخت‌های گوناگون، مربوط به کدام سلسله است؟

- الف - در زمانی که سمرقند پایتخت بود، تلاش‌های بسیاری برای آبادانی و زیباسازی آن صورت گرفت.
- ب - سلطانیه، پایتخت آخرین فرمانروایان این سلسله بود.
- ج - همگام با ضعف سامانیان، در شهری در کوهستان‌های نواحی شرق افغانستان حکومتی مستقل تأسیس شد.
- د - در سال ۴۲۹ ق به‌عنوان مرکز حکومت شناخته شد.
- ۱) سلجوقیان - ایلخانان - سلجوقیان - غزنویان
- ۲) تیموریان - ایلخانان - غزنویان - سلجوقیان
- ۳) تیموریان - تیموریان - غزنویان - سلجوقیان
- ۴) سلجوقیان - تیموریان - سلجوقیان - ایلخانان

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۱۱۹ - ۱۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ سریع:

به ترتیب موارد ذکر شده در صورت سؤال با گزینه «۲» مطابقت دارد.

راهنمای مسیرت...

باید حسابی دقت کنید! توی این سؤال باید حواستون باشه که هر شهری مربوط به کدام عبارت کلیدی هست.

«الف» مربوط به تیموریان، «ب» مربوط به دوران غازان خان تا آخر ایلخانان، «ج» مربوط به سلسله غزنویان و «د» مربوط به سلجوقیان است.

پایتخت‌های مهم

- ۱) پایتخت غزنویان شهر غزنه بود.
- ۲) پایتخت سلجوقیان شهر نیشابور بود.
- ۳) پایتخت ایلخانان سلطانیه بود.
- ۴) پایتخت تیموریان سمرقند بود.

۹۸- کدام یک از عبارات‌های زیر از حیث تاریخی درست است؟

- الف - چنگیز خان مغول به بهانه کشتار بازرگانان اعزامی خود در شهر مرزی اترار، فرمان هجوم به ایران را صادر کرد.
 ب - هولاکوخان پس از فتح بغداد و از بین بردن خلافت عباسی به شام یورش برد و سپاه حکومت مملوکان مصر را شکست داد.
 ج - در دوره تیمور شهر و شهرسازی شکوفا شد و شهرهای هرات، شیراز، مشهد و یزد رشد و رونق چشمگیری یافتند.
 د - حکومت نوادگان تیمور بر ایران، در اوایل قرن دهم هجری با به قدرت رسیدن صفویان در ایران و تسلط ازبکان بر ماوراءالنهر به پایان رسید.

(۱) «الف» و «د» (۲) «الف» و «ب» (۳) «ج» و «د» (۴) «ب» و «ج»

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۲۴ - ۱۱۱۱

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

موارد «الف» و «د» درست هستند.

بررسی موارد نادرست:

- پ مغولان پس از فتح بغداد، به شام یورش بردند، اما در عین جالوت از سپاه حکومت مملوکان مصر شکست خوردند و از ادامه پیشروی بازماندند.
 ج در دوره جانشینان تیمور، شهر و شهرسازی شکوفا شد و شهرهای هرات، شیراز، مشهد و یزد رشد و رونق چشمگیری یافتند.

۹۹-

با توجه به عبارات‌های زیر، کدام گزینه تحلیل درستی پیرامون مغولان بیان می‌کند؟

- الف - مغولان در آغاز، پیرو آیین خدا ناباورانه‌ای بودند که زیر نظر روحانیانی با عنوان شمنی اداره می‌شد.
 ب - در دوره فرمانروایی ایلخانان، زبان عربی در قلمرو نظم، رو به رشد گذاشت و به احیا و تقویت هویت ایرانی کمک کرد.
 ج - مغول‌ها پس از تسخیر چین و ایران و تسلط بر شهرهای بزرگ و آباد، همچنان از شهر و شهرنشینی روی گردان بودند.
 د - پس از مسلمان شدن آن‌ها، نظام مالیاتی اصلاح شد و اخذ مالیات از بازرگانان و تجار مورد توجه بیشتری قرار گرفت.
 ه - مغول‌ها پیش از آنکه مسلمان شوند، دعاوی حقوقی خود را در دادگاهی موسوم به یرغو و زیر نظر یرغوچی حل و فصل می‌کردند.
 (۱) موارد «الف» و «ب» همانند «د» و برخلاف «ج» با مشخصات مغولان مطابقت دارند.
 (۲) مورد «ه» همانند «ب» و برخلاف موارد «ج» و «الف» با مشخصات مغولان مغایرت دارد.
 (۳) موارد «د» و «ه» برخلاف مورد «ب» و همانند مورد «ج» با مشخصات مغولان مطابقت دارند.
 (۴) مورد «د» همانند موارد «الف» و «ب» و برخلاف «ه» با مشخصات مغولان مغایرت دارد.

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۱۳۲ - ۱۱۱۲

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

موارد «ج» و «ه» درست هستند.

بررسی موارد نادرست:

- الف مغولان در آغاز، پیرو آیینی ساده موسوم به شمنی بودند که زیر نظر روحانیانی با عنوان شمن اداره می‌شد. دقت کنید که در این آیین به خدای بزرگ اعتقاد وجود داشت.
 پ در دوره فرمانروایی ایلخانان، زبان فارسی، در قلمرو نظم و نشر، رو به رشد گذاشت و به احیا و تقویت هویت ایرانی کمک کرد. (رشد زبان فارسی، صرفاً محدود به قلمرو نظم نبوده است).
 د پس از مسلمان شدن مغول‌ها، هرچند که نظام مالیاتی تا حدودی اصلاح شد، اما بخشی از بی‌نظمی‌ها همچنان ادامه یافت. پس از آن، بار دیگر اخذ خراج از کشاورزان مورد توجه بیشتری قرار گرفت.

راهنمای مسیرت...

حواست باشه که توی این سؤال باید به کلیدواژه‌ها حسابی دقت کنی.

۱۰۰- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در عصر ایلخانان و تا حدودی دوره تیموریان تأثیر بسزایی بر رشد و شکوفایی تاریخ‌نگاری نهاد و از آثار تاریخی مهم این روزگار می‌توان را نام برد.»

- ۱) تشویق و پشتیبانی وزیران و شاهان ایلخانی و تیموری از مورخان و راهنمایی و تشویق فرهیختگان ایرانی به علم‌آموزی و تاریخ‌نگاری - تاریخ‌گزیده تألیف حمدالله مستوفی
- ۲) علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی - جامع التواریخ اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی
- ۳) تشویق و پشتیبانی وزیران و شاهان ایلخانی و تیموری از مورخان و راهنمایی و تشویق فرهیختگان ایرانی به علم‌آموزی و تاریخ‌نگاری - جامع التواریخ اثر حمدالله مستوفی
- ۴) علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی - تاریخ جهانگشا نوشته ابن حسام خوسفی

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - خط به خط - سریع + - صفحه ۱۳۲ - ۱۱۱۲)

بررسی سریع:

موارد گزینه «۲» صورت سوال را کامل می‌کند.

علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی، تأثیر بسزایی بر رشد و شکوفایی تاریخ‌نگاری در آن عصر نهاد. از آثار تاریخی مهم این روزگار می‌توان تاریخ جهانگشا نوشته عطاملک جوینی، جامع التواریخ اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی، تاریخ‌گزیده تألیف حمدالله مستوفی را نام برد.

حواست باشه!

تاریخ، از جمله علوم بود که در عصر ایلخانان و تا حدودی دوره تیموریان رواج و پیشرفت چشمگیری داشت و کتاب‌های تاریخی به جا مانده از دوران مذکور به زبان فارسی، در زمره بهترین تاریخ‌نگاری‌های جهان اسلام تا آن زمان به حساب می‌آیند.

تاریخ‌نگاری در عصر مغول - تیموری

تاریخ، از جمله علوم بود که در عصر ایلخانان و تا حدودی دوره تیموریان رواج و پیشرفت چشمگیری داشت و کتاب‌های تاریخی به‌جامانده از دوران مذکور به زبان فارسی، در زمره بهترین تاریخ‌نگاری‌های جهان اسلام تا آن زمان به حساب می‌آیند. علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی، تأثیر بسزایی بر رشد و شکوفایی تاریخ‌نگاری در آن عصر نهاد. از آثار تاریخی مهم این روزگار می‌توان تاریخ جهانگشا، نوشته عطاملک جوینی (تألیف: ۶۵۸ ق)، جامع‌التواریخ، اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی (۶۴۵-۷۱۷ ق)، تاریخ‌گزیده، تألیف حمدالله مستوفی (تألیف: ۷۳۰ ق) را نام برد.

بودجه‌بندی
این آزمون

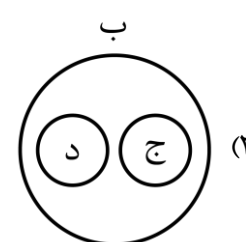
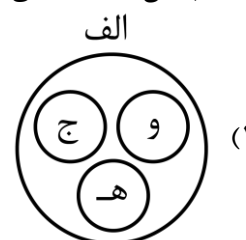
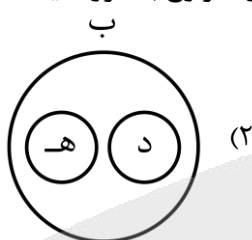
جغرافیا ۲: نواحی انسانی (درس‌های ۷ و ۸) / صفحه‌های ۸۳ تا ۱۱۴
جغرافیا ۳: ویژگی‌ها و انواع مخاطرات طبیعی / صفحه‌های ۸۱ تا ۹۹

سهم در
کنکور

درس‌های ۷ و ۸ جغرافیا یازدهم و درس ۵ جغرافیای دوازدهم در مجموع ۲ تست از ۱۲ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

۱۰۱- با توجه به انواع کشاورزی تجاری و موارد زیر، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟

- الف - آناناس و کاکائو
- ب - برنج و گندم
- ج - افزایش فرسایش و ضعیف شدن خاک
- د - بخش مرکزی در کشورهای پیشرفته صنعتی
- هـ - بخش عمده غذای مردم در آسیا و آفریقا
- و - اداره مزارع به صورت یک اتحادیه بزرگ

(دشوار - مفهومی - زمانبر ۶ - صفحه ۹۲ - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

موارد «ج» و «د» مرتبط با «الف» و موارد «و» و «ه» مرتبط با «ب» هستند.

«الف» اشاره به محصولات پلانتیشن دارد. محصولاتی مانند موز، قهوه، آناناس و کاکائو در مزارعی که به «پلانتیشن» معروف است پرورش داده می‌شوند. پلانتیشن عبارت است از زمین‌های وسیع کشاورزی که به تولید یک محصول خاص اختصاص دارد. امروزه صاحبان اغلب این مزارع، شرکت‌های بزرگ، به‌ویژه، شرکت‌های چندملیتی هستند؛ زیرا این‌گونه مزارع به سرمایه‌گذاری زیادی نیاز دارند. بخش مرکزی این شرکت‌ها معمولاً در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد. (مورد «د») و شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آن‌ها در سایر نواحی ایجاد شده‌اند. همچنین از نظر کارشناسان محیط‌زیست، در کشت تک‌محصولی، به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می‌یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. (مورد «ج»)

کشاورزی تجاری

در کشاورزی تجاری تولید محصول کشاورزی یا پرورش دام به منظور فروش در بازارهای داخلی یا صادرات به کشورهای دیگر و با هدف کسب سود انجام می‌شود. در این نوع کشاورزی، معمولاً از فناوری‌های پیشرفته و ابزارآلاتی مانند تراکتور، کمباین، بذر اصلاح‌شده و کود شیمیایی استفاده می‌شود. این نوع کشت به سرمایه بسیار نیاز دارد و میزان تولید محصول نیز در آن زیاد است. کشاورزی تجاری به دنبال رشد جمعیت در جهان گسترش یافته است و هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای کمتر توسعه‌یافته جهان رواج دارد.

بررسی سایر موارد:

موارد «ب»، «و» و «ه» مربوط به غلّه تجاری می‌شود.

مزارع غله تجاری معمولاً بسیار بزرگاند و کاشت و برداشت محصول در آن‌ها به صورت ماشینی انجام می‌شود. گاه این مزارع به صورت یک شرکت یا اتحادیه بزرگ اداره می‌شوند.

راهنمای مسیرت...

اول باید تک تک موارد رو بخونید و همون طور که در صورت سؤال گفته: انواع کشاورزی تجاری، باید به خاطر بیاورید هر مورد مربوط به کدام نوع کشاورزی تجاری با توجه به کتاب درسی می‌شه (غله تجاری یا کشت تک محصولی تخصصی) بعد موارد مرتبط رو پیدا کنید.

حواست باشه!

شرکت‌های چندملیتی مربوط به مزارع پلانتهیشن هستند و بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی است اما مزارع آن‌ها در کشورهای نواحی استوایی احداث می‌شود تا بتوانند از نیروی کارگر ارزان قیمت بهره ببرند. اما مزارع غله تجاری در خود کشور مبدأ هستند.

۱۰۲- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه مطالب درستی را مطرح نموده است؟

- الف - پیشرفت آن‌ها بر مبنای نوآوری و رقابت است.
 - ب - مؤسسات و نهادهای مالی و بانک‌ها
 - ج - پارک علم و فناوری پردیس در تهران
 - د - تجارت، یکی از فعالیتهای مهم این بخش است.
- ۱) «الف» و «ب» در جهت ایجاد «ج» هستند و «د» مربوط به فعالیتهای نوع دوم است.
 - ۲) «ج» در جهت گسترش «الف» است و «ب» و «د» مربوط به فعالیتهای نوع سوم است.
 - ۳) «ج» از قطب‌های صنعتی جنوب شرقی آسیاست و «الف» و «ب» مربوط به صنایع‌های تک می‌شوند.
 - ۴) «الف» و «د» در جهت گسترش «ج» هستند و «ب» مربوط به فعالیتهای نوع چهارم می‌شوند.

(دشوار - مفهومی - زمانبر ۶ - صفحه ۹۸ - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

با جای‌گذاری موارد در گزینه «۲» به پاسخ درست می‌رسیم.

مورد «الف» از ویژگی‌های مهم صنایع نو است. امروزه کشورها سعی می‌کنند با ایجاد پارک‌های علمی و فناوری، صنایع نو را گسترش دهند. (پس مورد «ج» در جهت گسترش صنایع نو که مورد «الف» است، می‌باشد).
همچنین مؤسسات و نهادهای مالی، بانک‌ها، مؤسسات گردشگری و... مربوط به بخش خدمات هستند. (مورد «ب») یکی از فعالیتهای مهم بخش خدمات، تجارت است که نقش مهمی در اقتصاد جهان دارد. (مورد «د») همچنین فعالیتهای نوع سوم، فعالیتهایی هستند که در فرایند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود. پس موارد «ب» و «د» مربوط به فعالیتهای نوع سوم می‌شوند.

طبقه‌بندی فعالیتهای اقتصادی

- ۱- فعالیتهای نوع اول: فعالیتهایی که با استخراج و به‌دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارد.
- ۲- فعالیتهای نوع دوم: فعالیتهایی که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییرشکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند. (صنعت)
- ۳- فعالیتهای نوع سوم: فعالیتهایی که در فرآیند آنها خدمات ارائه می‌شود. (خدمات)
- ۴- فعالیتهای نوع چهارم: فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، ICT و پژوهش و تحقیق و توسعه است.

طبقه‌بندی فعالیتهای اقتصادی

صنایع نو

این صنایع که به‌طور عمده با میکروالکترونیک‌ها و ریزپردازنده‌ها سروکار دارند، در سی سال اخیر در جهان رشد قابل توجهی یافته‌اند. صنایع الکترونیک شامل رایانه‌ها و تجهیزات آن‌ها، وسایل صوتی و تصویری، تلفن‌های هوشمند همراه، صنایع هوا و فضا، لیزر، روبات‌ها و زیست فناوری، انرژی‌های نو، مهندسی پزشکی و به‌طور کلی، صنایع دانش بنیان از جمله صنایع نوین یا «های تک» هستند. این صنایع با فعالیتهای اقتصادی نوع چهارم ارتباط نزدیکی دارند.

راهنمای مسیرت...

این تیپ سؤال معمولاً در کنکور استفاده می‌شه. کافیه شما به درستی موارد رو تشخیص بدید و در جای درست در گزینه‌ها قرار بدید.

۱۰۳- کدام مورد در خصوص دو کشور «کره جنوبی و سنگاپور» به درستی بیان شده است؟

- ۱) از قطب‌های صنعتی مشرق هستند و از کشورهای پیرامون قوی‌ترند.
- ۲) همانند چین و هند جزء کشورهای پیرامون و از قطب‌های صنعتی جنوب شرقی آسیا هستند.
- ۳) از نظر اقتصادی از استرالیا قوی‌ترند اما هنوز به قدرت اقتصادی ژاپن نرسیدند.
- ۴) بین کشورهای مرکز و نیمه پیرامون و در قطب صنعتی جنوب آسیا قرار گرفته‌اند.

پاسخ: گزینه ۱

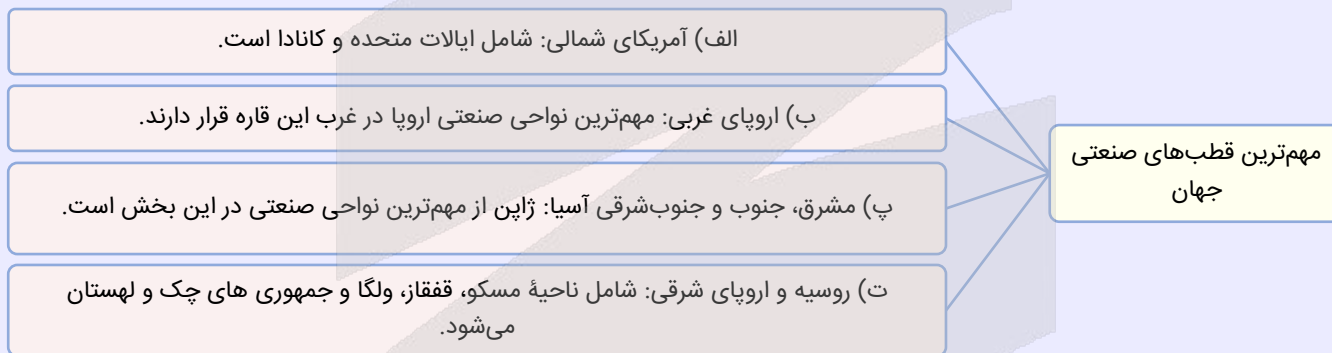
آسان - خط به خط - استاندارد ۱ - صفحه ۱۰۷ - ۱۱۰۸

بررسی سریع:

هر دو کشور از قطب‌های صنعتی مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا و از کشورهای نیمه پیرامون هستند.

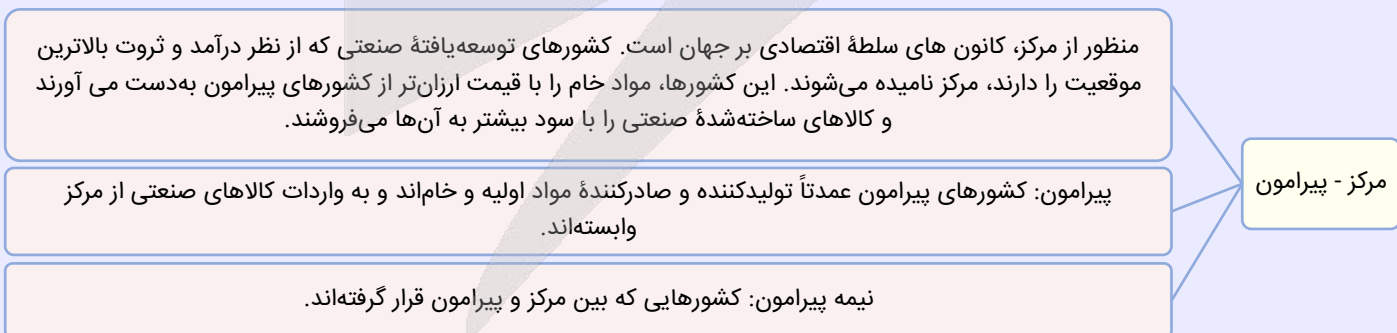
یکی از مهم‌ترین نواحی صنعتی یا قطب‌های صنعتی جهان «مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا» است. ژاپن از مهم‌ترین نواحی صنعتی در این بخش از جهان است. چین در دو دهه اخیر در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته و به یک قدرت صنعتی جهانی تبدیل شده است. هند نیز، به ویژه در ناحیه کلکته و بمبئی، از نظر توسعه صنعت اهمیت جهانی یافته است. کشورهای کره جنوبی، تایوان، مالزی و سنگاپور در چند دهه اخیر به تولیدکنندگان و صادرکنندگان مهم کالاهای صنعتی در جهان تبدیل شده‌اند. همچنین از کشورهای نیمه پیرامون می‌توان به چین، کره جنوبی و سنگاپور اشاره کرد. منظور از کشورهای نیمه پیرامون کشورهایی هستند که بین مرکز و پیرامون قرار گرفته‌اند. این کشورها از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌ترند اما هنوز از نظر قدرت اقتصادی به کشورهای مرکز نرسیده‌اند.

مهم‌ترین نواحی صنعتی جهان

نظریه مرکز - پیرامون

براساس این نظریه، مرکز، پیرامون را استثمار می‌کند و بر آن سیطره اقتصادی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

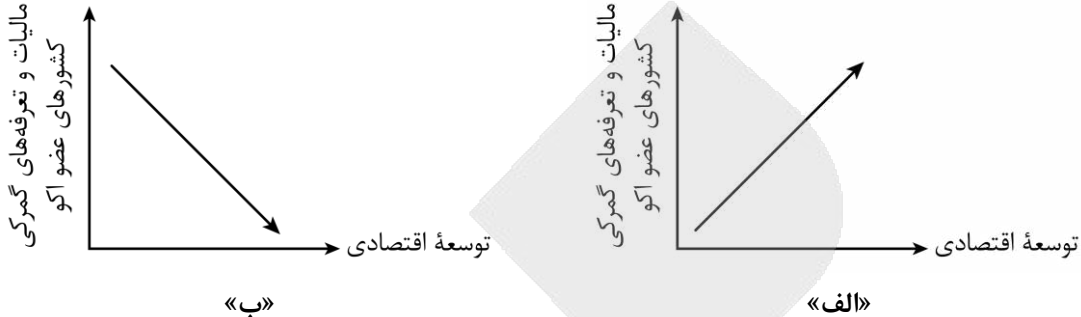
- ۲) چین از کشورهای نیمه پیرامون است و کره جنوبی و سنگاپور نیز از کشورهای نیمه پیرامون هستند.
- ۳) استرالیا و ژاپن هر دو از کشورهای مرکز هستند.
- ۴) کره جنوبی و سنگاپور از کشورهای نیمه پیرامون هستند. پس بین مرکز و پیرامون قرار گرفته‌اند.

مبحث مرکز - پیرامون از قسمت‌های مهمی است که نکات زیادی هم داره پس با دقت بخونید و به نکته‌هاش توجه کنید.

۱۰۴- با توجه به تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای، کدام عبارت به مفاهیم درستی اشاره دارد؟

- ۱) نمودار «الف» درست است و این اتحادیه‌ها برای کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی بر اقتصاد خود شکل گرفته‌اند.
- ۲) نمودار «ب» درست است و این اتحادیه‌ها برای کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی بر اقتصاد خود شکل گرفته‌اند.
- ۳) نمودار «الف» درست است؛ زیرا با افزایش مالیات و تعرفه‌های گمرکی در کشورهای عضو اِکو، توسعه اقتصادی نیز افزایش می‌یابد.
- ۴) نمودار «ب» درست است؛ زیرا با افزایش مالیات و تعرفه‌های گمرکی در کشورهای عضو اِکو، توسعه اقتصادی افزایش می‌یابد.

(متوسط - مفهومی - زمانبر ۶ - صفحه ۱۰۸ - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

نمودار «ب» و عبارت گفته شده در گزینه «۲» به درستی بیان شده‌اند.

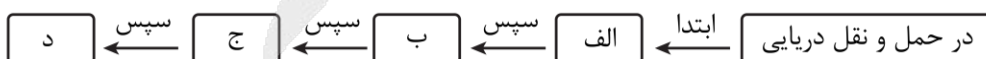
اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای، میان کشورهای همسایه شکل می‌گیرد. کشورهای عضو این اتحادیه‌ها براساس موافقت‌نامه‌هایی که امضا می‌کنند، سعی می‌کنند مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی را بین خودشان کاهش دهند یا بردارند تا تجارت بین کشورهای منطقه، افزایش یابد و به رونق اقتصادی و توسعه اقتصادی کشورها کمک شود. از جمله اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای می‌توان به اِکو، آسه‌آن، نفتا اشاره کرد. (خب تا اینجا مشخص شد نمودار «ب» درست است) همچنین کشورها برای اینکه تأثیرات منفی تجارت خارجی (صادرات و واردات) را بر صنایع و اقتصاد خود کاهش دهند و به رونق و توسعه اقتصادی دست یابند، کارهایی را انجام می‌دهند. برخی از این کارها عبارت‌اند از: وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی، محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالا در دوره‌های زمانی خاص، تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای و ایجاد مناطق آزاد تجاری.

حواست باشه!

نمودار، مالیات و تعرفه‌های گمرکی بین کشورهای عضو اتحادیه اِکو را نشان می‌دهد که با توجه به متن کتاب، این کشورها با کاهش مالیات و تعرفه‌های گمرکی بین خودشان سعی در توسعه اقتصادی دارند. پس این تعرفه‌ها مربوط به کل کشورهای جهان نمی‌شه و فقط برای کشورهای عضو این اتحادیه است.

۱۰۵- با توجه به اینکه حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی از طریق حمل‌ونقل دریایی و توسط کشتی‌ها صورت می‌گیرد، کدام گزینه مطابق با تصویر زیر، به مطلب درستی اشاره دارد؟

- ۱) الف: کشتی‌های فله بر - ب: تخلیه کالا در بندر فرعی - ج: شناورهای تانکری - د: توزیع کالا در بندر اصلی
- ۲) الف: کشتی‌های کوچک - ب: توزیع کالا در بندر اصلی - ج: کشتی‌های بزرگ - د: تخلیه کالا در بندر فرعی
- ۳) الف: کشتی‌های کانتینری - ب: تخلیه کالا در بندر اصلی - ج: شناورهای کوچک - د: توزیع کالا در بندر فرعی
- ۴) الف: شناورهای کوچک - ب: توزیع کالا در بندر اصلی - ج: شناورهای تانکری - د: تخلیه و توزیع کالا در بندر اصلی

بررسی سریع:

موارد «الف» تا «د» به ترتیب در گزینه ۳ به درستی آمده است.

امروزه بیشتر مبادلات اقتصادی کشورها از طریق انواع کشتی‌های فله بر (که غلات، زغال، سنگ آهن، سیمان و... حمل می‌کنند)، کشتی‌های کانتینری، کشتی‌های نفت کش و شناورهای تانکر حمل‌کننده گاز انجام می‌گیرد. کشتی‌های بزرگ، کالاهای را در بندرهای اصلی و بزرگ تخلیه می‌کنند. این کالاهای توسط کشتی‌ها و شناورهای کوچک‌تر در بنادر فرعی کشورها توزیع می‌شوند.

حمل‌ونقل دریایی

در بین روش‌های مختلف حمل‌ونقل (زمینی، هوایی و دریایی)، حمل‌ونقل دریایی جایگاه ویژه و متمیزی دارد؛ به طوری که حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی از نظر وزن کالاهایی که جابه‌جا می‌شوند، از طریق حمل‌ونقل دریایی و توسط کشتی‌ها صورت می‌گیرد. حمل‌ونقل دریایی به دلیل پایین‌تر بودن هزینه‌ها با وجود وزن زیاد کالاهای جابه‌جا شده و نیز قابلیت جابه‌جایی کالاهای تا مسافت‌های دور دست، بر دیگر شیوه‌های حمل‌ونقل برتری دارد.

۱۰۶- کدام مورد دلیل مناسبی برای متن زیر ارائه می‌دهد؟

«در مکان‌یابی ساخت و سازها، به‌ویژه مراکز سکونتگاهی، فاصله از گسل‌های فعال تا حد امکان رعایت شود.»

- ۱) انرژی انباشته‌شده باعث تشکیل گسل جدید یا آزاد شدن انرژی در محل گسل‌های قدیمی و تکرار زمین‌لرزه می‌شود.
- ۲) در بعضی مناطق گسل‌های پنهان وجود دارند که در سطح زمین دیده نمی‌شوند و بهتر است از این مکان‌ها فاصله بگیریم.
- ۳) همه زمین‌لرزه‌ها خطرناک نیستند و بعضی از آنها اصلاً احساس نمی‌شوند بلکه فقط دستگاه‌های حساس آنها را ثبت می‌کنند.
- ۴) شدیدترین تنش زمین‌لرزه در نقطه کانونی آن روی می‌دهد و هرچه از این نقطه فاصله بگیریم، از شدت تکان‌ها کاسته می‌شود.

بررسی سریع:

متن مرتبط با کانون زمین‌لرزه است. پس گزینه «۴» به درستی آمده است.

شدیدترین تنش زمین‌لرزه در نقطه کانونی آن روی می‌دهد و هرچه از این نقطه فاصله بگیریم، از شدت تکان‌های ناشی از زمین‌لرزه کاسته می‌شود. به همین دلیل است که همواره توصیه می‌شود که در مکان‌یابی ساخت و سازها، به‌ویژه مراکز سکونتگاهی، فاصله از گسل‌های فعال تا حد امکان رعایت شود.

کانون زمین‌لرزه

کانون زمین‌لرزه نقطه‌ای در عمق زمین است که در آن انرژی انباشته‌شده در سنگ برای نخستین بار آزاد می‌شود و گسل شروع به از هم گسیختن می‌کند. به ناحیه‌ای از سطح زمین که روی کانون زلزله قرار دارد، مرکز سطحی زمین‌لرزه گفته می‌شود.

حواست باشه!

گزینه «۱»: می‌خواود شما رو دچار چالش کنه و اگه متن کتاب درسی رو دقیق خونده باشید این گزینه مرتبط با علت وقوع زمین‌لرزه است، در صورتی که متن مربوط به کانون زمین‌لرزه است.

رد گزینه

خیلی مهمه که اول مفهوم متن رو تشخیص بدید و بعد گزینه‌ها رو با اون مطابقت بدید. در گزینه «۱» اشاره به علت وقوع زمین‌لرزه شده، در گزینه «۲» هم در مورد گسل‌های پنهان صحبت شده، گزینه «۳» هم مربوط به اندازه‌گیری زمین‌لرزه‌هاست. پس هر سه گزینه حذف می‌شه. چون ما به دنبال گزینه‌ای هستیم که به کانون زمین‌لرزه مرتبط باشه.

۱۰۷- با توجه به تصاویر زیر، کدام مورد به مطالب درستی اشاره دارد؟

- ۱) شکل «الف» درست است، زیرا امواج مجبورند مسیر طولانی تری برای رسیدن به سطح طی کنند.
- ۲) شکل «ب» درست است، زیرا امواج مجبورند مسیر طولانی تری برای رسیدن به سطح طی کنند.
- ۳) شکل «الف» درست است، زیرا امواج مجبورند مسیر کوتاه تری برای رسیدن به سطح طی کنند.
- ۴) شکل «ب» درست است، زیرا امواج مجبورند مسیر کوتاه تری برای رسیدن به سطح طی کنند.

(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۴ - ۱۲۰۵

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

شکل «الف» و عبارتی که در گزینه «۱» بیان شده، درست است.

همه زمین لرزه‌ها خطرناک نیستند و بعضی از آنها اصلاً احساس نمی‌شوند بلکه فقط دستگاه‌های حساس آنها را ثبت می‌کنند. هرچه عمق کانونی زمین لرزه بیشتر باشد، یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر طولانی تری برای رسیدن به سطح باشند، تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.

اندازه‌گیری زمین لرزه‌ها

در زمین لرزه‌ها جابه‌جایی زمین براساس شدت و بزرگی اندازه‌گیری می‌شود. برای اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از یک زمین لرزه (شدت)، از مقیاس مرکالی و برای اندازه‌گیری مقدار انرژی‌ای که زمین لرزه آزاد می‌کند (بزرگی)، از مقیاس ریشتر استفاده می‌شود. کارشناسان شدت زمین لرزه را با بازدیدهای میدانی از محل زمین لرزه و بزرگای آن را با دستگاه لرزه‌نگار اندازه‌گیری می‌کنند.

راهنمای مسیرت...

معمولاً این حالت در سؤالات جغرافیا وجود دارد که متن رو به شکل تبدیل کنند. تنها کاری که شما باید انجام دهید این است که تسلط به مفاهیم داشته باشید و دقیق خوانده باشید.

۱۰۸- کدام گزینه به درستی عبارت زیر را کامل می‌کند؟

«بارشی به میزان ۲۰ میلی‌متر طی دو ساعت ممکن است منجر به ایجاد سیل اما همین مقدار بارش طی ۲۴ ساعت منجر به سیل؛ زیرا»

- ۱) نشود - می‌شود - رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به تدریج تخلیه می‌کند.
- ۲) شود - نمی‌شود - رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به طور ناگهانی تخلیه می‌کند.
- ۳) شود - نمی‌شود - رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به تدریج تخلیه می‌کند.
- ۴) نشود - می‌شود - رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به طور ناگهانی تخلیه می‌کند.

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۹۰ - ۱۲۰۵

پاسخ: گزینه ۳

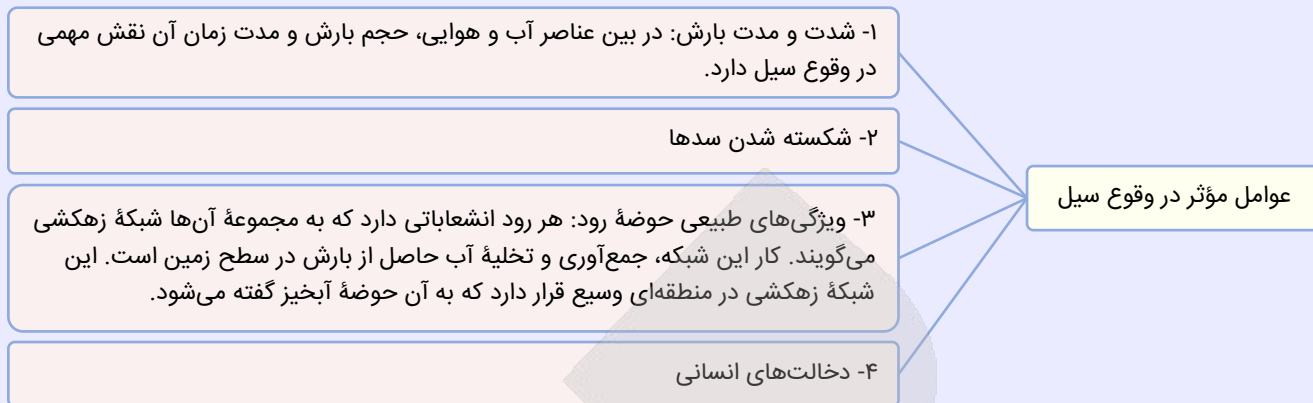
بررسی سریع:

اگر کلمات و مواردی که در گزینه «۳» آمده است را در عبارت صورت سؤال قرار دهیم مفهوم درستی ارائه می‌شود.

در بین عناصر آب و هوایی، حجم بارش و مدت زمان، نقش مهمی در وقوع سیل دارد. بیشتر سیل‌ها پس از یک بارش شدید و سریع جاری می‌شوند. برای مثال، بارشی به میزان ۲۰ میلی‌متر طی دو ساعت، ممکن است سیل ایجاد کند اما همین مقدار بارش اگر در مدت ۲۴ ساعت ببارد، منجر به سیل نمی‌شود؛ زیرا رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به تدریج تخلیه می‌کند.

عوامل طبیعی و انسانی مؤثر در وقوع سیل

حواست باشه!

در این سؤال هر کدام از گزینه‌ها می‌تونه باعث بشه که شما اشتباه کنید چون کلیدواژه‌ها خیلی نزدیک به هم انتخاب شده پس دقت کنید و گزینه‌ها رو با عجله نگاه نکنید.

۱۰۹- پژوهشگری با مطالعه بر روی انواع مخاطرات طبیعی، نتایج «الف» و «ب» را به دست آورده است. بر این اساس کدام گزینه به درستی تنظیم شده است؟

الف - معمول ترین نوع خشکسالی است و مناطقی که دچار آن می‌شوند، تغییر می‌کنند.

ب - این نوع از لغزش از فراوان ترین نوع لغزش‌های دامنه‌ای به حساب می‌آید.

۱) در «الف» میزان بارش در یک منطقه از حد میانگین بارندگی سالانه آن منطقه کمتر است و «ب» توسط رودها ایجاد می‌شود.

۲) در «الف» میزان نیاز آبی گیاهان متفاوت است و «ب» توسط ساخت‌وساز انسان بر روی دامنه‌ها ایجاد می‌شود.

۳) در «الف» میزان ریزش‌های جوی کمتر از میانگین بارش منطقه نیست و «ب» توسط لرزش‌های ناشی از وقوع زمین‌لرزه رخ می‌دهد.

۴) با توجه به «الف» ایران در بین کشورهای جهان رتبه بالایی دارد و «ب» در اثر خروج خاکسترهای آتشفشانی رخ می‌دهد.

(دشوار - مفهومی - زمانبر - صفحه ۹۷ - ۱۲۰۵)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

«الف» خشکسالی آب و هوایی و «ب» زیربُری رودخانه‌ها است. گزینه «۱» عبارت‌های درستی را در ارتباط با آن‌ها بیان کرده است.

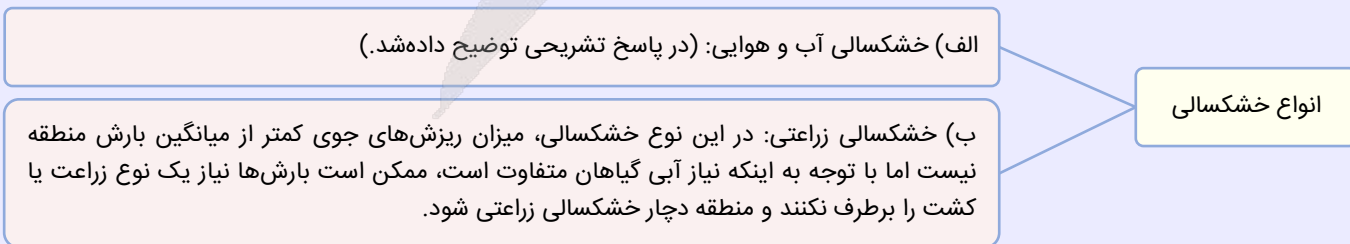
زیربُری رودخانه‌ها: در دره‌های پرشیب کوهستانی، رودها با حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها، تکیه‌گاه دامنه را از بین می‌برند و باعث لغزش در آن می‌شوند. این نوع لغزش از فراوان ترین نوع لغزش‌های دامنه‌ای به حساب می‌آید. (مورد «ب»)

خشکسالی آب و هوایی: معمول ترین نوع خشکسالی است. اگر میزان بارش در یک منطقه از حد میانگین بارندگی سالانه آن منطقه (که

براساس یک دوره ۳۰ ساله به دست می‌آید) کمتر باشد، می‌توان گفت که در آن منطقه خشکسالی رخ داده است. به‌ویژه اگر این کم شدن

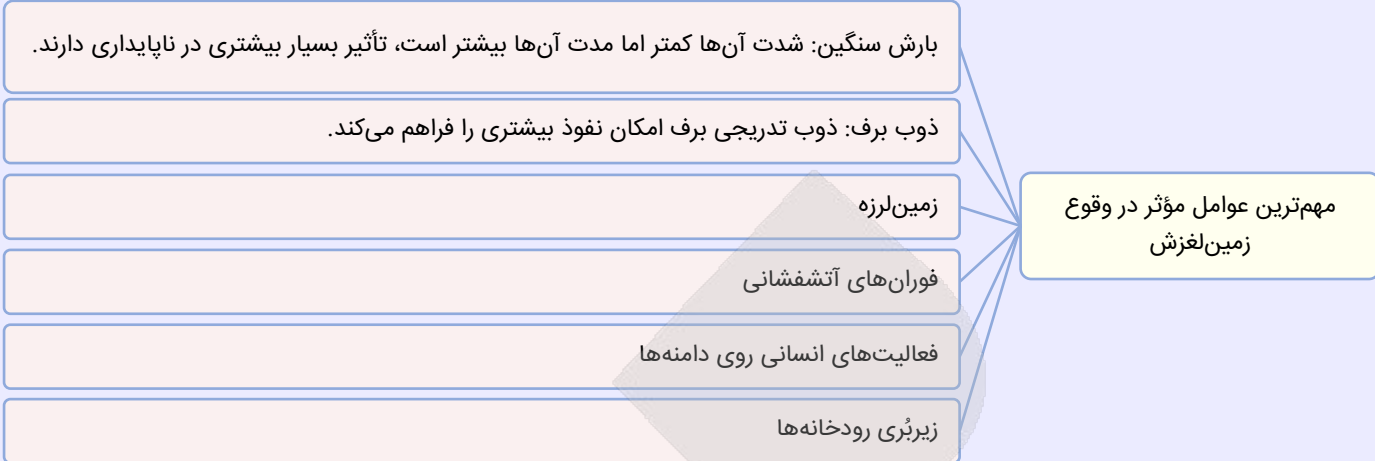
بارش در یکی دو سال بعدی تداوم داشته باشد. (مورد «الف») همچنین مناطقی که دچار خشکسالی می‌شوند، تغییر می‌کنند و ثابت نیستند.

انواع خشکسالی

مهم‌ترین عوامل مؤثر در ایجاد زمین‌لغزش

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) قسمت «الف» را خشکسالی زراعتی در نظر گرفته و قسمت «ب» را با توجه به فعالیت‌های انسانی روی دامنه‌ها بیان می‌کند.
- ۳) قسمت «الف» را خشکسالی زراعتی در نظر گرفته و قسمت «ب» را به زمین‌لرزه مربوط کرده است.
- ۴) قسمت «ب» را به فوران‌های آتشفشانی مربوط کرده است.

۱۱۰- دلیل اینکه احتمال وقوع لغزش در دامنه‌های مناطق مرطوب بیشتر است، کدام است؟

- ۱) نفوذ باران وزن دامنه را کاهش می‌دهد و باعث افزایش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا می‌شود.
- ۲) نفوذ باران وزن دامنه را کاهش می‌دهد و باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی در زیربنا می‌شود.
- ۳) نفوذ باران وزن دامنه را افزایش می‌دهد و باعث افزایش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا می‌شود.
- ۴) نفوذ باران وزن دامنه را افزایش می‌دهد و باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا می‌شود.

(آسان - خط به خط - استاندارد ۱ - صفحه ۹۶ - ۱۳۰۵)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

گزینه «۴» دلیل مناسبی برای صورت سؤال است.

دامنه‌هایی که شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش‌یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده است، برای لغزش مستعدترند. همچنین، مقدار نفوذ باران در دامنه‌هایی که در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند بیشتر و احتمال وقوع لغزش در آن‌ها بالاتر است؛ زیرا نفوذ آب باران نه تنها وزن دامنه را افزایش می‌دهد بلکه باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه لغزش می‌شود.

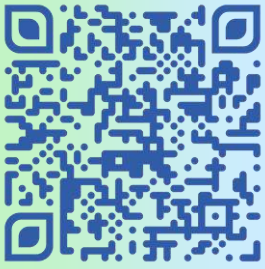
زمین‌لغزش

زمین‌لغزش (زمین‌لغزه، رانش زمین) در دامنه‌های نسبتاً پرشیب اتفاق می‌افتد و طی آن حجم عظیمی از مواد به طرف پایین جابه‌جا می‌شود. در این حرکت، تخته سنگ‌ها، ماسه و گل‌ولای یا ترکیبی از این مواد تحت تأثیر نیروی جاذبه به سمت پایین دامنه می‌لغزند. از نظر سرعت جابه‌جایی، برخی لغزش‌ها حرکت کند و آرامی دارند. میزان جابه‌جایی توده جابه‌جاشونده در این نوع لغزش‌ها سالانه چند سانتی‌متر تا چند متر است. برخی لغزش‌ها ناگهانی هستند و طی آن‌ها توده لغزشی با سرعت زیاد به سمت پایین دامنه حرکت می‌کند. لغزش‌های ناگهانی و سریع اغلب بسیار مخاطره‌آمیز و خسارت‌بارند.

راهنمای مسیرت...

حتماً موقع مطالعه به کلیدواژه‌ها دقت کنید. گاهی مانند این سؤال تفاوت فقط در یک کلیدواژه «افزایش» و «کاهش» است. پس حتماً اونا رو در کتاب مشخص کنید.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

بودجه‌بندی
این آزمون

منطق: درس نهم (قضیه شرطی و قیاس استثنایی) / صفحه‌های ۸۳ تا ۹۶
فلسفه یازدهم: درس نهم (چیستی انسان ۱) درس دهم (چیستی انسان ۲) / صفحه‌های ۶۹ تا ۸۲
فلسفه دوازدهم: درس هشتم (عقل در فلسفه - قسمت دوم) درس نهم (آغاز فلسفه در جهان اسلام) / صفحه‌های ۵۹ تا ۷۷

سهم در
کنکور

مباحث این آزمون در مجموع ۳ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

۱۱۱- کدام گزینه دربارهٔ همهٔ قضایای شرطی درست است؟

- ۱) قضیه شرطی، دارای موضوع، محمول و نسبت است و حکم در اینگونه قضایا، «مشروط» بیان شده است.
- ۲) قضیه شرطی متصل، قضیه‌ای است که در آن، حکم به اتصال و پیوستگی میان دو نسبت داده می‌شود.
- ۳) در قضیه شرطی، آنچه در میانهٔ قضیه می‌آید، فقط حاکی از همراهی و ملازمه است؛ نه انفصال و جدایی.
- ۴) قضیه شرطی (اعم از شرطی متصل و شرطی منفصل) برخلاف قضیه حملی، تصدیق محسوب نمی‌شود.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۵ و ۸۶ - ۱۰۰۹

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

در قضایای شرطی متصل، به اتصال و همراهی میان دو نسبت حکم می‌شود.

گام اول

در قضیهٔ شرطی متصل، دو نسبت وجود دارد.

مثال

اگر درس بخوانی (نسبت اول)، موفق می‌شوی (نسبت دوم).

گام دوم

در اینگونه قضایا، به‌واسطهٔ لفظ «اگر» این دو نسبت به‌یکدیگر متصل شده و حکم به همراهی و ملازمهٔ آنان داده می‌شود.

تیین مثال قبل

«موفق شدن»، متصل به «درس خواندن» شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اصطلاح «موضوع» و «محمول» برای قضایای حملی به‌کار می‌رود و قضایای شرطی «موضوع و محمول» ندارند؛ بلکه «مقدم» و «تالی» دارند.

۲) این عبارت فقط شامل قضایای شرطی متصل می‌شود و قضایای شرطی منفصل را شامل نمی‌شود. در واقع در قضایای شرطی منفصل، نه تنها ملازمه و همراهی میان اجزای قضیه وجود ندارد، بلکه نوعی عناد و جدایی در آن‌ها برقرار است.

حواست باشه!

به قید «فقط» در این گزینه دقت کنید.

۴) هر قضیه‌ای (چه حملی و چه شرطی) دارای نسبت حکمیه است و تصدیق محسوب می‌شود.

۱۱۲ - کدام عبارت درست است؟

- ۱) عبارت «نانوا یا برای خودش نان می‌پزد یا برای دیگران»، قضیه شرطی منفصل مانع‌الجمع بوده و محال است که هر دو طرف آن صادق باشد.
- ۲) در استدلال «اگر قرارداد را امضا کنید، ملزم به اجرای آن هستید؛ قرارداد را امضا نکردید؛ پس ملزم به اجرای آن نیستید»، قاعده رفع تالی رعایت شده است.
- ۳) در عبارت «فقط از طریق وارد کردن سریال شناسنامه یا وارد کردن شماره ملی، کارنامه قابل مشاهده است»، دو بخش می‌توانند همزمان صادق باشند؛ اما نمی‌توانند هردو کاذب باشند.
- ۴) در استدلال «اگر فلز حرارت ببیند، منبسط می‌شود؛ فلز منبسط شده است؛ پس فلز حرارت دیده است»، از قاعده وضع مقدم استفاده شده و نتیجه معتبر است.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۸۶ تا ۹۱ - ۱۰۰۹

بررسی سریع:

عبارت گزینه سوم، منفصل مانع‌الرفع است که در آن دو بخش می‌توانند همزمان صادق باشند اما نمی‌توانند همزمان کاذب باشند.

گزینه سه عبارتی را مطرح می‌کند که قضیه شرطی منفصل مانع‌الرفع است. در این نوع قضیه، فرد برای مشاهده کارنامه ناچار است حداقل یکی از دو راه را انتخاب کند و نمی‌تواند از هیچ‌کدام استفاده نکند، بنابراین دو بخش قابل جمع در کذب نیستند؛ اما می‌تواند همزمان هر دو شماره را وارد کند، پس دو بخش قابل جمع در صدق هستند. این دقیقاً ویژگی منفصل مانع‌الرفع است و گزینه سه به درستی این ویژگی را بیان کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این عبارت، منفصل مانع‌الرفع است نه مانع‌الجمع.

توضیح بیشتر

نانوا هم می‌تواند برای خود نان بپزد و هم برای دیگران؛ پس قضیه مذکور، «منفصل مانع‌الرفع» است.

۲) در این استدلال مقدم نفی شده است؛ نه تالی. پس مغالطه رفع مقدم است که نتیجه معتبری ندارد.

۴) در این استدلال تالی اثبات شده است؛ نه مقدم. پس مغالطه وضع تالی است که استدلالی نامعتبر محسوب می‌شود.

 ••• **bi** •••

۱۱۳ - نوع کدام قضیه شرطی منفصل متفاوت است؟

- ۱) یا این متهم غیربی‌گناه است یا شواهد علیه او جعلی است.
- ۲) یا هوا غیر برفی است یا ابر در آسمان وجود دارد.
- ۳) یا این عدد طبیعی غیرزوج است یا غیرفرد است.
- ۴) انسان یا به اندازه کافی تلاش نمی‌کند یا موفق می‌شود.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۸۷ و ۸۸ - ۱۰۰۹

بررسی سریع:

گزینه سه منفصل حقیقی است در حالی که سه گزینه دیگر منفصل مانع‌الرفع هستند.

گام اول

برای حل این سؤال از تکنیک حذف «غیر» استفاده می‌کنیم:

وقتی در محمول قضیه‌ای «غیر» وجود دارد، می‌توانیم آن را حذف کنیم و نسبت را معکوس کنیم؛ به عبارت دیگر «الف غیر است» معادل «الف، ب نیست» می‌باشد. این تکنیک تحلیل قضایا را بسیار ساده‌تر می‌کند.

گام دوم

گزینه سه پس از حذف غیر می‌شود «یا این عدد طبیعی زوج نیست یا فرد نیست».

زوج نبودن یعنی فرد بودن و فرد نبودن یعنی زوج بودن. پس قضیه می‌شود «یا این عدد فرد است یا زوج است». آیا هر دو بخش می‌توانند همزمان صادق باشند؟ خیر، هیچ عدد طبیعی همزمان زوج و فرد نیست. آیا هر دو بخش می‌توانند همزمان کاذب باشند؟ خیر، هر عدد طبیعی یا زوج است یا فرد، پس این قضیه منفصل حقیقی است؛ زیرا نه قابل جمع در صدق است و نه قابل جمع در کذب.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این قضیه منفصل مانع‌الرفع است.

توضیح بیشتر

گزینه یک پس از حذف غیر می‌شود «یا این متهم بی‌گناه نیست یا شواهد علیه او جعلی است». آیا هر دو بخش می‌توانند همزمان صادق باشند؟ بله، ممکن است متهم مجرم باشد و شواهد هم جعلی باشند. آیا هر دو بخش می‌توانند همزمان کاذب باشند؟ خیر، اگر متهم بی‌گناه است و شواهد علیه اوست، حتماً شواهد جعلی است، پس این قضیه مانع‌الرفع است.

۲) این قضیه منفصل مانع‌الرفع است.

توضیح بیشتر

گزینه دو پس از حذف غیر می‌شود «یا هوا برفی نیست یا ابر در آسمان وجود دارد». آیا هر دو بخش می‌توانند همزمان صادق باشند؟ بله، ممکن است به دلیل باران در آسمان ابر وجود داشته باشد. آیا هر دو بخش می‌توانند همزمان کاذب باشند؟ خیر، اگر هوا برفی باشد، حتماً ابر در آسمان وجود دارد، پس این قضیه مانع‌الرفع است.

۴) این قضیه منفصل مانع‌الرفع است.

توضیح بیشتر

آیا هر دو بخش می‌توانند همزمان صادق باشند؟ بله، ممکن است انسان به اندازه کافی تلاش نکند و به دلایل دیگری موفق بشود. آیا هر دو بخش می‌توانند همزمان کاذب باشند؟ خیر، اگر انسان به اندازه کافی تلاش کند، حتماً موفق می‌شود.

کنکورشناسی

گزینه ۴ از این تست پیش از این در کنکور سراسری ۱۳۹۱ طرح شده بود.

قلقش رو یاد بگیر!

برای تشخیص نوع منفصله، دو سؤال بپرسید: آیا دو بخش قابل جمع در صدق هستند؟ آیا قابل جمع در کذب هستند؟ اگر پاسخ هر دو سؤال منفی باشد، قضیه حقیقی است. اگر فقط پاسخ اول منفی باشد، مانع‌الجمع است. اگر فقط پاسخ دوم منفی باشد، مانع‌الرفع است.

راهنمای مسیرت...

در سؤالاتی که محمول‌ها با «غیر» همراه هستند، ابتدا با تکنیک حذف غیر، قضیه را ساده کنید.

۱۱۴- اگر قضیه منفصله «الف یا ب» مانع‌الجمع و قضیه منفصله «ج یا د» مانع‌الرفع باشد، به ترتیب کدام قضایای حملی لزوماً از آن‌ها قابل استنتاج است؟

- ۱) هیچ الف ب نیست - بعضی ج د است
- ۲) بعضی الف ب است - هیچ ج د نیست
- ۳) هیچ الف ب نیست - هر ج د است
- ۴) بعضی الف ب نیست - هر ج د است

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۸۶ تا ۹۱ - ۱۰۰۹

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

از آنجا که قضیه مانع‌الرفع، مشابه رابطه تداخل تحت تضاد است و رابطه تداخل تحت تضاد هم مخصوص قضایای جزئی است، بخش دوم گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ خط خورده و فقط گزینه ۱ درست است.

گام اول
تحلیل مفهوم قضایا

الف یا ب (مانعة الجمع) ← یعنی اجتماع این دو محال است (هر دو نمی‌توانند با هم صادق باشند)، اما ارتفاعشان جایز است. این حالت دقیقاً مشابه رابطه تضاد در مربع تقابل است.

ج یا د (مانعة الرفع) ← یعنی ارتفاع این دو محال است (هر دو نمی‌توانند با هم کاذب باشند)، اما اجتماعشان جایز است. این حالت دقیقاً مشابه رابطه تداخل تحت تضاد در مربع تقابل است.

گام دوم
ویژگی مانعة الجمع چیست؟

قضیه مانعة الجمع، مشابه نسبت تضاد است؛ پس نمی‌تواند هر دو طرف صادق باشند؛ پس نسبت قضیه باید سالبه باشد و دو طرف قضیه از یکدیگر سلب شوند؛ درحالی که در گزینه ۲ با نسبت ایجابی میان آن‌ها ارتباط برقرار شده است. (رد گزینه ۲)

گام سوم
ویژگی مانعة الرفع چیست؟

قضیه مانعة الرفع، مشابه نسبت تداخل تحت تضاد است که دو طرف در آن می‌توانند با هم صادق باشند، پس قضیه دوم باید موجهه باشد.

رفع ابهام

در مانعة الرفع، دو طرف «می‌توانند» با یکدیگر جمع شوند؛ نه اینکه «همواره» با یکدیگر جمع شوند، بنابراین نباید سور کلی ذکر شود و به همین دلیل، گزینه‌های ۲ و ۳ که سور کلی ذکر کرده‌اند، خط می‌خورند.

این سؤال، مشابه تست ۱۳۱ از کنکور نوبت اول ۱۴۰۴ طرح شده است.

- ۱۳۱- اگر «الف یا غیر ج» منفصله مانعة الرفع و «ب یا غیر د» مانعة الجمع باشد، به ترتیب کدام قضایای حملی را می‌توان از آن‌ها نتیجه گرفت؟
- (۱) هیچ الف ج نیست. - بعضی ب غیر د نیست.
 (۲) بعضی الف غیر ج نیست. - بعضی غیر د ب است.
 (۳) بعضی الف ج نیست. - بعضی ب غیر د نیست. ✓
 (۴) بعضی الف غیر ج است. - بعضی ب غیر د است.

۱۱۵- با توجه به نوع قضیه منفصله «کلمه یا اسم است یا حرف»، چند مورد از قضایای حملی زیر کاذب هستند؟

- الف - هیچ اسمی، حرف نیست.
 ب - بعضی اسم‌ها، حرف هستند.
 ج - هر غیر اسمی، حرف است.
 د - بعضی غیر حرف‌ها، اسم هستند.
- (۱) یک قضیه (۲) دو قضیه (۳) سه قضیه (۴) چهار قضیه

(متوسط - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۸۶ تا ۹۱ - ۱۰۰۹

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

عبارت‌های «ب» و «ج» کاذب هستند.

گام اول
قضیه «کلمه یا اسم است یا حرف» چه نوع منفصله‌ای است؟

- آیا می‌توانند با هم جمع شوند؟ (آیا کلمه‌ای داریم که هم اسم باشد هم حرف؟) ← خیر، پس اجتماع آن‌ها محال است.
 - آیا می‌توانند هر دو کاذب باشند؟ (آیا کلمه‌ای داریم که نه اسم باشد نه حرف؟) ← بله، «فعل» وجود دارد، پس ارتفاع آن‌ها محال نیست.
- نتیجه: این قضیه فقط مانعة الجمع است. (مشابه رابطه تضاد). در این حالت، دو طرف هیچ اشتراکی ندارند، اما ممکن است حالت سومی وجود داشته باشد.

گام دوم

بررسی درستی و نادرستی گزاره‌ها:

گزاره (الف): هیچ اسمی، حرف نیست.
چون مانعة‌الجمع هستند، پس هیچ اشتراکی ندارند. این گزاره صادق است.

گزاره (ب): بعضی اسم‌ها، حرف هستند.

این گزاره دقیقاً برخلاف مانعة‌الجمع بودن است. چون هیچ اشتراکی ندارند، محال است اسمی حرف باشد. این گزاره کاذب است.

گزاره (ج): هر غیر اسمی، حرف است.

آیا هر چیزی که اسم نباشد، لزوماً حرف است؟ خیر! اگر کلمه‌ای اسم نباشد، ممکن است «فعل» باشد. (چون قضیه مانعة‌الرفع نبود). این گزاره کاذب است.

گزاره (د): بعضی غیر حرف‌ها، اسم هستند.

آیا چیزهایی داریم که حرف نباشند و اسم باشند؟ بله! تمام اسم‌ها، در واقع «غیر حرف» هستند، پس این گزاره صادق است.

گام سوم

نتیجه‌گیری نهایی:

گزاره‌های (ب) و (ج) کاذب بودند.

این سؤال، مشابه تستی از کنکور نوبت اول ۱۴۰۳ طرح شده است.

با توجه به نوع قضیه «این موجود یا غیرانسان است یا حیوان»، چند مورد از قضایای زیر کاذب هستند؟

- بعضی حیوان‌ها غیرانسان هستند.

- هر حیوانی غیرانسان است.

- بعضی غیرانسان‌ها حیوان هستند.

- هیچ غیرانسانی حیوان نیست.

(۴) یک

(۳) دو ✓

(۲) سه

(۱) چهار

۱۱۶- هرگاه از قضیه «اگر عددی بر ۱۰ بخش‌پذیر باشد، آنگاه آن عدد زوج است» نتیجه بگیریم که «عدد ۱۵ زوج نیست»، دچار چه مغالطه‌ای شده‌ایم؟

(۱) رفع مقدم (۲) وضع تالی (۳) مغالطه در ماده (۴) دچار مغالطه نشده‌ایم

(متوسط - مفهومی - سریع - صفحه ۹۰ تا ۹۲ - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

از نفی بخش اول (بخش‌پذیر نبودن بر ۱۰) به نفی بخش دوم (زوج نبودن) رسیده‌ایم که مغالطه «رفع مقدم» است.

گام اول

مقدم (شرط): اگر عدد بر ۱۰ بخش‌پذیر باشد.

تالی (جواب شرط): آن عدد زوج است.

بخش محذوف در قیاس صورت سؤال: عدد ۱۵ بر عدد ۱۰ بخش‌پذیر نیست. (رفع مقدم)

گام دوم

استدلال مطرح شده در صورت سؤال می‌گوید:

عدد ۱۵ بر ۱۰ بخش‌پذیر نیست (رفع مقدم).

نتیجه گرفته: پس عدد ۱۵ زوج نیست.

گرچه در این مثال خاص، نتیجه (زوج نبودن ۱۵) در واقعیت درست درآمده است، اما روش استدلال مغالطه است؛ زیرا از رفع مقدم به نتیجه رسیده است.

راهنمای مسیرت...

فرمول «اگر الف آنگاه ب؛ الف نیست، پس ب نیست» در منطق نامعتبر است و به آن مغالطه رفع مقدم می‌گویند. طراح عمداً مثالی (عدد ۱۵) انتخاب کرده که نتیجه‌اش در واقعیت درست است تا شما را فریب دهد.

این سؤال، مشابه تستی از کنکور ۱۳۹۷ طرح شده است.

اگر از قضیه «هرگاه شکلی مربع باشد، دارای چهار ضلع است.» نتیجه بگیریم که «دوزنقه مربع است.» دچار چه مغالطه‌ای شده‌ایم؟
 (۱) وضع تالی ✓ (۲) رفع مقدم (۳) ایهام انعکاس (۴) مغالطه در ماده

۱۱۷- در قیاس استثنایی اتصالی، اگر بخواهیم از «عدم تحقق جواب شرط» به «عدم تحقق شرط» برسیم، کدام مسیر استنتاجی را طی کرده‌ایم و چرا این مسیر معتبر است؟

- (۱) وضع مقدم؛ زیرا با اثبات علت به معلول رسیده‌ایم.
- (۲) رفع تالی؛ زیرا انتفای معلول مستلزم انتفای علت تامه است.
- (۳) رفع مقدم؛ زیرا با نفی شرط به نفی نتیجه رسیده‌ایم.
- (۴) وضع تالی؛ زیرا از وجود نتیجه به وجود شرط پی برده‌ایم.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۹۰ تا ۹۲ - ۱۰۰۹

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

رسیدن از «عدم تحقق جواب شرط» به «عدم تحقق شرط» همان قاعده رفع تالی است که به دلیل رابطه علی میان مقدم و تالی، استنتاجی معتبر محسوب می‌شود.

گام اول

در این سؤال باید ابتدا زبان عرفی را به زبان فنی منطق ترجمه کنیم.

- جواب شرط، همان «تالی» است.
 شرط، همان «مقدم» یا «علت» است.
 پس عبارت «عدم تحقق نتیجه» = «رفع تالی» است.
 همچنین عبارت «عدم تحقق شرط» = «رفع مقدم» است.

گام دوم

مسیر استنتاجی مورد نظر، حرکت از نفی تالی به نفی مقدم است که دقیقاً تعریف قاعده رفع تالی در قیاس استثنایی اتصالی است.

گام سوم

چرا این قاعده معتبر است؟

در قضیه شرطی متصله، میان مقدم و تالی رابطه‌ای شبیه رابطه علت و معلول برقرار است. مقدم نقش علت تامه و تالی نقش معلول را ایفا می‌کند. از آنجا که تخلف معلول از علت تامه محال است، اگر معلول تحقق نیابد، یقیناً علت تامه آن نیز محقق نشده است. این همان دلیلی است که در گزینه دوم ذکر شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) نادرست است؛ زیرا وضع مقدم از اثبات مقدم به اثبات تالی می‌رسد، در حالی که سؤال از نفی به نفی رسیده است؛ نه از اثبات به اثبات. همچنین مسیر استنتاجی وضع مقدم، عکس چیزی است که سؤال توصیف کرده است.
- ۳) رفع مقدم یک مغالطه است نه یک قاعده معتبر. علاوه بر این، توصیف ارائه شده در این گزینه وارونه است؛ رفع مقدم از نفی مقدم به نفی تالی می‌رسد، نه از نفی نتیجه به نفی شرط آن گونه که سؤال پرسیده است.
- ۴) وضع تالی نیز یک مغالطه است و مسیر استنتاجی آن از اثبات تالی به اثبات مقدم است، نه از نفی به نفی که سؤال توصیف کرده است.

راه نجات سریع!

در نگاه اول باید گزینه‌های ۳ و ۴ را خط بزنید؛ زیرا اصلاً معتبر نیستند و سؤال در فرض معتبر بودن قیاس استثنایی است.

نکته

رابطه مقدم و تالی در قضیه شرطی متصله همانند رابطه علت تامه و معلول است. از همین رو، اثبات علت مستلزم اثبات معلول و انتفای معلول مستلزم انتفای علت است.

راهنمای مسیرت...

برای حل این تست، ابتدا عبارات عرفی سؤال را به اصطلاحات فنی منطق ترجمه کنید، سپس مسیر استنتاج (از نفی یا اثبات، به مقدم یا تالی) را تعیین نمایید.

۱۱۸- بر اساس فلسفه ارسطو، عبارت «گویا در هنگام استدلال، با خود نطق می‌کند» ناظر به کدام ویژگی نفس انسان است؟

- ۱) مادی بودن نفس که مانع از مشاهده فرآیند تفکر می‌شود.
- ۲) بالقوه بودن نفس که در فرآیند استدلال نیز فعلیت نمی‌رسد.
- ۳) وحدت و یگانگی میان قوه تفکر و قوه نطق در نفس انسان.
- ۴) تمایز نفس از بدن که استدلال را امری کاملاً مادی می‌سازد.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۷۲ - ۱۱۰۹

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

ارسطو می‌گوید «ناطق» یعنی «قوه تفکر» و استدلال کردن مثل «با خود نطق کردن» است. پس تفکر و نطق یک قوه‌اند، نه دو چیز جدا.

ارسطو معتقد بود که مقصود از ناطق بودن انسان صرفاً سخن گفتن او نیست، بلکه مقصود اصلی قوه تفکر و تعقل است. سپس می‌گوید انسان با قوه تفکر خود استدلال می‌کند و گویا در هنگام استدلال با خود نطق می‌کند. این عبارت نشان می‌دهد که استدلال نوعی نطق درونی است و تفکر همان نطق با خود است؛ بنابراین قوه تفکر و قوه نطق یک چیزند و ارسطو توضیح می‌دهد چرا انسان ناطق نامیده شده است: نه به خاطر سخن گفتن ظاهری، بلکه چون تفکر خودش نوعی نطق است.

آنچه گذشت...

استدلال دو مرحله دارد: اول نطق درونی یعنی تفکر با خود و دوم نطق بیرونی یعنی انتقال به دیگران.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اولاً نفس انسان مادی نیست. ثانیاً، عبارت «گویا با خود نطق می‌کند» اصلاً درباره مادی بودن یا نبودن نفس نمی‌گوید بلکه درباره ماهیت تفکر به مثابه نطق درونی سخن می‌گوید.
- ۲) این گزینه به بحث بالقوه و بالفعل ارسطو اشاره دارد که در کتاب درسی آمده اما ربطی به عبارت مورد سؤال ندارد. در واقع نفس در هنگام تولد بالقوه است و به تدریج به فعلیت می‌رسد اما عبارت «گویا با خود نطق می‌کند» درباره چیز دیگری است؛ یعنی درباره وحدت تفکر و نطق.
- ۳) عبارت مورد سؤال اصلاً درباره مادی یا غیرمادی بودن استدلال صحبت نمی‌کند بلکه درباره شباهت ساختاری تفکر و نطق سخن می‌گوید و می‌خواهد توضیح دهد چرا به تفکر نطق گفته می‌شود.

راهنمای مسیرت...

در برخی تست‌ها، ممکن است چند گزینه از نظر محتوا درست باشند؛ اما ارتباطی با صورت سؤال نداشته باشند.

۱۱۹- گزاره زیر با دیدگاه‌های کدام فیلسوف یا دستگاه فلسفی در تعارض است؟

«انسان موجودی است که قوانین طبیعت بر تمام ابعاد وجودش حاکم است و هیچ بخشی از او از این قوانین مستثنا نیست.»

- ۱) هابز، زیرا او ذهن را ماشینی می‌داند که مانند موتور اتومبیل کار می‌کند.
- ۲) مارکس، زیرا او نیازهای اخلاقی را محصول نیازهای مادی می‌داند.
- ۳) داروینیست‌ها، زیرا آنها انسان را حیوانی پیچیده‌تر می‌دانند.
- ۴) دکارت، زیرا او تفسیر دیگری از ماهیت انسان ارائه می‌دهد.

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۷۳ تا ۷۵ - ۱۱۰۹

بررسی سریع:

عبارت مذکور می‌گوید تمام ابعاد انسان تابع قوانین طبیعت است. این سخن مستقیماً با دیدگاه دکارت تعارض دارد چون دکارت می‌گوید روح از قوانین فیزیکی آزاد است.

عبارت مذکور در صورت سؤال این است که هیچ بخشی از انسان از قوانین طبیعت مستثنا نیست. این یعنی همه ابعاد انسان از جمله ذهن و روح تابع قوانین فیزیکی هستند. کتاب درسی درباره دکارت می‌گوید که روح از قوانین فیزیکی آزاد است ولی بدن مانند دیگر اجسام از قوانین فیزیکی تبعیت می‌کند؛ بنابراین دکارت معتقد است یک بخش از انسان، یعنی روح، از قوانین فیزیکی آزاد است و این دقیقاً نقطه مقابل گزاره صورت سؤال است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) هابز ذهن را ماشین مادی می‌داند که شبیه دستگاه مکانیکی کار می‌کند. این دیدگاه نه تنها با سخن مذکور در صورت سؤال تعارض ندارد بلکه با آن هماهنگ است چون هر دو همه ابعاد انسان را تابع قوانین مادی می‌دانند.
- ۲) مارکس انسان را فقط موجود مادی می‌داند و نیازهای اخلاقی را هم محصول نیازهای مادی می‌شمارد. این دیدگاه با سخن مذکور در صورت سؤال سازگار است نه متعارض، چون هر دو انسان را کاملاً مادی و تابع قوانین طبیعی می‌دانند.
- ۳) داروینیست‌ها انسان را حیوانی پیچیده‌تر می‌دانند که تفاوت حقیقی با سایر حیوانات ندارد. این دیدگاه نیز با سخن مذکور در صورت سؤال تعارض ندارد چون داروینیست‌ها هم انسان را موجودی کاملاً طبیعی و تابع قوانین طبیعت می‌دانند.

نکته

داروینیسم تفاوت انسان و حیوان را ذاتی نمی‌داند و آن را یک تفاوت زیستی، همچون تفاوت مارمولک و مار تلقی می‌کند.

طبقه‌بندی موضوعی

مروری سریع بر دیدگاه فیلسوفان	
روح و بدن کاملاً از هم جدا هستند. بدن ماشینی تابع قوانین فیزیکی است؛ اما روح آزاد از این قوانین و مرکز اندیشه است.	دکارت
وجود اختیار و وجدان اخلاقی در انسان، دلیل بر وجود نفس مختار است زیرا بدن مادی نمی‌تواند منشأ اراده آزاد باشد.	کانت
انسان، یک موجود تک‌ساحتی است و ذهن انسان یک ماشین پیچیده مادی است که مانند دستگاه مکانیکی کار می‌کند.	هابز
انسان موجودی صرفاً مادی است که نیازهای اصلی او مادی‌اند و حتی اخلاق و قانون هم برای رفع نیازهای مادی ابداع شده‌اند.	مارکس
انسان فقط حیوانی پیچیده‌تر است و تفاوت حقیقی با سایر حیوانات ندارد، پس نمی‌توان برایش ارزش ویژه‌ای قائل شد.	داروینیست‌ها

••• bio •••

۱۲۰- کدام تحلیل از نسبت میان «زمان تعلق روح» و «غایت روح» در فلسفه ابن‌سینا درست است؟

- ۱) تعلق روح به بدن تکمیل‌شده نشان می‌دهد که روح برای رسیدن به کمال، ذاتاً نیازمند بدن است و بدون آن به غایت خود نمی‌رسد.
- ۲) تقدم تکمیل بدن بر تعلق روح، حاکی از آن است که بدن، علت ایجاد روح است و روح تنها پس از تکامل بدن به آن ملحق می‌شود.
- ۳) روح با وجود تعلق به بدن مادی، اصل و غایتش فراتر از عالم ماده است و تعلق به بدن، نزولی موقت برای طی مسیر کمال است.
- ۴) بی‌قراری روح غیرمادی برای بازگشت به جایگاه اصلی‌اش، به معنای ناقص بودن ذاتی روح در هنگام تعلق به بدن مادی است.

بررسی سریع:

روح در نظر ابن‌سینا مجرد و متعلق به عالم بالاست، پس تعلقش به بدن، نزولی موقت برای طی مسیر کمال است.

گام اول

گزاره اول این است که روح «پس از تکمیل بدن» به آن تعلق می‌گیرد و گزاره دوم این است که روح «جایگاهی رفیع» دارد و «مشتاق بازگشت» به آن است.

گام دوم

ترکیب این دو گزاره نشان می‌دهد که روح از منظر ابن‌سینا، حقیقتی مجرد و فرامادی است که اصل و غایتش در عالم بالاست، اما برای طی مسیر کمال و کسب علم و فضائل، به صورت موقت به بدن مادی تعلق می‌گیرد.

گام سوم

شرط تکمیل بدن برای پذیرش روح، نه به معنای نیاز ذاتی روح به بدن است و نه به معنای علیت بدن برای روح، بلکه صرفاً بیانگر شرطی لازم است؛ یعنی بدن باید آمادگی پذیرش این حقیقت شریف را پیدا کند. بی‌قراری روح برای بازگشت نیز نشانه غربت روح در عالم ماده است نه نقص ذاتی آن.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این گزینه ادعا می‌کند روح ذاتاً برای رسیدن به کمال نیازمند بدن است، در حالی که از منظر ابن‌سینا روح مجرد است و غایتش بازگشت به عالم بالاست. **تعلق به بدن ابزاری موقت برای کسب کمالات است نه شرط ذاتی کمال روح.** اگر روح ذاتاً نیازمند بدن بود، اشتیاق به بازگشت و رها شدن از بدن معنا نداشت.

۲) این گزینه بدن را علت ایجاد روح معرفی می‌کند. این دقیقاً نقطه مقابل دیدگاه ابن‌سیناست. در متن صریحاً آمده که «**خداوند روح را عطا می‌کند**» نه اینکه بدن روح را تولید کند. روح از جنس موجودات مجرد است و منشأ الهی دارد.

راهنمای مسیرت...

در برخی تست‌ها، بخشی از گزینه درست و بخشی دیگر نادرست است تا داوطلب را دچار فریب کند. مثلاً در این تست، این واقعیت که «روح تنها پس از تکامل بدن به آن ملحق می‌شود» درست است؛ اما بخش قبلی آن نادرست می‌باشد که سبب نادرستی کل گزینه شده است.

۴) بی‌قراری روح برای بازگشت، **نشانه غربت و دوری از وطن اصلی است نه نقص ذاتی.** روح در ذات خود کامل و شریف است و اتفاقاً به همین دلیل مشتاق عالم بالاست. نقص ذاتی به معنای کمبود در ماهیت روح است، در حالی که ابن‌سینا برای روح «جایگاه رفیع» قائل است که نشان‌دهنده ارزش ذاتی آن است.

همه نکات این تست

از نظر ابن‌سینا روح انسانی غیرمادی است و خداوند آن را پس از تکمیل بدن جنینی به انسان عطا می‌کند.

روح در دیدگاه ابن‌سینا استعداد کسب علم از طریق تفکر و درک اموری چون اخلاق، عشق، پرستش و معنویت را دارد.

تعلق روح به بدن از منظر او، موقتاً برای کسب کمالات است و روح در اصل متعلق به عالم بالا و مشتاق بازگشت است.

۱۲۱- کدام عبارت در انسان‌شناسی فلسفی سهروردی پذیرفتنی است؟

- ۱) ظلمانیت بدن مانعی ذاتی و غیرقابل رفع است که نفس را موقتاً از رسیدن به مشرق جهان بازمی‌دارد.
- ۲) نفس و بدن دو حقیقت کاملاً منفصل‌اند که هیچ تأثیر و تأثیری میان نورانیت یکی و ظلمانیت دیگری وجود ندارد.
- ۳) ظلمانیت بدن، حجابی است که با افزایش نورانیت نفس کمتر می‌شود و رؤیت حقایق و طی مسیر کمال را ممکن می‌سازد.
- ۴) نورانیت موجود در نفس و ظلمانیت موجود در بدن در یک سطح از هستی قرار دارند و تفاوت آنها صرفاً اعتباری است؛ نه حقیقی.

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - مفهومی - استاندارد ۵ - صفحه ۸۰ - ۱۱۱۰)

بررسی سریع:

در حکمت اشراق، ظلمانیت بدن حجابی است که با کسب نورانیت بیشتر توسط نفس، کم‌رنگ‌تر می‌شود و امکان رؤیت حقایق و سلوک به سوی مشرق را فراهم می‌آورد.

گام اول

سهروردی هستی را مراتب نور می‌داند که از نورالانوار (خداوند) آغاز و به پایین‌ترین درجه نور (مغرب عالم) ختم می‌شود. موجوداتی که نور کامل نیستند، ترکیبی از نور و ظلمت‌اند.

گام دوم

انسان نیز دارای دو جنبه است: نفس که جنبه نورانی اوست و بدن که جنبه ظلمانی اوست.

گام سوم

سهروردی می‌گوید «اگر نفس نورانیت بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر رؤیت می‌کند و می‌تواند مسیر کمال را طی کند». این عبارت نشان می‌دهد که ظلمانیت بدن مانعی مطلق نیست، بلکه حجابی است که با افزایش نورانیت نفس می‌توان از آن عبور کرد.

گام چهارم

نفس که از مشرق عالم دور افتاده و مشتاق بازگشت است، با کسب نورانیت بیشتر، توانایی رؤیت حقایق و طی مسیر کمال به سوی نورالانوار را به دست می‌آورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این گزینه ظلمانیت بدن را مانعی ذاتی و غیرقابل رفع معرفی می‌کند. این ادعا با متن کتاب در تعارض است. سهروردی می‌گوید «نفس می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند». اگر ظلمانیت غیرقابل رفع بود، سخن از طی مسیر کمال و کسب نورانیت بیشتر بی‌معنا می‌شد.

۲) این گزینه نفس و بدن را دو حقیقت کاملاً منفصل و بدون تأثیر متقابل معرفی می‌کند. این برداشت با ساختار فکری سهروردی ناسازگار است. وقتی سهروردی می‌گوید نفس جنبه نورانی و بدن جنبه ظلمانی «انسان» است، یعنی این دو در وجود واحد انسان با هم مرتبط‌اند. همچنین تأثیر کسب نورانیت بر رؤیت حقایق نشان می‌دهد که میان این دو جنبه تعامل وجود دارد.

۴) این گزینه تفاوت نور و ظلمت را صرفاً اعتباری می‌داند نه حقیقی. این ادعا با کل نظام فکری سهروردی در تعارض است. تمام حکمت اشراق بر پایه تفاوت حقیقی و مراتبی میان نور و ظلمت بنا شده است. نورالانوار در بالاترین مرتبه و ظلمت در پایین‌ترین مرتبه قرار دارد و این تفاوت، اساس و بنیان هستی‌شناسی اشراقی است، نه امری اعتباری.

مرور مباحث مربوط به سهروردی

سهروردی به جای مفهوم «وجود» از مفهوم «نور» استفاده می‌کند و هستی را مراتب نور می‌داند که از نورالانوار آغاز می‌شود.

خداوند در حکمت اشراق «نورالانوار» نامیده می‌شود زیرا نور محض است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد و مشرق عالم به شمار می‌آید.

نفس انسان جنبه نورانی و بدن او جنبه ظلمانی است و هرچه نفس نورانیت بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر رؤیت می‌کند.

سهروردی نفس انسانی را حقیقتی متعلق به مشرق عالم می‌داند که از آن دور افتاده و مشتاق بازگشت به آنجاست.

۱۲۲- کدام گزینه تفاوت بنیادین دیدگاه ملاصدرا را با ابن‌سینا و سهروردی به درستی نشان می‌دهد؟

- ۱) ابن‌سینا و سهروردی هر دو نفس و بدن را دو حقیقت مستقل می‌دانند، اما ملاصدرا آنها را یک حقیقت واحد با دو مرتبه از وجود می‌شمارد.
- ۲) ابن‌سینا نفس را مجرد و سهروردی آن را مادی می‌داند، اما ملاصدرا معتقد است نفس از ابتدا مجرد است و تنها در ظاهر با بدن ارتباط دارد.
- ۳) سهروردی و ابن‌سینا هر دو به تکامل بدن معتقدند، اما ملاصدرا این نظریه را رد کرده و نفس غیرمادی را غیر متغیر و بدن مادی را متغیر می‌داند.
- ۴) ابن‌سینا نفس را پیش از بدن موجود می‌داند و سهروردی نفس را پس از بدن، اما ملاصدرا معتقد است نفس و بدن مستقل از هم خلق شده‌اند.

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - ترکیبی - سریع ۶ - صفحه ۷۹ تا ۸۲ - ۱۱۱۰)

بررسی سریع:

ملاصدرا برخلاف ابن‌سینا و سهروردی که نفس و بدن را دو امر جداگانه می‌دانند، معتقد است نفس و بدن یک حقیقت واحدند که دارای دو مرتبه متفاوت از وجود هستند.

گام اول

ابن‌سینا در فلسفهٔ مشائی، نفس را مستقل از بدن می‌داند و میان نفس و بدن تمایز اساسی قائل است؛ از نظر او بدن ماده است و نفس صورتی مجرد که به این ماده تعلق گرفته است.

گام دوم

سهروردی نیز در حکمت اشراق، نفس را نور و بدن را ظلمت می‌نامد و این دو را دو حقیقت متقابل و جداگانه معرفی می‌کند.

گام سوم

اما ملاصدرا دیدگاه متفاوتی دارد. او می‌گوید نفس و بدن یک حقیقت واحدند که در دو مرتبه از وجود قرار دارند؛ بدن مرتبه نازل و نفس مرتبه عالی همان حقیقت واحد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) این گزینه ادعا می‌کند سهروردی نفس را مادی می‌داند که کاملاً خلاف واقع است. سهروردی نفس را نور می‌داند که حقیقتی غیرمادی و متعلق به عالم انوار است.

۳) تکامل بدن به معنای مطرح‌شده در این گزینه، نظریه‌ای نیست که به ابن‌سینا و سهروردی نسبت داده شود. همچنین ملاصدرا نفس را ثابت نمی‌داند بلکه دقیقاً برعکس، معتقد به تحول و تکامل نفس است.

۴) ابن‌سینا نفس را پیش از بدن موجود نمی‌داند؛ بلکه معتقد است نفس پس از تکمیل اندام‌های جنینی به بدن ملحق می‌شود. همچنین ملاصدرا نفس و بدن را مستقل از هم نمی‌داند بلکه آنها را یک حقیقت واحد می‌شمارد.

۱۲۲- کدام گزینه دربارهٔ وضعیت عقل‌گرایی در ایران پیش از باستان درست است؟

- ۱) نام «مزد» بیانگر آن است که خداوند، خرد و اندیشه را به عنوان نخستین مخلوق خود آفریده است؛ اما این نگاه توحیدی در اواخر عصر ساسانی، جای خود را به عقاید غیرتوحیدی داد.
- ۲) گزارش‌هایی نظیر حکمت‌الاشراق سهروردی تأیید می‌کنند که حکمای باستان برای «عقل» شأنیت الهی قائل بودند؛ با این حال، این عقل‌گرایی بنیادین در اواخر دوره ساسانی دچار افول شد.
- ۳) فردوسی در شاهنامه نشان می‌دهد که خدا جهان را «بر اساس خرد» آفریده است و رهبری می‌کند؛ اما این دورهٔ طلایی از عقل‌گرایی در اواخر عصر ساسانیان، کاملاً از بین می‌رود.
- ۴) عقل‌گرایی ایران باستان که پیش از تمدن اسلامی به عنوان یک کانون اولیه شکل گرفته بود، در طول دوره ساسانی در حاشیه قرار داشت و صرفاً در میان حکیمان باقی ماند.

بررسی سریع:

حکیمان ایران پیش از باستان خدا را خود «عقل» می‌نامیدند (شأن الهی عقل) و این جریان در اواخر ساسانی رو به ضعف رفت.

حکمای ایران پیش از باستان «خدا را عقل نامیده‌اند» (پس برای عقل شأن الهی قائل بودند) و سهروردی در حکمت‌الاشراق این موضوع را گزارش کرده است. این عقل‌گرایی در «اواخر عصر ساسانی» رو به ضعف (افول) نهاد و عقاید غیرعقلانی پدیدار شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اولاً در کتاب درسی بیان نشده که ایرانیان پیش از باستان، خرد و اندیشه را «نخستین مخلوق» می‌دانند. ثانیاً، در اواخر دوره ساسانیان، عقاید غیرعقلانی رواج پیدا کرد؛ نه عقاید غیر توحیدی.

۳) در عصر ساسانی عقل‌گرایی «از بین نرفت» (ناپود نشد)، بلکه «رو به ضعف نهاد» (کاهش یافت).

۴) اولاً این ضعف در «اواخر عصر ساسانی» رخ داد، نه «در تمام طول دوره ساسانی». ثانیاً هیچ‌جای کتاب درسی نمی‌گوید که فقط در میان حکیمان باقی ماند، بلکه می‌گوید در نظام اجتماعی و فرهنگ پدیدار شد.

همه نکات این تست

در تفکر ایران پیش از باستان، خدا و عقل دو حقیقت جدا از هم نیستند؛ بلکه خدا همان «عقل برتر» است.

نام «مزدا» اشاره به خدایی دارد که جهان را بر اساس خرد (نه صرفاً به عنوان یک ابزار) خلق و رهبری می‌کند.

عقل‌گرایی ایران باستان در دوران ساسانیان (به‌ویژه اواخر آن) تضعیف شد، اما ریشه کن نشد.

ظهور عقاید غیرعقلانی در فرهنگ عمومی اواخر ساسانی، نشانه‌ی افول دوران خردورزی بود.

۱۲۴- کدام گزینه به‌درستی نسبت عقل فعال با عقل استدلالی را توضیح می‌دهد؟

- ۱) خود عقل انسان پس از تکامل، از حالت مادی خارج شده و تبدیل به عقل فعال (عقل دهم) می‌شود.
- ۲) عقل فعال، موجودی مستقل از انسان است که بدون آن، عقل انسانی توان ادراک مفاهیم کلی را ندارد.
- ۳) عقل فعال، نقش تسهیل‌کننده دارد و ادراک مفاهیم کلی و جزئی بدون مدد ساسانی او صورت می‌گیرد.
- ۴) عقل فعال، به‌صورت مستقیم، محتوای شناخت را به عقل انسان منتقل می‌کند تا آدمی به معرفت برسد.

بررسی سریع:

عقل فعال موجودی مجرد و مستقل از انسان است که شرط امکان ادراک مفاهیم کلی برای عقل انسانی محسوب می‌شود.

در فلسفه اسلامی، عالم عقول مرتبه‌ای از موجودات کاملاً مجرد است و عقل فعال یکی از این عقول به‌شمار می‌رود. عقل فعال نه بخشی از نفس انسان است و نه حاصل تکامل تدریجی عقل انسانی، بلکه موجودی مستقل و غیرمادی است که فیض معرفت از طریق آن به عقل انسان می‌رسد. تشبیه فارابی از عقل فعال به «آفتاب» و عقل انسان به «چشم» نشان می‌دهد که همان‌گونه که دیدن بدون نور آفتاب ممکن نیست، ادراک مفاهیم کلی نیز بدون افاضه عقل فعال تحقق نمی‌یابد؛ هرچند این افاضه در باطن انسان و به‌صورت غیر محسوس انجام می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) عقل فعال، مرحله‌ای از تکامل عقل انسان نیست، بلکه موجودی مستقل و مجرد از نفس انسانی است. به‌عبارت دیگر، هیچ‌گاه عقل انسان، تبدیل به عقل فعال نمی‌شود.

رفع ابهام

عقل انسان، تنها می‌تواند به مرتبه عقل برسد؛ اما هیچ‌گاه تبدیل به خودِ عقول نمی‌شود.

۳ نقش عقل فعال صرفاً تسهیل‌کننده نیست، بلکه شرط بنیادین امکان ادراک کلیات به‌شمار می‌رود و نمی‌توان نقش او را نادیده گرفت.

۴ عقل فعال، صرفاً توانایی اندیشیدن را به انسان می‌دهد؛ نه اینکه خودش داده‌های معرفتی را کسب کرده و به انسان منتقل کند. در واقع انسان، خودش باید به شناخت جهان برسد.

نکته

عقل فعال، هیچ‌گاه نقش فاعلِ شناسا را بر عهده نمی‌گیرد؛ یعنی قرار نیست خودش چیزی را برای انسان شناسایی کند، بلکه صرفاً زمینه را برای اندیشیدن انسان مهیا می‌کند.

۱۲۵- کدام گزینه دقیق‌ترین تفاوت میان «عقل بالفعل» و «عقل بالمستفاد» را بیان می‌کند؟

- ۱) در عقل بالمستفاد، همه معقولات پیشین نزد عقل حاضرند و حضور آنان نتیجه تسلط عقل بر علم خود است، نه در اثر تجربه تازه.
- ۲) در عقل بالفعل، معقولات حاضرند و تفاوت با عقل بالمستفاد در این است که در دومی دیگر از عقل فعال مدد گرفته نمی‌شود.
- ۳) تفاوت عقل بالفعل و عقل بالمستفاد در این است که اولی مربوط به درک محسوسات است و دومی مربوط به درک معقولات.
- ۴) عقل بالمستفاد یعنی عقل به‌طور کامل از عقل فعال جدا می‌شود و خودش منشأ ادراک معقولات در جهان هستی می‌گردد.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۴ و ۶۵ - ۱۳۰۸

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

در عقل بالمستفاد، عقل تمام معقولات را در خود حاضر دارد و می‌تواند بدون تجربه جدید آن‌ها را احضار کند؛ اما عقل بالفعل، نیازمند تجربه جدید است.

گام اول

عقل بالفعل: مرحله‌ای است که عقل، معقولات را بالقوه دارد اما هرگاه بخواهد می‌تواند آنها را بالفعل کند؛ یعنی صلاحیت ادراک برایش فعلیت یافته است و برای فعلیت یافتن این موضوع، نیاز به تجربه جدید دارد، یعنی باید شناخت جدیدی را کسب کند.

گام دوم

عقل بالمستفاد: مرحله‌ای بالاتر از عقل بالفعل است؛ در آن، عقل به مرتبه‌ای از کمال می‌رسد که معقولات قبلی برایش همواره حاضر هستند (نه فقط آماده حضور) و این حضور معقولات به معنای تسلط کامل او بر علوم و دانسته‌های خویش است، پس در این مرحله، نیازی به تجربه جدید نیست و شناخت‌ها از قبل حاضر هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ و ۴) مدرسانی عقل فعال همواره برقرار است و در مرحله عقل بالمستفاد قطع نمی‌شود.

نکته

عقل فعال سرچشمه دائمی فیض است و هیچ مرتبه‌ای از عقل انسانی از فیض آن بی‌نیاز نمی‌شود.

۳) عقل بالفعل و عقل بالمستفاد، هر دو شامل امور محسوس و معقول می‌شوند و چنین تمایزی میان آن‌ها وجود ندارد.

نکته

عقل بالفعل یعنی عقل توانایی فعلیت یافتن معقولات را دارد، اما همه را هم‌زمان حاضر ندارد.

۱۲۶- با توجه به مبنای مشترک فیلسوفان مسلمان در خصوص رابطه میان دین و فلسفه کدام گزینه درست است؟

- ۱) اگر عقل در مرحله بررسی اولیه یک باور دچار تردید شود، نمی‌توان آن باور را پذیرفت؛ زیرا تردید عقلی، اعتبار وحی را نیز مخدوش می‌کند.
- ۲) تنوع راه‌های دستیابی به شناخت، اقتضا می‌کند هر راه نسبت به دیگری مستقل باشد و هیچ‌کدام نتوانند نقص یا محدودیت دیگری را جبران کنند.
- ۳) وقتی در تفسیر یک آموزه وحیانی به نتیجه‌ای می‌رسیم که با داوری عقلی سازگار نیست، باید حکم به کنار گذاشتن وحی داد؛ زیرا استدلال عقلی، تفسیرگر وحی است.
- ۴) اگر یک استدلال عقلی، یقینی باشد، هر نتیجه دیگر، ناشی از ضعف در روش فهم آن است؛ زیرا نهایتاً شناختی ثابت از موضوعات واحد وجود دارد.

پاسخ: گزینه ۴

آسان - مفهومی - استاندارد - صفحه ۶۵ و ۶۶ - ۱۳۰۸

بررسی سریع:

در مبنای مشترک فیلسوفان مسلمان، حقیقت واحد است و تعارض واقعی میان عقل و دین وجود ندارد؛ بنابراین اگر یک استدلال عقلی صحیح به نتیجه‌ای قطعی برسد، هر نتیجه ناسازگار دیگر ناگزیر ناشی از ضعف در روش فهم آن منبع است، نه ناشی از دوگانگی حقیقت.

گام اول

فیلسوفان مسلمان بر این اصل بنیادین توافق دارند که **واقعیت و حقیقت، واحد و ثابت است** و راه‌های شناخت (عقل، وحی، شهود) گرچه متکثرند، اما همگی ناظر به همان حقیقت واحدند. از این رو، تعارض حقیقی میان نتایج صحیح این راه‌ها محال است.

گام دوم

بر این اساس، اگر یک استدلال عقلی با شرایط لازم (مقدمات درست، صورت معتبر و فرآیند استدلال صحیح) به نتیجه‌ای قطعی برسد، نمی‌توان پذیرفت که نتیجه‌ای دیگر که با آن ناسازگار است، به همان اندازه معتبر باشد. در چنین وضعی، منشأ ناسازگاری نه در خود حقیقت، بلکه در روش فهم یا برداشت ما از منبع دیگر است.

گام سوم

این دیدگاه نه به معنای نفی اعتبار وحی است و نه به معنای مطلق‌انگاری عقل، بلکه بر این اصل تکیه دارد که **شناخت‌های بشری ممکن است دچار خطا شوند، اما خود حقیقت متناقض نیست**؛ بنابراین، گزینه ۴ دقیقاً با این مبنای مشترک هماهنگ است که «شناخت نهایی از موضوعات واحد است» و اختلاف‌ها به ضعف در فهم بازمی‌گردد، نه به کثرت حقیقت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اگر در استدلال عقلی تردید شد، این تردید دلیل قطعی بر نفی اعتبار داده‌های دینی نیست، بلکه معمولاً باید در فهم یا مقدمات یا ادراک بازنگری صورت گیرد.

رفع ابهام

این گزینه به نحوی بیان شده که گویا فیلسوفان مسلمان، عقل را برتر از سایر ابزارهای شناخت می‌دانند و در صورتی که استدلال عقلی‌شان با تردید مواجه شود، بقیه ابزارهای شناخت را کنار می‌گذارند. حال آنکه مشخصاً این برداشت از فلسفه اسلامی نادرست است.

۲) غفلت یا اشتباه احتمالی در فهم یک منبع معرفتی می‌تواند با رجوع دقیق‌تر به دیگری تصحیح گردد و این تعامل شرط کلیدی پرهیز از خطاست.

نکته

استقلال روشی راه‌های معرفت به معنای بی‌ربطی کامل آن‌ها به یکدیگر نیست.

۳) اساساً «وحی» قابل بازنگری نیست؛ چرا که براساس آموزه‌های فلسفه اسلامی، مخصوص پیامبران و مصون از خطاست. در صورتی که استدلال عقلی با وحی در تعارض باشد، قطعاً استدلال عقلی دچار خطا شده و باید در فرآیند استدلال خود بازنگری کنیم. البته «فهم ما از وحی» قابل بازنگری است؛ اما این گزینه درباره خود وحی است؛ نه فهم ما از وحی.

آنچه گذشت...

در فلسفه یازدهم خواندید که پیامبران، وحی الهی را بدون دخل و تصرف به مردم منتقل می‌کنند و از این جهت، وحی خطاناپذیر است و اگر خطایی باشد، ناشی از برداشت ما از وحی است.

••• iaz •••

۱۲۷- کدام گزینه درباره وقایع سده‌های ابتدائی در جهان اسلام درست است؟

- ۱) به واسطه ارزش داشتن تفکر در قرآن، حیات فلسفی از همان ابتدای ظهور اسلام پایه‌گذاری شده بود.
- ۲) ابویوسف یعقوب بن اسحاق کندی، اولین فیلسوفی بود که چارچوب فلسفه اسلامی را پایه‌گذاری کرد.
- ۳) بحث و گفت‌وگو در مباحث اعتقادی که از زمان پیامبر رایج شده بود، با روش عقلانی صورت می‌گرفت.
- ۴) در نهضت ترجمه، کتاب‌های فراوانی از زبان عربی به زبان‌های یونانی، پهلوی، هندی و سریانی ترجمه شد.

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - خط به خط - سریع - صفحه ۷۰ تا ۷۳ - ۱۲۰۹)

بررسی سریع:

در سده‌های نخستین اسلامی، گفت‌وگوهای اعتقادی میان مسلمانان رواج داشت و این گفت‌وگوها غالباً با روش عقلانی انجام می‌شد.

در همان ابتدای ظهور اسلام، مسلمانان با پرسش‌ها و چالش‌های متعددی درباره مفاهیم توحید، صفات الهی، قضا و قدر، افعال انسان و نسبت ایمان و عمل مواجه شدند. این مسائل از همان زمان پیامبر اسلام و پس از آن، میان مسلمانان مورد گفت‌وگو قرار می‌گرفت. نکته مهم این است که این گفت‌وگوها فقط نقل متن یا استناد ساده نبود، بلکه آغاز شکل‌گیری یک سنت عقلانی در دفاع و توضیح باورهای دینی بود.

نکته ترکیبی با درس ۱۱:

این روند بعدها به شکل‌گیری علم کلام انجامید؛ دانشی که اساساً بر گفت‌وگوهای اعتقادی عقلانی استوار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) حیات فلسفی دو قرن پس از ظهور اسلام پایه‌گذاری شد.

رفع ابهام

گزینه یک درباره «حیات عقلی» درست است؛ نه «حیات فلسفی».

۲) کندی اولین فیلسوف مشهور مسلمان است، اما مؤسس فلسفه اسلامی (به معنای نظام‌سازی فلسفی)، فارابی است. در واقع این گزینه، کندی را بنیان‌گذار فلسفه اسلامی دانسته که با محتوای کتاب سازگار نیست.

نکته

اولین فیلسوف مشهور مسلمان ← کندی
مؤسس فلسفه اسلامی ← فارابی

۴) برعکس حقیقت تاریخی را بیان کرده است. در نهضت ترجمه، کتاب‌ها و میراث علمی از زبان‌های یونانی، پهلوی، هندی و سریانی به عربی ترجمه شدند، نه از عربی به آن زبان‌ها. مقصد اصلی ترجمه زبان عربی بود تا مسلمانان بتوانند از دانش‌های گذشته بهره ببرند.

رفع ابهام

مبدأ ترجمه ← زبان‌های یونانی، پهلوی، هندی و سریانی
مقصد ترجمه ← زبان عربی

••• iaz •••

- ۱۲۸- با توجه به ماهیت حکمت مشاء، کدام گزینه بیانگر تفاوت میان «جهان عقلی» که فیلسوف در نفس خود می‌سازد و «جهان واقعی» است؟
- ۱) جهان عقلی صرفاً بازتابی ذهنی از جهان واقعی است و هیچ استقلال وجودی ندارد؛ لذا کمال نفس در گرو انطباق کامل با عالم خارج است.
 - ۲) جهان عقلی از نوع علم ذهنی است، در حالی که جهان واقعی از نوع وجود عینی است؛ اما فیلسوف به «مشابهت» میان آن دو دست می‌یابد.
 - ۳) جهان عقلی فیلسوف، برتر از جهان واقعی است؛ زیرا عقل می‌تواند کلیات جهان را درک کند، در حالی که جهان واقعی تنها شامل جزئیات است.
 - ۴) جهان عقلی و جهان واقعی از نظر ابن‌سینا یکی هستند و تفاوتی میان آنها وجود ندارد؛ چرا که هدف حکمت، وحدت عالم و معلوم نزد فیلسوف است.

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - مفهومی - زمانبر ۵ - صفحه ۷۴ - ۱۲۰۹)

بررسی سریع:

فیلسوف مشایی جهان عقلی را «مشابه» جهان واقعی می‌داند نه «عین» آن؛ این مشابهت از طریق فن استدلالی و برهانی حاصل می‌شود که ساختار منطقی واقعیت را در ذهن بازسازی می‌کند.

از منظر فلسفه مشاء:

- **جهان واقعی** از موجودات عینی و خارجی تشکیل شده که وجود حقیقی دارند.
 - **جهان عقلی** از مفاهیم، صور ذهنی و معقولات تشکیل شده که وجودی ذهنی دارند.
- فیلسوف مشایی از طریق **قیاس برهانی** (که روش ارسطویی است) به شناختی دست می‌یابد که ساختار و روابط علی جهان واقعی را در ذهن بازنمایی می‌کند. این بازنمایی «مشابهت ساختاری» است، نه وحدت وجودی یا عینیت کامل.

سوتی‌های پرتکرار!

کتاب درسی می‌گوید «به جهانی عقلی مشابه جهان واقعی تبدیل می‌شود». کاربرد واژه «مشابه» به جای «عین» یا «مطابق» حائز اهمیت است و باید به آن دقت شود.

جالب است بدانید که...

تعبیر خود مشائیان اینگونه است: «صيرورة الإنسان عالماً عقلياً مضاهياً للعالم العيني على طاقة البشرية»

در این عبارت، کلمه کلیدی، واژه «مُضاهي» است که دقیقاً به معنای مشابهت، هم‌شکلی و همانندی است، نه «عینیت» یا «یگانگی وجودی». در واقع در فلسفه مشاء، علم از طریق «انتزاع صورت از ماده» حاصل می‌شود. وقتی شما به یک «درخت» علم پیدا می‌کنید، ماهیت درخت وارد ذهن شما می‌شود، اما وجود خارجی (چوب و تنه فیزیکی) وارد سر شما نمی‌شود. بنابراین جهان عقلی شما، تصویری مشابه جهان واقعی است، اما عین وجود خارجی آن نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) این گزینه جهان عقلی را صرفاً «بازتاب» و فاقد ارزش مستقل معرفی می‌کند؛ اما ابن‌سینا حکمت را وسیله‌ای برای «کمال نفس» و «سعادت نهایی» می‌داند. اگر جهان عقلی صرفاً بازتابی منفعل بود، چگونه می‌توانست موجب کمال نفس شود؟ این گزینه ارزش اساسی حکمت را نادیده می‌گیرد.
- ۲) این گزینه مدعی برتری جهان عقلی بر جهان واقعی است. در حکمت مشاء، جهان عقلی ابزاری برای فهم جهان واقعی است، نه جایگزین یا برتر از آن.
- ۳) این گزینه وحدت تام جهان عقلی و واقعی را مطرح می‌کند. اگر این دو یکی بودند، ابن‌سینا از واژه «مشابه» استفاده نمی‌کرد. این دیدگاه بیشتر به عرفان و وحدت عالم و معلوم در حکمت متعالیه یا اشراق نزدیک است، نه به حکمت مشاء که مبتنی بر تمایز عقل و عین است.

۱۲۹- کدام گزینه درست است؟

- ۱) چون انسان ذاتاً اجتماعی است، نیازمند رهبری است که خود نیز محصول همین اجتماع باشد؛ لذا رئیس مدینه فاضله باید از میان مردم عادی برخیزد.
- ۲) مدنی بالطبع بودن انسان صرفاً توصیف وضع موجود است، نه مبنای خاصی برای اجتماع؛ لذا شرایط رئیس مدینه فاضله مستقلاً از وحی اخذ شده است.
- ۳) چون غایت گرایش انسان به اجتماع، سعادت است و سعادت حقیقی جز با هدایت الهی حاصل نمی‌شود، رئیس مدینه باید واسطه میان عالم بالا و مردم باشد.
- ۴) مدنی بالطبع بودن انسان به معنای خودکفایی جامعه در تأمین سعادت است؛ لذا رئیس مدینه نقش تسهیل‌گر دارد و جانشین پیامبر نیز می‌تواند باشد.

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۷۶ - ۱۲۰۹

بررسی سریع:

انسان مدنی بالطبع است ← غایت اجتماع، سعادت دنیا و آخرت است ← پس نیاز به هدایت الهی وجود دارد ← پس رئیس مدینه فاضله، واسطه وحی الهی است.

گام اول

فارابی تحلیل خود از سیاست و اجتماع را بر مبنای طبیعت انسان آغاز می‌کند. انسان به‌طور فطری گرایش به زندگی اجتماعی دارد، اما این اجتماع صرفاً برای رفع نیازهای مادی نیست، بلکه بستری برای رسیدن به سعادت است.

گام دوم

از نظر فارابی، سعادت حقیقی تنها به زندگی دنیوی محدود نمی‌شود، بلکه سعادت اخروی را نیز در بر می‌گیرد. از آنجا که سعادت اخروی بدون هدایت الهی دست‌یافتنی نیست، جامعه انسانی نیازمند رهبری است که بتواند این هدایت را در ساختار اجتماعی جاری کند.

گام سوم

بنابراین رئیس مدینه فاضله نمی‌تواند صرفاً یک مدیر اجتماعی یا محصول عادی جامعه باشد، بلکه باید ارتباطی با عالم بالا داشته باشد تا بتواند جامعه را در مسیر سعادت واقعی هدایت کند.

گام چهارم

در نهایت، گزینه ۳ که به نقش رئیس مدینه به‌عنوان واسطه میان عالم بالا و مردم تصریح می‌کند، دقیقاً مطابق با مبنای فلسفی فارابی است.

رفع ابهام

- سخنان فارابی قابل بازنویسی به‌صورت یک استدلال است:
- مقدمه ۱: انسان مدنی بالطبع است (گرایش فطری به اجتماع)؛
 - مقدمه ۲: مسیر سعادت از زندگی اجتماعی می‌گذرد؛
 - مقدمه ۳: هدف مدینه باید سعادت دنیا و آخرت باشد؛
 - مقدمه ۴: سعادت آخرت بدون هدایت الهی ممکن نیست؛
- نتیجه: رئیس مدینه باید اتصال با عالم بالا داشته باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) فارابی شرایط رئیس مدینه فاضله را فراتر از انسان عادی می‌داند (اتصال با فرشته وحی).
- ۲) فارابی صریحاً می‌گوید اصل مدنی بالطبع بودن انسان «اولین مبنا برای ورود به مباحث اجتماعی» است؛ پس نمی‌تواند مباحث مربوط به رئیس مدینه فاضله، بی‌ارتباط با این موضوع باشد.
- ۴) اولاً، مدنی بالطبع یعنی نیاز به اجتماع، نه خودکفایی در سعادت. ثانیاً، فارابی رئیس را «واسطه وحی» می‌داند، نه صرف تسهیل‌گر.

۱۳۰- اگر جامعه‌ای تمام ظواهر مدینه فاضله را داشته باشد اما همچنان «جاهله» محسوب شود، علت آن می‌تواند کدام باشد؟

- (۱) فقدان رئیس در رأس حکومت
 (۲) انحراف در فهم غایت و هدف
 (۳) عدم التزام عملی به احکام شریعت
 (۴) نبود سلسله‌مراتب در اداره امور

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - مفهومی - سریع ۵ - صفحه ۷۷ - ۱۲۰۹)

بررسی سریع

ملاک نهایی فارابی برای تمایز فاضله از جاهله، «هدف» است. جامعه‌ای که سعادت را در لذت دنیوی می‌بیند، حتی با تمام ساختارهای ظاهری، نهایتاً جاهله است.

فارابی مدینه‌ها را بر اساس هدف نهایی زندگی جمعی دسته‌بندی می‌کند، نه بر اساس شکل حکومت، میزان نظم، یا حتی رعایت ظواهر دینی. ممکن است جامعه‌ای دارای قانون، رئیس، نظم اداری و حتی شعائر دینی باشد، اما اگر تصورش از سعادت به لذت، رفاه، قدرت یا سلامت جسمی محدود شود، همچنان در زمره مدینه جاهله قرار می‌گیرد.

توضیح بیشتر

علت این امر آن است که «جاهل» در اصطلاح فارابی به معنای فقدان ساختار یا شریعت نیست، بلکه به معنای جهل به حقیقت سعادت است؛ بنابراین، هر جامعه‌ای که در تعریف غایت زندگی اجتماعی دچار انحراف باشد، حتی با حفظ تمام ظواهر مدینه فاضله، جاهله محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مدینه جاهله نیز ممکن است دارای رئیس باشد؛ اما اولاً شرایط این رئیس، ممکن است مطابق شرایط مورد نیاز برای رئیس مدینه فاضله نباشد و ثانیاً، هدف این جامعه، صرفاً سعادت دنیا باشد.

۲) اولاً، این گزینه به نتیجه و پیامد انحراف از هدف اشاره دارد؛ نه علت آن. ثانیاً، جامعه‌ای ممکن است به شریعت عمل کند اما انگیزه‌اش از رعایت شریعت، رسیدن به لذت دنیوی باشد؛ زیرا اعتقاد دارد که دین تضمین‌کننده نظم دنیوی است.

۳) سلسله‌مراتب اداری و نظم اجتماعی از لوازم تحقق هر مدینه‌ای هستند و ممکن است بین مدینه فاضله و جاهله مشترک باشند.

همه نکات این تست

در فارابی، ملاک نهایی تمایز جوامع، غایت‌شناسی است: سعادت را چه می‌دانند؟

ساختار، قانون، آموزش و حتی دین‌داری ظاهری، همه شرط لازم هستند؛ اما شرط کافی، فهم صحیح سعادت است.

«جهل» در مدینه جاهله، جهل به چیستی سعادت است، نه جهل علمی یا بی‌دینی.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون

پاسخنامه ویدئویی آزمون

اقتصاد رشد و پیشرفت (درس یازدهم)
صفحه‌های ۱۱۶ تا ۱۲۸

بودجه‌بندی
این آزمون

درس یازدهم اقتصاد در مجموع ۲ تست از ۱۵ تست کنکور را پوشش داده‌است.

سهم در
کنکور

۱۳۱- کدام یک از موارد زیر در محاسبه تولید ناخالص داخلی (GDP) کشور ایران لحاظ می‌شود؟

- ۱) فعالیت یک پزشک ایرانی که به‌صورت داوطلبانه و بدون دریافت دستمزد در یک روستا خدمت می‌کند.
- ۲) فروش یک خودروی دست‌دوم در بازار داخلی.
- ۳) تولیدات یک کارخانه خارجی که در داخل ایران فعالیت می‌کند.
- ۴) فعالیت‌های اقتصاد زیرزمینی که اطلاعات دقیقی از آن‌ها وجود ندارد.

(آسان - خط به خط - سریع - صفحه ۱۲۱ - ۱۰۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

در بین گزینه‌ها، فقط گزینه سوم می‌تواند در GDP محاسبه شود.

بررسی موارد:

۱) نادرست

فعالیت پزشک داوطلبانه و بدون دریافت دستمزد است.

در محاسبه GDP فقط کالاها و خدماتی لحاظ می‌شوند که ارزش پولی قابل اندازه‌گیری در بازار داشته باشند. خدمات داوطلبانه با وجود ارزش اجتماعی بالا، چون قیمت بازاری ندارند، در GDP محاسبه نمی‌شوند.

۲) نادرست

تولید ناخالص داخلی (GDP) فقط شامل کالاها و خدمات نهایی تازه تولیدشده در همان سال است.

خودروی دست‌دوم قبلاً تولید شده و ارزش آن یکبار در GDP محاسبه شده، بنابراین فروش مجدد آن در محاسبه GDP لحاظ نمی‌شود.

۳) درست

فعالیت کارخانه خارجی در داخل مرزهای کشور است.

معیار GDP محل تولید است، نه ملیت مالک.

هر کالایی که در داخل مرزهای کشور تولید شود، چه توسط داخلی‌ها یا خارجی‌ها، در GDP آن کشور لحاظ می‌شود.

۴) نادرست

به دلیل نبود آمار دقیق، فعالیت‌های اقتصاد زیرزمینی (غیررسمی، قاچاق، غیرقانونی) عملاً در محاسبات رسمی GDP وارد نمی‌شوند. حتی اگر تولید واقعی باشد، تا زمانی که قابل اندازه‌گیری نباشد، در GDP لحاظ نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۲ و ۴: این موارد در GDP محاسبه نمی‌شوند.

۱۳۲- کدام گزینه پاسخ درست و مناسبی به پرسش‌های زیر است؟

الف - کدام مورد مربوط به شاخص‌های پایداری محیطی نیست؟

ب - چرا اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدي، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند؟

- ۱) نقصان منابع طبیعی و تغییرات نواحی جنگلی - چون وضعیت نابرابری قابل تحلیل نیست.
- ۲) نابرابری جنسیتی و نرخ باروری - گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست.
- ۳) نقصان منابع طبیعی و تغییرات نواحی جنگلی - گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست.
- ۴) نابرابری جنسیتی و نرخ باروری - چون وضعیت نابرابری قابل تحلیل نیست.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - خط به خط - سریع) - صفحه ۱۲۶ - ۱۰۱۱

بررسی سریع:

نابرابری جنسیتی و نرخ باروری جزء شاخص‌های پایداری محیطی نیست، پس گزینه‌های ۱ و ۳ حذف می‌شوند. گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست. به همین دلیل اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدي، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. پس پاسخ درست گزینه ۲ خواهد بود.

بررسی موارد:

- الف) شاخص‌های پایداری محیطی مربوط به انرژی‌های تجدیدشونده و فسیلی، کاهش آلاینده‌های محیط زیست و گازهای گلخانه‌ای، نقصان منابع طبیعی و تغییرات نواحی جنگلی هستند. پس نابرابری جنسیتی و نرخ باروری جزء شاخص‌های پایداری محیطی نیست.
- ب) گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست. به همین دلیل اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدي، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. در این حالت هزینه خانوار نماینده درآمد آن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) موارد «الف» و «ب» نادرست هستند.

۳) مورد «الف» نادرست است.

۴) مورد «ب» نادرست است.

۱۳۳- درستی یا نادرستی جملات زیر درباره ویژگی کشورهای پیشرفته، به ترتیب در کدام گزینه به طور صحیح آمده است؟

الف - تعداد بیکاران در این کشورها برابر با صفر است.

ب - در برابر شوک‌های اقتصادی قدرت مقاومت دارند.

ج - از ثبات کامل قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند.

د - از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند.

ه - کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آنها حساب باز می‌کنند.

و - همواره می‌توانند تمامی نیازهای خود را در داخل تأمین و حتی مازاد آن را صادر کنند.

۱) ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ

۳) ص - ص - غ - غ - ص - ص - غ - غ

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۱۱۸ - ۱۰۱۱

بررسی سریع:

در هیچ کشوری، تعداد بیکاران صفر نیست. پس گزینه‌های ۱ و ۳ حذف می‌شوند. هیچ کشوری همواره نمی‌تواند تمامی نیازهای خود را در داخل تأمین کند، پس گزینه ۴ هم حذف می‌شود و پاسخ درست گزینه ۲ خواهد بود.

بررسی موارد:

- الف) تعداد بیکاران برابر با صفر است : غلط
- هیچ کشوری تعداد بیکارانش صفر نیست، حتی کشورهای پیشرفته.
- ب) در برابر شوک‌های اقتصادی قدرت مقاومت دارند : درست
- کشورهای پیشرفته در برابر شوک‌های اقتصادی انعطاف‌پذیرند و قدرت مقاومت دارند.
- ج) از ثبات کامل قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند : غلط
- کشورهای پیشرفته از ثبات نسبی قیمت‌ها و بازارها برخوردارند.
- د) از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند : درست
- سطح سواد و بهداشت عمومی در کشورهای پیشرفته بالاست.
- ه) کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آنها حساب باز می‌کنند : درست
- کشورهای پیشرفته معمولاً قدرت اقتصادی و سیاسی بالایی دارند.
- و) همواره می‌توانند تمامی نیازهای خود را تأمین و حتی مازاد آن را صادر کنند : غلط
- برخی نیازهای کشور ممکن است وابسته به تجارت خارجی باشد، حتی در کشورهای پیشرفته.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) موارد «الف»، «ب»، «ج»، «د» به درستی اشاره نشده‌اند.
- ۲) موارد «الف»، «د»، «ه»، «و» به درستی اشاره نشده‌اند.
- ۳) موارد «ب»، «ج» و «ه»، «و» به درستی اشاره نشده‌اند.

۱۳۴- در کدام گزینه مهمترین مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی آمده است؟

- ۱) شاخص توزیع عادلانه درآمد - شاخص درآمد ناخالص داخلی - شاخص رشد اقتصادی
- ۲) شاخص توسعه اقتصادی - شاخص رشد اقتصادی - شاخص درآمد سرانه
- ۳) شاخص رشد اقتصادی - شاخص‌های توسعه انسانی - شاخص توزیع عادلانه درآمد
- ۴) شاخص‌های توسعه انسانی - شاخص درآمد سرانه - شاخص نرخ رشد تولید

(متوسط - خط به خط - سریع ۶ - صفحه ۱۱۸ - ۱۰۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

مهم‌ترین مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی، رشد اقتصادی، شاخص توسعه انسانی و شاخص توزیع عادلانه درآمد است. پس پاسخ درست گزینه ۳ خواهد بود.

بررسی موارد:

پیشرفت اقتصادی کشور دارای مؤلفه‌هایی است که می‌توان مهم‌ترین آن‌ها را رشد اقتصادی، شاخص‌های توسعه انسانی (نظیر بهداشت، سواد و امید به زندگی) و شاخص توزیع عادلانه درآمد دانست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱، ۲ و ۴ اشاره درستی به مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی ندارند.

۱۳۵- کدام گزینه می‌تواند به عنوان شاخص مناسبی، در جهت بررسی و تحلیل عدالت اقتصادی مطرح شود؟

- (۱) شاخص توسعه انسانی
 (۲) شاخص تولید ناخالص داخلی
 (۳) شاخص دهک‌ها
 (۴) شاخص درآمد سرانه

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۱۲۴ - ۱۰۱۱

بررسی سریع:

شاخص مناسب تحلیل عدالت اقتصادی، شاخص دهک‌هاست. پس پاسخ درست گزینه ۳ خواهد بود.

بررسی موارد:

یکی از شاخص‌های سنجش وضعیت توزیع درآمد، شاخص دهک‌هاست که در برخی گزارش‌های اقتصادی و به منظور نشان دادن پیشرفت‌هایی که در زمینه عدالت اقتصادی روی داده است، استفاده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) شاخص توسعه انسانی: برای اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی کشور مناسب است.
 ۲) شاخص تولید ناخالص داخلی: برای اندازه‌گیری رشد اقتصادی کشور مناسب است.
 ۴) شاخص درآمد سرانه: برای اندازه‌گیری رشد سطح درآمد مردم کشور، مناسب است.

۱۳۶- جدول زیر بیانگر چگونگی توزیع درآمد در کشور (A) طی سال ۱۴۰۲ می‌باشد، با توجه به جدول:

وضعیت توزیع درآمد در کشور «A» طی سال ۱۴۰۲	
سه‌م دهک اول	۳ درصد
سه‌م دهک دوم	۳ درصد
سه‌م دهک سوم	؟
سه‌م دهک چهارم	؟
سه‌م دهک پنجم	۹ درصد
سه‌م دهک ششم	۱۱ درصد
سه‌م دهک هفتم	؟
سه‌م دهک هشتم	۱۴ درصد
سه‌م دهک نهم	؟
سه‌م دهک دهم	۲۱ درصد
۱۰۰ درصد جمعیت کشور	۱۰۰ درصد درآمد ملی

الف - وضعیت توزیع درآمد کشور با محاسبه نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین جامعه، چند است؟

ب - اگر مجموع سهم دهک‌های اول و چهارم برابر ۱۰ و اختلاف سهم دهک‌های هفتم و چهارم برابر ۵ و همچنین سهم دهک نهم

۳ برابر سهم دهک سوم باشد، به ترتیب سهم دهک‌های سوم، چهارم، هفتم و نهم چند درصد است؟

- (۱) الف (ب) ۶ (ب) ۵، ۷، ۱۲، ۱۵
 (۲) الف (ب) ۷ (ب) ۶، ۷، ۱۲، ۱۸
 (۳) الف (ب) ۶ (ب) ۶، ۷، ۱۲، ۱۸
 (۴) الف (ب) ۷ (ب) ۵ و ۷ و ۱۲ و ۱۵

بررسی موارد:

الف) شاخص دهک‌ها از روش ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین از نسبت مجموع سهم دهک‌های دهم و نهم به مجموع دهک‌های اول و دوم به دست می‌آید:

$$\frac{\text{سهم دهک دهم و نهم}}{\text{سهم دهک اول و دوم}} = \frac{۲۱+۱۵}{۳+۳} = \frac{۳۶}{۶} = ۶$$

$$۱۰ = \text{سهم دهک چهارم} + ۳ \Rightarrow ۱۰ = \text{سهم دهک چهارم} + \text{سهم دهک اول}$$

$$\Rightarrow \text{درصد} ۷ = \text{سهم دهک چهارم}$$

$$۵ = \text{سهم دهک چهارم} - \text{سهم دهک هفتم}$$

$$\Rightarrow \text{درصد} ۱۲ = \text{سهم دهک هفتم} \Rightarrow ۵ = ۷ - \text{سهم دهک هفتم}$$

$$= ۱۰۰ - (۳ + ۳ + ۷ + ۹ + ۱۱ + ۱۲ + ۱۴ + ۲۱) = ۱۰۰ - ۸۰ = ۲۰$$

$$\text{سهم دهک سوم} = x \text{ و سهم دهک نهم} = ۳x \Rightarrow x + ۳x = ۲۰$$

$$\Rightarrow ۴x = ۲۰ \Rightarrow x = ۵ \Rightarrow \text{درصد} ۵ = \text{سهم دهک سوم}$$

$$\text{درصد} ۱۵ = ۳ \times ۵ = \text{سهم دهک نهم}$$

مجموع سهم دهک‌های سوم و نهم

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) موارد «الف» و «ب» نادرست هستند.

۳) مورد «ب» نادرست است.

۴) مورد «الف» نادرست است.

۱۳۷- با توجه به مفهوم شاخص توسعه انسانی:

الف - این شاخص را با چه نمادی نشان می‌دهند؟

ب - رتبه ایران در گزارش منتشر شده کدام است؟

۴) HID - ۵۶

۳) HDI - ۶۵

۲) HID - ۶۵

۱) HDI - ۵۶

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۱۲۶ - ۱۰۱۱

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

شاخص توسعه انسانی را با نماد HDI نمایش می‌دهند، پس گزینه ۲ و ۴ حذف می‌شوند. رتبه ایران هم برابر ۶۵ است. پس پاسخ درست گزینه ۳ خواهد بود.

بررسی موارد:

الف) شاخص توسعه انسانی با نماد HDI نمایش می‌دهند که ترکیبی از میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیل و سرانه درآمد ناخالص ملی است.

ب) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۶۵ و جزو کشورهای با توسعه‌یافتگی بالا به‌شمار می‌رود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مورد «ب» نادرست است.

۲) مورد «الف» نادرست است.

۴) موارد «الف» و «ب» نادرست است.

۱۳۸- کشوری را فرض کنید که در آن دو کالای «الف» و «ب» تولید می‌شود. با توجه به جدول، و اینکه سال ۱۳۹۹ سال پایه است، به ترتیب رشد واقعی و اسمی تولید این کشور در سال ۱۴۰۰ چند درصد است؟

سال	کالای الف		کالای ب	
	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت
۱۳۹۹	۲۵۰۰	۳۰۰۰ دلار	۱۵۰۰	۶۰۰۰ دلار
۱۴۰۰	۳۵۰۰	۴۰۰۰ دلار	۲۵۰۰	۷۰۰۰ دلار
۱۴۰۱	۴۵۰۰	۵۰۰۰ دلار	۳۵۰۰	۸۰۰۰ دلار

۹۰/۹۰ - ۴۵/۴۵ (۴)

۴۵/۴۵ - ۹۰/۹۰ (۳)

۹۰/۹۰ - ۵۴/۵۴ (۲)

۵۴/۵۴ - ۹۰/۹۰ (۱)

(دشوار - محاسباتی - زمانبر) - صفحه ۱۲۳ - ۱۰۱۱

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

الف) تولید واقعی سال ۱۳۹۹:

$$(2500 \times 3000) + (1500 \times 6000) = 7,500,000 + 9,000,000 = 16,500,000$$

تولید واقعی سال ۱۴۰۰:

$$(3500 \times 3000) + (2500 \times 6000) = 10,500,000 + 15,000,000 = 25,500,000$$

رشد واقعی تولید در سال ۱۴۰۰:

$$\frac{25/5 - 16/5}{16/5} \times 100 = 54/54\%$$

پ) تولید اسمی سال ۱۳۹۹:

$$(2500 \times 3000) + (1500 \times 6000) = 7,500,000 + 9,000,000 = 16,500,000$$

تولید اسمی سال ۱۴۰۰:

$$(3500 \times 4000) + (2500 \times 7000) = 14,000,000 + 17,500,000 = 31,500,000$$

رشد اسمی تولید در سال ۱۴۰۰:

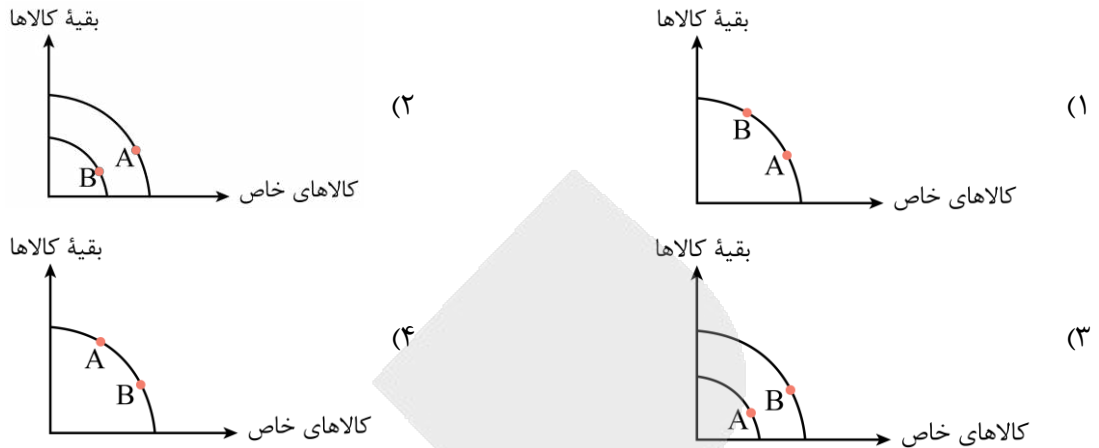
$$\frac{31/5 - 16/5}{16/5} \times 100 = 90/90\%$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۳ و ۴ به درستی اشاره نشده‌اند.

۱۳۹- با توجه به نمودارهای زیر، در کدام گزینه نقطه «A» دستیابی به رشد اقتصادی را نشان می‌دهد؟

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - مفهومی - سریع - صفحه ۱۱۹ - ۱۰۱۱)

بررسی سریع:

رشد اقتصادی یعنی حرکت منحنی به سمت راست و بالا، که این موضوع در گزینه ۲ دیده می‌شود، پس پاسخ درست، گزینه ۲ خواهد بود.

زمانی که با گذر زمان ظرفیت تولید رشد و توسعه یابد، منحنی مرز امکانات تولید به سمت راست و بالا منتقل می‌شود. وقتی رشد صورت بگیرد منحنی به سمت راست و بالا انتقال می‌یابد و در مواقع رکود نقطه تولید به سمت داخل منتقل می‌شود، پس رشد همیشه باعث انتقال منحنی می‌شود، نه جابه‌جایی نقطه روی منحنی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در این گزینه، نقطه صرفاً روی نمودار جابه‌جا شده، یعنی تولید کالاهای خاص بیشتر شده و تولید بقیه کالاهای کاهش یافته است.
- ۳ در این نمودار رشد اتفاق نیفتاده بلکه کاهش منابع باعث جابه‌جایی منحنی به سمت چپ شده است.
- ۴ در این گزینه، نقطه صرفاً روی نمودار جابه‌جا شده، یعنی تولید بقیه کالاهای بیشتر شده و تولید کالاهای خاص کاهش یافته است.

۱۴۰- اگر ساختار تولیدی یک کشور به صورت جدول زیر باشد،

ردیف	بخش	ارزش
۱	تولید کالاهای و خدمات بخش کشاورزی	۴۸۰۰ میلیون دلار
۲	تولید کالاهای و خدمات بخش صنعت	۲۷۰۰ میلیون دلار
۳	تولید کالاهای و خدمات بخش معدن	۳۰ درصد کمتر از ردیف ۱
۴	تولید کالاهای و خدمات بخش بازرگانی	۱۲۰۰ میلیون دلار
۵	هزینه استهلاک	۵۰۰ میلیون بیشتر از بخش بازرگانی
۶	ارزش تولید خارجیان مقیم کشور	۴۵۰۰ میلیون دلار
۷	ارزش تولید مردم مقیم خارج کشور	۷۰۰۰ میلیون دلار

الف - تولید ناخالص داخلی چند میلیارد دلار است؟

ب - نسبت تولید ناخالص ملی به تولید ناخالص داخلی تقریباً چند درصد است؟

- ۱) ۱۶۵۶۰ - ۱۱۵/۰۹ درصد
- ۲) ۱۶/۵۶ - ۱۱۵/۰۹ درصد
- ۳) ۱۶۵۶۰ - ۸۶/۸۸ درصد
- ۴) ۱۶/۵۶ - ۸۶/۸۸ درصد

بررسی موارد:

الف) تولید ناخالص داخلی برابر است با ارزش پولی کلیه کالاها و خدمات نهایی که در طول یک سال در درون مرزهای جغرافیایی یک کشور تولید می‌شوند:

تولید بخش کشاورزی + تولید بخش صنعت + تولید بخش معدن + تولید بخش بازرگانی + تولید خارجیان مقیم کشور = GDP

۳۰ درصد کمتر از تولید بخش کشاورزی = تولید بخش معدن

$$4800 - (4800 \times 30\%) = 4800 - 1440 = 3360$$

$$GDP = 4800 + 2700 + 3360 + 1200 + 4500 = 16,560 \text{ میلیون دلار} = 16/56 \text{ میلیارد دلار}$$

پ) تولید ناخالص ملی برابر است با ارزش پولی کلیه کالاها و خدمات نهایی که در طول یک سال توسط اعضای یک کشور تولید می‌شوند:

تولید بخش کشاورزی + تولید بخش صنعت + تولید بخش معدن + تولید بخش بازرگانی + تولید مردم مقیم خارج کشور = GNP

$$GNP = 4800 + 2700 + 3360 + 1200 + 7000 = 19,060 \text{ میلیون دلار}$$

نسبت GNP به GDP برابر است با:

$$\frac{19,060}{16,560} \times 100 = 115/09\%$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مورد «الف» به درستی اشاره نشده است.

۲) مورد «الف» و «ب» به درستی اشاره نشده‌اند.

۴) مورد «ب» به درستی اشاره نشده است.

بسته شبیه ساز کنکور مارکوپولو منتشر شد!

- ✓ ۱۷ دوره کنکور سراسری از ۹۸ تا ۱۴۰۴؛ آپدیت شده و منطبق با تغییرات کنکور ۱۴۰۵
- ✓ پاسخنامه به سبک ماز؛ شامل بررسی دقیق گزینه‌ها، نکته‌ها، جداول و کادرهای جمع‌بندی
- ✓ قابلیت تخمین رتبه و تراز کنکور سراسری؛ براساس نمرات نهایی و درصدهای کنکور
- ✓ آزمون پیش‌بینی کنکور سراسری ۱۴۰۵ از نگاه طراحان ماز
- ✓ تحلیل پاسخنامه ویدیویی سؤالات کنکور توسط اساتید ماز
- ✓ بسته جامع آمادگی امتحانات نهایی خرداد ۱۴۰۵
- بانک کنکور به تفکیک درس به درس و مبحث به مبحث مناسب دوران جمع‌بندی
- بسته جامع آمادگی صفر تا صد کنکور فرهنگیان

ثبت سفارش
از سایت مازمارکت
mazemarket.ir

اسکن کن!

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

